

ČASOPIS
PRO
KATOLICKÉ
DUCHOWENSTWO.

WYDÁWÁN
OD
KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ
KONSISTOŘE.

DEWÁTÝ ROČNJ BĚH.

Swazek čtvrtý.

W PRAZE 1836.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, řjzenjm W. Špinky.

**Dicamus fidem, vitam; virtutes palmites,
botrum opus, devotionem viam.**

S. Bern. *supra* Cant.

I. POGEDNÁNĀJ.

O d ě d i ě n ě m h ř j c h u.

Od

Vincencia Zuhradnjka,
býwalého faráře w Křečicjch.

Gakož wúbec gest wědomo, někteřj mudrcowé w tom gsau domněnj, že člowěk přirozeným vlastejstwj m úplně gest neúhonný, čistý a dobrý, že ale zponenáhla w gakausi odrodilost wcházj, a ne winau přirozenj, nýbrž winau špatných pěstau nů a wychowatelů se porušuge a skwrnj. Tomu práwě naodpor negeden protestantský starowěrec na tom gest ustanowen, že člowěk z přirozenj swého dlokonce a owšem gest porušen a zkažen, a že se na něm zhoła nic nenacházj, cožby se oku Ney-swětěgšjho ljbíti mohlo. Cjrkew katolická, gsauc neomylnau, Duchem swatým nadšenu učitelkynj každé blahočinné prawdy, oněch dwau sobě od-odporných bludů rownau měrau zamjta, a o přirozené powaze lidské předkládá výborné učenj, učenj, kteréž gak rozum tak též i srdce naše ce-

le spokojuge, a těm, kdož ho práwě užjwagj, ku znamenitému prospěchu slauzj.

Prwotnj lidé, (učj katolická cjrkw), prwotnj lidé, ne zplozeni, nýbrž zvláštjnjm spůsobem od Boha stwořeni bywše, měli tělo na wrch dokonalé, a sice negen úplně zdrawé a ku wšelikým účinkům spůsobné, nýbrž i nesmrtdlné. W tomto pak těle obýwala duše, rozumem, city, žádostmi, wůlj a wšj ginau mocj a skutečnostj swau zřjzená a opatřená tak, že byla čistě podobenstwj Božj, a oko božské i neymenšj skwrny na nj neznamenal. Ale swedenjm, gak 1 kniha Mogžjšowa kap. 1. uwádj, zle užili propůgčeného sobě swobodenstwj wůle, a přestaupiwše welenj Stwořitele swého, znečistili a porusili obraz Božj na duši swé, zhaubný gakýsi ged wnesli w tělesnau a dušewnau přirozenost swau, a náchylnost k zlému, nestatečnost ku chtěnj dobrého w sobě žbudili, nač Stwořitel smrt klatbau uložil. Aučinek půwodnjho hřjchu toho, cestau plozenj, na potomky prwotnjch rodičů přecházj tak, že se až posawáde půwodnj hřjch těla i duše člowěka, co žalostné dědictwj, držj, a že nižádný člowěk čistým obrazem Božjm nenj, pokud duše gehu obzvláštjn nadpřirozenau milostj Božj očištěna nebyla. Každý člowěk giž při swém početj, giž w tom okamženj, w kterémž se základ činj lidskému přirozenj gehu, půwodem prwnjho hřjchu na těle i na duši zvláštjn mdlobu, křehkost a malomocnost dostáwá; pročez se řjci může, že w prwotnjm onom hřjchu wšickni ostatnj hřjchowé zawinuti byli.

Ze předložené učení toto opravdu gest učení cirkwe katolické, gestit tak gisto, a spolu wůbec tak známo, žebych se zdál marnau učenost prostjati, kdybych swědectwj pjsma, swatých otců cirkewných a podobné prameny učení katolického přiwozowati chtěl. Ze pak půwodnj přirozená powaha lidj welikau částkau swogj byla dokonalejšj a lepšj, nežli gest nynějšj přirozenost lidská, a že se zwrhla, porušila a zkazila prwnjm hřjchem lidským, to gest tagemné učení, učení, ne rozumovánjm nalezené, nýbrž od Boha zgewené, Nicméně každý smysl geho poznati, a cele se ugistiti může, že žádné jiné poznalé prawdě na odpor nečelj. Ze učení toto rozumu protiwno není, giž z toho se zawřiti může, že negeden starý skladač pohanský mluwj o gakéms půwodnjm zlatém wěku, o gakés prwotnj newině a blahosti, kteréž se lidé sami skrze hřjch zbawili. Dle zdrawého rozumu nic při tom nemožného není, že lidská přjroda, půwodně čistá, statná a na neyvyššj dokonalá, hřjchem se pokazila, a že zkáza tato dále se rozlžzá. Tak ku přjkladu semeno, gež sebral zahradjk, dobrot sice, nýbrž to neylepšj býti může, něgak-li se ale zkazilo, toto geho porušenj i w bylinách, z něho wyrostajcých, se dáwa na gewo.

Wšeckot záležj na tom, by nám učení o zkáze přirozenj lidského a o hřjchu dědičném nebylo nadarmo zgeweno, nýbrž abychom wěděli, gakby nám učení toho užjwati náleželo. Za tau přjčínau wnitřnj dobrotu a wýbornost učení toho poněkud zde

wyswětlijm, a sice trogjm ohledem, gmenowitě zřenjm na Božské vlastnosti, na ohawnost hřjchu, a na zvláštjn některá prawidla chowánj našeho.

I.

Učenjm o dědičném hřjchu vlastnosti Božj w plněgšjm swětله se progewugj, a prawěgšj o Bohu smysl w nás se wštěpuge.

Dalťe Bůh, abř musel dáti prwnjm lidem swobodnau, samočinnau wůli: ale tělesné a dušewné mdloby a křehkosti, prudkého tělesenstwj a živé silné náchylnosti k hřjchu gim nikoli nepřistwořil. Nadal, wzdělal a ošlechtil lidskau přirozenost w půwodu gegjm tak, že nic wjce nescházelo, by dokonalau gmjna byla. Kdyby prwotnj lidé giž byli do sebe měli tu křehkost, tu slabotu, to malomocenstwj, kteréž každý potomek gegich má giž w materském žiwotě swém: mnohýby pochybowati mohl, by Bůh náš swrchowaně byl maudrým a dobrotiwým.

Tělo naše lehko w chorost a rozličné nemoci upadá, a konečně w zemi sprachniwěti musj. Um nás gest tup a slab, že málo weň wědomostj wcházj, a skrownau máme paměť toho, čemuž gsme se naučili. Srdce naše druhdy zbauřeno gest nezřizenými žádostmi; a negednau tomu, což gsme slušno a powinno býti poznali, násilně se protiwig. Ustawně znamenáme při sobě wšeliké chyby a mrawné neduhy; a chtjce o kom powědjti, že gest slabým, řjkati gsme uwykli, že gest člowěkom.

Každýi w sobě čige, což i apoštol Pawel w sobě pozorował, an řekl: „Widjm giný zákon w audech swých, odporugjej zákonu mysli mé.“ Řjm. 7, 23. Gak newážně by proto mnohý smýšlel o Bohu, a gak welice by se naň hněwal, kdyby on byl půwodcem mlloby a bjdy našj, kdyby se genu přičjtati muselo, což nás swjrá a obtěžuge! Wjme-li však, že giné bylo přirozenj lldóké, an wyšlo z tworjcej ruky Božj, a že lidé vlastnj winau swau z půwodnjho způsobu dokonalosti a blaha wypadli: nerepcemeť na Boha, a nepochybugeme, by nesměrná byla maudrost a dobrota geho.

Swatý Bůh chtjti musel, by i lidé u wšj možné mrawné dokonalosti stáli, a protož gim i zákon wydal, gehožby pečliwě ostrjhal. Že pak přestau-pili zákon geho: nemohl na ně s libostj hleděti, aniž gim nechati práwa synowstwj, práwa, mjtj sebe za čistý, neposkwrněný obraz geho. Bůh ale tak swatý gest, a wšelikého hřjchu w takowé má nenáwisti, že se mu i děti hřjšnjků neljbj, že i na duši těch, genž od hřjšnjků byli zplozeni, zwlášt-nj wady a poskwrny widj oko geho.

Ne ale swatost gediné, nýbrž i zwláštňj způsob swatosti, gmenowitě sprawedlnost Božj, nám pohled na dědičnau zkázu přirozenj našeho připomjná. W přeblaženém stawu byli prwotnj rodičowé naši před pádem swým, a srdce gegich, plno newiny, bylo také plno radosti. Když se ale poskwrnili hřjchem: ztratili klid a pokog srdce, ztratili rozkošný rág, ztratili nebe na zemi. Trá-

pilo ge i to gisté wědomj, že ne gen sebe, ale brž i neypozněgšjch potomků swých w nešťestj uwrhli a w záhubu. Tak sprawedliw gest Bůh, že pro zawiněnj rodičů wšelikými tresty i k dětem přikročuge; tak sprawedliw gest Bůh, že to, což nás welice trudj a zarmucuge, a čehož dle nezpytatelné rady Božské žádný prost býti nemůže, owocem gest hřjchu prwotnjch rodičů našich.

II.

To nás wede k druhé částece rozgjmánj našeho, k rozgjmánj ohawnosti hřjchu.

Hledjce totiž na přirozené wady a neduhy těla swého i dušeswé, žiwě cjtjme welikau mrzkost zlého, což lidé zamýšlegj a konagj.

Hřjch prwnjch lidj byl pramenem negen vlastnj bjdy gegich, ale spolu i wšecky potomky gegich nešťastny učinil. Trpěti-li ale musjme přjčínau hřjchu, gehož se dopustili ginj: na gewěť ležj, že pro hřjchy, kterýchž se my sami dopauštjme, tjm wěťšj trápenj a nešťestj na sebe uwalugeme. Musj-li nás sprawedliwý Bůh trestati pro hřjch prwotnjch rodičů našich: patrně nás pro vlastnj přečiněnj naše tjm ostřegi trestati musj.

Weleskoden a záhuben gest obzwláštne každý prwnj, Bohem zapowězený skutek, gehož se člověk wědomě a chtě dopauštj. Nikoli tomu nenj tak, že, kdo zhřešil gednau, gestě skoro ani nezhrěšil. Neb rozkoš hřjchu, i gednau toliko okušená, weliký neporádek w duši působj, a k opě-

towánj hřjchu welmi gi dráždj a pokaušj. Před
 prwnjm hřjchem silně se w nás ozýwá swědomj,
 a mocná gest wýstraha geho. Neslyšj-li wšak člo-
 wěk silného hlasu toho, proto že naň pozoren ne-
 nj; newšjmá-li si wýstrahy, kteráž mu wnitř dá-
 na býwá: tedy potracuge swědomj geho autloty
 a čitedlnosti swé, a nešťastná gakás k hřešenj od-
 waha a smělost w roznjcenau duši přicházj. Tuta
 předůležitau prawdu nám obzwláštne prwnj hřjch,
 genž zpáchán byl od lidj, w plném swětle stawj
 před oči. Nebo tento prwnj hřjch byl zárodek
 wšech giných hřjchů lidských; prwnjm hřjchem
 weškero přirozenj lidské kleslo, a náramné wzalo
 porušenj.

Každý hřjch i proto gest swrchowane oškli-
 wým, poněwadž negen pachateli, alebrž i giným
 lidem welikau škodu přinášj. Rodičowé naši w
 rági zhřešili, trpké ale a gedowaté owoce toho za-
 kaušjme i my. Po pádu prwotnjch rodičů našich
 giž mnoho tisjce let pominulo, nicméně lidé až po-
 sawáde gegich pádem wšeliké neduhy těla i du-
 še na swět přinásegj, a mnohotwárným utrpenjm,
 nýbrž i smrti gsau poddáni. Což ale pošlo z hřj-
 chu Adamowa, toť owšem alespoň z částky z kaž-
 dého hřjchu našeho pocházj. Nic o tom nepo-
 chybug, že swau pýchau, lenostj, lakotau, chlip-
 nostj a každau ginau neprawostj welmi škodjš ne-
 genom sobě, nýbrž i giným lidem. To ale, že
 každický hřjch ne gednoho, nýbrž mnoho set, ba
 mnoho tisjce lidj uwrhuge w záhubu a nešťestj, že

bolest a bjda strogj i těm, genž se teprw naroditi magj, to gest neymocnějšim a neyzřetedlnějšim důwodem mrzkosti a ohawy geho.

Zhřesili prwotnj rodičowé naši, tjmto pak hřjchem podnět giných hřjchů wložili w přirozenost lidskau. Prwotnjm pádem člověk, před tjm gen k dobrému chuť a žádost magje, k zlému se nachýlil, pokud ale lidé nepřestawagj hřesiti, wšeliká strast, těžkost a bjda gegich nikoli přestati nemůže. Nediwme se, že na swětě gest mnoho zlých, protiwných wěcj, poněwadž i mnoho hřjchů gest na swětě. Každý, přicházege na swět, Adamowým hřjchem gest poskwrněn, a mage w sobě semeno hřjchu, w skutku z gednoho hřjchu ubjhá w druhý. Netužme tedy na Boha, a nehñeweyme se na něho, widauce hubenstw na zemi, a slyšjce úpěnj nešťastných lidj. Žalugme raděgi sami na sebe, a hněwáme-li se, hněweyme se na hřjchy lidské. Nebo hřjchy gsau prawj a wlastnj pramenowé wšech bolestj, lopot a utrpenj našich. I to poslednj zlé, s kterýmž se zde člověk potkáwá, i ta smrt neginák leč hřjchem při-la mezi nás. Až lidé zacpagj pramen hřjchu; až přestanau hřesiti: přestane i strast a bjda gegich, to pak zlé, kteréž ctnostj zamezeno býti nemůže, alespoň lehko ponesau. Práwěť se řjci může, že rág, hřjchem ztracený, ctnostj opět bude nalezen.

III.

Z toho wšak, což katoličtj křesťané wěřj, a po wšecky časy wěřili o rozeném porušenj lidské

přirozenosti, mimo to, což gsme giž w uwáženj wzali, geště zwláštňj některá prawidla chowánj wyházej.

Budme mjrnj, milosrdnj posuzowatelé činů lidských. Každý giskru hřjchu přinásj na swět; každého se giž w materském žiwotu mdloba chytá a malomocenstwj; každému giž při početj geho štjpena býwá způsobilost k zamýslenj a provozowánj zlého. Gak tedy možná gest, bys chybugjcjho twrdě saudil? Můžeš-li se i na welikého hřjšnjka přjliš hněwati? Žádný, od Adama poslý, nemůž býti anjelem; každý giž při swém početj prwotnjm hřjchem byl poskwrněn, a djl swůg slabosti přigal: tau přjčínau každý, i když se welmi zapomjná, a hluboko padá, šetrně a wljdně bud sauzen; i ten, kdož prawau zlostj hřešj, politowánj gest hoden, a nakládáno s njm bud co s prawým nešťastnjkem.

Na druhé straně ale i neywýbornějšj z lidj, kterýž ustawně gen dobré wolj a wykonáwá, pýchy a nádhernosti se warug. Neb každé na to pomýslenj, že člowěkem gest, ne nadlidským tworem, w pokoře ho ustanowiti, a wšeliké se sobě zalibowánj w něm dusiti musj. Měl gsi giž w prwotnjm okamženj žiwota swého něco na sobě, což se neljbilo oku Božjmu; přinesl gsi na swět tělo, genž dosti malau wěcj na weškeren čas zkázu wzjti může, tělo, kteréž rychle stárne, a přjhodným duše obytem býti přestáwá; duch twůg hned od počátku gest slab a welmi obmezen; nenj tobě lze,

gak bys chtěl, zvláštnjm dowtipem o každé věci přemýsleti, a duch twůg, an letěti chce na výsosti nebeské, newýmluwným gakýms břemenem tažen býwá do prachu země; tělesné žádosti twoge wrchnost a panstwj magj nad spanilegými city, a wůle twá k chtěnj dobrého negednauť welmi gest wahawa a mrtwa, gesto bezprawj a hřjchu ruče objrá. Co tedy máš, pročež bysi se w myslí swé wypjnati mohl? Nemáš-li tjm wjce přjčiny, unjženého o sobě smyslu býti, čjm pilněgi do sebe nahljžjš?

Tjm samým ale, že přirozenj lidské nenj wjce w té půwodnj swé mjře ustaweno, každý welmi ostrážitě sám na sebe pozor mjti má. Každý mrawnj zkázu s sebau nosj, kam se koliwěk obrátj; rozum náš gest w auzké ohradě, a lehkó můž býti zacloněn, lehkó zmýlen; srdce naše negednau zlymi náruživostmi gest pohnuto a zkorinúceno. Tau přjčinau člowěk nikdý nenj dost opatrn, a na welmi nebezpečné, kluzké cestě žiwota nikdý snad přjliš nebdj sám nad sebau. To alespoň prawda gest, zkušenjm prokázaná, že žádný tak často a tak snadno neblaudj a nechybuge, gako ten, kdož welmi mnoho stawj na možnost swau, a přjliš se dowěruge sobě samému.

Gakžkoli pak pokaženo gest přirozenj naše: předceť každému gest možná, chowati se zlého, a wzdělati se w čistý obraz Božj. Znáť Bůh nestatečnost naši, a protož nedopauštj, bychom nad možnost pokaušjni byli, a k činěnj toho, což nám

přikazuge, potřebné sily a pomoci nám dodává. Gsme-li slabi z přirozenj swého, tjm snažněgi hledeyme Boha a milosti geho, gegjžto tagné působenj i neyslabbšjho zmocňuje tak, žeť owšem hřjchu odolati může. Wjt Bůh, žeť gsme odrodilj synowé geho, že gsme ztratili půwodnj ušlechtlost a hodnost swau, a že se každý z nás hned z mládj swého klonj ku zlému: protož gest ljtostiwým a milosrdným Otcem našjm, a ku pozdwiženj a vzdělánj našemu wšeccko možné činj. Wlastnjho Syna swého, wčlowěčiwšjho se, gakožto bratra našeho k nám poslal, ten pak nám otewřel bránu wšelikých milostj, ten nám poskytl wšeccky prostředky k přeinoženj rozené mdloby našj a k úplnému nad hřjchem wjtězstwj. Čjm tedy gistěgšj gest wěc, že přirozenj naše z půwodnjho stawu newiny a dokonalosti se wywinulo, a že gakási gedowatost pronikla člowěčenstwj naše: tjm pewněgi se Ježje Krista a swatě cjrkwě geho držeti máme, abychom padlé přirozenj napravili, obrazu Božjmu na dušjch swých plněgšj dali čistoty, a w synowstwj Božjm, w bratrstwj Kristowě dokonale ustaweni byli.

Co se dotýče Marie Panny, nenjť to sice hotowý článek wjry čili pewné dogma, že bez poskwrny dědičného hřjchu byla počata od matky swé; nicméně dle rady a žádosti cjrkwě katolické zůstati na tom můžeme, a máme, že w tělo a w duši gegj obecné ono porušenj newkročilo. Po-božné domněnj toto dobrý má základ, gak wpjsmě

swatém, tak we zdrowém rozumu; a w tom, což ginák i z biblických důwodů o Marii Paně držíme. Byla-li naprosto čistá a newinná djwka Pá-ně, panna, plna milosti, panna, s kterauž ráčil býti Bůh: zawřjti z toho můžeme, žeť byla i toho prosta, z čehož wyrostagj bludy, neduhy a hřjchy naše. Nebudť též pochybowáno, že Bůh tu, w gegjmž těle věčný Syn geho se wčlowěčil, nade wšecky dcery lidské wyznamenal, neobyčegnými dary těla i duše gi nadal, a práwě požehnanau mezi ženami učinil. Poněwadž giž základ wšj tělesné i dušewné powahy člowěka w materském žiwotě se klade: průwodnoť z toho gest, že Maria gádro wšj potomnj dokonalosti swé giž w žiwotu swé matky, giž w prwnjm okamženj bytu swého dosáhla, a tak bez poskwrny byla počata, gakož swým časem i sama, působenjm Ducha swatého, krále králů bez poskwrny počala.

2. *Na gakých důwodech spočjwá wšjwínj Swatých? **

Od

J. Hlawáče,
faráře Postupického.

Nic protestanty tak ostře nebode w oči gako katolická pocta Swatých, gelikož se zásadám gegich

**)* Pan skladatel má celau kytku na oltár katolictwj pohotowě,

na psuhém rozumu založeného učenj přjčiti zdá. Než co obmezen w okresu swém gest rozum, co nestatné geho domysly! — Stoge u kwětnice wi-
 djm a diwjm se té mnohobarewnosti tisjcera kwj-
 tků a darmo se táži rozumu swého, kterak a od-
 kud všickni ti kwjtkowé zápach a nesčjstnost ba-
 rew i podob nahyli? Na pjsku dům stawěti a u
 wěcech wjry na rozum spoléhati gest wodu chtjti
 čerpati sjtj rybárskau. — Nepautám rozumu swé
 ho w těžké okowy, aniž srdci činjm násilj, pak-li
 tomu mjsto dám, že býwalj a posud žigjcej údo-
 wé cjrkwě, kterj se mrawopočestným životem,
 pewnau k Pánu Ježjsi a učenj geho oddanostj, nepře-
 moženau w zármutku a w protiwenstwjch trpěliwostj
 a snad i smrtj mučednickau o prawdu wjry a o
 Boha nesčjstné zjškali zásluhy, a tudyž i sláwy wě-
 né a milosti Božj si wydobyli; — nemysljm blau-
 diti, když býwalj tito audowé cjrkwě rytjřugjcej,
 gimž se sláwa života wědného, přátelstwj a milost
 Božj wedlé zasljbenj geho dostala podjlem, i na
 mau k nim wážnost práwo magj, a tjm ochotněgi
 tomu mjsto dávám, an tento úsudek můg maudrě
 slowo pjsma swatého podpjrá: 1) „Tomu, kdož se
 bogj Pána, dobře se djti bude w neyposledněgij
 čas a w den skonánj swého požehnán bude.“ „Maě
 pak přjliš uctěni gsau přátelé twogi Bože.“²⁾ —

w njž gádrná mjsta ze spisů slawných nekatoljků se nale-
 zagj, rozumnost toho onohože článku hágjcej, genuž ginak
 odporugj. Pozn. red.

1) Eccl. 1, 13.

2) Psalm. 138.

I kdož pak mohau býti neybližšj přátelé Božj, nežli kterýmž nebesa otewřel a požjwánj blaženosti udělil? — Ze přjmluwy těchto swatých a miláčků Božjch u Swrchowaného mocné gsau a prospěšné, doličugj mnohá mjsta pjsma sw. : Když arciotec Jakub synům Josefowým žehnal³⁾, prawil: „Ať gest wzywáno nad nimi gméno mé, gméno také otců mých Abrahama a Izáka.“ Když město Jerusalémské od nepřátelských Assyrů obleženo w těžkém wzdychalo stawu, řekl Bůh:⁴⁾ „A budu chrániti města tohoto: a wyswobodjm ge pro sebe a pro Dawida služebnjka swého.“ Za přjmluwau swých dáwno zesnulých otců prosili do ohniwé peci wrženj mládencowé o pomoc a milosrdenstwj Božj⁵⁾: „Aniž odgjmey milosrdenstwj swého od nás pro Abrahama milého swého a Izáka, služebnjka swého, a Israele (Jakuba) swatého swého.“ Prorok Baruch předkládá modlitbu swau k Bohu toliko we gménu zemřelých sprawedliwců⁶⁾. „Slyš nynj modlitbu potomků mrtwých Israel-ských.“ — K proroku Jeremiáši mluwil Bůh takto⁷⁾: „Byť stál Mogžjš i Samuel přede mnau, nerj duše má k lidu tomuto (t. nakloněna).“ Slowem tjm „byť stál Mogžjš i Samuel přede mnau“ dáwá Bůh patrně na rozum, že gindy nebýwá na odpor přjmluwám swých wywolenců. —

3) Gen. 48, 16.

4) IV. Král. 19 — 34.

5) Dan. III, 35.

6) Bar. III, 4.

7) Jerem. XV, 1.

Katoljk rozumný předstawuge si moudrost, střjdmost, čistotu, lásku, trpěliwost, horliwost a se-trwanliwost swatých, a žiwě si tyto etnosti zpřjto-mniw za wzor a zrcadlo w žiwotě k následowánj-gich objrá, a na ten způsob ctj Swaté. Tohle gestii prawý, čistý smysl katolického učenj o wzywánj Swatých. Hlavy-li přewrácené bludem, nerozu-mem, newědomostj anebo owšem wkořeněným a za-rytým zástjn zaslepenj o katolicjch roznášegj, „že tu gedinému Bohu slujcj neywyšj poctu i Swatým wzdáwagj a že se gim klaněgj: tedy gest to pro-stantismem a nikoli cjrkwj, která takowéto kla-něnj se Swatým nedowoluge toliko, nýbrž i wý-slovně zapowjdá.“ Catech. Conc. Trid. I. 2. p. 603.

Gakkoli protestanti wšeliké zbraně se chápa-gjce proti poctě Swatých se potrhugj, předce sami bezděky wjtězstwj w ruce nám kladau; neboť že tutěz zásadu, kterau w spisech popjragj, weřegně na kazatelnách hlásagj a učj, doličuge následugjcg děg gistotný: Superintendent Dr. Ruperti w po-hřebnjm kázanj na památku zemřelého profesora bohoslowj, nebožtjka Dra. Karla Fridricha Stäudlei-na takto zawjrá řeč swau: „Nábožný duchu zwěč-něného našeho kazatele, gehož ztrátu bolestně pláčeme, ty potřebj nemás, bychom tebe Bohu a slowu geho milosti tobě k ulehčenj a zwelebenj poručili. Kdekoli nynj přebýwáš, giž přánj našeho, giž modlitby našj nepotřebugeš. Sprostěn útrpe-nj a těžkostj, gakož i wad a poblauzenj“ — (tedy se

zemřelý, jako professor w bohoslowj, u wjře swé myšlil? I owšem u wjře na rozun.u toliko založené! -)
 „toho widitelného swěta zjraš čistým zrakem, toho gasného swěta prawdy tebau neustále až do poslednjho wzdechnutj hledané. Než my, gichž w dali a w cizině gsi zůstawil, my toho máme potřebu, by rozpomjnánj na tebe nás sjlilo, wzdělawalo a twé paměti nás učinilo hodnými. *Poruč nás do milosti Božj, bliže k nj nás přiwodě.*“ Slowy, „nynj zjraš čistým zrakem toho gasného swěta prawdy“ wyhlašuge pan superintendent zemřelého professora za aučastnjka radostj nebeských, tudyž za nebešiana nebo swatého, a následkem skládá wyznánj wjry o poctě Swatých. Závěrek „Poruč nás milosti Božj“ ginák slyšán býti nemůže, leč že zesnulý professor za přjmluwu a orodowánj se wzywá.

Nuže, co činj, myslj a žádá katoljk, když w nábožné důvěře a w modlitbě wraucj wolá: swatá Maria, swatý Pawle, orodug za nás, *poruč nás milosti Božj, bliže nás k nj přiwodě?* Zdali zde neřečnj p. superintendent, gakoby aumysl měl katolické učenj o poctě a wzywánj Swatých zastáwati? (Dr. Ruperti Gedächtnisspredigt, herausgegeben von J. T. Hensen. Göttingen 1826).

Giž neydrěwnějšj liturgie důkazy poskytuji o poctě Swatých. Eusebius gistj, že křesťané kosti Polykarpa, učedlnjka sw. Jana Apoštola, co neydražšj kamenj chowali.

Wsickni swatj otcowé, Chrysostom, Augustin, Řehoř Tourský, Ruffinus gednohlasně mjsto dáwajj počtě Swatých, a Jaroljm proto za kacjře wyhlašuge Vigilantia, že se počtě Swatých posmjwal.

3. *Bůh k nám mluwj také dopuštěnjm nemocj.*)*

Od

Fr. Slámy,

faráře w Chrašticjch.

Některj tomu newěřj, ale proto gest to předce swatá prawda, že *Bůh také s člověkem mluwj*. Newěra mi arci namjtá: „Kdo, prý, Boha kdy kde slyšel?“ Ale newěra w tom gen wždycky chybuge že uwažowati nebo neumj, nebo nechce. Newěra žádá, aby s námi Bůh gako člověk rozprávěl, nepowažugjc, žeby Bůh Bohem býti přestal, kdyby gako člověk mluwil. Čerw mluwj, gako čerw; šlapaný wine se, trhá sebau: Nerozumjte mu? Ach, geho řeč gest zřetelná, gest hlasitá; gen člověk hluchého srdce neslyšj, gak křičj: „Bolj! co mne šlapeš, čerwe dwaunohý?“ Pták mluwj, gako pták. Neslyšjte, nerozumjte, když se mu geho pjsklata wybjragj, gak hnjzdo oblétugjc kwjlj a hoře we de: „Co ti ubljžila tato newiňátka? Gakým práwem wydjráš mé kogence? Gen ty samogediný mezi twory máš práwo cizj bolesti newějmawým býti?“ Tak lew gako lwowé mluwj, tak zwjře

*) Kdoby byl pomyslil, že, co gsme w roce 1833 poodložili, w roce 1836 za whodné uznáme a toho použigeme?!

každé podle swého zvláštneho dánj rozprávj, geho drahové mu rozuměgj, a my sami při malé pozornosti rozumjme řeči gegich; wjme kdy bolest, kdy radost, kdy hlad a žjeň, kdy sytost a spokogenost, kdy zuriwau zlost, a kdy opět ljchotiwau wděčnost k swému pánu progewugj. Cowjc? Zwjřata sama rozuměgj poněkud hlasu našemu, plnj naše rozkazy, a žádnému z nich nenapadá, abychom s nimi gako zwjřata, a žádnému z nás nenapadá, aby zwjřata s námi gako lidé rozprávěla. Když se každému twora přege, aby po swém dánj swau wůli gewil: gakž toho může newěra žádati, aby gediný Bůh gako člověk a ne gako Bůh rozprávěl? A když my hlasům zwěři, a zwěr hlasům našim rozumj: gak se děge, žeby toliko hlasům Božjm rozuměti nebylo?

Bůh mluwj také; ale Bůh mluwj gako Bůh, a každá duše pozorná rozumj řeči geho. Usta Božj gsau nebesa, země i moře; hlasové geho gsau swětlo i tma, teplo i zima, sucho i vláha; hlasové geho gsau blesk a bouře, wjtr a třesenj země, úroda i neobroda, pokog a wogna, zdrowota i morowá rána; hlasové geho gsau také obecný hlas lidu, pochwala i potupa swědomj, zgewené náboženstwj a gazykové geho wěrných služebnjků.

Bůh mluwj s námi, ale Bůh mluwj gako Bůh. Kdy tichá vláha wypráhlé osenj napágj, šumj z každé trawinky hlas Božj: „Gá gsem dobrý; napágjm a odjwám tráwu, krmjm čerwa, žehnán

tvé práce, člověče: nebudíš tedy ty zlý, neulehčíš hynauti bratru svému hladem a nahotou.“ Kdy gasné slunce radost po weškerém světě rozlívá; rosu z trávy suší; z hrdel ptactwa radostné pleasínj wywinuge: mluwj Bůh: „Člowěče, nernmí swého bližnjho, newyháněg útiskem stjí s oěj swého bratra, rozmnožug celau swau silau radost a blaženost na světě.“ Kdy se baurj obloha siwě zatahug, a hrom atoletéstromy gako wetchau třtinu drtj; kdy zem třesaucj se města i s obywateli do swé wnitřnosti pohlcuge; kdy krvawá wogna celé země pláčem a ranami naplňuge: ito gsau hlasowé Božj, napomjnjgje nás ku pokoře a trpěliwosti, předstjragje nám naši slabost a pomigegicnost weškerého lidského štěstj, a kázagje nám hlasem pozdwiženým: *Člowěče, čit co čit, na konec nezapomeň.* — Ano, mogli křesťané! to gest skoro krátký obsah všeho, cokoliw Bůh hlasem swědomj, přjrody a zgeweným náboženstwju s námi rozprávj: „Lidé, buďte dobřj, buďte moudřj, abyste tady i na wěčnosti blaženi býti mohli!“

Někdy ale swět, gako do hlubokého spanj ukonašen, zewšednj si, a newšjwá sobě obyčegného napomjnjáj Božjho; béte dar po daru, milost po milosti z raky Božj: ale k dárcj se wdřöně neohljdá, srdcem neměkne; chce býti šťastným, ale nechce býti napřed dobrým; swědomj se ucpáwagj ústa; od kazatelů se odwracegj uši. Tu mluwjwá Bůh podlé swědectwj pjama i všeobecných letopisů, aby swět oliluchlý se zpamatowal,

hlasem neobyčejným k lidskému pokolenj. Stawj kazatelny ne giž do wesnjch a městských kostelů, ale mezi celé národy, prostřed celých djlů swěta, a za kazatele powoláwá ne giž syny lidské, nýbrž dnes ohniwý meč, zjtra smrt a mor. Těm welj kázati, zdaliby, když swědomj a kazatelowé k srdci lidskému cesty naleznauti neuměgj, oni srdce a oči naše neotewřeli. Tak zagisté i ta nemoc, která w Asii, w tom djlů swěta, kde se Syn Božj w těle zgewil — za těchto deset let mnoho millionů lidj pohltila, a nynj na wzdor všem přehradám a zátahům wogenským negen meze Ewropy překročila, ale napořád i do srdce tohoto djlů swěta se zabjrá, tak prawjm i ta nemoc nejn, leč geden z těch neobyčejných kazatelů, kterých Bůh, když se geho obyčejnj hlasowé zewšednil, užjwá, aby lidské pokolenj odstupugjcej z cesty swěho poslednjho účelu, zas na prawau cestu uwedl.

My zpjragjce se na zasljbenj Páně: „*Proste, a budeť wám díno; hledeyte, a nadeznete; tlučte, a budeť wám otewřjno,*“ wšfwáme Hospodina žiwota a smrti, aby tau metlau, kteráž podruhé nad námi se zdwihá, — aby uchránil milostiwě dětem roditele, a rodičům djtky. Učinili gsme dobře; neb králowé giž wyznáwagj, že gsau na tu nemoc slabj; lékaři nezapjragj, že gsau gi dosawáde newyzpytowali; boháči prawj, že se zlatem porušiti nedá; a chudj sobě stěžugj, že se sni nad nauzj neslituge. A předc se gj někde

cesta přehradj, a meze postavj. Nuže, čj ruka s to býti může, leč ruka Hospodinowa? — I dobře tak, že se k Bohu utjkáme; gen všemohaučnost Božj může nás ochrániti. Někte řekne Bůh: „Až potud!“ a mor umořj sám sebe. *)

A však, pochybowáno býti nemůže, že Bůh tau morowau nemoc dřjwe nepřetrhne, dokud swého swatého účele nedosáhne. A co asi za účel má Bůh, an nás tau nemocj nawštěwuge? To Bůh sám káže tau nemocj. Ó wyslechněmež, a plněme wěrně, co Bůh tjm neduhem k swětu rozprávj.

Powažme I. napřed, co snámi Bůh w této obecné nauzi mluwj; a II. potom se poučjme, gak my Bohu odpovědjti máme.

I.

Na pole širšj by se kdo paušěl, než které gazykem prochoditi může, kdyby chtěl dokazowati, že gest w našich létech skutečná potřeba, aby Bůh národy hlasem powýšenějšj a mocnějšj, než gsau swědomj, zgewené náboženstwj a sama přjrody dobročinnost, k maudrosti a ctnosti napomjnal. Wěřjcjm stačj, řeknu-li, že Bůh, swrchowaná maudrost, bez přjčiny neyswětějšj ničeho nečinj; žeby tedy národy a gazyky, gsa neywyšj dobrotiwý, gisté tak welikau úzkostj netrápil, kdyby prostředků mjrnějšjch k dosaženj geho swatých účelů stačilo. Gaké ale newěřjcjm máme důkazy podati? Gegich zdánj gest, že to se swětem nikdy

*) Saudců VI, 24.

lépe, jako za dnů našich, newyhlíželo. Marně bychom wjtr rozráželi, chtějce na jiné smýšlenjge přewáděti. Okážeme-li na náboženstw, že se wjra stará denně tratj, že se od někodika let rozum lidský na stolici soudnau posadiw gazykem i kněžnami wšeocko napořád zawrhuge, co swým náprstkowým swětýtkem postjhnauti nemůže; že tam newstrelnost dače, tu sprawedlnost Božj w trestu i w odměňách, ginde sama gestost Božj w pochybnost se uwáděgj: odpovědj mi, že nenj náboženstw tak weliká potřeba. Prawjme-li gim, že nenj tak swaté ctnosti, která by se w poslednjch letech bud za zbytečnau nebo za pochybnau byla nepokládala: namjtnau nám, že se před lety také hřešilo. Okazugeme-li, kterak se duch gakési lehkomyšlnosti mocnj, a ta oslawená civilisacj neholi poměštilost, wjc lidj wyučuge, gakby zdwořile než poctiwě, gakby chytře než gakby právě žiwot tráwili; že weliká čásť wzdělců o to se zdá toliko péči mjti, aby z radosti do rozkoše chwátajce leňwý čas gako ostruhami popoháněli, nic na smrt, nic na soud, nic na wěčnost nezpomjnjajce: tu nás odbudau s posměchem, prawjce: „Komu z maudrých to napadá, aby si, mage pjti, do wjna kwasnic, do radosti památku na smrt přiljwal. Smrt že přigde bez toho — a soud a wěčnost —, ó to že gsau věci, o kterých člověk mnoho powědjti neumj.“ Tak bychom s newěřejjmi ničeho newwedli. Leč to gedno nám připustj, že i swěho

svědomj si newšjmagj, na kazatele nedbagj, a hlasu přirody gen tolik poslauchagj, pokudž gim pohodlj působj, a za nowými nowé požitky a rozkoše strogj; ale práwě tjm se přiznali, že ge z gegich twrdého spanj mocněgšj hlas, než gest svědomj, náboženstwj a přjroda, buditi musj.

Ale pocházj-li pak tato nákažliwá nemoc skutečně od Boha? Nenáležj do pořádku swěta? Gest prawda newywratitelná, že gj Bůh k lidem hlasem neobyčegným mluwj? Gestli od Boha nepocházj, od koho by pocházela? Kdo gest půwodem toho pořádku na swětě? A kde gaký pořádek, aby při něm gistého, aržitého záměru nebo cje nebylo? Či gest swět tento giž lodj podoben, která se na moři bez wesláte a bez cje tam přehánj, kam gj wjtr, kam gj wlna zmjta? Ó přátelé! Geli tomu tak? Newj-li Bůh ničeho o tomto neduhu? Pakli se bez gehu wále, bez gehu wědomj a tudyž také bez gehu neyraudřegšjch a neydobrotiwěgšjch účelů mezi nás zabjrá: tuž chodjme po spuchřelé půdě, podobni gsauce listu, kterého deset tisíc gednjm zawanutjm wětru oprchá, shnige, a žádnj, šlapage po něm, nezpomjná, že byl list tento o-krasau stromu; — ano my budeme bjdněgšj, než ten list; neb gemu gest geště, an hnige, dobročinný účel wykázán. Ale pryč s tjm mudrowánjm! Nehodnot gest i křesťanského řečnjka i křesťanských chrámů. „Nebude-li Hospodin stawěti domu, dj koranowaný zpěwec sw. Dawid, nadarmo pracowali, kterjž stawěgj geg! Nebude-li Hospodin

ostřjhati města, nadarmo bdj, kdož ostřjhá ho.“
 (Žalm 126, 1.) A Syn Božj sám ubezpečuge nás,
 že i wlasowé hlawy našj sečteni gsau, že ani ge-
 den wrabec, gichž se předc pět za geden penjz
 prodáwá, w zapomenutj před Bohem nenj. Gakž
 tedy, ó křesťané, mohli bychom bez rauhánj o
 dobrotě Božj pomysliti sobě, žeby nás, nic ne-
 wěda a bez swaté přjčiny nebezpečnau nemoej
 trápti a smrtiti dopaustěl? Negsme snad dražšj
 Otcí, než gest wrabec geden? To si myslite o ney-
 lepšjm králi, že bez gehu wědomj a wúle mnohý
 wladař poddané trápj; to můžete o neylepšj wrchno-
 sti bez rauhánj mysliti, že proti gegj wúli a
 wědomj mnohý podrjzený člowěk poddané sužu-
 ge; ale o Bohu wšewědaucjm, neyraudřegšjm a
 neydobrotiwěgšjm se téhož domnjwati, gest ne-
 promjgitelným rauhánjm.

Ale nastogte, nemoe ta předc se dál a dále
 rozžjrá; tam manželá z náručj wěrné choti, tam
 otce, matku i djtky, ginde celau čeled, a někde
 prý také celé obce neuprositelnau zuřiwostj po-
 hlucuge? Gak to máme s dobrotau Božj poro-
 wnatí?

Bůh s námi mlujj: „*Wizte, bděte a mo-
 dlete se; neboť newjte kdy gest čas.*“

Bůh káže: „*Wizte,*“ prawj: co gsemí gá?
 Mysl waše se zkaliła; zrak se wám krátil. „Po-
 znal wúl wladaře swého, a osel gesle Pána swého;
 Israel pak máne Boha, opatrownjka a dobrodince

swého nepoznal.“ *Wizte, že gsem gá Pánem žiwota a smrti.*

Kde gsau ty hradby, w které gste daufali? co wám prospjwá zbrog, kterauž gste se před maú rukau ohraditi myslili? Ó synu můg, proč gsi se mne wzdalowal? Gako žjzniwý gelen po wodě, tak gsi taužil po milostiwém wzezřenj synů lidských, které gsem za pány ustanowil; ale po mém zaljbenj ne-
taužil gsi. Obohatil gsem tě dary dušewnjmi i zdrawjm tělesným; krmil gsem tě, gako matka swé djtě prikágj; udělowal gsem ti žně i wláhy swými časy; ostřjhal gsem tě, když se wjčka twých oěj spanjm obtjžila: a tys nepozdwihl oka swého ke mně gako nakogené djtě s wděčnosť k swé matce. Kam gsi kročil, kdes dýchal, kde pracowal, kde odpočjwal; wsudy gsem tě dobrodinjm obmýslil; tobě pělo ptactwo, tobě sbjrala wčela med; tobě owce hledala oděw; tobě rostly w bylinách ljky. Tys slyšel ptáka, radowals se: na mnes nezpomněl; odjl gsi se, nasytíl gsi se: mnes za dárce neměl; uzdrawil gsi se: mně si djků newzdał. Co swět prikazowal, co twé srdce ráčilo, tohos, nedbage zimy ani horka, wěrně wyhledáwal; proti ostřjhánj mých prikázanj hned gsi omluw a wýmluw na tisjce mjwal. *Wizte nynj, synowé lidštj, že gá gsem pánem wasého žiwota i smrti; gá neostřjhám-li do-
mu, že ho marně opatruge stráž weškera; že bez mého požehnánj marné gest lidské namáhánj. Q-*

*) Isai. 1, 3.

braítež se ke mně, k swému otcí; buďte zase mi dětmi, a gá budu zase otcem wašjm.

Wizte, prawj Bůh tau nemocj: co gste wy synowé lidstj? Co gest waše sjla? Prach z prachu gste! Malého zawanutj mého wětru třeba, a gako garnj kwět, který mrazem připáljm, tak wadnete. Dnes gste, zagtra nebudete. „Widauce úrody hogné na poli swém, prawjte: zbořjm stodoly swé, a wětšjch nadělám, a duši swé řeknu: máš mnoho dobrého na mnohá léta; odpočjwey, gez, pj a hodug; a nezpomjuate, že této noci požádám duši waši od wás?“ Když ge žiwot wás gako potok z deště, gako spanj krátké. Oheň wás zžjrá, woda má na wás hroby; wjtr wám dýchánj zahlcuge; zem se pod wámi hýbá. Ale gako čerw, když se do gá-dca zahryze, půl ho čerwotočinau naplnj, a předo ho dál a dále rozhryzuge, na konec nezpomjnage; tak wy s tjmtó žiwotem. Widjte umjratí, k hrobu nosítí, na swau smrt nezpomenete. —

Wjme pak, že nic nemáme gístšjho, gako že gest wšeccko na swětě pomjgegjcj. Proč tedy stawjmena úzkém základu široké stawenj? proč na krátkém žiwotě wěčnosti? Tolik máme od rána až do wečera pětj o swé tělo smrtelné, tolik wyljwáme od rána až do wečera potu na pokrm a oděw swého těla smrtelného; na swau ale duši nesmrtelnau, na gegj odjwánj krásným rauchem otnosti, na gegj naacy-cenj pokrmem prawdy a maudrostí celé měsjoc nezpomjname. Malau boljstku těla tak těžko ne-

seme; smrtelnau nemoc duše pokánjm uléčiti celé roky wáháme.

Wizine, co gsme? Wšickni gsme z gedné hljny stwořeni, wšickni po krátkém žiwotě smrti podrobeni; co newidět knjže slawné wedlé chudého žebráčka w prach se obrátj; táž smrt, která nynj oči neumělého sprostáka w slaup točj, otwjrá si tsz dobau pokog učeného mudrce, aby geho hlawy lámánj skončila. Kdo waše kosti na hřbitowě po dwadecjti létech rozeznage, řekne: to gsau kosti kráľowské, to chudého drwoštěpa, to slawného hrdiny? Když gsme po smrti sobě wšickni rowní, když tauž branau wšickni přicházjme, wšickni odcházjme, když gsme wšickui geho děti: proč gedni druhými tu na swětě pohrdáme? Proč mezi námi láska wjc a wjc ustydá? Ó milugme se; nemilugme se ale slowy ani gazykeni, nýbrž milugme se skutkem. Reč přetlumočená, gestli se neporusj, aspoň srdečnost ztratj. Mocnj a zámožnj ať nakládaj laskawě a stegnau měrau s chudým i s bohatým; nalehčugjce, kde možná, těžkým břemenem mučeného. Poddanj ať poslauchaj z lásky a rádi swých předstawených a wrchnostj we všem, co proti Božjmu prikázanj nečelj, aniž kdy nedůwěrnostj a pomluwami těžkostj swým wrchnostem a předstaweným nečinj. „Milugjce sebe wespolek naplnjte zákon Božj.“

Powažugme při této nemoci dále, proč gsme *na swětě*. — Ó, toto gest práwě ney důležitějšj slowo, které nám Bůh tauto obecnau nauzj hlásá. Ó

- bychom si — gestli nic giného — aspoň to slo-
wo pamatowali: Proč na světě gsme? Gsme tu
snad, abychom si chwjlku pohráli, poplakali, po-
mluwili, pospali, pagedli a pak za swými do hrobu
odešli? Nač vycházj všecká snaha, všecko mysl-
enj mnohých zeměsynů, leč aby gedli, pili a hráli?
Ó, proto stwořeni býti nemůžeme! Žádný zahrad-
njk neštěpuge we swém sadě stromu, leč aby mu
owoce nosil. A Bůh by nás tolika dary podlé du-
cha i těla byl obdařil, gen abychom na světě z
tučnosti země požjwali? I toť by nebylo třeba
nesmrtelného ducha do našeho těla zawjрати; toť
by bylo stačilo mjsto člověka s dušj gen ústa s
dobrými zuby a zážiwým žaludkem stwořiti. Ach
nenj, nenj člověk proto na světě, aby si pohrál,
poplakal, pagedl a pospal, a pak za swými předky
odcházel! My gsme proto na světě, abychom duši
swau maudrostj ogasnili a ctnostj ozdobili; abychom
owoce dobrých skutků vydávali. Tu na světě
gest naše prwnj škola, ge přjprawa pro věčnost;
gak gsme tu seli, takowá nás tam čeká žeň. Bůh
nenj ukrutným; po smrti wezdegšj giný žiwot nás
čeká. Wizme, nynj posjlá anděla smrti, oděného
ranau morowau na lidi; tam usmrcuge dceru spa-
nilau, ctnostnau, útloletau: pomjgj ale starce a sta-
řice žiwota syté, pomjgj wedlé rozkošnici rozma-
řilau; tu wymořj celý dům: a neškodj z druhé
strany celé ulici? Gest se co domujwati, že gsau
lepší a ctnostněgšj, kteřj na žiwě zůstali, než ti,
kterým Bůh zemřjti rozkázal? Nebylby nesprawe-

dliwým , kdyby gednoho bez winy usmrtil, a druhého, buď že také bez winy ulitowal? Nebyla by to ukrutná, geho lásky a dobroty nehodná hra, kterau by tak s námi, Syny lidskými, prowaděl? Nenahljžjme z toho, že se s našj smrtj na swětě všechno nekončj ; ale po smrti že podlé našich zásluh nowý žiwot nastává? — Učmež se tedy tauto nemocj mysl swau od wěcj zemských odlučowati a po nebeských taužiti. Budinež tedy maudři a wizme, proč g sme na swětě, abychom, kdykoliw ta hodina přigde, widěli, že g sme swého cjele nechybili. Wizme, že ge všechno marné, leč Boha swého milowati a geho wůli konati. Giné všechno, náš žiwot, bohatstwj a rozkoše, naši přátelé, djtky a rodiči wisj na teničké nitce, kteráž se prwnjm dchnutjm potrhati může; nic nemáme pewněgšjho, než gest pawučina, a všechno naše upsánj, powadlému, trauchnjcjm listu podobné.

Wizme tedy, bděme a modleme se; neboť newjme, kdy čas gest. Bděte o swé žiwoty, wolá k nám Bůh. Ó smutná zkušnosti! My lidé se honosjme swým rozumem, všetečni gako komáři swětlo obletugjcj, dokud sobě křjdel nepopálj; tak swým rozumem samu Božj podstatu obletugeme; tam rozumu užjwáme, kde nám neprospjwá, cizj úmysly gjm zpytugeme, cizj cesty měřjme; bližnjho neprawosti podlé širokosti i délky a hlauvky gjm rozwažugeme, a tu práwě nám rozum nic neplatj. Bůh nám rozum udělil, aby nás wystřjhal před

tožkerým nebezpečenstwjm, genž by nám na zdra-
wj i na duši ublžilo. Synowé lidšty, widauce to,
bděme, chraňme se nestřjdmosti, zachoweyme
swědomj swé w čistotě, abychom potom strachem
schnauce samoděk moru dweřj k sobě neotwjrali,
a tak poněkud samowraždau winnými se nestali.

*Bděte a modlete se ; neboť newjte, kdy čas
gest!* Dokud čas gest, pořádeyme swědomj swé;
uwáděgme neydůležitěgšj starost o swau nesmrte-
l-
nau duši dnes geště do pořádku ; zegtrěk ge ne-
gistý. Widjme, že wolá Bůh w noci toho, z rána
giného — a wěčnost gest dlauhá ; protož čiňme po-
kánj, napravwme, co gsme chybili. „Dnes, dnes
geště uslyšjce Božj hlas, obraťme se k němu, a bu-
de nám milostiw ; dnes mjňme se s bratry, s který-
mi w hněwu stogjme ; nawracugme, co se cizjho w
našem statku nalezá ; očišťme gméno dobré, které
gsme pomluwami pošpinili ; oželme neprawosti swé :
a pak pospěšme a wegděme pokánjw w smjr s Bohem,
abychom přigawše tělo Syna Božjho, pokoge na-
byli, kterého swět nedává, a kterýž ani mor ze srdce
wystrašiti nemůže “ To gest, co s námi Bůh roz-
práwj tauto morowau nemocj. Wolá nás k čistě bo-
habognosti, zůwe nás k dobrým a ctnostným mra-
wům, otwjrá nám swé otcowské náručj, chce nám
dátí prawý pokog a blaženost prawau ; ano chce i
nemoc tu přetrhnutí, pakli my gen neprawostj
wšechněch se wysterjhağjce, srdce důwěrnostj sy-
nowskau k němu naplnjme. Nuže, co my Bóhu
odpowjme ?

II.

Bůh sám mluwj; Bůh sám wolá. Oheň a wjtr, čerw i prach i slunce s hwězdami gsau poslušni hlasu Hospodina. Má člowěk mezi všemi ten gediny býti, genž swé srdce poskwrnau neposlušnosti zohawiti žádá? Člowěk, kterého Bůh pánem nad celau přjrodau ustanowil, a o gehož blaženost wjce než matka o djtě na swém kljnu pečuge? Člowěk, za něgž Bůh swého gednorozeného Syna na smrt wydati nelitowal? A co žádá Bůh na nás? Geg, Boha, swého dobrodince, máme poznati a milowati. To na nás hledá Bůh. Budeme se rozmysleti? Gest to nesprawedliwé, čeho na nás pohledává? Ó wraime se k staré wjře našich předků, držme se opět wěrnau upřjmnostj swého náboženstw; hledeyme přede všj m králowstw j nebeského, to gest, zaljbenj Božjho čistým neuhonným žiwobytm; poslaucheyme, kdy k nám Bůh swědomjm, kdy swým kazatelem, kdy hlasem přjrody rozprávj; milugme Boha nade všecko, z celého srdce, nemagjce za giné, než že člowěk, w gehož srdci Bůh nesjdlj, swětu gest podoben, z kterého slunce wypadlo. I nedeyme se ani králowskými sliby, ani sladkau rozkošj hrjchu, ani mečem, ani ohněm od Boha odlaučiti. *W něg wěřiti, w něho daufati, geg milowati, to budíž našj m heslem w žiwotě i w smrti.*

Nezapomjneyme ale za druhé, že gsme prach z prachu; našeho zůstáwánj že tu nenj, a dřjw

než se naděgeme, že nás anděl smrti z tohoto údolj wywolá. Dlauho-liž to s námi trwati může! Kdyť ani moru třeba nenj, aby se nám památka smrti z duše newytratila. Newidjme-liž, gak se gedem za druhým z našich starých známých od našeho boku odlučuge? Nowé a neznámé twáře se nám každým dnem stawj před oči. Ó zpomjneymež tedy častěgi na smrt! Tau památkau se nám radosti, gež nám dobrotiwá ruka Božj na cestě tohoto žiwota podává, nepokalj, ani nezhořčj; alebrž powinnost střjdmého gich požjwánj, pokora, tichost wštjppj se nám do srdce; pamatugjce na smrt, nezahryzeme, nezawrtáme se do této země a gegjch statků, gako pawauci do swé pawučiny; zpomjnagjce často a žiwě na smrt, nezasteskneme sobě w úzkostech a trápenjch, gakoby gim konce nebylo; ta památka, že umřeme, osušj naše slzy, wygasnj naši twář, když nás nezaslaužené trápenj potká, když na nás křiwdá dolehne. Ta památka nedopustj nám nesprawedlnosti se proti bližnjmu dopauštěti. Zpomjnagjce na smrt, nenj možná, abychom geště nad ty se wypjnali, těmi pohrdali, wedlé kterých brzo na hřbitowě pokogně odpocjwati budeme, z nichž čerw co newidět do našeho těla se zawrtá. I láska k bližnjmu rozmnožj se památkau na smrt, neřku, že se tau památkau se smrtj za žiwa seznanjme; až přigde, gj se nezdešjme, ale gako starého, známého přjtele přiwjtáme, který nás, gako posel z údolj slzj,

do našeho prawého domowa na rozkaz Božj přewede.

Gsauce pak Bohem samým poučeni, že tu negsme proto, abychom sobě chwjlku pohragjce, pomřeli; že po smrti nastane saud, a po saudu šťastná nebo nešťastná wěčnost: což nám může za powinnost náležeti, než abychom se, dokud geště na cestě stogjme, o poklady starali, kterých rez nekazj, moli nehryzau, zloděgowé nekradau, kterých sama smrt porusiti nemůže. Pečugmež tedy oswé žiwoty, wykupugme čas swůg wěrně, pracugme pilně, abychom netoliko sami z čeho žiwu býti měli, ale také nauzi trpjcmu bratru jw čas potreby udeliti mohli: než nezapomjneyme pro starosti o tělo na duši; nezapomjneyme, že gsau geště statky lepšj, než gest zlato a střjbro, totiž prawá maudrost, čistota swědomj, pokog duše a ctnost. Kdo těch nemá, gest bjdný chudšas, třebas by koně swé střjbrnými podkowami, a kola swých wozů zlatými kruhy okowati dáwal. Těch pokladů hledagjce, srdce swé před neyhoršj služebnostj, totiž před otroctwjm hřjchu swědomitě ochraňugjce, očekáweyme w lásce k Bohu a k bližnjmu směle a beze strachu, co Bůh nad námi uložj.

Ano, nač se strašiti, nač lekati? Wolá snad Bůh tau nemocj: Žásni, straš a hroziž se giž, synu lidský? Wolá snad: Widjš, gak gsem w pomstě hrozný? — Ó nikoliw! Prawě naopak wolá Bůh: Nelekey se, nebog se, synu můg. Zdaliz tě strach wykaupj, a bázeň pod swau zástěrau ukryge? Ne-

widjš, kterak anděl smrti práwě těch se dotýká, kterj ke mně důwěrnosti nemagjce, do mé wůle se nepodáwagj, a strachem swým smrt morowau odstrašiti se domnjwagj? Wyčisti toliko swědomj swé od wšeliké neprawosti, naprav a nahraď w čems pochybil, abys neměl na srdci, co by tě strašilo, a důwěřug se we mne, gá tě ochránjm, nebude-li pro twau duši lépe, abys se wystěhowal z mjsta swého přebýwánj. „*Nebogtež se maličké stádcce, prawj Kristus Pán, neboť zaljbiło se Oci wašemu dáti wám králowstwj.*“*) —

Giz tedy složme celau důwěrnost w našeho nebeského Otce, an nás Syn geho sám k tomu napomjná: „On wede péči o nás;“ geho ruka se geště neukrátíla, a bez geho swaté wůle nám wlas s hlawy nespadne. To byla wjra našich otců, to gest a bude i w smrti také wjra naše. Ať daufagj ginj na hory a lesy našj milé vlasti: my gim tu naděgi neběreme, ač wjme, že ta nemoc také wysoké hory, a lesy šjrošjré překročila; ať se spoléhagj někteřj na to, že nás s gedné strany žádna řeka s nakaženau zemj nespoguge, po njž by se nemoc ta sem přeplawila: my gim té útěchy neběreme, ač wjme, že také po suchu chodj; ať se důwěřugj ginj w lékaře a ljky, ani těch nezawrhugeme, neboť od Boha gsau: náš ale šjtj, naše naděge gest Bůh, pán nebes i země. Na geho rozkaz wyšel tento neduh mezi národy; kázati má

*) Luk. 12, 32.

geho swatau wůli; napomjnati má swět w lehkomyslnosti potopený, aby se k swému swrchowanému powolánj, totiž ku poznánj Boha, geho swaté wůle opět nawrátíl, a pro swět králowstwj nebeského nezapomněl. Až swět ten hlas Božj uslyšj, porozumj a přigme, řekne Bůh: „Až potud, posle můg!“ Přehradj horau newiditelnau cestu, přetrhá mu newiditelné mosty, po kterých řeky a moře přestupuge, a všemu kwjlenj bude konec. I modlemež se, aby On, genž nechce smrt hřjšnjka, ale aby se nawrátíl a pokánj činil, slyšel nás se swého vysokého nebe. Litugme hořce hřjchů swých, wzbuďme prawau litost, choďme w střjdmosti a čistotě, ostřjheyme přikázanj geho swatá wěrně, prosme, by nám času popřál, abychom se náprawiti a s njm smjřiti mohli.

Pak se důwěřugme, a stane se také s námi, co geho prozřetelnost swatá uzná; stane se s námi to neyspasilněgšj. 1 Kor. 10, 13.

4. ZLOMEK

*z životopisu sv. Polykarpa,
biskupa Smyrnenského.*

Od

Dkt. Jana Körnera,
rektora biskupského semináře Buděgowického.

Polykarp, o jehož mučednictví cirkve Smyrnenská obširnau zprávu sepsala, též cirkve byl biskup, dřjve učedlník Apoštola Jana.

Mjsto životopisu buď zde položeno, co Eusebius z Ireneu knihy 3. kapitoly 3. wyprawuge. —

„Polykarpus pak netoliko od Apoštolůw vyučen byl, a s mnohými, kteříž Krista w těle očima swýma widěli, po domácku bydlel, ale i od týchž apoštolůw w cirkwi Smyrnenské za biskupa ustanowen, gegž gsem i gá w mladém wěku swém widěl, nebo dluho žiw byl, a welmi se sestaral, potom pak z žiwota toho přeslawným a welmi diwným mučednictwjm wykročil.“

Když upálen býti nemohl, byl kopjm proklán za cjsaře Marka Aurelia asi roku 166.

„Wšak wždycky toliko tomu učil, což od Apoštolů slýchal, což cirkew wydala, a což prawdiwého gest. A toho swým swědectwjm potwruzuj netoliko wšecky cirkwe asiatské, ale i všickni biskupowé, kteříž tam po něm byli, a cirkwe zprawowali, wýslovně dokládajce, že Polykarpus daleko ho-

dnověrnějšj a stálejšj byl svědek prawdy, nežli Valentinus, Marcion, i všecko giné shromážděnj těch lidj, kteříž do cirkwe tolik a rozličných škodných bludůw učenjm swým uwedli. Ten potom za spráwy cirkwe řjmské biskupa Aniceta do Řjma přišel, a mnohé od bludů giž gmenowaných kacjřů odwedl, a k cirkwi Božj a prawému náboženstwju přiwedl; když toliko tu samu prawdu kázal, kterauž od apoštolůw přigal, a kteréž i cirkew wyučuge.“

„A gsau geště žiwi, kteříž od něho slýchali, že Jan, učedlnjk Páně, když w Efezu do lázně přišel a tam Cerintha kacjře spatřil, hned odtud, nechaw mytj, wyšel a powěděl k swým: Utecme rychle odtud, ať se lázeň, w njš se Cerinth, nepřjtel prawdy, myge, nenadále na nás neobořj a nás nepřikwačj.“

Týž Polykarpus Marcionowi, když se s njm potkal a od něho byl otázan: znáš-li mne? dal za odpověď: A gá znám prworozeného satanowa.

Z počátku též kapitoly wyprawuge Eusebius přjčinu cesty Polykarpowy do Řjma: aby s Anicetem o rozepři stranu času a dne swěcenj swátku Welikonoci rozmlauwal. — Aučinek gednánj Polykarpowa s Anicetem wyprawuge Eusebius w knize V. kapitole 24: „A když blahoslawený Polykarp za biskupstwju Anicetowa do Řjma přišel, a s njm o giné věci, o něž byli w nesrozuměnj, přátelsky rozmlauwal, i hned se srownali a pokog mezi sebau smluwili, a pro rozdjl swěcenj welko-

noci, na čemž se podstata záležitosti zdála, swazku lásky nigakž mezi sebou neroztrhli. — Aniž však Anicetus Polykarpa na to namluwiiti mohl, aby odložil swého obyčejge swěcenj té slawnosti: poněwadž s Janem učedlnjkem Pána našeho a ginými apoštoly, s nimiž mnoho obcowal, wždycky tak zachowáwal, ani na druhau stranu Polykarp Aniceta k tomu, aby welikonoc způsobem asiatským swětil, přiwedl: poněwadž i on tuze při tom obyčejgi stál, kterýž biskupowé a kněžj, předkowé geho, zachowáwali. — To když tak bylo mezi nimi nařjzeno, hned spolu posluhowánj (oběť nowého zákona) drželi, a w cjrkwí swé Anicetus řádůw, kterj se při swátosti wečeře Páně zachowáwagj, Polykarpowi pro uctiwost a wážnost, kterauž k němu měl, wykonáwánj poručil; takže od sebe w pokogi se rozešli a wšecky cjrkwě, gak ony, kteréž čtrnáctého dne měsjece slawnost welikonočnj swětily, tak tyto, genž gináče swěcenj toho swátku zachowáwaly, utěšeného pokoge a swornosti ustwíčně požjwaly.

S gakau šetrnostj bděl, aby učenj apoštolské neporušené w cjrkwí zachowáno bylo, patrnó gest z listu učedlnjka Irenea na Florina, genž byl k bludům ģnostika Valentina přikročil.

W tom listu prawj Ireneus: „Toto učenj Florine, ať s tebau přátelsky a wljdně mluwjm, zdrawého rozumu w sobě nemá; toto učenj gest cjrkwí odporné, poněwadž ty lidi, kterj ge slyšj a přigjmagj, do neywětšjch bezbožnostj umjtá; toho

učenj ani kacjři, owšem ze společnosti cjrkwę wywrženj, nikdý wěsti a gistiti nesměli; tohoto učenj staršj a kněžj, kterjž před námi byli, swatých apoštolů wěrnj učedlnjci, nikoli tobě newydali. Nebo widěl gsem tebe, gsa geště neweliké pachole, u Polykarpa w menšj Asii, kdež gsi při dvoře cjsarském nádherný a atkwostný žiwot wedl, a snažně o to usilowal, aby se Polykarpowi zaljbil. Což se zagisté dálo (nebo známost ta, kteréž hned od dětinstwj nabýwáme, spolu s wěkem přirostá a gako swazkem něgakým s myslj člowěka se spoguge) mnohem pewněgi w paměti wězj, nežli to, co nedáwno pominulo, tak žebych tuto oznámiti a wypsati mohl i mjsto, na němž blahoslawený Polykarpus sedal, když učil a kázal, i geho tam přjchod, wgitj i wegítj, způsob a formu žiwota, twárnost a postawu těla, řeči a kázanj, kteráž lidu činjwal, i připomjnánj geho, kterak, s swatým Janem a ginými, kterjž Pána očima swýma widěli, drahný čas obcowal, kterak řečj a slow gegich připomjnal, ano i to, což od nich o samém Pánu slýchal; též kterak o geho diwjch a moci i o geho učenj, gakž sám od těch, kterjž na slowo žiwota očima swýma tělesnýma patřili, přigal a o tom wedlé srownánj pjsem rozprávěl: to wšecko, řku, mohlbych tuto vlastně wyprawiti a wypsati. Těch wěcj toho času z milordenstwj Božjho, kteréhož na mne dokazowal, pilně a bedliwě gsem poslaucháwal, a ne na papjře literami, ale wnitř na myslj a srdci swém poznamenáwal. A po dnes ustawičně a

bedliwě s pomocj milosti Božj upřjmně a bedliwě sobě připomj nám a paměť toho obnowugi. Mohu také Bohem to osvědčiti, že ten blahoslawený a apoštolský kněz Polykarpus, kdyby tehďáž něco takowého učenj slyšel, že by mu i hned zgewně odepřel a uši swé zacpal, a gakž ten obyčeg měl řjkati, hlasitě zwolal: Ach dobrotiwý Bože! k gakýms mne časům dochowal, abych takowé věci slyšeti a snášeti musel; a tak z toho mjsta, na němž by to, buď sedě aneb stoge slyšel, i hnedby utekl. Anobrž z listů, kteréž buďto k bljzkým a okolnjm cjrkwjm pro utwrzenj gich u wjře psáwal, aneb k giným bratřjm pro napomenutj a ponuknutj gich k dobrému posjlal, toto wšecko dokázati a dowěsti se může.“

Pro tyto wýtečné přednosti nazýwá geg Hieronym (w katalogu znamenitých mužů) *Knjžetem wšech cjrkwj w Asii*. Ignác, genž na swé cestě k mučedlnictwj do Řjma přes Smyrnu se ubjra-ge, u Polykarpa hostil, poraučel gemu péči o cjrkew Antiochenskau, a we swém listu k Smyrnenským nazýwá geg biskupem Boha hodným. Tauž uctiwost prokazowali také gemu Polykrates, biskup Efezský, a Ireneus, biskup Lugdunský we Francii.

5. *List cirkve Smyrnenské o mučedlnictwj S. Polykarpa.*

Z historie cirkewnj Eusebiowy knihy IV. kap. 14.

Od

Dkt. Jana Körnera.

Po Antonjnowi, přjgmjm Piowi, když dokonal swého cjsarstwj dwadcatý druhý rok, spravowal cjsarstwj řjmské, spolu s Luciem bratrem, Markus Aurelius Verus, syn geho, kterýž také Antoninus se nazýwal. Téhož času, když se Asia w ney-wětšjch protiwenstwjch bauřila, Polykarpus mučedlnický žiwot swůg dokonal. Uznávám za slušné a potřebné, abych skončenj žiwota geho do těchto listů pro budaucj paměť položil. — Gest pak Epištola aneb list gménem a w osobě cirkwe Smyrnenské, kterauž Polykarpus spravowal, psán kcirkwjm Pontským; w němž wšecko, což se při tom geho mučedlnictwj dalo, napořád se wyprawuge těmito slowy:

„Cirkew Božj, kteráž w Smyrně bydlj, cirkwi přebýwagjcj w Philomilium, a giným wšechněm po wšem Pontu swaté katolické cirkwe osadám: milosrdenstwj, pokog a milowánj Boha Otce a Pána našeho Jesu Krista, ať se hogně naplňuge. Psali gsme wám, bratřj, o těch, kterjž mučedlnictwj podnikli, též o blahoslaweném Polykarpowi, genž zagisté plamen protiwenstwj, zňatý proti cirkwi, dokonce uhasil.

Ale však, než w tom swém psanj k wyprawovánj mučedlnictwj Polykarpowa přistaupili, z počátku o giných mučedlnjčjch pořádně připomjnagj, a pěkně wypisugj, gakau stálost a trpěliwost prokazowali w snášenj neytrpčegšjch bolestj a neyukrutněgšjch trápenj. Nebo (gakž w tom listu mluwj) ti, kteříž tu okolo stáli a na ně se djwali, co omámenj a zděšenj tomu se diwili, widauce ge předně až do žil a swálů na těle mrskánjm a bičovánjm zedrané, tak že střewa a ginj skrytěgšj audowé, i těl wnitřnj skreyše lidskýma očima mohli se spatřowati. Potom pjšj, kterak pod ty mučedlnjky konchy morské, skořepiny, a gakés welmi špičaté kaménky podkládali, k tomu že wymyšlenými způsoby mučenj a katovánj, co mohli neyukrutněgšjm činili, až naposledy ljtým šelmám k roztrhánj a sežránj ge vydali; což ale mučedlnjci všecko trpěliwě snášeli. Obzwláštně pak zpomjnagj o gednom, genuž Germanikus děli, kterak welmi udatně dostál, a strach smrti tělesné, všechněm přirozený, z milosti Božj přemáhal. Nebo usiluge přemluwiti geg prokonsul, a předkládage mu mladý wěk, aby sám wida sebe tak mladého a w prawém kwětu wěku postaweného, ljtost nad sebau měl, žádné neobdržel odpovědi od něho; a mládenec ten bez meškánj dobrowlně sám na sebe diwokau tu zwěr wábil, popauzel, a mocj ponaukal, aby co neyspjše z tohoto nesprawedliwého a neprawého žiwota byl wytržen.

Ačkoli pak všecko množstwj lidu, widauce,

že swatau stálostj a trpěliwostj slawnau smrt pokogně snášj, pro takowau udatnost mučedlnjku tomu Bohu milému, a všem křesťanům pro znamenité ctnosti welmi se diwili: předce gako gednjm hlasem wsickni zwolali, řkauce: Wyhlad bezbožné; dey hledati Polykarpa! — Geště i toho dokládaj, když tjm křikem obecné luzy, aby křesťané wyhledáwání byli, weliká hauře powstala, že někaký Phryx, gménem Quintus, spatřiw ty hrozné želmy a ukrutná mučenj, a gsa člověk srdce mdlého a strašliwého, hned se toho tak zděsil, že odstau-pil od wjry, a nad swým spasenjm hanebně zradil. O němž i to wyswědčugj, že ne s dobrým rozmyslem a zdrowým uwáženjm, ale drze a wsětečně, gako náhlým wětrem gsa popuzen, k wyznawačům swatým se přimjeil, a s nimi před saudnau stolicí běžel; a potom, když ho gali, patrný a zgewný přjklad giným všechněm na sobě ukázal, aby se žádný bez rozmyslu a wsětečně w takowé wěci newydáwal. Ale o skončenj těch mučedlnjků udatných budiž dosti na tomto krátkém připomeutj.

O Polykarpowi pak slawném toto psali, že slyše o těchto mučedlnjcech, beze strachu ostál, a mysl spokogenau a dobrau předce zachowal. A gakžkoli, což na něm bylo, w městě zůstati chtěl, wšak žádosti a prosbě swých domácjch, aby od-tud powyšel, namluwiti se dal, a do gedné wsi, nedaleko města se wyprawil, a tam s malým počtem swých milých přátel bydlege, we dne i w noci

giného nic nedělal, nežli na modlitbách ku Pánu Bohu ustawičně trwal, gimiž wšechněm cjrkwjm wedlé swého obyčege, pokoge od Boha žádal.

Když se pak ustawičně modlil, gedné noci, tři dni před tjm, nežli gat byl, widěl we spanj, že polštár pod hlawau gehu, ohněm se zapálil, a pagednau shořel. A gakž procjtíl, hned swůg sen swým milým, kterjž s njm byli, wyprawowal, a což ho brzo potkati mělo, to gest, že pro Krista žiwot swůg na oheň položiti má, patrně gim předpowjdal. Potom když ti, genž ho se wšj bedliwostj hledali, do toho mjsta, kdež bydlel, přigjti měli, tu že opět náramnau láskau bratrj a přátel milých gsa přinucen, na giné mjsto se přestěhowal, káž potom ti aukladnjci gehu předce přišli. Nebo polapiwše dvě pacholat z té wsi, gednoho z nich bitjm přinutili, že gim hospodu Polykarpowu ukázal, a k němu ge dowedl. Přisedše tam w saumrak, zpraweni byli, že na neywrchněgšj podlaze odpočjwá. Z kteréhožto mjsta snadně do giného domu ugjti mohl, wšak nechtěl, ale powěděl: Staň se wúle Páně! — Potom, gakž zagisto zwěděl, že gjmači gehu giž w domě gsau (wyprawuge dále epistola), že sám proti nim dolů po schodě sešel, a weselau twářj ochotně s nimi promlawal, tak že ti, kterjž ho prwé neznali, patřjce na gehu počestné šediny, a ctihodný starý wěk, na gehu stálý a neproměněný obličeg, náramně se tomu podiwili, a geden druhého se tázal: Také-li slušné bylo k honěnj a gjmánj tako-

wého starce, tak bedliwě a snažně kwapiti? Ale on nemeskaw, hned gim na stůl přistrogiti rozká-
zal, a gich, aby předložené pokrmy ochotně a
wesele gedli, žádal. A wedlé toho prosil, aby mu
gednu toliko hodinku k wolnému pomodlenj pro-
půgčili a dali. Což obdržew, hned wstal a milostj
Božj naplněn, tak se horliwě modlil, že tu přjtom-
nj, slyšjce ho, an se modlj, diwili se tomu, a gako
zděšeni a omámeni byli; mnozj také nemalau nad
tjm bolest a žalost měli, že tak šlechetný a swa-
tý stařec usmrčen býti má.

Potom pak w též epištole ostatnj gehu histo-
rii w tento rozum wyprawugj: Gakž se přestal
modliti, wšecko, což mu se koli w žiwotě wozdeg-
šjm, buďto welikého, aneb malého, slawného a-
nebo potupného přihodilo, pořádně sobě připama-
tował. Wšecku také cjrkew katolickau, po všem
okrsku zemském rozptýlenau, Pánu Bohu poručil,
an hodina, aby se odtud odebrali, nastáwala. Žold-
něři pro něho wyslanj, na osla ho wsadili, a k mě-
stu w den weliké soboty přiwedli. Wšak prwé,
nežli do města wgel, nĕgaký Herodes, kterýž
slaul heytman pokoge, a otec gehu Nicetes proti
němu wygeli, a wzawše ho na swůg wůz, a sedj-
ce wedlé něho, takto ho namlauwali, řkauce: Co
to zlého bude řjci: Pane, Cjsaři! a tam obětowa-
ti, a tudy zdrawj i žiwot zachowati? Polykarpus
neyprwé žádné gim odpowědi na to nedal, ale
když na něho wjce dotjrali, powěděl k nim: Gá
nikdy toho neučinjm, k čemuž wy mně radjte. Oni

tedy widauce, že nenj naděge, aby ho namluwiti mohli, potupnými slowy ho zhaněwše, takowau rychlostj s wozu ho strčili, že se w leytka náramně urazil. Wšak nic na to nedbage, gakoby nic zlého netrpěl, ochotně a wesele s žoldněři kráčel, a k swému cjlí s chwátánjm pospjchal. Když pak na plac poprawy swé wcházel, hlas s nebe stal se k němu, rkaucej: Posilň se, Polykarpe, a zmužile sobě wed! — Od koho by ten hlas pošel, toho newěděl žádný, než hlas mnozj z našich slyšeli, ale pro hluk a křik lidu w to mjsto shromážděného, všickni hlasu toho slyšeti nemohli.

Gakž před saudce postawen byl, a to se rozneslo, že Polykarpus gat, hned weliká bauře vznikla. Tu prokonsul, mage před sebau Polykarpa, optal se ho: Ty-li gsi Polykarpus? Přiznal se Polykarpus, že ten gest. Tehdy radil mu, aby Krista zapřel, takto powěděw: Šanug wěku swého, a wjce k tomu mnoho podobného mluwě, gakž takowj muži w té přjčině obyčegně činjawgj. Přisáhni skrze štěstj cjsařowo, usmysli sobě, a řekni: Wyhlad bezbožné! — Ale Polykarpus stálým a vážným obljčegem, pohleděw na wšeccko množstw j lidu na tom placu shromážděného, a rukau na ně ukázaw, s wzdychánjm hledě wzhůru do nebe, powěděl: Wyhlad ty neznabohy. Opět wladari, když na něho dotjral a prawil: Přisáhey a propustjm tě, rauhey se Kristu, a propustjm tě, — odpowěděl Polykarpus: Osmdesáte a šest let gsem gemu slaužil, a nikdý w ničemž žádné křiwdy mi neučinil: i

kterakž se tedy králi swému, kterýž mne až dosá-
 wád w dobrém zdrawj zachowal, slowy bezbožný-
 mi rauhati mohu? Když pak znowa wladat' na ně-
 ho nastupowal, rka: Přisáhni skrze štěstj cjsařo-
 wo, odpověděl mu Polykarpus: Gestliže pro mar-
 nau chlaubu tomu chceš, abych skrze štěstj cjsa-
 řowo přisáhal, (tak zagisté mluwjš) dělage se ne-
 wěda, kdo bych gá byl, ať swobodně a upřjmně
 mluwjn, toto wěz, že gá gsem křesťan: albj-liť
 se učenj a wyznánj křesťanské poznati, gmenug
 mi k tomu den, a uslyšjš. Tedy prokonsul wece
 k němu: Namluw na to lid tento. Tebe owšem,
 (řekl Polykarpus) za hodného saudjm, abych k
 tobě mluwil, a tobě z wjry swé počet učinil; ne-
 bo tak gsme wyučeni, abychom wrchnostem a mo-
 cem od Boha nařjzeným tu čest, kteréž hodny
 gsau, a kteréž náboženstwj našemu a spasenj dušj
 našich neškodj, prokazowali a činili. Těchto pak
 (ukázaw na wšecker množstwj) neuznávám ho-
 dných, abych se před nimi wymlauwal, aneb z
 wjry a náboženstwj swého odpowjdal. Prokonsul
 řekl: Mám ljtaw zwěř pohotowě, mezi tu rozkáži
 tě uwrci, abys byl rozsápán, pokudž sobě časně
 neusmysljš. Odpověděl Polykarpus: Poruč gi při-
 westi. Nebo gá na tom gsem stále a pewně u-
 strnul, abych se skrze rozmyslenj a pokánj od
 lepšjho k horšjmu nigakž neuchylowal. Chwali-
 tebnát býwá ta proměna, když se někdo od u-
 krutnosti k milostiwosti, a od zlého na dobré při-
 westi dá. K němuž opět prokonsul pronluwil:

Skrotjtn tebe plamenem ohně, gestli že se diwoké zwěři nebogjš, a rychle se ginák nerozmysljš. K tomu Polykarpus řekl: Ohněm mi hrozjš, kterýž snad za hodinku hořeti bude, a welmi brzo uhasne; ale o tom ohni budaucjho saudu, kterýž se k wěčnému trápenj a mučenj bezbožných chowá, žádné wědomosti nemáš. Ale co meškáš? Rozkaz přiwesti ljtaw zwěř, aneb coť se koli giného ljbj.

Ty a k těm podobné giné mnohé řeči mluwě, důwěrnostj srdce a radostj byl naplněn, a obljčeg geho tak plný milosti a sláwy se ukázal, že netoliko sám z pohrůžek prokonsula nic se nermautil, ale proti tomu samého prokonsula přediw nau wážnostj a stálostj swau gako omámil a zděsil. A protož wladař poslal birice, aby u prostřed placu po třikráte wywolal: Že Polykarpus zgewně se wyznal býti křesťanem. Tato slowa gakž biric wywolal, hned všecko množstwj, gak Pohaná tak Židůw bydlejcjch w Smyrně, náramným hněwem a zlobiwostj, gakoby se wztekli, welikými hlasy křičeli: 'Tentož gest učitel Asie, tento gest Otec všech křesťanůw. On gest ten našich bohů zhaubce a zkáza, kterýž mnohé tomu wyučil, aby se bohům našim neklaněli, ani gim neobětowali. To powěděwše křičeli, a Filippa, wladaře Asie prosili, aby lwa wypustiti rozkázal, kterýž by Polykarpa roztrhal. On pak odpověděl gim, že mu toho neslušj učiniti, poněwadž giž potýkánj diwoké zwěři wykonána byla. Tedy se gim widělo gednomyslně wolati, aby

Polykarpus za žiwa upálen byl. Nebo tak se státi mělo, aby to widěnj, kteréž se mu o polštáři geho ukázalo, naplněno bylo. Kterýžto před tjm když hořeti widěl, maličko se Pánu Bohu pomodliw k wěrným swým, kteréž tu s njm byli, se obrátil, a prorockým duchem, co budaucjho státi se má, předpowěděl, řka: Gá musjm za žiwa upálen býti.

To pak přewelmi rychle se wykonalo. Nebo zástup lidu pagednau z djlen a z láznj dřjwj a réwj snášel, ale neywjce Židé podlé swého obyčege k takowé službě ochotně se propůgčowali. Když pak hranice udělána byla, Polykarpus sám odpásaw se, a složiw s sebe wšecko raucho swé, i střewjce také rozwazowati a zauwati počal: gešto nikdy prwé toho nečinil, proto že wěrnj o to se mezi sebau potýkávali, kdoby wykonage mu takowau službu, těla geho dřjwe se dotekl. Nebo po wšecken běh žiwota swého geště i před šedini, pro žiwot swůg pobožný a šlechetné obcowanj ode wšech wysoce wážen a ctěn byl. Hned potom wšeligacj nástrogowé, k uwázanj geho na hranici připrawenj, uwrženi naň byli. A když ho i k kolu hřeby přibiti chtěli, powěděl k nim: Nechte mne w tomtozpůsobu; nebo ten, kterýž mně dal tu trpěliwost, abych oheň hořjcj snestí mohl, dá mi také, abych bez hřebů, gimíž mne přibiti chcete na hranici, beze wšeho pohnutj těla stále zůstal. Což oni slyšjce, nepřibili ho hřeby, než toliko ho přiwázali. Kterýžto mage ruce opak swázané, gako neyčistšj beránek z welikého stáda

wybraný, aby zápalnau obětj wděčnau a přjgemnau Pánu Bohu byl, takto mluwil: Otče neymilegšjho a požehnaného Syna swého Pána Jesu Krista, skrze něhož gsme prawé poznánj tebe přigali, Bože angelský, a mocj nebeských, Bože všeho stwořenj, a obzvláštně sprawedliwých každého pokolenj, kterjž před obličegem twým žiwi gsau, Tobě děkugi, žes mne sláwau dne tohoto a hodiny této obdařiti ráčil, w němž bych djl w počtu mučedlnjků twých přigal, a kalicha útrpenj Pána Jesu Krista Syna twého účasten byl, k z mrtwých wstá-nj a k žiwotu wěčnému duše i těla, skrze nesmrte-dlnau a neporušenau moc Ducha swatého. Mezi kteréžto (prosjm) mučedlnjky, nechť gsem dnes za obět tučnau a tobě přjgemnau připuštěn, gakož gi sobě přihotowil, předznamenal, a giž této chwjle vyplnil, Ty, genž gsi Bůh prawý a klamati ne-umjš. A protož nad giné všecky a za všecko te-be chwáljm, tobě dobrořeďjm, tě oslawugi, skrze wěčného a neywyššjho biskupa Pána Jesu Krista Syna twého milého, skrze něhož tobě, s njm a w Duchu swatém, buď sláwa, nynj i na wěčné wěky wěkůw. Amen.

Gakž to slovo Amen powěděl, Bohu obětowal, a modlitby konec učinil, hned katané, gimž poručeno bylo, hranici zapálili. Kterážto, gakž se plamenem rozpálila, mnozj z nás diwnau wěc spatřili; wšak ti toliko, gimž dáno bylo widěti, a kterjž k tomu zachowáni byli, aby, gakž se co dálo, giným wěrným w prawdě zwěstowali. Nebo oheň,

udělau se co oblauk klenutý, gako plachtau pla-
weckau na bárce wětrem nadutau, tělo sw. muče-
dljnka, co něgakau zdj, se všech stran obkljčil.
On pak u prostřed ohně stál, ne gako tělo mage
horřej aneb spálené, ale gako stříbro a zlato hor-
kostj ohně w peci průbowané a stkwaucj. Anobř
takowau a tak ljbau wůni game od něho přigjmali, ga-
koby wonné kadidlo, aneb ginau wěc wonnau a
drahau z sebe wydáwalo. Naposledy pak widauce
bezbožnj a nešlechtnj lidé, že tělo geho od ohně
stráweno býti nemůže, zawolali wrchnjho popraw-
ce, a poručili mu, aby přistaupě bljže k hranici,
nahým mečem geg protekl. To gakž se stalo, tak
weliká hognost krwe z něho se wylila, že dokonce
oheň uhasila, a wšeccko množstwj lidu, okolo sto-
gjcce, s podlwenjm gedni druhých se ptali, odkud-
by takowý rozdjl byl mezi newěrnými a wywole-
nými. Z gegichž počtu také byl Polykarpus,
muž těchto časůw ze všech neyslawněgšj, katoli-
cké Snyrnenské cjrkwce biskup, učitel apoštolský
a prorok pobožný. Nebo kterékoli slowo z úst ge-
ho wyslo, giž se naplnilo, aneb konečně se naplnj.

Ale záwistiwý, ohawný, a úhlawnj sprawedli-
wých lidj nepřjtel satan, wida mučedlnictwj geho
sláwu, a šlechtné beze wšj auhony obcowánj,
hned z mladosti žiwota, neporušitedlnau korunau
ozdobené, anobř že on giž proto stálau a nepomj-
gegjcj mzdau žiwota wěčného darowán gest, wšj
silau a chytrostj se o to snažil, abychom odtud tě-
la geho odnesti nemohli, a to proto, že mnozj z

našich přewelmi toho žádostiwi byli, aby ho dostali a částky aspoň těla geho swatého aučastni byli. Pročež někteřj wnukli Nycetowi, otcí Herodesowu a bratru Dalceowu, aby wladaře napomenul, a prosbau při něm to obdržel, aby těla geho žádnému newydáwal, takowau přjčinu toho kladauce: aby snad křesťané, opustjce onoho ukřižowaného, tohoto wzywati a ctjti nezačali. To pak wše předse wzali z ponuknutj a snažného nabádánj židůw, kteřjž i nás také pilně wždycky šetřili, abychom ho z ohně newytrhli. Ale bjdnj newěděli toho, že my ani k tomu, abychom Krista, kterýž pro spasenj všech těch, kteřjž po všem swětě spaseni býti magj, smrt křjže podstaupil, opustili, nepřiwoljme, ani koho giného mjsto něho, gako Boha, nigakž ctjti nebudeme. Nebo my tomu, kterýž gest prawý Syn Božj, se klanjme: Mučedlnjky pak, gakožto učedlnjky a následownjky Páně, pro newyprawitedlnau gegich wěrnost a milowánj, kteréhož k vlastnjmu swému králi a mistru skutečně dokázali, hodně milugeme, a gegich w pobožnosti učedlnjci i w sláwě účastnjci býti žádáme. Setnjk tedy wida snažné usilowánj židů, rozkázal tělo mučedlnjka Páně složití, a wedlé způsobu pohanského ohněm na prach spáliti. Takž my teprwa potom kosti geho, wzácněgšj nežli které neydražšj kamenj, a nad zlato čistšj, z popele wyhrabawše, na tom mjstě gsme schowali, kteréž gim bylo náležitě a poctiwé. Kdež také shromáždjce se někdy, popřege li Pán Bůh, slawný den

mučedlnictwj, jako den narozenj geho, s weseljm a s radostj, wedlé možnosti slawiti a pamatowati budeme; gak pro památku mučedlnjků, kteříž před njm týž bog bogowali, tak pro cwičenj a k takowé stálosti w mysli se hotowenj budaucjch, kteříž pro Krista tauž smrt podniknautia a geho gméno wyznati i oslawiti magj.

Toto o swatém Polykarpowi, kterýž w Smyrně mučedlnictwj podnikl a s ginými dwanácti z města Filadelfie přišlými, kteříž také s njm týž způsob smrti s ochotnostj podstaupili, w tom spisu poznamenáno gest. Kterýžto sám nad giné u všech slawnau powěš obdržel, tak že i pohané všudy we všem dobrém ho připomjnagj. A protož běh žiwota Polykarpowa, muže slawného a apoštolského, takowé skončenj wzal; gehožto historii bratřj Smyrnenštj w předdotčené swé epištole se wšj bedliwostj wypsali.

6. Případ z cirkewnjho práwa.

Od

Jana Valeriana Jirsjka,

faráte Minického.

Opatrnosti nikdy nezbywá. Toto přjslowj obzwláště by měl každý duchownj pastýř mjtí před očima, když má swátostj manželstwj posluhowati.

Zde dwognásobné gest potřebj pozornosti a opatrnosti, gelikož přezřenjm gedné nebo druhé věci aneb proti swaté cjrkwí, aneb proti zákonům občanským prohřešiti se může. Běžj pak tu netoliko o něho samého, anobřz i o čest, spokogenost a blaho těch, gegichžto ruce swazkem nerozwjžitedlným spogiti má. Protož také tento časopis w minulých letech několik krásných a wyborně wyložených přjpadů, manželstw se týkagjcjch, ctěnému čtenárstwu swému gest podal. By tedy i w tomto ohledu zaljbený náš časopis všem slušným a sprawedliwým žádostem wzácných pánu čtenářů poněkud wyhowěl, podáváme zde sprostičký sice, a však důležitý a často se přiházegjcj přjpad se strany *prominutj* weřegných, zemským zákonem nařjzených *ohlášek*.

Ohlášky gsau prostředek, kterýmž se wypátrati magj všeliké překážky, manželstw bránjcj aneb rušjcj. Čili ohláškami má se zameziti, by se osoby práwnj něgaké, zákonem wyměřené a dotčené překážce podlehgjcj za sebe neoddávaly. Co tedy k wypátránj překážek gest prostředkem, neměloby vlastně samo býti překážkau. Nicméně, poněwadž manželstw tehdaž toliko platno gest, když se vše zachowalo a wykonalo, což k platnosti stawu manželského zákonem občanským gest wyměřeno a prikázáno; a poněwadž nelze ginák bezpečně se dowědjti, zda mezi tau a onau osobau, genž w manželstw wstaupiti mjnj, žádnénenj zákonnj překážky: prozřetedlně tedy a mau-

dře ustanoweno gest, by všech třj ohlášek o-
puštěnj gmjno bylo za překážku manželstw rušjčj.

Kdo má práwo přikázanj dáwati: gest též o-
práwněn, ge stawiti. Tau přjčínau udělugj od ney-
vyššjho zákonodárce propůgčénau sobě mocj w
hlawnjm městě weleslawné řizenj zemské, wenku
slawnj kragšty úřadowé, gsauce za to požádání, ge-
dné, dwau aneb všech třj ohlášek prominutj,
stáwá-li důležitých přjčin. Negednau se ale při-
házj, že obě strany w rozličných obýwagj kra-
gých, a tudy dvěma kragským úřadům gsau pod-
robeny. Deyme tomu, že ženich má swé obydlj
na panstw *A* w kragi *B*, newěsta ale na panstw *O*
w kragi *D*. Za weledůležitými přjčinami žádagj, by
toliko gednau byli prohlášeni. Nastáwá otázka:
Čeho w takowých přjpadnostech musj se šetřiti?
Co zde *práwo* gest a slušno?

Osoby, kteréž spolu w staw manželstw wstau-
piti mjnj, musegj se obě pod gednu toliko wrch-
nostenskau práwomocnost podrobiti, tak sice, že
gedna z nich se musj wždy dáti z předešlé swé
práwomocnosti wyhostiti. Tudy se stáwá, že se
oddá aneb ženich w práwomocnost newěstinu, aneb
newěsta se podrobj vlastnjmu úřadu ženichowu.

Ten tedy wrchnostenský úřad, w gehož prá-
womocnost se obě strany vydaly, vlastnjm gest
úřadem ženicha a newěsty, a gen tento úřad gest
opráwněn, dáti gim dowolenj k stawu manželské-
mu. Zde se dala wyhostiti newěsta z panstw *C*
a z krage *D* na panstw *A* a do krage *B*. Úřad

tedy ženicha gest nastáwagjcjch manželů vlastním úřadem, genuž přjslušj, manželstwj toto powoliti.

Podlé analogie by tedy také gedem toliko kragšký úřad měl dáti ohlášek prominutj, a sice ten, k němuž giž od dáwna náležj strana gedna, a k gehož práwomocnosti se dala práwě tauže přjčinau přiwělititi i druhá. Table druhá strana dawši se wyhostiti, wystaupila takým způsobem ze wšeho práwnjho spogenj se swým býwalým hospodárským úřadem, a dawši se přiwělititi k panstwj cizokragnému, oddala se také w práwomocnost, ochranu a zastánj téhož kragškého úřadu, genuž ono panstwj, na kteréž se wyhostila, podrobena gest. Gako prý tedy gednomu toliko hospodárskému úřadu přjslušj, dowolenj dáti k manželstwj: podobně také gednomu toliko úřadu kragškému náležj, když gest toho potřeba, prominauti ohlášky.

Tjm a takovým rozumovánjm dáwá se negeden. hospodáršký úřad zawáděti, mage za to, že postačuge, prominuty-li byly ohlášky od gednoho toliko kragškého úřadu. Staloby se tedy, žeby hospodáršký úřad *A* gménem těchto nastáwagjcjch manželů pohledáwal w kragškém úřadě *B* dwau ohlášek prominutj; newidělo by se mu ale, takowéhožto prominutj zgednati také u kragškého úřadu *D*, totiž u toho kragškého úřadu, w gehož kragi newěsta dosawáde obýwá *). Toto

*) Mluwjm zde ze zkušenosti.

ohlásek dwau prominutj z kragského úřadu *B* dostane do rukau pastýř duchownj w kragi *D*. Nastává otázka, má-li na takowémto gednostranném dowolenj k gedné ohlášce přestati? A přestal-li na něm, a oddal-li takové osoby, platno-li gest manželstwj to?

Zřegmým, wýslowným způsobem zákony naše toho až posud nerozhodly: nicméně, že platno gest takové manželstwj, swěděj mnoho důwodů. My gen toto djme: platno-li gest manželstwj, gednau-li genom i bez obdrženího prominutj se prohlásilo, platno musj býti také, od gednoho-li toliko kragského úřadu ohlásek prominutj se obdrželo. Platně by tedy owšem byl oddal pastýř duchownj: ale wšak způsobem nedowoleným, negednaw podlé zákona a práwa. Sám by pak sobě přičjtati musel, postihlo-li by ho přjsné a sprawedliwé pokáranj.

Že wšak gednal neprávě, wyswitá zřegmě z následugjcjch přjčin:

1. Newěsta, byby se i byla do krage *B* wyhostila: nicméně dokud w kragi *D* obýwá, dotud w politickém ohledu tomutéž kragskému úřadu gest pedrobena.
2. Farář w kragi *D* se nižádnau měrau neřjdy kragským úřadem *B*, a gako od něho žádných nepřijmá rozkazů: rowně tak také od něho uděleního ohlásek prominutj, by se i wýslowně také na newěstu potahowalo, nemá a nemusj přijmati, a to tjm méně, poněwadž

3. Každý kragický úřad toliko we farách vlastních, to gest, we farách swého krage smj ohlášky prominanti. Nižádným ale během nemá práwa, we farnjch osadách cizokragných takowé ohlášek prominutj udělowati
4. Poslěz wysokým guberniálnjm nařzenjm od 13. Unora 1788 čjslem 4207 zřegmě bylo pronešeno: „Da jede Brautparthei von jener politischen Behörde, unter deren Gerichtsbarkeit dieselbe gehöret, ihre Dispensazion haben muss; so kann die Dispens desjenigen Kreisamtes, wo der Bräutigam ist, keineswegs zugleich für eine Dispens der in einem andern Kreise befindlichen Braut gelten.“

Dokud tedy farář w kragi *D* od swého vlastního kragského úřadu neobdržj takowéhožto prominutj, dotud nenj opráwněn, tyto w staw manželský wstapiti chtějící osoby prohlásiti. Co tedy zde činiti? Hospodárský úřad w kragi *D* nechce ohlášek prominutj w kragském úřadě wygednawati, wymlawage se tjm, že mu giž nic do této důležitosti nenj, gešto newěstu na panstwj *A* propustil. Úřad panstwj *A* mohlby owšem u kragského úřadu *D* toto prominutj zgednati, ale, gak giž řečeno, domnjwá se, že toho nenj potřebj, aneb nepostačuje času, znowu u tohoto úřadu, kterýž snad mnoho mil vzdálen gest, na to naléhati a nastupowati. Farář ženichůw w kragi *B* bude snad w neděli ohlášky držeti, farář newěstin w kragi *D* nebude smjti. Čas gest swrchowaný! Ne-

zgedná-li se dnes neb zjtra toho prominutj ukrag-
ského úradu *D*, gaký to bude zmatek, kteraký
nárek powedau nastáwagjcj manželé a wsickni přj-
buznj gegich? — W tom a takowém přjpadu po-
sad se, a napiš sám na šestikregcarowém kolkowa-
ném papjře prosbu na swúg kragský úrad gmé-
nem newěsty. Nebo smj-li hospodárský úrad gmé-
nem ženicha a newěsty za milostiwé ohlášek pro-
minutj žádati: smj to owšem také pastýř dušj.
Pjsemné tyto žádosti musegj ale wúbec tak spořá-
dány býti:

1. aby se z nich snadno posaudití dalo, pro koho
ohlášek prominutj se žádá, zda pro ženicha,
čili pro newěstu.
2. Budiž oznámeno, kde obě strany obýwagj, a
gak dlauho giž se tam zdržugj;
3. gsau-li plnoleté, a gestli negsau, magj-li od
těch, gichž se to týká, dowolenj;
4. magj-li také dowolenj od swé vlastnj wrchnosti;
5. gsau-li obě strany swobodny, a posléz
6. nenj-li se strany přjbuzenstwj aneb šwağrow-
stwj žádné mezi nima překážky.

Má-li se gedno nebo druhé dokázati, přilože-
na buďte úřednj wyswědčenj, a žádost ta budiž
podepsána duchownjm pastýřem s tjm doloženjm,
že ta strana, pro njžto ohlášek prominutj se wy-
gednáwá, w náboženstwj dobře gest wyučena, že
uwedené přjčiny, pro kteréž takowéhožto promi-
nutj se žádá, na prawdě gsau založeny, a že dle
dobrého wědomj a swědomj se nic nenacházj, což

by tomuto manželstwj překázelo. Tjmtó bĕhem ne toliko platně poslaužj duchownj pastýř zaraženým a zkormauceným nastáwagjcjm manželům, nobřž o- strjhá také zemského zákona a vlastnjho swĕdomj swĕho.

7. O přjdawku w Otčenáši.

Od

Fr. Lukše,

zámeckého probošta w Sainu, u Kobylence.

Protestanti magj w Otčenáši o následugjcj slowa wjce, než my katoljci: „Twé gest králowstwj a sláwa až na wĕky.“ Amen.

Nenj wšak přjdawek tento bezdůwodný přj- wĕsek gegich; nalezáme geg w starých řeckých rukopisjch, w starých řeckých bibljch, w starých spisech řeckých otců, n. p. w Janu Zlatouštem, w Isidoru Pelusiotském, w Bohumilowi (Theophi- laktowi) a w giných. Protož se domnjwal Wa- wrinec Wallenský w 15. stoletj, že cjrkew latin- ská modlitbu Pánĕ porušila, ana se gi bez onoho přjdawku modlj. Než cjrkew latinská měla swĕ důwody, že toho přjdawku nepřigala, a sice ná- sledugjcj:

a) Přjdawek tento se nenalezá w textu obec- ném, kterýž z prwnjch wĕků cjrkewe sw. pochá- zj a wšj wjry zasluhuge. Z čehož patrno, že w neystarjch biblických rukopisjch, z nichž vulgata opsána, nebyl.

b) Mnohé rukopisy koptické, arabské, anglicko-saské, latinské, ano některé z řeckých tohoto přídawku nemagj.

c) Všickni otcové cirkwe latinské, Tertullian, Cyprian, Fulgentius a g., ano mnozj řečtj, n. p. Origenes, Cyrill Jerusalémský, Maximus a g. tento přídawek wynechawagj, čehožby byli zagisté neučinili, kdyby geg gako ostatek Otčenáše w pjsmě byli nalezli.

d) Protož protestant Griessbach w druhém wydánj nowého zákona tento přídawek z ewangelium sw. Matauše wypustil.

e) Wěc tuto ale rozhodnauti nám lze, na tom-li smyslu se ustanowiti chceme, že přídawek tento ne za wýrok biblický, nýbrž za wlepek liturgický gmjn býti má. We wyznánj wjry nyněšjch Řeků n. str. 235 o tomto skončowanj Otčenáše zřegmě čteme: *Quamquam haec verba non proferant homines saeculares, non tamen vetantur, quia ad struendam tantum majorem orationi hinc auctoritatem in publicis ea sacerdos profert.*

8. *Arcibiskupové Pražští.*

Od

M. A. Přibila,

bývalého arcibiskupského sacellana Břežanského.

1. ARNOŠT Z PARDUBIC.

Známo, že Benedikt XII. l. 1341, 13 ho Čerwence diocesj Pražskou z poddanosti arcibiskupa Mohuckého wyprostil, a biskupu Pražskému dowolil, Karla, krále českého korunowati; kterýžto obřad, že Praha posud pod správau duchownj mohuckého arcibiskupa stála, měl vlastně od něho se djti, ale proto nemohl býti wykonán, že gako přiwrženec Ludwjka Baworského w klatbu byl propadl. Když mezi tjm l. 1344 *Arnošt z Pardubic*, z Chotauna u Českého Brodu rodilý, a děkanem gsa při katedráljnjm chrámu pražském, biskupu Janu IVtému dán byl za nástupce, událo se, že přičiněnjm Filippa Vlho, krále francauzského, papež Klement VI. bullau od 25ho Lipna Prahu cele a na wždy z podrobenosti arcibiskupa Mohuckého wypowěděl, *biskupstwj pražské w arcibiskupstwj powýsil*, Arnošta arcibiskupským pallium poctil, a gemu litoměřického opata premonstrátského za biskupa podřjdil. Arnošt byl prwnjm kancléřem na vysokých školách pražských, a také poprwé zase po dwau letech cjrkewnj sněm

národnj swolal, na kterémž dle potřeby času mnohé zlé obyčeje opravil a dobruu kázeň uwedl. Arcibiskup ten horliwý w úradu swém přjzniw byl kostelům, neboť buď náradj potřebné pro kostely kupowal, aneb pobožnost Rodičky Božj, kde nebyla, uwáděl. On čtyři kláštery pro řeholnjkanownjky zřjdl, totiž w Sadsku nad Nimburkem, w Jaromjři u Králowé Hradce, w Rokycanech a w Kladsku. Zachwácen gsa l. 1364 prudkau zimnicj umřel 10 Čerwna téhož roku w Raudnici.

2. JAN I.

Jan Očko swobodný pán z Wlašjmi, neyprw proboštem u wšech swatých w Praze, pak biskupem Holomauckým, byl po smrti Arnošta za arcibiskupa pražského zwolen. Pro weliké zásluhy udělil mu sw. Otec l. 1365 titul: „*Legatus natus*“ stolice apoštolské (sedis apostolicæ), kterýžto titul na wšecky potomky gehu přecházej. Wyššj důstognosti došel Očko l. 1378, když sw. Otec 17ho Zářj kardinálem ho učinil. Kardinál ten ustawěl na Hradčanech ústaw pro zaslaužilé ale giž neschopné kněžj, a druhý ústaw pod Wyšehradem pro cizince zřjdl; také dal těla předků swých do nowě wystaweného hlawnjho chrámu přenesti.

By odměny dosáhl w nebesjch, powolal ho Bůh k sobě l. 1380, a tělo gehu bylo w nowé od něho wystawené kapli sw. Erharda a Ottilie, nynj Nepomucenské řečené, obyčegnau sláwau pochowáno; kde krásný náhrobek stogj.

Časop. pro katol. duchowenstwo. IX. 4. 5

3. JAN II.

Jan z Jenšteyna byl z biskupstw Mjšenského, po smrti Jana Očka na arcibiskupstw pražské povolán. Byl nábožný a pevného ducha pastýř. Všeligak se na to vydával, kterak by krále Wáclawa Leniwého s křiwé cesty nepravosti na prawau obrátil. Že však horliwé napomjnánj nic neprospělo, ba na to se djwati musel, že l. 1383 na rozkaz téhož krále sw. Jan Nepomucký pro swědomité ostřihánj pečeti zpovědnj do Wltawy byl wržen, a w desjti letech po té giný Jan z Pomuku, wikář generálnj těmize mukami byl odprawen, to všecko přinutilo lidumilého arcibiskupa, že sesám l. 1397 z úradu poděkowaw, do Řjma odebral, kde patriarchau alexandrinským gmenowán l. 1400 bohabogný žiwot skončil.

4. WOLBRAM.

Wolbram ze Škworce, probošt kollegiálnjho kostela u sw. Apollináře w Praze, streycem a nástupcem w arcibiskupstw byl zesnulého Jana z Jenšteyna. Čte se o něm, že l. 1401 pomáhal králi Wáclawowi dobýwati Prahy; však pozděgi pokogně se chowal. Učenost gehu se chwálj, lakomost hanj. Brzké úmrtj gehu stalo se l. 1402, 11 ho Kwětna.

5. MIKULÁŠ.

Ačkoli Mikuláš Puchnj, w cjrkewnjch i swětských práwjch zběhlý, w ctnostech wycwičený,

za panowánj třech poslednjch arcibiskupů generálnj vikárstwj zastáwaw, gednohlasně za nástupce Wolbramowa zwolen, a také od sw. stolice w této hodnosti byl potwrzen: předce než byl posvěcen (konsekrowán), umřel gedem otráwen téhož roku (1402) 19ho Zárj w Poděhusu nedaleko Netolic. Do Prahy tělo geho přenešeno a pohřbeno.

6. ZBYNĚK (ne Zbinko, gak Němci ho gmenugj).

Welký prospěch vznikl Husitům, ale tjm hlubšj katolické cjrkwí pražské zasazena byla rána, že w tehdegšjch časjch *Zbyněk Zagjo z Husenburku* na arcibiskupskau stolici pražskau dosedl l. 1403 buďto ku konci Srpna neb na začátku Zárj. Mjsto rozumného wyučowánj — této zbraně ducha lidského — nesličných se chytal prostředků k wykořeněnj bludů husitských. Knihy české, mezi nimiž mnohé ani neymenšjm nepáchly kacjrstwj, kázal l. 1410 weřegně napořád páliť; načež nenepodobně mu láno:

„Zbyněk biskup abeceda“

„Spálil knihy nic newěda“.

Duchem, gehož neměl, na krále Wáclawa působiti nemoha, zlé učinil horšjm, když se k cjsari Sigmundowi do Uher utekl; ale tam od swého kuchaře w Prešpurku gedem byl utracen l. 1411, 28ho Zárj. Tělo geho teprw l. 1436 do Prahy bylo přiwezeno, a tam w chrámu sw. Wjta uloženo.

7. ALBJK.

Morawan tento neslušným způsobem w arcibiskupstwju pražské se wkaupil. Poslyšme dwa swědky tehdegšjch časů o Albjkowi pjsj. Aeneas Sylvius pjsje takto: Na mjsto Zbynkowo wstaupil Albjk, přirozený Čech, (snad proto, že Morawa k Čechám se počjtá); w lékarstwju doktor, a za tau přjčinau králi Sigmundowi nad giné milý, gedinký přjklad welikého lakomstwju. Hodný w prawdě, kterýžby wzniklému a powstáwagjcjm kaccjstwju podnět dal. Tak Aeneas Sylvius, a podobně i Martin Kuthen pjsje: Léta Páně 1411 Zbyněk arcibiskup pražský třetj (byl to giž šestý) umřel, a mistr Albjk mjsto něho zwolen. Ale ten že byl welmi skaupý, aby mnoho čeledi nechowal, fregmarčil s Kunradem na proboštstwju Wyšehradské, a sám gemu arcibiskupstwju postaupil*). — Když pak Husité den ode dne se rozmáhali, opustil i Wyšehrad, utekl pro ubezpečenj se neyprw do Morawy, pak do Uher, kde mu cjsar Sigmund titul: arcibiskupa Cesaregského wymohl. Zemřel pry 23ho Čerwence l. 1427.

8. KONRAD.

Konrad hrabě z Vechty z Westfalie, před tjm biskup we Werdenu, pak w Holomauci, a gindy komořjm krále českého, mincmistr nad Horau a probošt Mělnický, byl welmi šťasten we změně s Albjkem, neboť se mu dostalo arcibiskupstwju praž-

*) Wiz dvě kron. atd. 287 et 299.

ské. Držel slavný wgezd swůg do Prahy l. 1413 w den sw. Aleše. Zrádce swého auřadu sám čtyři artikule husitské podepsal, arcibiskupskau pečť w ruce kacjrské konsistoře k wyhotowenj nekatolických nařzenj wydal, arcibiskupské statky djlem dal w nágem, djlem i w prodeg, a penje utržené přátelům do Westfalie posjal. Za tau přjčinau od řjmské stolice s úřadu swého swržen, a okolnjm biskupům na wůli necháno, chtěgj-li Konrada uwězniti.

Gemu podobni byli M. Jan z Rokycan, řečnjk neywýmluwnějšj, Augustin Lucian, biskup Sanktuarienský, a Filipp, biskup Mutinenský, kteřj tři mužowé wěděli se w arcibiskupskau stolici pražskau wetřjti a důchodů gegjch požjwati; než nebyli to pastýřowé, alebrž protiwnjci cjrkwe katolické. Protož ge katoličťj děgepisowé cjrkewnjch wěcj z řady arcibiskupů wynjmagj, a mezi Konradem a Antonjnem Brussem anarchii kladau w diocesy pražské, 140 let trwagjcj. Za ten celý čas chwálu wzdáwagj tehdegšj kapitole swatowjtské w Praze, kteráž horliwostj swau w zastáwánj katolické wjry w Čechách toho zaslaužila, že nejen celé kapitole titul dán: „*Bohu a swaté cjrkwí po wšecky časy wěrná kapitola metropolitánská*“, nýbrž od stolice papežské i každému kanownjkowi práwo uděleno, že smj biskupských pontifikalij při službách Božjch užjwati, a to práwo wšem kanownjkům na hradě pražském a wšem následownjkům gegich dáno.

9. ANTONJN.

Antonjn Brus z Mohelnice, Morawan, welmistr křžžownjků o čerwené hwězdě w české, morawské a polské zemi, kanownjk pražský, který r. 1558 biskupem we Wjdni učiněn, poněwadž Petr Canisius pro giné důležité řjzenj biskupstw j tamněgšj spravowati nemohl, konečně l. 1561 na nowě zřjzené arcibiskupstw pražské byl dosazen, a od papeže Pia IV. w této hodnosti 5ho Zářj potvrzen, wšak teprw w následugjcm roku uwázal se w cjrkew swau, kdež také 20ho Zářj cjsaře Maximiliana II. na králowstw české korunowal. Mjrný, učený, bohobogný zwlášťe w tom pastýrskau osvědčil opatrnost, že na sněmu Tridentském powolenj wymohl, že we všech státech Ferdinanda I. wečeře Páně pod obogj gešťe na něgaký čas se podáwala. Umřel Antonjn pln zásluh o cjrkew a národ l. 1580 28ho Srpna, a w kapli sw. Antonjna, nynj Berkowské, proti oltáři Sw. Wjta w hlawnjm chrámě pochowán.

10. MARTIN.

Martin Medek, Morawan, welmistr křžžownický, arcibiskupem pražským po smrti Antonjnowě zvolen, papežem potvrzen, a l. 1581 5ho Prosince posvěcen. Welikau starost mage, by zbořené kostely zase byly wystaweny a opraweny, také z rumu Sázawského kláštera kosti sw. Prokopa kázal wykopati a do Prahy přiněsti. Nepanowal dlauho, neboť umřel r. 1590 2ho Unora, a wedlé předchůdce pohřben.

11. ZBYNĚK II.

Zbyněk Berka swobodný pán z Dubé a Ltpé, byl komořjm u třech papežů, správce řezenského biskupstw j po mnohá leta, a konečně gakož arcibiskup pražský l. 1592 10ho Řjgna poswěcen. Wystawěl nádherně palác arcibiskupský, a obdržel zase od předchůdců zadaný titul: „Knjže sw. řjmské řjše“; byl od křjzownjků welmistrem zvolen, a držel wedlé předpisu sněmu Tridentského duchownj zbor. Neunawený w úřadu swém laužil se s owečkami swými l. 1606 6ho Března, a byl w kostele sw. Wjta pochowán.

12. KAREL.

Karel, swobodný pán z Lamberka, gen 6 let arcibiskupstw j pražské po Zbyňkowi Ilhém sprawował; gehu však churawost nedala mu uskutečniti sličné úmysly, které chował. Ustawičnýmj neduhy skljčený zesnul konečně w Páau l. 1612, 12ho Zářj w Osseckém klášteře, kde také byl pohřben.

13. JAN III.

Jan Lohel, syn chudého wozky od Chebu, wstaužil w Teplé do řehole premonstrátské, muž wysoce učený a šlechetný, o cjrkew Božj horliwý. Zopata Teplského stal se opatem na Strahowě w Praze, a swětjcjm biskupem zemřelého arcibiskupa Karla. Byl od cjsaře Matiaše arcibiskupem pražským gmenowán, od řjmské stolice potwrzen,

a od křížownjků o červené hvězdě za welmistra zwolen. Ctnost geho silna byla odpornostem tehdegšjch časů; pročež tichým srdcem snášel to tříleté vypovězenj, za něhož we Wjdni se zdržowal, až kaccji poraženi. Pak se zase wrátil do Prahy l. 1620, a všecko opravowal, co třestěnostj zašlo. Za tau přjčinau hlawnj chrám sw. Wjta Kalwinisty zhyzděný (odswěcený) znowu l. 1621 i oltáře geho poswětil. We znaku swém držel hewer s nápisem Žalmu 112ho: Suscitans de terra inopem, et de stercore errigens pauperem. S wědomjm, že o rozširowánj sláwy pečliwý byl pastýř, odebral se Jan w powěsti Swatého na wěčnost l. 1622, 2ho Listopadu. Pochowán na Strahowě *).

14. ARNOŠT WOGTĚCH.

Arnošt Wogtěch hrabě z Harrachu, narodil se l. 1595, byl na vysokých školách w Řjmě cwičen, w kterémž městě také u Řehoře XV. komořjm byl. Dosedl na arcibiskupstwj pražské l. 1623, kdež bezauhonný žiwot wedl. Urban VIII. powýšil ho l. 1626. 11ho Ledna za kardinála kněze od sw. Prawidy, a oswědčil se náš Arnošt Wogtěch té důstognosti hodným býti; neboť čte se o něm, že králůw dwůr pro mladé duchowenstwo

*) Wiz Jubilegnj Sw. Janskau modlicj knžku w. d. p. Arcijáhna apreláta chrámu Páně S. Wjta, Wácl. Fr. Neumanna, od r. 1829 na str. 52.

založil, 10,000 kněžj posvětil, 600 kostelů zasvětil, Čechy od kalu kacjrstwo očistil, denně hogné almužny rozdával, kterýmižto skutky gméno swé o Prahu zwěčnil. Obdržel také l. 1665 biskupstwj Trientské, a welikau sláwau l. 1666 byl na tu hodnost dosazen. Brzo na to gel do konkláwe řjmského, kdež pro Klimenta IX. hlasował; když se pak ztamtud wracował, rozstonal se, a umřel we Wjdni l. 1667. 25ho Řjgna w 72hém roce wěku swého. W dworském kostele Wjdeňském u Auğustiniánů ležj pochowán.

15. JAN WILÉM.

Jan Wilém hrabě Liebšteynský z Kolowratůw, pán wznešených vlastnostj, byl od cjsaře Leopolda I. arcibiskupem pražským ustanowen i od řjmské stolice potvrzen; než náhle umřel před přiřetjm biskupského poswěcenj, totiž l. 1668. 31ho Kwětna. Srdce do Rychnowa w Čechách, tělo do Holomauce, wnitřnosti pak do Brna k sw. Petru uloženy.

16. MATAUŠ FERDINAND.

Matauš Ferdinand z Bilenberka, gindy *Scudder* gmenowán, spatřil swětlo žiwota w Reyhradě na Morawě l. 1618, byl z počátku benediktinem w Braunowě, pak opatem pod Skalau u sw. Iwana, pozděgi opatem u sw. Mikuláše na starém městě w Praze, a posléz 1659 prwnjm biskupem w Králowé Hradci ustanowen, prwé než po smrti Jana

Wiléma na arcibiskupstwj pražské byl powýšen. Geho přičiněnjm ustanowen swátek sw. Wáclawa w Čechách. Mnohé kostely z zřjcenin zase usta-
wěl, a také základnj kámen k prostrannějšmu ko-
stelu zámeckému položil l. 1673, gak nedosta-
wené slaupy okolo kaple sw. Wogtěcha okazugj,
ale smrt zachwátila toho hodného arcibiskupa geště
w témže roku 29ho Dubna. Tělo nebožtjkowo
do Braunowa, srdce do hlawnjho chrámu w kapli
sw. Wáclawa dáno; wnitřnosti však do kostela
swat. Mikuláše na starém městě.

17. JAN FRIDRICH.

Jan Fridrich, hrabě z Waldšteyna, domownj
prelát papeže Alexandra VII., kanownjk olomaucký
a wratislawský, byl nástupce w arcibiskupstwj
pražském Matauše Ferdinanda, a welmistr křjžow-
njků o čerwené hwězdě. Slawně nastaupil ar-
cibiskupstwj l. 1676 15ho Března. Dědičným pánem
byl na *Duchowě* a *Oberleutensdorfu*, almužnjk
milosrdný k chudým, zvláště k swým poddaným,
w bohoslowj důkladně zběhlý a statný obháge
práv cjrkewnjch. W *Duchowě* a *Oberleutensdorfu*
nadal hogně kostely, w Klatowech kaplanstwj a w
Teyně nad Wltawau nowé děkanstwj založil, w
Lauňowicjch zřjdl faru, a arcibiskupskau residencj
z kořen nowau a nádhernau wystawěl. Sprostý
a tuhý wedl život, zřjdeka kdy vycházege modlil
se, učil, četl a psal naporád. Po mnohá léta
nižádného nepil wjna, sprostými gjdly za wděk
přigjmal a těch strjdmě požjwal, spáwal na twrdých

prknách, wedl w domě neylepšj pořádek a ke každému nad mjru byl wldný a přjwětíwý, a pročež i od každého srdečně milowán. Umřel w Duchcowě na neštowice l. 1694. 3ho Čerwna. Tělo geho do Prahy přinešeno, a do kaple Waldšteynské od něho wystawené položeno.

17. JAN JOSEF.

Jan Josef hrabě Breuner přišel na swět l. 1641, mnoho hodnostj prošel než se dostal za arcibiskupa do Prahy. Arciwéwoda Leopold, biskup Olomaucký, ustanowil ho neyprwé rektorem u sw. Anny. Rok na to byl titulárnjm kanownjkem w Olomauci, wstaupil l. 1666 do residencj; byl napotom w roce 1669 od biskupa olomauckého poswęcugjcjm biskupem gmenowán a l. 1672 za biskupa Nikopolského poswěcen, spolu ale generálnjm wikářem olomaucké dioecese učiněn. Tato důstognost otewřela mu cestu k arcibiskupstwju pražskému, kde r. 1695. 6. Prosince slawný přjgezd držel. Dobročinnost hlawnj geho ctnost, an netoliko z dluhů wyplatil arcibiskupský statek *Kogetjn*; nýbrž zgednal hlawnjmu chrámu pražskému drahých nádob, gichž cena na 25,510 zlatých se udává. Poswětíl kostel sw. Wogtěcha w Praze w Králowě dworu, a rozmnožil nadáujm swým počet tamněgšjch alumnů. Umřel l. 1710. 20. Března. Pochowán w kanownické kryptě w Praze.

Ferdinand hrabě z Khünburka byl pro výborné vlastnosti od papeže Kljmenta X. za domovního preláta zvolen, a byl konečně, zastávav poněkud kanovníctwí solnohradské a passowské i proboštwí frisácké, na knížetstwí a biskupstwí Lublaňské powýšen. Tam z ěruntu wystawěl za pět let katedrální kostel, zarazil zaopatřující ústaw pro wyslaužené a giný pro nastávající kněze, uwedl k wychowávání ženské mládeže Woršilinky, otewřel posluchárnu filosofickau, a horliwý byl w úřadě swém. Když osm let takto zásluhy sobě nashromáždil, zvolil si ho cjsař Josef I. l. 1708, aby Janowi V., králi portněalskému, newěstu Marii Annu, arciwéwodkyni rakauskau co cjsarský wyslanec přiwedl. Když pak Jan Josef hrabě Breuner smrtí sešel, byl na místo geho Ferdinand arcibiskupem pražským zvolen, a nawrátíl se šťastně z wyslanstwí swého l. 1712, však pro mor w Praze tehdež řádící teprw o rok později určenau důstognost nastaupil. W domácí kapli 14ho Lipna obdržel z ruky Jana Adama hraběte Wratislawu, biskupa králowéhradeckého arcibiskupské pallium, a druhého dne na to držel slawný swůg přjezd. Ctnost i učenosť nesmrtelným gemu gsau pomníkem.

Šťastným sicě se pokládal, že 5ho Zárí l. 1722 cjsaři Karlowi a manželce geho Alžbětě, 8. téhož měsíce králowskau korunu českau na hlawu wstawil;

než wjce zaplesal, když přičiněnjm geho l. 1729 wýtečný mučedlnjk Jan Nepomucký s znamenitau sláwau za swatého byl wyhlášen. Zásluh o chudý lid a swěřené stádo plný zesnul w 82 roce 7ho Srpna l. 1731. Pochowán u sw. Wjta u swých předků.

20. DANIEL JOSEF.

Daniel Josef Mayer z Mayern spatřil swětlo žiwota l. 1656 we Wartenberku w Čechách, od nebohatých pocházege rodičů. Nedostatek ten wynahradily wýtečné ctnosti geho, zvláštnj dar kazatelské wýmluwnosti i podiwu hodná schopnost wšecy věci lehce a dobře odbýwati. Nižšjch učenj w Gičjně, wyššjch w Praze nabył, kde neyprwé žákem byl w seminári swatowácławském, pak nákladem papežowým w Bartolomějském konwiktu k duchownjmu stawu byl cwičen a připrawen. Poswěcený poslán byl do *Fribusu*, kde se cele winici Páně oddal, a 500 Lutheránů na wjru katolickau obrátil. Staw se w *Lichtenstadtě* farářem, narjzenjm arcibiskupa *Jana Fridricha*, by w tamněšjch kragjch blaudjcj na prawau uwedl cestu, rozkaz dostal, s cjsarským wyslancem co zpowědnjk do Šwed geti, kde král a dwořanstwo geho maudrau a neunawenau horliwost nad mjru chwálili. Když pak odtamtud se wrátil, a welikau kost z ostatků sw. Eduarda krále Šwédského s sebau přinesł, zůstal u vlasti swé, a byl l. 1693 kanownjkem na

hradě pražském učiněn, kde téměř po dewjti celých letech gadrně kázáwal, že i od wyššjch a od nižšjch wážen, chwálen i milowán. L. 1701 proboštem při téže kapitole učiněn, za dwau arcibiskupů, Jana Josefa i Ferdinanda, důležitý úrad generálnjho vikárstwj s neunawenau péčj a bedliwostj zastáwal. L. 1711 ustanowil ho Kljment XI. biskupem Genezaretským, načež také w roce w Králówé Hradci od tamněšjho biskupa Jana Adama Wratislawa hraběte z Mitrowic u přjtomnosti olomauckého i wratislawského biskupa poswěcenj biskupské přigal. Gakožto pán weliké činnosti prokazowal Daniel Josef netoliko cjrkwí, ale i státu po 40 let platnau službu, a byl dwakráte co plnomocnjk od českých stawů k cjs. král. majestátům, Leopoldu I. a Karlu VI., na wygednávání poslán. Když se o wyhlášenj Jana Nepomuckého za swatého rokowalo, hlasowal i on po dwakráte na mjstě k tomu určeného saudce, a to on, který prwnj onen zázrak znamenal, když l. 1725, 26ho Ledna při wyšetřowánj neporušeného gazyka sw. Jana Nepomuckého gazyk sám u přjtomnosti kommissarů nabobtnal. Pro weliké zásluhy wychwálil Karel VI. Daniele Josefa papežowi Kljmentowi XVI., který také nic newáhal na žádost cjsarowu Daniele Josefa pro uprázdněné arcibiskupstwj pražské nawrženého potwrditi. Na takowý způsob obdržel Daniel Josef l. 1732 u přjtomnosti c. k. majestátů Karla VI. a choti geho Alžběty a celého

dwořanstwa w hlawnjm chrámě sw. Wjta z rukau Mauricia Adolfa wéwody saského, biskupa králowéhradeckého, arcibiskupské pallium. Ale nepožjwal dlauho té důstognosti; nebož pastýřskými pracemi téměř sesláblý odebral se stareček na wěčnost 10ho Dubna l. 1733, a k sw. Wjtu pochowán. Co zwláštňj ctitel sw. Jana Nepomuckého wšecky swé nashromážděné penjze i za žiwa i po smrti k geho oslawenj určil; ustawěl we Wolini, statku proboštowi záneckému náležegjcm, ke cti sw. Antonjnowi, pak w Praze ke cti sw. Mauriciowi, w Hasaně k oslawě neyblahoslaweněgšj panny Marie swým nákladem nádherný chrám; nadal na dwa kněžj wjc, kterj by we swatowjtském kostele hodinky zpjwaly, a sám wěkem sešlému a churawému knězi wlastnj rukau pokrm i nápoj podáwal. Hlawnj kapitole pražské celau swau knihownu odkázal, která až podnes w přjhrady rozwržená na wěčnau paměť geho štědrosti se ukazuge.

21. JAN ADAM.

Jan Adam swatořjmské řjše hrabě *Wratislaw z Mitrowic* dosedl po *Danielowi Josefowi* na arcibiskupstwj pražské. Geho matka *Weronika* pocházela z pradáwného rodu pánů z *Břežan*; geho otec *Wáclaw Wogtěch*, swobodný pán *Wratislaw z Mitrowic*, byl wnukem onoho *Wáclawa*, od něhož, že s cjs. wyslancem w turecké zagetj přišel, tak nazwaná podnes stáwagjcy turecká linie počátek má a gméno. Gak mile *Jan Adam* w du-

chownj staw wstaužil, giž kanownjkem olomaučkým, pak scholastikem při kapitole pražské, proboštem při kollegiálnjm chrámu Boleslawském gakož i u všech swatých na hradě Pražském, posléz l. 1709 i na Vyšehradě učiněn. Tyto hodnosti nezastával dlouho, neboť cjsař Josef I. gmenoval ho *biskupem králowéhradeckým* l. 1710, 12ho Prosince, a papežem Kljmentem XI. potvrzený od Ostrihonského arcibiskupa kardinála Christiana Augusta na biskupstw byl posvěcen. Rozmnožil počtem i důchody fary, začal stawěti biskupskau residencj, kostel w Chrásti, i prostrannějšj seminarium pro kněžj, kteréhož stawenj skončenj ginému zůstawiti musil; prastarý kostel sw. Kljmenta téměř znowu wystawěl; poručil swé gměnj k wystawenj započatého wedlé semináře kostela, který prwnj ke cti sw. Jana Nepomuckého byl zasvěcen. Deset let o králowéhradeckau dioecesj zásluhy zjškaw, litoměřickau obdržel, w kterauž l. 1722. 3. Kwětna se wšj sláwau byl uведен. I zde nepřestal w horliwosti pastýrské, tak že cjsař Karel VI. se widěl přinucena geho, který giž od roku 1713 k ruce Ferdinandowi hraběti z Khünburka arcibiskupstw Pražské spravował, řjmskému dworu 5ho Kwětna l. 1733 předložiti gakož nástupce w úřadu po smrti Daniele Josefa. Sotwa že wšak byl potvrzen a na cestu se wydal k cjsaři do Wjdně na poděkowánj, genž w Medlinku mezi *Wjdnj* a *Šenbruncem* se zdržował, zachwácen byl mrtwicj téhož roku, 2ho Čerwna.

22. JAN MAURIC GUSTAW.

Jan Mauric Gustaw, hrabě z Manderšaidu, Blankenhaimu a Geroldšteynu, swobodný pán z Funkerathu, pán na Bettinku, Daunu a Erpu, byl po Janowi Adamowi arcibiskup Pražský, sw. římské říše knjže, též stolice legatus natus, obau c. k. majestátů skutečný tagný rada, králowstwj českého primas; a titulował se koljnského metropolitánského chrámu, gakož i kathedrálnjho kostela štrasburského proboštem, seniorem i pokladnjkem, též proboštem při slawném kollegiátnjm kostele sw. Gereona, spolu koljnské a pražské university ustawičným kancléřem a ochráncem. Wysoký rod přjznil ho s králi Austrasickými; než vlastnosti geho ducha, učenost i pobožnost klestily mu dráhu k neyvyššjm hodnostem. Kapitola hlawnjho chrámu w Koljně zwolila geg neyprwé, pak slawný klášter swatogereonský, a potom kathedrálnj kapitola w Štrasburku za swého probošta. Geho žiwý a wznešený duch we wšech wěcech k užitku prohlédal, a gako w cjrkwenjch tak i swětských zákonech až ku podiwu byl zběhlý. Odtud šlo, že gakž cjsař Karel VI., takž i wolenci na poradu ho bráwali, rozličná i zapletenějšj naň wzkládali řízenj, a to s úplnau důwěrau. Cjsař Karel VI. považował za prwnj geho zásluhám odměnu, když na biskupstwj do Nowého Města w Rakausjch, a pozděgi do Palerma w Sicilii byl powýšen, a chtěge ho gešle weyš wznéstí,

wymohl u říjmské stolice, že l. 1733 za arcibiskupa Pražského byl potvrzen. Tím vzrostla českému království nová okrasa, proto že Jan Mauric Gustaw pokrewným byl přítelem Jana, krále českého i polského a wévody Luxemburského. Slavný wgezd držel do Prahy 1734. 12ho Zářj. Wěda, že mnohé knihy, kacjrstwjm zapáchagjej, od lidu k záhubě prawé wjry se čtau, bedliwě na gich shlazenj hleděl. Také naržzenj udělowal, wedlé nichž kazatelé u wykořeňowánj powěr zachowati se magj. Dobročinný k swému chrámu přeweliké penjze na zakaupenj poswátného náradj wynaložil, i znamenité panstwj Manderscheid gemu odkázal, které od držitele swého gméno dostalo. Gemu Německá říše tjm gest powinna, že „*Cjrkewnj sněmowé němečj*“ tiskem wyšli, které djlo gméno geho zwěčnilo. Pobožnostj swau při službách Božjch wšecky wyššjho i nižšjho stawu wzděláwal. Tyto skutky wzal s sebau na wěčnost, když se Bohu zljbilo, k sobě geg powolati l. 1763. 25ho Řjgna. Ležj w hlawnjm chrámu pražském, kde wedlé oltáře sw. křjže pod mramorowým náhrobkem odpočjwá.

23. ANTONJN PETR.

Antonjn Petr, swatoříjmské říše knjže a hrabě Přichowský, swobodný pán z Přichowic, ugal se po úmrtj Jana Maurice Gustawa spráwy cjrkwie Pražské. Ze starého zemanského rodu českého pocházege spatřil swětlo swěta we Šweizinku

l. 1707. 28ho Srpna. Otec geho, Ferdinand, byl kragským w kragi Plzenském; matka pak, Theresia, pocházela z hraběcjho rodu Wršoweckého. Nižšj školy w Klatowech odbyl Antonjn Petr, vyššj pak na universitě pražské, kde w konviktě bartoloměgském w ctnosti a nábožnosti se cwičil. Po skončených studiich wstoupil w duchownj staw l. 1726. 12ho Března, a šel do Řjma, kde w němecském kollegi všemožně se přičinil, by dokonalým byl knězem. Papež Benedikt XIII. vlastnoručně podjáhenstwj mu udělil, a diakonstwj skrze swého zástupce. Na kněžstwj však byl teprw po swém z Řjma nawrácenj l. 1731. 29ho Dubna od wéwody z Saxenseitsa, biskupa litoměřického, poswěcen, načež pak l. 1735 doktorem bohoslowj učiněn, na winici Páně se odebral, děkanem gsa w Sobotce ustanowen. W ústupu tomto předce neušel bystrému zraku Karla VI., který ho l. 1739 děkanem učinil nad kanownjky u všech Swatých w Praze, načež l. 1744 pro ctnost, učenost a wýmluwnost za kanownjka na hradě Pražském byw zwolen, po mnohá léta vzdělawatelně německy kázáwal. Po těch stupnjch wznášel se Antonjn Petr, až l. 1752 za titulárnjho biskupa Emessegského poswěcen, arcibiskupowi Janowi Mauricowi Gustawowi za pomocnjka dán byl, a pak l. 1753 co desátý biskup do Králowé Hradce dosazen. W témže roku od hlawnj kapitoly pražské zwolen za děkana, l. 1755 však za probošta po zesnutj Jana Maurice

Gustawa na arcibiskupstwj pražské dosedl. W roku 1764 obdržel arcibiskupské pallium, načež 12ho Kwětna slavný wgezd držel.

Cjsař Josef II. l. 1775. počtil geg a darowal welikým křížem řádu sw. Štěpána.

Pastýrské listy, které od nastaupenj úradu swého wydával, swědčj o geho pečliwosti o cjrkew a duchowenstwo podržzené. Zvláště na to doléhal, by kněz, čemu slowem učj, i přjkladem dokazowal wlastnjm. Pilen gsa o zachowanj čisté wjry katolické, wydal podiwnau srozumitelnostj sepsanj katechismus, w němž wsickni člankowé wjry wyswětlenj auhrnkem se nacházeli, která kniha w roku 1785 giž čtwtého se dočkala wydánj. Že pak mnohé geště knihy husitstwjm páchnaucj mezi lidem byly roztraušeny, hleděl gich odstraniti a zničiti, a na mjsto gegich dobré, užitečné a katolické uwěsti, na wywedenj čehož 1000 zl. darowal. Sotwa že arcibiskupský úrad nastaupil, wyšla powěstná knjžka na swětlo: „De statu ecclesiae, et de legitima Romani pontificis potestate“. Skladatel dal si gméno Justinus Febronius. Tato knjžka pro mnohé bludy a scestnosti byla po přjsném wyšetřenj w Řjmě 28ho Unora l. 1764 zawržena. Papež Kljment XIII. 17ho Března téhož roku požádal Antonjna Petra, by spis tento gedem napuštěný, po swěrené sobě diocesy čjsti a rozširowati zapowěděl. Zachowal se, a následowal w tom Antonjn Petr přjkladů kurfirštů Mohuckého, Frierského, Koljnského, biskupa Bamberského a Wirburského, kte-

řj swých diecesj od čjtánj toho spisu co neypřj-
něgi wystřjhali. I náš Antonjn Petr vydal 20ho
Kwětna l. 1764 podobné nařzenj, w němž zá-
hubnost toho djla předstawuge, welikau pohrůžku
učinil, kilo by knjžku tu buďto četl, anebo gen u
sebe chowal. Brzy se wydařili, kdož Justina Fe-
bronia důwodně poráželi, a mezi nimi byl také
Jesuita František Antonjn Zaccaria, který swým
spisem „Antifebronius“ skladatele tak do auzkých
weháněl, že tento kukrýwánj šerednosti wšelikých
se chytal wýmluw a oklik; ale Zaccaria po dru-
hé proti němu wystaupil, a tak zostra naň dorá-
žel (we spisu: „Antifebronius vindicatus“), že ne-
moha makawé prawdě odpjrati, do sebe šel, swa-
tému Otcí se pokořil, blud swůg poznal, odwolal,
i za milost prosil. Wyšlo na gewo, že pod smy-
šleným gménem „Febronius“ Jan Mikuláš z Hont-
haimu, swětjčj biskup Trierský se ukrýwal. Z to-
ho obrácenj a odwolánj těšil se náš Antonjn Petr;
než nepřátelé cjrkwe wšeligak na to se wydáwa-
li, by odwolánj to za bagku rozhlásili. Antonjn
Petr na přjkoř těm odpůrcům dal knjžku, w njž
Febronius blud odwolal: „Status hierarchiæ eccle-
siasticæ“, i ty wšecky doklady tagné konsistoře,
kterau papež Pius VI. w pátek měsjece Prosince l.
1778. na hod Božj wánočnj, hned po zpjwané mši
swaté, nedaleko oltářů Panny Marie a sw. Leona
Welkého we watikánském kostele držel, slowo od
slova w arcibiskupské knihtiskárně pražské tisk-

nauti. — Pražská arcidiecesj nikdy nezapomene, kterak bohatě Antonjn Petr chudým přispjwal, zvláště kněžjm, gak nábožně obřady konal, biřmowal, a visitacj držjwal.

Dobrowolným ustaupenjm znamenité částky swé arcidiecesj zjskal na biskupu Buděgowickém třetjho suffragana. Negen, že Antonjn Petr, dokud w německém kollegi w Řjmě byl, s radostj očitým swědkem byl wyhlášenj za swatého českého patrona swého Jana Nepomuckého, při čemž papeži co rodilý Čech při oltári přisluhowati musil; i wětšj geště potěšenj popřál mu Bůh, že tak dlauho na žiwě ho nechal, až l. 1779 prwnj padesátiletj od wyhlášenj Jana Nepomuckého za swatého se wšj stkwostnostj slawiti mohl. Potěšenj to s ginau se střjdalo radostj, když l. 1781 na den neyswětčjšj Trogice Božj druhau primicj držel, při kteréž u přjtomnosti stawů českých, nesnjrném dawu lidstwa a biskupů Litoměřického a Králowéhradeckého při oltári mu slaužjwcjch welkau mši swatau zpjwal, při kteréž schwálně k tomu wolená hudba s kruchty co neyljbezněgi zawznjwala; a mezi tjm swětili mladj kněžj, den před tjm poswěcenj, na postrannjch oltářjch prwnj primicj. Léta 1783 slawil Antonjn Petr stoletau památku zpowědaické mlčeliwosti sw. Jana Nepomuckého. Bůh gako proto prodlaužil wěk Antonjnu Petrowi, aby poslednj dny žiwota wezdegšjho neysladšjmi city oblažil. Léta 1791 totiž korunowal korunau českau cjsaře Leopolda II. 6ho

Zárj, a manželku Marii Ludowjku 12ho téhož měsíce. Že však cjsař Leopold II. brzy umřel, Antonjn Petr I. 1792 i nebožtkowi cjsaři Františkowi Iihému 5ho Srpna, a 12ho téhož měsíce cjsařowně, manželce geho Marii Theresii korunu českau na hlavu wstawil. Horaucj láskau, až mu slzy po lječch tekly, konal Antonjn Petr tento wznešený obřad.

Wysokým stárjm zemdlený, zesnul Antonjn Petr I. 1793. 14ho Dubna ráno okolo třetj hodiny. O něm se může řjci, co sw. Cyprian prawj: „Smrt nábožného nebuď za skonánj považována, nýbrž za přechod z časné pauti do věčných přjbytků.“ Tělo geho ležj wedlé oltáře sw. Filippa Neregského w té kryptě, kterau si dáwno před úmrtjím swým pripravil.

24. WILÉM FLORENTIN JAN FELIX.

Wilém Florentin Jan Felix, swatořjmské řjše knjže Salm-Salm, narodil se 10ho Kwětna w Anhaltu I. 1745. pocházege z prastarého rodu hrabat rýnských. W sedmém koleně byl s nešťastnau Marij Stuartkau, králownau Skotskau zpřjzněn, a se swatým Aloysiem z Gonzaga w dwanáctém stupni. Wyššj však byly zásluhy geho ducha a srdce, nežli ony dědičné přednosti rodu. Při katedrálnjch kosteljch w Štrasburku, Augsburku a Lyttichu weliké zásluhy co kanownjk si wyzjskal, že od té i oné kapitoly za hlavu gegich zwolen byl. Brzy na to biskupem w Dornjku I. 1775

učiněn neslýchanau hěrliwostj pastýrský úrad zastával. Přes 150,000 dušj bylo od něho birmováno. Jeho ponjženost, wljdnost, přjwětliwost a nekalenost mysli, a zwláště ta ochotnost, kterauž každému přjstup k přjbytku i k srdci swému otwjal, zgednaly mu wšudy důwěru, lásku a wážnost. A gako srdcem nižšjch sobě naklonil, tak ostrowtipnostj ducha u wysšjch přjzně nabyt obecné. Proto také od celého města Isleského (wyslow: Ilského) a weškerého duchowenstwa francauzského Wilém Florentin Salm, ačkoli toliko rakauským byl biskupem, gednohlasně w čas francauzské rewolucj žádán byl, by statným zástupcem gegich a ochráncem wjry katolické u sgednocených států gsa, plnomocenstw swého swobodně užjwal. Zastával skutečně swěřené powinnosti tak bedliwě, že ani o wlas od staré spráwy we wěcech cjrkwenjch neustaupil, ani swobod francauzského králowstw w ničemž nezadal. Wida wšak pozděgi, že wjra i trůn we Francii swržený, pospjchal do Dornjku, by aspoň rakauské swěřené poddanstwo od zátwratu hrozjcejho ochránil. Dowedla pastýrská opatrnost toho, že rakauštj poddanj, ač odewšad pobaurliwými spisy a ginými obyčegi k pozdwiženj byli dráždění, předce hlasu pastýře rádi poslouchali, wěrní Bohu, cjrkwí a cjsaři zůstawagjce. Láska toho pastýře i na francauzské se wztahowala krage a kněžj, z nichž odbogné přjzně kárala a trestala, kagcj pak k sobě wolala a přigjmala. Zaslaužil tedy ten přičinliwý pán, že po

smrti Antonjna Petra na arcibiskupstwj Pražské od cjsaře Františka zvolen byl, w kteréžto důstognosti celé swé gměnj téměř na to obětował, by pražským chudincům a také těm francauzským kněžjm pomohl, kterj gen proto w neštěstj upadli, že Bohu, cjrkwí a zákonnjmu mocnáři zůstali wěrní. Milował pastýř ten Čechy, ale za to Čechové, gmenowitě poddaný lid geho nad mjru ho milowali. Umřel r. 1810. 14. Zářj.

25. WÁCLAW LEOPOLD.

Giž w tomto časopisu, w čtvrtém rodnjm běhu sw. I. st. 148 a II. st. 311 obšjrněgi o tomto dobromyslném pastýři dioceesj pražské gedaňwe, zde pro pořádek wěcj gen historická dáta z geho žiwota podáwáme.

Wáclaw Leopold narodil se dne 15ho Listopadu 1749 na dědičném statku Hosticjch (w pračhynském krági) w Čechách, kdež geho rodičowé, Antonjn, ze starobylého rodu rytjřů Chlumčanských z Přestawlk a Chlumčan, a Josefa, rozená baronka Obitecká, zůstawali. Byw w základnjch uměnjch na německobrodském gymnasium wycwičen, byt dán l. 1765 do Prahy do tehdegšjho swatowáclawského, Jesuity zřizeného semináře k dalšímu wychowánj. Po skončených filosofických studiich a po dosažené hodnosti mistrowské we filosofických uměnjch wstoupil l. 1768 do konwiktu wysšjho vzdělánj u sw. Bartoloměge. Byw l. 1772 dne 13. Prosince na kněžstwj poswěcen, chwátal plu

horliwosti na wykázané sobě kaplanské mjsto do Klášterce, w žateckém kragi, kdež po 4 léta a 5 měsíců práwě křesťanskau odhodlanostj na winici Páně pracowaw l. 1777 na Gartickau faru dosazen, a dvě léta na to na znamenité Děčjnské děkanstwj powýšen, upewňowal wždy wjce předcházejcjej geg dobrau powěšt, čjmž se istalo, že geště před koncem 1779. roku od pražské kapitoly hlawnjho chrámu Páně za skutečného spolumauda zwolen byl, aby německau kazatelnici zastáwal. Postaupiw poznenáhlým powýšowánjm k hodnosti Praelata Arcijáhna, byl od pražského knjžete arcibiskupa Salm-Salma za swětjčjho biskupa zwolen, a po dosaženém papežském potwrzenj dne 28. Zárj 1795 za biskupa Kanegského in parte infid. w hlawnjm chrámu Páně slawně poswěcen. Sedm let stál Wáclaw Leopold we zmj-něné hodnosti arcipastýři swému po boku; léta pak 1802 byl od Geho Gasnosti cjsaře Františka I. biskupem Litoměřickým gmenowán a od papeže Pia VII. potwrzen. — Bedliw u visitowánj, w obogjm pak gazyku horliwý kazatel. — Péčegeho o náležitě wychowánj mladého swého duchowenstwa byla weliká, a gehu přičiněnjm litoměřický ústaw bohomluwecký zřjzen. — Od cjsaře Františka I. samého nazwán otcem chudých, když gemu dne 6. Ledna 1808 na důkaz auplné swé spokojenosti hodnost c. k. skutečné tagné rady uděliti ráčil.

L. 1814. 14ho Prosince neywyššjm rozhodnutjm knjžetem arcibiskupem pražským gmenowán,

byl po papežském potvrzení 14ho Kwětna 1815 gakožto pražský knjže arcibiskup, metropolita a primas králowstwj českého do hlawnjho chrámu Páně slawně uweden. Téhož času ráčil cjsař pán František I. Wáclawowi Leopoldowi pro vlastenské zásluhy w běžjch wogenských 1813 a 1814 zjskané zlatý křjž nowě zřjzeného civilnjho čestného znaku propůgčiti. — Deset let procházel sám swau arcidioecesj, a napotom geště tři léta s nowým panem suffráganem, Františkem de Paula Pištěkem, biskupem Azotským. — Kanonická geho cesta do kladského hrabstwj konána l. 1820. W 46 farnjch okrascjch obdrželo 40,411 dušj swátost sw. biřmowánj. -- Odměna děkara Habelšwertského, Josefa Knauera, zlatým křjžem a právem, že smj sám swátost sw. biřmowánj po kladském hrabstwj udělowati. —

Rjzenjm geho powstaly vikariátnj knihowny a též ústaw pro učitelské wdowy a sirotky. Geho snahau byla slawnost wánočnjho gitřnj opět o půlnoci slawena. Chwalitebná byla geho péče o alumnat. Ustanowil a platil sám až do l. 1823 spirituála. Přjručnj knihownu pražskému semináři odkázal. Tamtéž 100 studugjcjch strawu a 25 i šatstwo i obyť dostáwalo. By to však i po geho smrti geště trwalo, zůstawil pražskému semináři 10,000 zl. stř.

Při swém nastaupenj odewzdal k podporovánj chudých w Praze neyvyššjmu purkrabj 16,000 zl., a gako spoluaud gednoty k ulewenj na některých mjstech w Čechách panugjcj bjdy po-

ložil 20,000 zl. Nawrácených 8000 zl. zbyteč-
ných darował národnjmu museum. — Opéči geho
o poddané a gegich dušewnj blaho swěděj Břežany
a Dobřegowice. — Reálnj školy od něho založeny
w Rakownjku a Liberci.

L. 1818 poctěn byl od cjsaře welikým křj-
žem c. k. rakauského Leopoldowa řádu, a 2 léta
pozděgi arciwěwodu Rainera s princezkau ze Sa-
voge - Carignannu oddal. Při též slawnosti da-
rowán mu stkwestný pontifikálnj křjž.

Měsjce Prosince l. 1822 na den sw. Lucie
slawil padesátiletou slawnost swého kněžstw j tise
w březánské zámecké kapli, a l. 1826 všeobecné
cjrkwěj milostiwé léto. Památka stoletá za swa-
tého wyhlášenj blahosl. Jana Nepomuckého. l.
1829 od 29. Kwětna až do 16 Čerwna slawena.
Wáclaw Leopold při té slawnosti ustanowil w hl.
chrámě Pražském dwa zpovědnjky, položiw na to
20,000 zl. stř. L. 1829 na den sw. Bartolomě-
ge slawil padesátiletou památku swého za kano-
wnjka při pražské hlawnj kapitole zwolenj, a l. 1830
milostiwé léto při dosednutj Pia VIII. na papež-
skou stolicí.

Takto celý swůg žiwot Bohu, cjrkwí, národu
a chudým obětowaw zesnul a odebral se tam, kde
nehynaucj koruna sláwy naň čekala r. 1830 dne
14. Čerwna w 81. roce wěku.*) Nemoc geho byla
wodnatedlnost a zapálenj plic. Byl poslednj z
rodu swého. Geho mrtwé tělo bylo, dle wýslowně

*) Práwě w roce po 100letém sw. Janském Jubileum.

proněšené w poslednj wůli žádosti, w hlawnjm chrámu, a sice w kapli hrabat Kinských nacházejcj se hrobce hned podlé rakwe předka swého, Antonjna Petra hraběte Přichowského, slawně uloženo.

26. ALOYS JOSEF.

Aloys Josef hrabě Krakowský z Kolowrat, dne 21 Ledna 1759 w Praze narozený, s neywznešenějšjmi rodinami w rakauské rjši spřjzněný, záhy wznešenému powolánj w kapitole Olomucké se obětował w Řjmě, kdež bohoslowj studował a na kněžstwj byl poswěcen. Ač giž w Řjmě na doktorstwj pjma swatého powýšen, a brzo na to za probošta Kroměřžského zwolen, přigal také na universitě pražské doktorát bohoslowj, načež pak za sjdelnjho kanownjka do Olomauce se dostal. Tam se stal roku 1801 generálnjm vikářem a suffraganem, až ho Geho c. k. Milost roku 1811 za biskupa Králowéhradeckého, a dne 5ho Srpna 1830 za knjžete arcibiskupa Pražského a primasa králowstwj českého wywoliti ráčila. Ačkoli wěkem sešlý, na sluchu i zraku raněn, a na celém těle náramně zemden důstognost tuto nastaupil, snažil se předce dle možnosti powinnosti wznešeného powolánj swého vyplniti, gsa účinným, až geg neyvyššj pastýř k aučtům z wedené spráwy powolal.

Dne 28ho Března l. 1833 o druhé hodině odpolednj nenadále mrtwicj raněn, w dewátou

večernj téhož dne skonal. Do též hrobky slo-
ženo tělo geho, kde weledůstogný předchůdce
geho, knže arcibiskup Wáclaw Leopold Chlum-
čanský, odpočjwá. *) —

9. *Bitwa u Jarmuku,*
w měsji Listopadu léta 635.

Od

Františka Wetešnjka,
faráře Markwartického.

Gaká škoda, ano i záhuba netoliko rodům a oso-
bám gednotliwým, alebrž i silným wogskům a
mohútným řjšjm vyplýwati může z newšjmánj
wúle Božj a prowáděnj wúle vlastnj, za důkaz
wždy slaužiti bude bitwa, kterau léta 635 w mě-
sji Listopadu Saraceni s Byzantiny u Jarmuku **)
swedli.

*) Dále we wysoce slawné řadě této pokračowati nestogi we
wúli našj.

Red.

**) Jarmuk, neboli Jermuk, gest řeka sewerowýchodnj zajordanské
Palaestiny. Řekům slowe *ιερομαξ* nebo *ιερμαξ*, Latinjkům Hiero-
romax, Ravenskému pak Anonymu Jeromiusus. — Pan Kerz
dj o nj: „U Arabů, genž we všech wybogowaných zemjch,
„městům, městečkům, řekám, horám a dolům gména měnili, Hiero-

Giž léta 634 dne 23 Srpna wzali křesťané od Saracenů prwnj hlawnj porážku u městečka

„mák slowe Yermuk.“ — Zde však gest na omylu. Nebo Arabowé owšem mnohým mjstům gména měnili, ale ne všem a všecka, nobrž opak mnohá mjstnj gména téměř neporušená nám dochowali, a tjm nás pogistili o poloze mnohých, biblickému zeměpisu důležitých mjst, obzvláštně zajordanských, gichžto bychom sice neznali. Tak se zdá, na příklad, že někdegšj Ćadaře přezděli Om-Keis, ač posud nenj dokázáno, stog-li Om-Keis skutečně na hradišti býwalé Ćadary atd. Naproti tomu dle Seetzena někdegšj Rubenůw Dibon-Ćad (srown. Dėwin-Dėwogad-Dėwogard-Dėwograd-Dėwohrad-Magdeburg, gako Baalgad-Baalbek-Bělohrad) (!) dnešnjm Arabům geště slowe Diban; Medaba podnes gim slowe Madaba, Hesbon Hūsban atd.

Co Jarmuku se dotýče, ten Arabům neslowe Jarmuk, nobrž Šeriat-Manadra neboli Šeriat-Mandar. Z čehož snad dá se učiniti nález, že Jarmuk neboli Jarmuch spjše gest názew půwodně hebreyský, ač o něm w Pjismě swatém zmjnkj se neděge. Aspoň gest staršj nežli arabský Mandar, an z Jermuku Řekowé a Řjmané před Araby utwořili Hieromax, gako z Jerušalaima Hierosolimu.

Wýznam Jarmukůw, tak gako Karmelůw, může nám poskytnanti gediné slowozpyt slowanský.(!) Složen-li, w rozboru wydá nám přjdawné slowo gar, gara, garo, a giným přjwěskem bugar, bugara, bugaro; pak názew samostatný muk neboli mok, z čehož wzešlo moknu, mokro. Gestit tedy garý mok neboli prudký tok, prand, bystřice, což i dle polohy býti se zdá. Nenj-li názew složený, nébřz gednoduchý, gak dj p. prof. Šjr, i tu Jarmuk neboli Jarmok toho wýznamu zůstává.

Půwod běře z hor žaludských, čili raděgi z Hauranu neboli z Horanu, někdegšj Auranitidy, odtéká čedičowým řečištěm k gihozápadu, a hodinu cesty gižně pod gezerem tiberiadským padá do Jordanu. Od seweru přigjmá řjčku Rokku, od gihowýchodu řjčku Wady-al-Arab řečenau, i některé giné potůčky. Silný-li má tok, udati nelze, an Seetzen toliko prawj, že w

Riznadin řečeného, ležejho nedaleko Damašku, a po nj ztratili Wostru a Damašek, léta pak následu-

Unoru měsíci, léta 1806, rozvodněný Jarmuk u Gadary na koni přegeti nemohl. Řeka ta druhdy protékala krag Manasessa zajordanského, později dělila Druhau Palestinu od Perée.

Na pohornjm úhlu gižnjho poříčj mezi Jarmukem a audoljm, Wady-al-Arab řečeným, stávala druhdy Ğadara, Plin. V. 18, dle Josefowa Žiwotospisu od Seythopoli 120 honů nebo 3 zeměpisné mjle, a tak také daleko od Tiberiady, od této gihowýchodně, od onoho sewerovýchodně. Dle Štěpána byzantinského slaula také Selewcie a Antiochie. Po kom Selewcij pogmenována, nepovědomo; druhého příjnmj nabyla snad od Antiocha Welikého, genuž léta 218 před narozenjm Pána Krista byla se poddala. Polyb. V. 15. Léta 102 téhož počtu po desetíměsijném obleženj zmocnil se gj Machabegský Alexander Jannéus. Josef we St. XIII. 13. 3. Léta 63 Pompejus Weliký z lásky Demetriowi, swému propuštěnci, zbořenau (snad od Skaura) zase obnovil. Týž XIV. 4. 4. Léta 57 Gabinius, rozdělil Synedrium Jerusalémské, částku přenesl do Ğadary. Tamž XIV. 5. 4. a Wálce I. 8. 5. Léta 30. cjsař August Ğadaru darowal Herodesowi. Tamž XV. 7. 3. 1. 20. 3. W okrsku Ğadarenském Kristus Pán we swém 31. roce uzdrawil dwa posedlé. S. Mat. VIII. 28. Mar. V. 1. Luk. VIII. 26. Léta 67 • po narozenj Páně Ğadarenštj dobrowolně se poddali Wespasianowi a hrady swé sami rozmetali. Josef we W. IV. 7. Český překl. V. 3.

Od koho byla zkažena a w nyněgšj rozwaliny obrácena, newj se. Nynj na hradišti tohoto někdegšjho Peregského hradu spatřuj se toliko zřeeniny, Om-Keis řečené. Josef we W. Ž. III. 7. 1. píše, že Wespasian wypálil Ğadaru. Ale Ğadara tato vlastně slaula Gabara, a neležela za Jordanem, nýbrž w Galilei před gezerem tyberiadským. O několik hodia východněgi též na gižnjm poříčj jarmuckém při pohornjm úhlu stávala někdegšj Abila.

Na poříčj sewerajm od Gadary 5 mil římských neboli mjli

gjcjho Hamat, Bálbek, Arestan a Šaizar. Cjsař Heraklius, chtě dalsjmu šjrenj Islamu uhágiti, sbjral wogsko k syrské Antiochii, pobjdl do spolku Jabalu, někdegšjho panownjka ģasanského se 60,000 křesťanských Arabů, a od Bosforu přiwolal 70,000 Ewropanů, nazwjce Slowanů, genžto spěšným krokem hrnuli se k sesjlenj oslabené armády východnj. Moslemšty spisowatelé celau sjlu cjsařowu udáwagj na 240,000 oděnců. Což snad ledwa ge prawda, leč přiřážj-lise ke zbrognošum počet weliký tehdegšjho officjrstwa, nemáo giž rozmařilého. Mimo wogsko to něco geště lidu cjsarského, zahnaného od Gázy, stálo u Cesarée na pomořj palestinském, genž záhy se rozmnožil až na 40,000 mužů. Co Saracenů se dotýče, ti všecku swau sjlu udáwagj na 40,000 wogjnů, ležjcjch u Emesy, kteràžto stála mezi Damaškem a Alepem, pět dnj cesty od gednoho každého.

Ohlédneme-li se na mappě s rozpomenutjm na přjsnau kázeň a obratnau udatnost někdegšjch

zeměpisnau, nacházegj se podnes teplice a wykazugj mjsto, kde druhdy býwala Amatha, těmi teplicemi wzata na slowo za starodáwna. Euseb a sw. Jaroljm w Onomast. pod názwem Aitham, Aimuth neboli Emmatha.

Podohá se, že při Jarmuku stáwalo také město po řece Jarmuk řečené, kde, gak swrchu dotčeno, byzantinšty důstognjci, gmenowané ohawnosti se dočinili, a tau uraženého Jarmučana ke mstiwé zradě podnjtili. Na městě tom zde přemnoho záležj, by mohlo se udati bogiště čěge popsaneho. Ale práwě o tomto předůležitém mjstě z nedostatku zpráv nic gištého řjci nelze.

Časop. pro katol. duchowenstwo. IX. 4.

7

legionů i newálečnjků, zdá se, že při tomto rozpoloženj Arabowé nigakž by nebyli mohli zniknauti auplné záhuby: a nowé legiony tak snadně gim podlehaly! Čjm to scházelo? Naši historikowé odpowjdagj na to, že se to stalo powrhlaui odrodilostj Byzantinůw. Ale odpověď tá gest kwapna a toliko z částky prawdiwa. Nyněgšj legiony byly sbjrány z těchže rodůw, genž pozděgi Osmanům dáwagjce Janičary, kárali a kořili Evropu u Nikopole, na Kosowu, u Warny; objrány byly z těchže kmenůw, z nichž Heraklius přede třinácti lety nowau armádu zřjdl, wycwičil a po šestiletém poli na rozwalinách dastagardských wjtěžně umjstil: běda Persii, že ge nestřjdmě dráždila! Tutěž posilu národowé, poslušnj vlády byzantské, podáwali legionům nyněgšjm. Ale wyššj a wzácněgšj powolánj nebylo wjce totěž, Heraklius od buřických heretiků wpleten do náboženských hádek, gakowé řecká wášniwost nad mjru oblibowala, zapáchl kacjratwjm gednowolenským neboli monothelismem, a odgjmage Kristu gednu ze dwau wůlj, zmrhal křepkost wůle cjsarské. Mage vládu té země, marnými wýroky zamýšlel stanowiti vlastnosti bytnosti nadpřirozené. Ó by byl wyžádal giskru swětla zhůry, kteráž by mu byla poswjtila do zahrady jetsemanské, a geho sluchu donesla wolánj prosjcejho Spasitele: „Ne „wůle má, ale twá se staň!“ nelze pochybowati, žeby byl ztřeštěné bauřliwce wedlé powolánj swého k plněnj a ne k mrhánj wůle Božj přjsně od-

kazował, a náboženskau horliwostj wraucně zešlech-
 iował carohradské mrawy, tu prawau gistinu a
 pewnau podporu každého státu. Ale pěstowánjm
 sekty nové popudil genom sekty staré, téměř u-
 krocené a zesnulé, genž obuzeny z temných mrá-
 kot, nemeškaly do nowých sporů uwáděti řjši by-
 zantinskau. Kdy, medle, tacj swárowé byli přj-
 zniwi blahu lidskému? Swědě ty, nebohá vlasti
 česká! Ale neswědě a mlč raděgi o těch dwausto-
 letých nešwarách swého děgepisu: kalichowěi we
 praporcjch twé šlechty tak špatně prospěli vlasti,
 gako Herakliowy eklese křesťanstwu na wýcho-
 dě. Při bezbožných swárech ostogj-li vlastimilen-
 stwj? Kdo newěren Bohu, šaskowati bude přjsa-
 hami, a podnjcen tělesnostj, moci pekelné wybjdne
 do služby náružiwostem. Heraklius matným blaud-
 stwjzmařil sám neymohútnějšj podněty, gichž
 proti plamenům tělesného Islamu swrchowaně po-
 třebował: Ti, genž nynj měli býti neypředněg-
 šjm štjtem vlasti, gsauce swáděni o wůle Kristo-
 wy proti wůli Kristowě, newáhali odwykati studu,
 powrhowati mrawnostj, odbjhati Krista, kořiti se
 Islamu, a hledati ráge we zrádném rozdjránj wla-
 sti. Brzy zmizela kázeň z legionů: do rágských
 kragin staupala plachá bugnost, a ta po sobě zů-
 stawowala holé pauště. Wesnice a města neděsi-
 ly se wraha tak, gako obhágců swých, a mjsto
 wděčnosti zlořečenjm odměňowaly záhubnau obra-
 nu. Běda wogskům při všeobecném záštj. Ge-

li nepřijel gen o něco mjrnějšj, celé kraginy mu srdečně připadnau, a nemohau-li ginák, alespoň zradau trýznitelům se odslaužj. Nelze-li wčem bez požehnánj Božjho prospěti, kteraké wýhody smj se nadjti bezbožnost? A té nemálo bylo mezi Byzantiny. Nebo když Heraklius u Antiochie zhljžel wogska, a ke statečnosti ge wzbuzowal, ze šiku wystaupil starý wogjn, a wzdaw poctu cjsaři, osudně se pronesl: „Cjsaři, marně se přičinjme „bobkem zase ozdobiti naše praporce, nepřispěge- „li z hůry požehnánj; a to ge bude mjgeti dokud „nekázaná drawost a pusté násilj se wšelikau ne- „prawostj potáhne se za našimi stopami.“ — Heraklius gat prawdau řeči wogjnowy, nařjdlil ney- přjjsnějšj kázeň; ale mezi dánjm a uskutečněnjm takýchto rozkazů bezedná rozsedává se mezera, gakowáž i toto přemohútné wogsko záhy požřela.

Proti tomu Arabowé, nadšeni nowým Islamem, tjm bodlákem ze sadu Nestoriowa, weswých bogowných wůdcjch zřeli vládu wogenskau, spogenu s wládau duchownj, genž netoliko ge učila a řjdila, alebrž žhawé gegich složenj wšeho marného hádánj pilně warugjc, odkazowánjm tělesných rozkošj na odměnu žiwotnj autraty k ochotnému poslušenstwju a hognému proléwánj newěřjcej krwe wšemožně gitřila. Při tom wůdcowé ti mrawnostj o mnoho předčili nad wéwody byzantinské. Ale u^o Jarmuku wšecker byloby neprospělo, kdyby plachá pustota byzantinská nebyla mstiwosti ke zrádě podnjtila.

Saraceni, ač několiko měst byli již wzali, nicméně w mocném dobýváníj pevných hradeb ještě dosti nezběhlj, bez mála wyleželi Emesu, která již již wzdáti se snýšlela, an tu přišla zpráva, gak nebezpečně gsau postaweni, kde byzantinská wogska snadně by ge mohla zaskočiti, od Arabie odraziti, a při opatrném bogováníj, ne-li rekowstwjm, alespoň mocj konečně předce shladiti. Wéwodowé sestaupiwše se, rokowali dlaho, magj-li ze Syrie ustaupiti, čili tu na mjstě tábor okopati, a w něm dostáti byzantinskému autoku. Konečně předčilo zdáníj Kháleda, neyschopněgšjho a neyšťastněgšjho wůdce arabského, genž prwnj radu zawrhl, co bogácnost, druhau pak co nesmyslnost, radě, aby přede wšjm wyprawili posla do Mekky ke Kalifowi o pomoc, a pak aby swogskem ustaupili dewět dnj cesty až do okolj bostrenského za Jarmuk, kdež by nepřátelskému zaskoku se wyhnuli, společnost s Arabij zachowali, přjsilu bezpečně očekáwati, a byli-li by nešťastni, do pauště schrániti se mohli.

Rada Kháledowa předčila, posel ke Kalifowi gest wyprawen, a wogsko arabské hnulo se od Emesy k Jarmuku, dewět dnj cesty, za njmž cjsaršťj w patách se hnali, newázaně drancugjce zemí, hůre nežli Saraceni.

Nad wogskem arabským wrchnj vládu měl vlastně Abu-Obeida, neymjrněgšj ze všech Saracenu. Ale ten znage wýtečněgšjho ducha Kháledowa, pro ten čas dobrowolně vládu mu ustaupil,

a geho správě se podrobil. Mezi tjm posel se nawrátíl, oznamuge, že Kalif 8000 branného lidu ku pomoci wysjlá, genž po některé době teprw k wogsku přirazili.

Kháled hleděl přemluwiti křesťanské Araby, aby odstaupili od wogska Herakliowa, a přidali se k Moslemům. Když přemlauwánj neprospělo, mimo nadánj zuřiwě na ně se obořil. Ale Jabalowi Arabové statečně se zepřeli. Po tuhé šarwátce musil Kháled konečně ustaupiti z bogiště, kde nechal mnohé mezi mrtwými, a w zagetj tři neypředněgšj a neywýborněgšj muže: Jezida, Rafa' a Derara, w nichž neywalněgšj ztrátu želel. I Jabalowa škoda byla nemalá.

Poněwadž přjsila Kalifowa geště nepřicházela, Kháled nechťe hlawnj bitwy lehkomyšlně se odwáziti, aby zjskal času, a wězně ze zagetj wyprostil, požádal Manuele, wéwodu byzantinského, o sročenj. Manuel přiwolil, a Kháled w průwodu sta neyrekowněgšjch wálečnjků bral se do byzantinského tábora.

Rozmluwa, kterau wéwodowé mezi sebau měli, rázně ljčj ducha arabského a bugarý mraw powěstného Kháleda, žeť nelze tuto gi pominauti.

Kháled wstaupiw do byzantinského tábora, proti stanu Manuelowu kázal rozbiti sobě stan z čerwcowého postawu. W něm pomeškaw za několiko minut, s komonstwem ubjral se k Manuelowi. Před wstaupenjm kázalo se Arabům, že dle byzantinského obyčege musegj prwé odložiti zbraň,

čemuž ale Kháled zpřjma odepřel. „Meč,“ dj u-
 datný ten Koreišowec, „meč gest Moslemowa ozdo-
 „ba; gjm otwjrá si rág, nepauště ho z ruky, leč
 „při skonánj žiwota.“ — Manuel powolil, a Sara-
 ceni s připiatými meči wešli k němu do stanu. Ma-
 nuel seděl na stolicí o několiko stupňů wywýše-
 né; njže po prawici i po lewici stály stolice gi-
 né, powlečené drahocennými kmenty pro Araby.
 Ale ti odstrčiwše stolice, sedli podlé swého zwy-
 ku na holau zemi podloženyma nohama. Manuelo-
 wi, tážjcmu se na přjčinu takowéto neslušnosti,
 odpowěděl Kháled, že Bůh wěřjcm Moslemům
 za stolicí wykázal celau zemi, a stolice ta že gest
 čistšj a stkwestněgšj, nežli dražj kmentowé a per-
 lami bohatě krumplowané zlatohlawy. Manuel tá-
 zal se o Kalifowě paláci a o trůnu. „Palác Ka-
 „lifůw, odtušil Kháled, gestič chatrč, ustawená z
 „hljny, a trůnem gest mu prawda a sprawedlnost.“ —
 Manuel diwě se Kháledowě upřjmnosti, netagil býti
 se přeswědčena, že Byzantini až dotud křiwě smý-
 šleli o Arabech, nazýwagjce ge lidmi sprostými, ne-
 umělými, surowými. „Aniž se mýlili,“ odpowěděl
 „Kháled, neboť opravdu takowj gsne byli, prwé
 „než Bůh ráčil přislati nám proroka, a skrze něho
 „naučil nás rozdjlu mezi prawdau a bludem, by-
 „chom uměli skutečné dobro předkládati klamu a
 „šalbě.“ — Dále wyzwjdal Manuel, proč Arabowé
 činj škodliwé sgezdy a záhubné wpády do byzan-
 tinské řjše, genž býwala gim wždy přjzniwa a wý-
 hodna, a domlawage řekl: „Nutj-li wás nauze,

„bjda a nedostatek, abyste wydjrali národům, co
 „pjščité kraginy a kamenitá půda wám odpjragj,
 „rcete, po čem bažjte, a my wám to dáme, ge-
 „nom wratte se zase domů w pokogi.“ — „Ne-
 „gsme žádostiwi vašich pokladůw, anobrž ne-
 „wšjmawě gimí zhrzjme, magjce doma všeho s
 „potřebu,“ zpupně odušil Kháled. „Ale wáljme ge-
 „diné proto, že prorok uležil, bychom mečem
 „zwěstowali korán všem národům. Woljte-li Mo-
 „hameda uznati za posla Božjho a uwěřiti Islamu,
 „necháme wám všecko, čjm wládnete. Nerodjte-
 „li, giž náležj nám všecko vaše gměnj, anobrž i
 „váše ženy i vaše děti.“ — Dá se mysliti, že
 Byzantin také prořekl cosi k hněwu popuzugj-
 ho, a obě strany rozkwasily se tak, že Kháled
 hrubě vykřikl: „Dočkám se té chwjle, kde tě,
 „magjcgjho oprátku na krku, powedau Moslemowé
 „ke Kalifowi, a před geho twářj hlauu ti se-
 „tnau.“ — Nynj i Manuel roznjcen, odpověděl
 newážně: „Mnjš-li, že, chráněn práwem národ-
 „njm, bez pokuty smjš mne do očj tak zpupně u-
 „rážeti? Nuže wěz, že za ten pych tě pokárám
 „rozkazem k odprawenj wěznů, které žádáš mjtí
 „na swobodě.“ — Kháled vyskočiw od zeměza-
 zuřil: „Opowážjš-li se rozkazu toho, zařjkám se
 „Bohem i prorokem, že tě tu na mjstě skoljm, a
 „každý můg towaryš postará se o swého muže,
 „děg se pak, co děg!“ — Soptě ta slowa, obna-
 žil meč, a geho přjkladem tasilo i komonstwo. Z
 diwokých zraků, gimíž celý hauf wůkol sebe gi-

skřil, znamenal Byzantin, že zápasj se šjlenými wzteklivci. Aby ge ukoneyšil, mluwil geště za některé okamženj, wzaw na se předešlau klidnost, kázal přiwesti wězně, a podarował Kháleda gegich swobodau. Saracen na odměnu Manuelowi darował čerwcowý stan. Manuel obětował i některé giné bohaté a stkwestné dary; ale zpupný Koreyšit odřekl se každého daru, a wzaw dosti hrdě odpustěnj, odešel do swého leženj.

Rozmluwa tato nepřinesla žádného užitku, alebrž obě strany spjše zgitřila. W arabském i byzantinském táboru chystalo se wšeccko ke hlawnj bitwě, genž měla stanowiti přjštj osud Palestině a Syrř. Kháled dočekaw posily, seřadil wogsko do třj šiků: do neypředněgšjho postavil se sám s neyudatněgšjmi Moslemy; druhý šik swěřil Obeidowi, dada mu žlutau korauhew, pod njž Mohamed osobně byl podmanil kaibarské Židy, to doložiw, aby pohled té swátosti při každé nehodě znouwu ožiwowal hasnaucj zmužilost w každém Moslemu, genžby křesťanům ustupował. Do šiku třetjho swolal děwy i ženy, a předstawuge gim za wůdkyni Kaulu, Derarowu sestru, gegjž udatnost a smělost rownala se gegj kráse, welel, aby gako před tjm w bitwě aiznadinské ustupugjcy Moslemy hanau, potupau a zbrogj do šiku honily.

Poričj jarmucké stalo se nynj swědkem zápasu neykrwawěgšjho a tehdegšjmu děgepisu neypamátněgšjho. Kháled wěhlasně točil swými šiky tak

dlaugo, až stana po wětru, znikl newýhodu pjsku a prachu, genž wana křesťanům do očj, působil gim mnohau nesnázi. Napomenuw geště Moslemy některými řečmi z koránu, opowěděl heslo: „Rág před námi, za námi peklo!“ Saraceni heslo opětugjce gednjm hlasem wrhli se na Byzantiny, genž ze swého stanowistě pewným krokem také se hýbali. Sraženj obogj strany bylo hrozné. Neytužšj potýkánj strhlo se na Kháledowě prawém křjidle, kde geho gjzdu gjzda křesťanská statečným útokem záhy odrazila a přinutila k autěku. Moslemi ugjžděgjcje před Byzantiny, nerázně gè tepaucjmi, zle gsau wjtáni od žen, stogjcjch w šiku zadnjm; swrchowaně bywše uláni, znectěni a ztupeni, seřjdili se znowu a úprkem opětowali autok. Gednák byzantinštj bogownjci nechťeli se spustiti zjskaného prospěchu. Nastala seč s neobyčegnau zuřiwostj, až konečně arabská gjzda, opět zmožena, musela uteci po druhé, do autěku zachwátiwši i wúdce Sofiana. Tu ale opět Kaula nadskočila mu s towaryškami, z nichž gedna pochytiwši žerď od stanu, udeřila geg do twáři, spjlageci mu chaulostiwců a připomjnageci wéwodské heslo: „Rág před tebau, a za tebau peklo!“ őjmž ho donutila, že wogsko proti nepřjtelu obrátil, Abu-Sofian ustyděw se, a dle možnosti sešikowaw rozplašené gezdce, zepřel se wjtězjcjm křesťanům, wole raděgi nasaditi hrdlo, nežli býti za hanebné pořekadlo utrhawým gazykům. Ale i ten zpor zůstal bez prospěchu, an Byzantini statečně naň se

řjtili. Po několikerém šermu musel i nynj cau-
wati, a Byzantini ženauce se za ustupugjcjmi, wni-
kli až do ženského šiku, kde gedn z nich dal
ránu udatné Kaule; ale towaryška, gménem Oseira,
nepomeskagjc raniteli mečem rozřála hlavu. Mezi
tjm přispěl Kháled, přjsilau obstawil porážku a
nadešlá noc učinila přjtrž dnešnjmu bogi.

Kaulina rána, gak zprwu se myslilo, nebyla
smrtná, ano ani přjliš nebezpečná. Probrawši
se ze záwratu, celé noci nedala si pokoge, anobř
zapomenuwši na vlastnj potřebu, ošetrowala raněné,
obwazugjc gim rány, podáwagjc sjljcch nápojů a
utěšugjc ge tjm, že i nepřátelé musegj trpěti stegné
bolesti bez radostné naděge a důwěrného čekánj,
gjmž směgj se kochati toliko prawowěřcjj mosle-
mjnowé.

Při rozednjwánj obě wogska stála opět seši-
kowána proti sobě. Wúdcowé kynuli k bogi, a
zuriwě, gako due wčeregšjho, strany udeřily na
sebe. Ale ani dnes štěstj neokázalo se Saracenům
přjzniwěgšjm. Proslawila-li křesťanská gjzda sebe
wčera, nemenšj oslawu zjskali dnes gegich střel-
cowé. Každý šjp wnášel smrt do šiků arabských,
a to w takowé moci, že na 800 Moslemů w krát-
kosti zraku pozbylo. Proto také den ten arabským
spisowatelům slowe *dnem slepoty*. Bogowáno
opět až do wečera s neyzawilegšjm rozhořčenjm.
Dwakráte musili Moslemowé cauwnauti: dwakráte
ženy wehnaly ge zpět do bitwy; wjtězstwj ani
k gedné ani ke druhé straně se nenachýlilo, nobřž

nadešla noc, gako předešle, přetrhla prolévánj krwe.

Saraceni, giž uwyklj snadnému wjtězstwju, začali mji starost, aby nepřátelské zbrani nemuseli konečně předce podlehnauti, widauce Byzantiny patrně we prospěšněgšj stránce. Neystaršj bogownjci prawili se nepamatowati tak krutého bogea zawilého odporu, gakowý u Jarmuku dál se gim od křesťanů, křesťanů giž tupených a haněných; neyzkušēněgšj oděnci počali giž nedůwěřowati slibům prorokowým, anto mimo nadánj ze strany, odkud toho neyméně očekáwali, stala se pomoc, kteraužto gegich ochabělá srdce znowu okřála a naručesť se zotawila.

Dwa předněgšj byzantinšj officjři, křesťanského gména, mrawů nekřesťanských, měli wykázaný byt u neywzácněgšjho a neyzásobněgšjho obywatela jarmuckého. Tuhým bogem rozžžaweni a wjnem podnapili, druhého dne wrátili se na nocleh. K nešťestj hospodář nebyl doma. Manželka w nepřjtomnosti manželowě přiwjtała bogownjky, a po wečeři wykazowala gim uchystanau ložnici. Gednak kwetaucj krása mladé ženky roznjtıla wilnau žádostj diwoké muže; zmizelo nebe, zašklobilo se peklo: gako posedlj uchwátili a odwlekli do komnaty ženu. Marně prosj, pláče, zpjrá se a bránj nebohá žena; gednorozené pachole, slyšjc matčino úpěnlivé wolánj, a widauc nebezpečný zápas, dalo se do křiku. Křik ten násilnjkům učinil mrzutau newoli; hore n přitošil se gedem z

nich, pochytil djetě a dobytým mečjkem srubl mu hlavu. Po zpáchané vraždě provedla se i druhá bezbožnost. Brzy na to přišel muž domů, widěl manželku, ana w zaufalstwj lomila ruce, spatřil gednorozence, powaleného we krwi, wyrozuměl z nemnohých slow ohawnau neprawost, pochytil krwácegcj hlavu, a tryskem pádil k wéwodowi dowolat se sprawedlnosti na bezbožné wrahy swého blaha. Manuel obklopen zástupem swých důstojnjků, gednák přinášegjcjch zpráwy, gednák roznášegjcjch rozказы, ne-li s wýsměchem, aspoň s úsměchem odbyl žalowatele. Nešťastný Syr progat ukrutným bezprávjm, a zanjcen neukogitedlnau mstiwostj, w zapomenutj ohlasu jetsemanského, mjsil winnjky s newinnými, zařjkal se krwawě, mstjti nešlechtnost nad zlosyny, nad wéwodau, nade wšjm wogskem křesťanským. Odmrštěn zamjřil k táboru saracenskému. — W takowýchto okamženjch ginau cestu wykazuje křesťanstwj, włádnaucj w srdcjh nezmařilých. Swědkems Konstancie *) Weliká! Mělas w rukau potomka wraha

*) Konstancie byla dcera Manfreda syna Bedřichowa.

Cjsař Bedřich II.

Jolanta z Brienne, dědička Blanky, hraběnka sicilíanská.
králowstwj jerusalémského.

Cjsař Konrád IV.
Alžběta bojarská.

Manfred.
Božena, neboli Beatrix sa-
vogská. (*).

Konradin,
poslednj Hohenstauf.

Konstancie.
králowna aragonská.

*) *Savojen - Zawojsko, Záwodsko, gako grajský mjsto gradský etc.*

Pozn. p. prof. Šj. a.

swého domu; uražená tělesnost ruku ti zbrogila ženskau mstiwostj, w němotě stál aulisný dwůr, nikdo neradil k milosti, nikdo k průtahu, ruka nelibowolně zdwihala se k poprawnjemu rozkazu, an we vážném okamženj we zbožné duši zawzněl o-hlas sadu jetsemanského: „Ne wůle twá, ale Swrcho-waná se staň!“ — Krutý ocel bezděky se wy-mknul z poslušné prawice, a dobrý anděl s rágským úsměchem zapisuge Konstancii mezi rekyně do letopisů wěčného žiwota. Ubohý Jonaide, nešťast-ný syrokřesťane, tohles měl okamženj, kde mo-

Po smrti cjsaře Konráda IV. w nezletilosti Konradinowě Sici-liáni s Neapolitány, léta 1258 dosadili na trůn Manfreda. Dwůr římský, Hohenstaufů newděčen, a ke swrženj gich nedostatečen, proti Manfredowi wybjdl Francauze, Karla Andegawenského (d' Anjou), genž Bedřichowice, ode Wla-chů zrádně opuštěného, w bitwě na rowině grandellské blíž Benewentu dne 26. Unora, léta 1266 přemohl, zabil a ne-pohřbeného na bogišti zůstawil. Dne 28. Srpna, léta 1268 týž Karel w bitwě u Akwily nebolí Alwy gal Konradina, při-wedeného do Neapole, dne 26. Řjgna 1269 welel stjti, a tak kmen hohenstaufský wyhubil.

Konstancie, dcera Manfredowa, od roku 1261 manželka Petra III., krále aragonského, utratiwši tak nectně otce i bratrance, plála wlaskau mstiwostj k surowému Francauzi, gich wrahu, že ani nešpory sicilské, léta 1283 událé, gegjho záštj nemohly nasytiti. Roku 1284 Don Loria, aragonský admirál, poraziw u Malty lodštwo andegawenské, zaplaul před Neapoli, a tu tak dlauho se potulowal, až w nepřjtomnosti krále Karlowě Karla, neystaršjho králowice, na moře wy-lákal, porazil, gal a rohořčené Konstancii do Sicilie poslušně dodal, kterážto nemohanci se mstjti na otci, k meči sice odsaudila syna, náboženstwjm však wedena, žiwot mu darowala.

hly smazány býti mnohé winy twé, bez gakowých nikdo negsme pod nebem, kde welikost duše mohla tě powýšiti k Ukřižowanému. Ale Abu-Jonaid nebyl schopen welikosti takowé. Křesťan, oslnulý nekřesťanskau mstiwostj, wblaudil do táboru kauhlawnjmu nepříteli swého Spasitele, zapomenul se nad Kristem, gakoby ten neuměl anebo nechtěl kárati zločinu bohaprázdných křesťanů, žádal slyšenj u Kháleda, taužil ohawnosti, zpáchané nad chotj a nad gednorozencem, klnul necudné Byzantiny, žehral na bezbožné Řeky, a slibowal pluk přes hory stezkau, nikomu téměř powědomau, přiwesti křesťanům na hřbet. Kháled a Obeida s radostj poslauchagj nabjdnutj Syrowo; nemjrná žalost, wyrytá na oblčěgi geho, uručuge gim neošetnost srdce. Po nedlauhé chwjli 10,000 Arabů gdau s Jonaidem, a při rozednjwánj Byzantinům w zádech očihuge výbor saracenský, skryt za nedalekým pohořjm. Kháled a Obeida těšj se z počištěného wjtězstwj, a stegná důwěra ožiwuge všechny Moslemy, ubezpečené, že mezi žiwými nenj, kdoby wystřehl nepřátely. Před úswitem Saraceni obratně gsau sešikowáni, Ani Byzantini nemeškali uspořádati swé zástupy, a při rozednjwánj obě wogska zuřiwě se srazila. Statečněgi než kdy počjnali sobě Saraceni, sjleni pewnau naděgnemylného wjtězstwj. Byzantini, podpjrání zjskanými výhodami obau předešlých dnů, udatně dostáli protiwnému autoku, w neypěknějšjm pořádku roz-

wjgeli gjzdné pluky a chystali škodliwý záskok prawému boku gjzdy nepřátelské, anto nenadále uzřeli za sebau rotu saracenskau, stupugjcj s hůry a mjřcjcj gim přjmo do hřbetu. Manuel pobodl koně, chtě opatřiti nepřjtele; ale Abu-Jonaid, wedaucj Moslemy, poznal byzantinského wéwodu, okázal naň Saracenům, a tlupa arabských gezdců, ruče gako drawci w letu, wyrogila se, proti němu. Manuel kůň honem obrátiw, tryskem pádil ke swému wogsku, ale po některém okamženj, chtě přeskočiti široký přjkop, padl s koně do zagetj. Leknutj a zděšenj zachwátilo křesťany. Gegich šiky w čele, na hřbetě a w lewém boku zuriwě utkány, záhy gsau prolomeny. Pět tisjc gjzdných křesťanů spěchalo na lewé křjdlu stěsněným ku pomoci. Cestau uhodili na 500 gjzdných Arabů, gež i snadně odrazili. Ale nynj, kdež neywětšj potřeba welela, w nebezpečenstwj uběhlému křjdlu skokem přispěti, zbytečně stjhalo odražené Araby. Tito, polohy welmi dobře powědomi, uspěli mělčinau za řeku. Byzantini w rozgetj pádili za nimi, chybili se brodu a ztonuli, nazwjce we hlubinách. Hlawnj wogsko pozbywši wéwody, tratilo gednotu w hnutjch; šikowé, na různu uwedenj, mátlí se w pořádku, drobili sjlu, a zbytečně se oslabowali, an Saraceni, pogistěni gsauce brzkým wjtězstwjm, w sjle se zmáhali, nátisk opětowali mocněgi, a prolomugjcce kohortu za kohortau wšudy nad nepřjtele wynikali; neystatečnějšj legiony kle-

saly, a mrtwolami kryli bogišťe, z něhož s poču-
 pau ustaupiti nechtěly. Ginj ochabělegšj zástu-
 powé, gak pěšj tak gjzdnj, dáwali se na autěk a
 w rychlém spěchu hledali spasenj; žádný šik neod-
 pjal wjce: bitwa tak udatně začatá, tak rázně
 bogowaná, nynj pagednau úplně byla zmařena.
 Krutě řádil saracenský meč mezi Řeky rozpláše-
 nými a rozschowáwanými po rokljch a po horách,
 takže, hodno-li wěriti arabským spisowatelům,
 toho dne kleslo na sto a padesáte tisjc křesťanů,
 čtyřicet pak tisjc přišlo do zagetj, což owšem
 ledwa gest prawdiwo, an ostatkové w nemnohých
 dnech opět sešikowali se pod cjsarské korauhwe,
 a sestawili tak mohútné řady, že i s Araby mno-
 hé gešťe přeměli šarwátky, z nichž owšem nazwjce
 se škodau ucházeti museli. Konečně widauce ne-
 zbyťj, rozstaupali se gednák na půlnoc do Aleppa,
 gednák západně do Cesaree, kde posud druhé wogsko
 šetřilo Arabů, stógjčjch u Gázy, gednák do Tri-
 polisu, do Týru a do giných pewnostj, ležjčjch
 na střezozemnjm pomořj, kamž ge Arabowé, ač
 wjtěznj, nicméně i wjtězstwjm dosti seslabenj, teč
 gešťe stjhati nemohli. Dle zpráwy, kterau Obeida
 učinil Kalifowi, ztráta saracenská wynášela toliko
 4030 mužů, nazwjce od byzantinského střelectwa
 pohynulých. Mnoho-li lehce a těžce bylo zra-
 něných, zpráwa neudává, aniž lze řjci, co pošlo
 ze zagatých křesťanů; bez pochyby musel každý
 hlawu dáti pod meč, kdo odepřel Islamu, an pro-
 léwánjkrwe newěřjčj Kháledowi, Deraru, Malekowi
 a giným wéwodám saracenským, s wygmutjm skrom-
 něho Obeidy, zdálo se býti činem bohumilým a
 skutkem záslužným.

Manuel, padw do zagetj, po utracené bitwě
 odweden gest do Damašku, kamž arabské wogsko
 po obdrženém wjtězstwjm opět se hnulo, kde ga-
 kýs Saracen newážně ho zabil, aniž se wj, gak

a z kteréké přjčiny. Jabala pak, někdegšj panownjk ĝassanský, a wéwoda křesťanských Arabů, wida neuwarowatedlnau záhubu řjše byzantinské w Syrii, ustaupil ke straně saracenské, a z arabského tábora odebraw se do Mediny ke kalifowi Omarowi, stal se uředlnjkem Mohamedowým. Brzy však na to přihodilo se, že při Omarowě pauti do Mekky sprostý Moslem šlápl mu na nohu a na plášť tak hrubě, až mu ho takměř strhl s ramenau. Jabala obwyklý úctě královské, tak se nad tau nemotornostj rozljtil, že uraziteli nos pěstj rozrazil. Zbitý Arab taužil toho kalifowi, a Omar bez ohledu na Jabalowu urozenost a někdegšj důstogenstwj, učinil nález, aby weta za wetu se dála. Na přjmluwu některých pánů medinských pokutau odloženo do zegtrj. Ale Jabala nedočekaw rána, wsedl na neyrychlegšjho welblauda, ugel šťastně za pomezj a obrátil se do Carhradu, kdež geho přjgezdau cjsař Heraklius byl welmi powděčen.

Ztráta bitwy jarmucké pogistila Saracenům Syrii, obnažila Palestinu, otewřela Mezopotamii a proklestila cestu do Egypta. Obeida přewzaw opět vládu nad wogskem, w Lednu měsji, léta 636 hnul se od Damašku k Jerusalému, a neodtrhl, až ho následugjcjho roku wyležel.

Takto heretické hádky, plachá bugnost, wilná nemrawnost a mstiwé zástj, wytrženy z uzdy náboženské, postawiwše wůli tělesnau proti wůli nebeské, schystaly záhubu mohútnému wogsku, ode-rwaly byzantinské řjši neykrásněgšj kraginy a rozlily saracenskau chátru po Asii a Africe.

II. OZNAMOWATEL.

A) LITERATURA.

1. Das Leben Jesu, kritisch bearbeitet von David Friedrich Strauss, Dr. der Philosophie und Repetenten am evangelisch-theologischen Seminar zu Tübingen. Tübingen b. Osiander 1835. Erster Band S. XVI. 730. Zweiter Band 1836. S. VIII. 750.

Ubohý protestant přičinau wjry člowěku gest podoben, kterýž se bez wesla paušty na moře. Protestant nadarmo se honosj, že biblj má za gediné prawidlo wěřenj swého, poněwadž i ku prawému wýkladu a užjwánj pjsma něgakého prawidla gest potřebj. A čjm se medle politowanj hodný protestant při wýkládánj pjsem spravuge? Poněwadž slowo cjrkwě žádné u něho moci a wáznosti nemá: žádný giný wůdce a správce u wěcech wjry, zwláště pak u wýkladu biblj gemu nezůstáwá, leč gedno přirozený rozum. Kdo ale we wjře křesťanské pauhým rozumem všeco stanovj, a pauhý rozum činj wýkladačem pjsem swatých: ten z božského zgewenj, z wjry křesťanské dělá tak nazwané přirozené náboženstwj, kteréž nic nepřijmá za prawdu, leč což se z rozumu důwody prowěsti může, což se pak z rozumu prokázati nedá, to dokonce zawrhuge. Protestant, biblj swatau pauhým rozumem wýkládagjcj, přemnoho w nj nacházezi musj, což mu nikoli přjgemno býti nemůže. Protestant, zoweli se supernaturalistau, a mjsto-li dáwá zázrakům biblickým a tagemným učenjm wjry, w gakési inkonsekweucj gest postižen. Prawý protestant tjm samým, že rozum wěwoditi necháwá nad biblj a wšj wjrau křesťanskau, -puzena se čige býti buď naturalistau anebo rationalistau, gakož i za duň našich theologická literatura protestantů zřegmým gest důkazem, že učenj protestantštj z wětšjho djlu cestau rationalismu kráčegj.

Dr. Strauss, wydawatel swrchu znamenaneho spisu, prawym gsa protestantem, smysl tech, gesto swata ewangelia wykladagj tak řecenym supernaturalistickym obyčejem, za welikau pošetilost pokladati se zdá, a protož se mu supernaturalisté ani hodni býti nezdagj, by se s nimi potýkal. Nicméně i naturalistů a rationalistů přjtellem nenj, nýbrž udatně s nimi zápasj, a výborně ukazuje, že gegich výkladové zázraků Ježjšowych wětšjm djlem z powětřj uchwáčení a dokonce směšni gsan. W tomto ohledu těm, genž magj chuť w půtku wgjtí snaturalistickými a rationalistickými wykladateli swatých ewangelij, přjhodnau zbraň poskytuje. Gakýmž ale wykladačem žiwota Ježjšowa gest on sám? On wěrohodnosti ewangelistů neskaumá, a kanon pjsem swatých státi sice nechává, gakožto gistý a bezpečný pramen historický, nicméně logice naodpor wšecko, do čehož se přirozený rozum dokonale wprawiti nemůže, a což přesahá chápowost geho, pokládá za mythy neb věci, kteréž se nestaly w skutku, nýbrž pozděgi smyšleny byly, a z úst do úst se podávaly. „Der neue Standpunkt, der an die Stelle der veralteten supernaturalen und natürlichen Betrachtungsweise der Geschichte Jesu treten soll, ist der mythische. Es muss untersucht werden, ob und wie weit wir überhaupt in den Evangelien auf historischen Grund und Boden stehen. Der Weg zur mythischen Ansicht für jeden einzelnen Punkt ist hier durch die supernaturalistische und rationalistische und deren respektive Widerlegung genommen worden.“ (Vorrede) „Der natürliche Erklärer will gewöhnlich die ganze Erzählung natürlich machen, und weil diess nur selten gelingen kann, so erlaubt er sich die gewaltsamsten Operationen, durch welche die neue Exegese selbst bei Laien in üblen Ruf gekommen ist. Auf dem mythischen Standpunkte hingegen braucht man dergleichen nicht, weil der grössere Theil einer Erzählung blos zur mythischen Darstellung gehört, der faktische Kern aber nicht selten ganz klein ist, wenn man die später dazu gefügten wundersamen Hüllen weggenommen hat. Wesentliche Gebrechen der natürlichen Auslegung, wie sie im Paulusschen Commentar culminirt, sind vor Allem das durchaus unhistorische Verfahren, welches sich erlaubt, Urkunden durch Vermuthungen zu ergänzen, und eigene Speculationen für gegebenen Buchstaben zu halten; das höchst gezwun-

ne und immer undankbare Bemühen, natürlich darzustellen, was doch die Urkunde als etwas Wunderbares geben will; endlich die Entleerung der biblischen Geschichte von allem Heiligen und Göttlichen, die Herabwürdigung derselben zur eiteln Unterhaltungslectüre, die selbst den Namen der Geschichte nicht verdient. Diese Mangel der natürlichen Erklärungsweise, wenn man sich doch bei der supernaturalistischen auch nicht beruhigen kann, führen zu dem mythischen Gesichtspunkte, welcher das Material der Erzählung unangefochten lässt, und es nicht wagt, daran im Einzelnen zu deuteln, dafür aber das Ganze nicht für wahre Geschichte, sondern für heilige Sage nimmt. Für diese Auffassung spricht die Analogie mit dem ganzen politischen [und religiösen] Alterthume, da so manche Erzählungen des alten und neuen Testaments den Mythen des profanen Alterthums aufs Genaueste ähnlich sehen; hauptsächlich aber diess, dass die zahllosen, sonst nie zu lösenden Schwierigkeiten der heiligen Geschichte in Bezug auf die Harmonie und die Chronologie bei der mythischen Ansicht wie mit Einem Schlage verschwinden.“ (I. Theil S. 36. 37.)

Tato vlastnj slova autora našeho gsau gako kljč, kterýž wšeco, což on w kritickém swém wýkladu žiwota Ježíšowa zawřel, otwřrá a zgewno činj. On wšecku swau ostrowtipnost a učenost na to wynakládá, by ukázal, že w spisech čtyř ewangelistů innoho gest historické negistoty, zázračnj přjbehové ale že se nikoli přirozeným během wěcj wykládati nedagj, a že následowně nic nezbywá giného, než wětšj djl toho, což ewangelia wyprawugj, mji za báseň. Žeby ale w skutku wýklad přjbehů ewangelických, gakéhož užjwá neomylná cjrkew katolická, za nic nestál, a že nic nezbywá giného než wětšj djl těchto přjbehů mji za báseň, toho nastogte neukazuge, a dle smyslu mého práwě to neywětšj gest wadau obšjrného spisu geho. Nicméně ku poctiwosti gména muže toho, ač w smutném bludu postiženého, wyznáno zde bud, že nikoli uštěpačně a lehkomylně nepjše, nobřž wážně si počjwá, a protož prawda gest což napsal w předmluwě prwnjho djl: „So sehr der Ton dieser Arbeit gegen den andächtg-erbaulichen oder mystisch-begeisterten neuerer Bücher über ähnliche Gegenstände absticht: so wird mandoch nirgends den Ernst

der Wissenschaft vermissen, oder Frivolität finden können.“ W této předmluvě tolikéž k obraně své tato slova napsal: „Den inneren Kern des christlichen Glaubens weiss der Verfasser von seinen kritischen Untersuchungen völlig unabhängig. Christi übernatürliche Geburt, seine Wunder, seine Auferstehung und Himmelfahrt bleiben ewige Wahrheiten, so sehr ihre Wirklichkeit als historischer Fakta angezweifelt werden mag. Nur die Gewissheit davon kann unserer Kritik Ruhe und Würde geben, und sie von der naturalistischen voriger Jahrhunderte unterscheiden, welche mit dem geschichtlichen Faktum auch die religiöse Wahrheit umzustürzen meinte, und daher nothwendig frivol sich verhalten musste.“ Tak tedy dle zdání autora našeho prawda sice gest, že Ježíš z Panny se narodil, wstal z mrtvých, a na nebesa wstoupil, ale prawda tato nemá historického základu we zprávách ewangelistů, nýbrž z giných pramenů wážití se musj. Dr. Strauss pro uwarování všeho pohoršení a všech smyslu swému odporných výkladů alespoň zwrubně ukázati měl, na gakých základech wjra křesťanská odpovídá, a že gj mythologická exegesj geho nikoli newywracj. „Der Gläubige bedarf keiner Wiederherstellung des Glaubens, weil dieser in ihm durch keine Kritik vernichtet worden ist. Dem Christen geht aus der beständigen Niederhaltung der Kritik der Glaube hervor.“ II. Th. S. 687. Taková mjstečka k úplné obraně wjry křesťanské nepostačujj. Pro tuto příčinu weliký spis autora našeho i mnohým učeným protestantům nepřišel whod, nýbrž welice ge popudil, a k odporu rozdráždil. Tak u příkladu Wiljm Hoffmaun, diakonus Winnedenský, pod nápisem: „Das Leben Jesu kritisch bearbeitet von D. Strauss, geprüft von Wilhelm Hoffmann, Stuttgart 1836 S. 118“ geden swazeček giž proti němu na swětlo vydal, a dle slova swého dwa geště wydati mjnj. Tento odpornjck geho mythickau exegesj nikoli chwáliti nechce, a prawj, že se nikoli domysliti nemůže, gak by možná bylo wěřiti, že Ježíš konal zázraky, a po smrti z hrobu swého žiwý byl powstal, pauhá-li to gest báseň anebo bágka, což ewangelistowé o zázracjch a o z mrtvých wstánj geho napsali.

Gá ostrost wtipu, učenost a pilnost autora našeho rovně tak chwáljm, gakož mi toho swrchowane gest žel, že se mu až posawáde důkladnějšjch známostí o věcech

theologických nabyti nedostalo. Dle zdánj mého nepotřebował smysl swüg we dwau tlustých swazcích široko rozkládati, a dosti by byl učinil, kdyby w kratinkém spjsku gedno wübec byl řekl, že on we zprávách ewangelistů úplné harmonie žádaucj historické prawdy a bezpečnosti nenacházj, a že pro nedostatečnost a patrné wady gak supernaturalistických tak rationalistických výkladů to za neylepšj býti saudj, bychom wětšj djl toho, což nám ewangelia předkládajj, měli za básně, w kterýchžto náboženské některé prawdy, ne vlastně, nýbrž obrazně a w básnickém rauchu předloženy gsau. Dle smyslu mého by ale ani tjnto kratinkým spisem veliké, chwály hodné služby swětu nebyl prokázal. Neb kdo o tom pochybuje, že opowážliwj, lehkomysluj, wšj prawdy zbawenj výkladové naturalistů za nic nestogj? Kdo o tom kdy pochybowal anebo i nynj pochybuje, že we zprávách ewangelistů ledacos temného se nacházj? Nenj-li wübec wědomo, že we zprávách ewangelistů toliko proto některé zatmělosti a nesnáze nacházjme, poněwadž dostatečných historických pramenů nemáme? Můž-li komu i w neyменьjm diwno býti, že všemu, což w ewangelických zprávách čte, úplně rozuměti nemůže? Zdali ale proto, že wšech příběhů ewangelických nechápe, smysliti má, že k mythům a smyšleným udalostem patřj? I we spisech swětských historiků mnoho sobě odporugicjho, mnoho temného a nepochopitedlného nacházjme: komu ale na mysl přicházj, vše to a takowé mjtj za básně? D. Strauss práwě proto, že oko geho we zprávách ewangelistů widj mythologii, zřetedlně ukázati měl, co k náboženstwj křesťanskému vlastně náležj, a proč by náboženstwj toto bezpečnau, swatau bylo prawdau, by třebas vše, což w ewangelium čteme, bylo mythem čili wěcj smyšlenau. Toho on ale we spisu swém nikoli neučinil, dokázaw tjm, že rozum geho w theologickém uměnj geště nedospěl, zvláště pak že prawdy křesťanské hledati, a na skále, kteráž kritice, filosofii a všemu lidskému uměnj wzdoruge, stawěti gj neumj. Ježjš Kristus přišel k oblaženj wšech lidj, a náboženstwj geho slaužití má netoliko učeným, nýbrž i neučeným. Pro tu přjčinu k nalezenj prawdy křesťanské a k úplnému se u wjře upokogenj nikoli hlubokého skaumánj a neobyčegné učenosti potřebj nenj. Špatuj toliko theologowé náboženstwj postawugj na měniwých

hypotesjch a na věcech, kteréž hádkám a odporům vystaweny gsau; špatnj toliko theologowé křesťanskému náboženstwj něný základ dáwagj, anebo k obhágenj prawdy geho i k mythologii autočiště berau; špatnj toliko theologowé, by nás wěřejmji křesťany učinili, do labyrintů metafysiky nebo do školy historiků a skau-matelů přirozených wěcj bezděky nás wedau; špatnj toliko theologowé náboženstwj takowýni bráuj důwody, kteréž při každém nowém něgakém nálezku na poli mudretwj, kritiky neb giného uměnj prokazuj-cj moci swé postracuj; špatnj toliko theologowé o ži-wotu Ježíše Krista takowé knihy skládagj, gakáž gest ta, kterauž Doktor Strauss učenému swětu poslaů ti za-myslil.

Vinc. Zahradnj.

2. Rozwrhowé kázanj na neděle a swátky celého rokn. Od Vincencia Zahradnjka, faráře w Křesťejch. W Praze u Martina Neureutra, knihkupce. 1836. Djl prwnj st. 262. Djl druhý st. 206. Cena 1 zl. 20 kr.

S bolestj beru tyto dwa djly rozwrhů kázanj na neděle a swátky celého roku do ruky; neb gesti to poslednj práce toho druhu, kterauž nám podal drahý milý a učený náš vlastence, pan farář Zahradnj. Ach, giž žádných wjee kázanj od Vincencia Zahradnjka newidj-me; neb ta drabá, wtipná a bohatá hlawa, kteráž i w této stránce bohoslovného uměnj tak mnoho přemýšlela, pracowala a swětu tiskem podala, odpočjwá giž w temnu chladného hrobu! Těmito tedy rozwrhy Božjho slowa hlasatelowé poslednj dar z ruky té wzácné přij-magj, dar, kterýž by i z té ruky a w takých smutných případnostech nebyl přigat, swau wnitřnj cenau owšem hoden gest, by wděčně a mile přigat byl. Nebo gsau to rozwrhowé, gakowýchž gsme posud w literatuře českéba ani německé neměli. Gsau to krátká nastjnná kázanj, kteráž snadno každý sám na kazatelně doplniti a ožiwi-ti může. Gsau to krátké řeči, plné pomyslů, obsahu newšednjho a na wysost důležitého. Wůbec známo gest, že wše na tom ležj, by kazatel posluchače swé přeswěd-

čil; nebo koho přesvědčil, toho vůli i srdce k chtěni dobrého nenesnadně také sklonj. Tau přičinau nigaké kázanj nezasluhuje, by dobrým slauo, nedostává-li se genu úplné důkladnosti, negsau-li totiž věci w něm přednesené prawými důwody opodstatněny. Gižž pak i z tohoto hledu nastjněná kázanj tato všech chwal gsau dostog-na, gešto w skutku gsau swětlá, důkladná a gadrná. Kázanj na dobrém základu ustawené, a přirozeným způsobem rozwržené, kázanj, w kterémž hlawnj částky či přednj pomyslowé každého djlu zřetedlně gsau wytknutí a wyznamenání, nemůž paměti násilj činiti. A však i tauto pěknau wěcj rozwrhowé tito gsau zřetedlni, a protož nikdo se nebog, že by se snadno w paměti nedali ndržeti. Podaw ale tak bohatau zásobu nechťel nikomu zwěčněný drahý náš vlastenec připrawiti postel k zahálenj. Geho wůle nebyla nikoli k tomu, aby tobě úplně wypracowaná kázanj podal, nobrž chtěł tobě, což giž i názew knihy na rozum dáwá, toliko kratinké řeči podati, bysi ty sám swobodným ducha swého působenjm ge dohotowil. A protož libugeš-li sobě takowá kázanj, která bys chtěł genom přečjsti a pak na kazatelně odřjkáwati; protiwno-li tobě gest, přemýšleti a vlastnjho ducha napjnat; nečjgeš-li sebe powolána, nastjněné pomysly z vlastnjho doplňowati: nechťeg se porozwržichtěchto ohljžeti, nebo tobě z těžka wyhowěgj. Chceš-li ale užjwati cizjch pracj, bys gich pomocj ducha swého oswjtil, sesjlil, roznjtil: důwěrně tyto rozwrhy (wezmi do ruky, neboť zagisté nagdeš, čehož ti potřebj. Bych to důkazem potwrdil, otwjrám prwnj těchto rozwrhů djl, a maně a náhodau mám před sebau stránku 72. otewřenau. Zde stogj: „3. Rodičowé plněnjm swých powinnostj i sobě prospjwagi.“

Toto zde wytknuté mjsto, kteréž pozděgi dle swého celého obsahu slowo od slowa položjme, gest třetj hlawnjj pomysl djlu prwnjho z kázanj na neděli 1. po zgewenj Páně. W tomto kázanj mluwj učeny pan autor o powinnostech rodičů k dětem, a děj k rodičům. Prwnj djl gest tjmto způsobem rozwržen: 1. Wyloženi powinnostj rodičů k dětem. 2. Dokázanj powinnostj rodičů. 3. Rodičowé plněnjm swých powinnostj i sobě prospjwagi. Druhý díl rozpadá opět na tré hlawnjch pomyslů. 1. Wyklad dětských powinnostj k rodičům. 2. Prowedenj dětských powinnostj. 3. Děti plněnjm swých po-

winnostj i sobě prospjwagj. Kdo gest, geštoby newiděl, gak wěcnaté gest kázanj toto? Nenj-li zde zásoby dosti, kteréž gen použití a rozšjřiti gest potřebj, by z gednoho hlawnjho pomyslu udělal se djl celý, a z gednoho tohoto kázanj udělala se dwě? Nenj-li wěc přesnadná, pomocj tak hogné látky zde složené gedno kázanj udělati o powinnostech rodičů k dětem, a w druhém řeč činiti o powinnostech dětj k rodičům? Nechceš-li ale celého kázanj předěláwati; gsi-li na tom ustanowen, celého kázanj, gakž zde wypracowáno gest, upotřebiti, nuže prowed' wůli swau, a přednes ge w té celosti, w kteréž se ti podává. Toliko nespust' zwláštjnho wšech rozwrhů wlastenstwj s mysli swé, kteréž swobodnému ducha působenj nigakého násilj činiti nechce. Ono mjsto swrchu podotknuté znj takto:

„Mnohé sice gsau těžké powinnosti rodičů: nieměně negednjmť způsobem ku plněnj gich zbuzeni býwagj. Kdo se stará o děti swé, a ke všemu dobrému ge wede, welikýmť gest dobrodincem společnosti lidské, a protož přewelikau sobě zjská zásluhu, a každý maudrý a hodný člowěk si ho wážití musj. Láska wšecker přemáhá, láska i to neytěžšj činj snadné a lehké. Komuť ale Bůh silnau, newýmluwnau lásku k dětem do duše wštjpil? Ne-li rodičům gegich? A kdo má ze zdrawých, rozamných, hodných, milostných dětj wětšj čest a radost, nežli rodiče? W dětech se rodičowé gako omlazené widj, a nic ge tak welice těšiti nemůže, gako to, že newinné, zdárné djtky ustawičně magj před očima swýma. W djtkách swých sobě rodičowé wychowáwagj ty, kterjž w sešlém wěku gegich podporan gegich budau. Na hrob dobrých rodičů padagj slzy wděčných dcer a synů, gakož i dohře zwedené, maudré, pobožné děti rodičům swým do nebe pomáhagj. Hogná odplata w nebesjch hodným, wěrným rodičům gest připrawena; ti ale, genž zlé a nešťastné děti zde zanechali, gednau z toho těžce odpowjdati budau. Děti gegich samy gednau na ně před trůnem Božjm žalowati budau.“

Zde gest přehogná látky zásoba, a wšak každý widj, že nebyl a nemohl býti na tom smysl pana autora, by wšecker tuto zde podanau krásných pomyslů zásobu wzdělal aneb tak přihotowil, gak se obyčegně k lidu prospěšně řeč činjwá. Gá bych toto mjsto na kazatelně takto asi pronesl:

Drazj rodičowé! slyšeli gste powinnosti swé, a wšak mnohým z wás snad se zdagj býti těžké a twrdé. Ó,

můž-li co prawé a upřjmné lásce býti těžkého a twrdého? Láska wšecko přemáhá, láska i to neytěžšj činj snadné a lehké. Newštjopil-li ale Bůh silnau, newýmluwnau lásku k dětem do dušj wašich? Nemilujete-li gich srdečně a upřjmně? Ó, můž-li wám tedy býti něco těžkého, což se wašich djtek, djtek tak upřjmně a srdečně od wás milowaných týká? Wězte ale také m. N., že wěrným plněnjm těchto powinnostj i sobě welice prospjwáte. Nebo staráte-li se upřjmně o děti swé, a wedete-li ge ke všemu dobrému, stáwáte se týmž způsobem welikými dobrodinci společnosti lidské, a pročez welikau, přewelikau sobě zgednáváte zásluhu, a každý maudrý a hodný člowěk si wás wážiti musj. A kdo má ze zdrawých, rozumných, hodných a nábožných dětj wětšj čest a radost, než wy rodičowé? Zda se w dětech swých gako omlazené newidjete, a zda se z toho těšiti nemůžete, když newinné, zdárné djtky ustawičně máte před očima swýma? Nemůžete-li také daufati, že gedenkrátě w sešlém wěku wašem budau podporau wašj, wám odplacujce dětskau láskau, ochotnostj, poslušnostj a wěrnými i upřjmnými službami swými wšecku tu práci, kterauž gste na ně wynaložili? Ó otcowé a matky, chcete-li sobě utěšené a radostné stáří připrawiti, plňte powinnosti swoge, a wychowáweyte děti swé, gakž Pán Bůh poraučj! Pak i hrob wáš nezůstane osamělým, anobř smáčeti geg budau slzami swými wděčnj synowé a upřjmné dcery, a wám w hrobě giž odpočjwagjejm geště budau žehnati a dobrořečiti. Plnjce swé powinnosti, zjškáte sobě negen odplatu časnau, nobř i wěčnau. Dobře zwedené, maudré a nábožné děti wám i do nebe pomáhati budau, kdež Bůh dobrotiwý všem hodným, wěrným rodičům dáwá odplatu hognau. Tau hognau, wždy trwagjej odplatau Bůh i waše práce a starosti odměnj, a wěčně wěkůw radowati se budete. Wy ale, genž zlé a nešťastné děti zde pozůstauwujete, ach, gak těžce gednau z toho odpowjdati budete! Wás hrozná očekáwá budaucnost; nebo děti waše gednau na wás před trůnem Božjm, před twářj přjsného budaucjho Saudce našeho žalowati budau. Budau na wás žalowati, že gste atd., a ach nastogte, gak wám pak bude!

Hle! málo gsem toliko ono mjsto změnil, a wšak domnjwám se nicméně, žeby takým způsobem na kazatelně přednešeno, mocněgi aučinkowalo. A tak gedenkaždý podlé smyslu swého se všemi ostatnjmi rozwrhy můžze prospěšně nakládati.

Kdo tedy, opět a opět prawjm, ne úplně wypracowaná, nýbrž gen kratinká kázanj sobě libugeš; kdo gednjm častokráte slowem dlauhé řady pomyslů w duchu swém zbuditi umjš; kdo se ohljžjš po rozwrzjch wěcnatých, wtipně, maudře, přirozeně sestawených: těchto rozwrhů kázanj sobě zgedney, a nalezneš w nich, čehož gsi potreben.

Nemáme-li ale smrti toho muže bolestně želeti, kterýž tak neunaweně, tak pilně literaturu českau wýbornými ducha swého plody obohacowal? Nenj-li to ztráta nenabytná, že smrti takého muže a tak brzo zastaupila, genž nice mnoho giž sepsal, ale mnohem wjce by byl swětu podal, kdyby déle byl na žiwu ostal. Než neuprositedlná smrt ho přikwačila w neylepšjch geho letech, učiniwši wšemu konec. Wj to tento milý Časopis náš, wj, co smrti geho ztratil; wjme to a poznáwáme přemnozj, genž gsme se spisy geho oswěcowali, sjlili a wzdeláwali. Gmenowitě gá se zde weřegně wyznáwám, že pokud gsem w gazyku českém poněkud dospěl, toliko geho nawedenjm gsem dospěl, gsa totiž od něho pozorným učiněn na gisté zwláštnej vlastnosti řeči našj materské, kteréž w grammatikách negsau k nalezenj, a gimžto bych se aneb dlauhým čtenjm staročeských kněh aneb snad nikdy nebyl naučil. Smrti geho nás ale připrawila netoliko o muže we wšelikém uměnj načitě wtipného a dospělého, nobř i o bratra upřjmného, genž se plamennau láskau a neljčeným přátelstwjm ku každému přiwinowal. Wúbec djme, že ctná a šlechetná mysl, bratrské srdce, rozum dospělý, uměnj welobšjrné, prawá a neljčená pobožnost, gakož i ne manj a náhodau, nobř důwodnau, prawau a žiwau přeswědčenostj nabytá oddanost cjrkwí katolické wyznamenáwaly zwěčněného přjtele našeho před mnohými ginými. Tož gsem, gakž mujm a cele wěřjm, dlužen byl weřegně před swětem wyznati, a tak tomuto zwěčněnému přjтели swému poslednj počtu prokázati. Wy ale, genž w tom stawu gste, podati nám prawdiwý geho nekrolog, brzce nás gjm potěšiti chtěgte!

Než obraťme geště gednan zraky swoge na swrchu řečenau knihu, a patřjce na gegj zewnitřnj weyprawu, wyznati musjme, že i z toho hledu se nám welice zawděčila. Neboť i co do bezchybného tisku, gest s wnitřnj cenau gegj tato wěc w neykraššjm sauzwuku. Toliko bezděky po-

hřešugeme zadu obyčejného obsahu, kterýmž by netoliko gednotlivá kázanj, nobjř i předmětowé, o nichžto se w těchto rozwrzjch řeč koná, snadno se přehlédnauti dali.

Jan Valer. Jirsjk.

3. *Erinnerungen an Sanct Georg. Eine Sammlung verschiedenartiger Denkwürdigkeiten des uraltberühmten königlichen ehemaligen Benediktinen-Stiftes bei Sanct Georg zu Prag. Von P. Ignaz Eugen Nowák, Weltpriester, und Religionslehrer an der Versorgungs- und Beschäftigungs-Anstalt für erwachsene Blinde in Böhmen. Erste Lieferung. Prag, Gottlieb Haase Söhne, 1836. 8. S. 50 —*

Starj Čechowé hned od prwnjch časů swého na wjru křesťanskau obrácenj obzvláštnj počtu vzdáwaliswatému Giřj. Neystaršj chrámowé w Čechách byli gsau zaswěceni památce tohoto zbožného a swatého rytjře z Kapadocie. Důkazem toho gest negen starožitný chrám swatého Giřj na Řjpě w kragi rakownickém, w kterémž dle swědectwj Marignoly giž r. 999. prawý a gediný Bůh byl weleben *), nýbrž i onen daleko staršj chrám Páně, kterýž Wratislaw I., syn Bořiwoge, na swiňském wrchu w Praze r. 915 ustawiti, a na památku swatého Giřj dal poswětiti.

Chrám sw. Giřj na bradě pražském gest gedem z neyznamenútějšjch našj české země; nebož byl gest wzdělán hned za oněch časů, když náboženstw jřesťanské oblohu českau oswěcowati, swými božskými paprsky ohřjwati, a we vlasti našj wykwétati počalo. Boleslaw II., přjgmjm Nábožný, gehož gméno zlatými pjsmenami zaznamenáno gest w kronice české, wyzdwihl l. P. 971 (podlé slowútného Dobrowského r. 973) při tomto chrámě klášter benediktinek, gemuž sestru swau Mládu předstawil, nčiniw gi prwnj téhož kláštera abbatšj. Tato Mláda byla, gak náš starý Hágek na listu 85. lječ, pannau

*) Wiz spjsek w českém i německém zazyku: Řjp a geho chrám, od Jana Valeriana Jirsjka, kaplara w Raudnici. W Praze 1826.

welmi nábožnau, w swatém pjsmě dobře wučenu, ano-
brž w latinském gazyku dospělau. Z přjčiny nábožen-
stw, wzawši listy od bratra swého Bolesława, s někte-
rými pannami a poctiwými služebnyky do Řjma se o-
brátila, a tu některý čas pobywši, klášterský žiwot oblji-
bila. Naposledy pak swatý Otec kněžnu Mladu w abba-
tištwj ke klášteru sw. Ğirj na hradě pražském poswětil,
daw gj gménó Maria, zákon sw. Benedikta a opatskau
berlu. Nesmrtné památky cjsař Karel IV. udělil ab-
batištm téhož kláštera také důstogenstw kunjzecjho s tjm
slawným práwem, korunowati králowny české. Tento
tedy wysoce znamenitý klášter s geho chrámem obral
sobě dwogj cti hodný pan Nowák za předmět swého
zwláštnjho historického studium, a podává nám zde prw-
nj swazeček práce swé s tau přjpowědj, že gich wjce
bohdá na swětlo wydá. Wšecko w tomto prwnjm swaz-
ku wyprawuge pan spisowatel netoliko s pilným ukazo-
wánjm pramenů, z kterýchž wážil, nýhrž i slowem ga-
drným a přjgemným. Poněwadž ale tento prwnj swazek
má býti toliko průwodčjm těm, genž by wěcj paměti hod-
ných a w chrámě tom až dosawáde se nacházegjcejch spa-
řiti chtěli, protož nezahjrá se pan spisowatel w tomto
prwnjm swazku hluboko do pole historického, nobrž při-
powjdage toho w následugjcejch teprw swazecjch učiniti,
hned a bez prodlenj se dáwá w obšjrné wyprawowánj
a popisowánj těch paměti hodných wěcj, kteréž se až
posud w chrámě tom nalezagj. I wede toho, genž w
chrám swatého Ğirj wcházj, za ruku, ukazuge mu ged-
no po druhém, řinj ho na wšecko pozorna, a umělau a
rozsaudnau myslj stawj mu před oči kaply téhož staro-
bylého chrámu, obrazy, oltáře, hroby a nápisy, a wšecko,
což se tu paměti hodného až do duešnjho dne dochowa-
lo. Spjsek tento pěknau rytinkau, kteráž chrám sw.
Ğirj wyobrazuge, ozdobený, z wěrohodných pramenů
čerpaný, a mnohau pilnostj a obratnostj gest sepsaný.
Těšjme se tedy, že pilný p. spisowatel w brzkém čase
podá nám i ostatnj swazky, w kterýchžto se šjregi wše-
ho dočteme, čehož o swatogirském chrámě a klášteře po-
různu vlastenský děgepis wyprawuge.

J. V. Jirsjk.

4. Beleuchtung der Vorurtheile wider die katholische Kirche. Von einem protestantischen Laien. Luzern, 1835. Bei Gebrüdern Rüber. S. XXV. 462.

Geště nenj weta po vlasti Jana Müllera, Lavatera, Karla-Hallera, Geigera atd. Owšem smútné, ba přesmutné ustawně docházegj nás zpráwy, kterak země ta kolácena gest a zmjtána všehubným nyněgšjch newěrců usilowánjm, a kterak se tam se wšj mocj nálehá, by negen katolictwj zwláště, nobrž celé křesťanstwj w gakausi spohauilost se obrátilo *). A wšak geště gest we Šweycarčjch dosti mužů prawau zbožnostj nadchnutých, kteřjž se nobogj, prawdu mužně a statně hágiti. Negen katoljci, nobrž i oswjcenj a mjrnj protestanti, a netoliko duchownj, nobrž i osoby swětské bog podnikagj s newěrau a bohaprázdnostj wěku nyněgšjho. Takowý počestný a šlechetný protestant a laik gest pan spisowatel nadřečené knihy. Pod gménem Philoletha gasným swětlem oswěcuge cjrkew katolickan, a obgewuge důwodnost, dobrotu a spásitedlnost gegjho učenj. W předmluwě prawj owšem, že nenj wšecko z geho zahrádky, což zde podává. A wšak nežádáme toho, gelikož gen krásné kwjťj a dobré owoce podává. Nicméně každý spisowatel gest sobě i obecnstwu dlužen, by upřjmně wyznal, odkud wzal látku swau. Byla by tjm dotčená kniha ceny něztratila, kdyby byl p. spisowatel gegj po každé se odwolal na prameny, gichž zdrawé a čerstvé wody geho pole swlažowaly. Anobrž bylby práwě tjm swé giž owšem welmi důkladné a wýborné knize daleko geště wětšj zgednal důkladnost ajwýbornost. Zběhlému polemikowi přečasto se zdá, že čte w knize geho slowa mnohdykráte od giných giž řečená, a kdo dobrau obdařen gest paměťj, můž na prwuj mženj oka powědjti, odkud gedno i druhé gest wzato. Owšemť prawil nedáwno náš neypilněgšj vlastenský recensent, že kdo z kamenj zbořeného řalácu nowý, krásný a pewný palác wystawěti umj, snad mnohem wětšjm gest mistrem než stawitel onoho. A wšak dokládá, že musj takowý stawitel cizj wěci w hlavě swé přetwořiti, a tjm ge swým wlastenstwjm učiniti. Neprawjme, žeby toho nebyl také etěný spisowatel dotčené knihy učinil, toliko widj se

*) Wiz Sion. 4. Jahrgang. Juli S. 679.

nám, že se příliš vázal na slova cizj. Tak k. p. prawj na stránce 248 w ta slowa: „Die eifrigsten Proselytenmacher für die katholische Kirche sind — ohne ihr Wissen und ihren Willen — eben die protestantischen, das Christenthum fegenden Philosophen und Theologen selbst.“ To samé slovo od slova čteme také w knize: „Vertraute Briefe an den Bibliothekar Biester S. 100.“ Na stránce 262 dj: „Dass das Fastengeboth der Sinulichkeit nahe trete, und somit seinem Zweck entspreche, geht schon aus dem Unwillen hervor, welchen die Welt hierüber so laut werden lässt. Uibrigens richtet sich diese kirchliche Disziplinarvorschrift hinsichtlich der Art der Speisen auch ganz nach der Verschiedenheit der Länder; ein klarer Beweis, dass es keineswegs um die Speisen selbst, sondern um einen Zügel der Sinulichkeit zu thuu war und noch ist.“ To samé opět čteme w knize: „Beiträge zur Vertheidigung der Lehre der katholischen Kirche, gegen Schmalz von A. Hille, na stránce 177.“ Mnoho gest též na slovo wzaťo z Tréverna a ze Starkowa: „Theoduls Gastmahl.“ Než tjm wšjm tento spis ceny netrati, ano- brž welice se z toho radugeme, a pana spisowatele welbjme, že gsa laik a k tomu geště protestantský laik, tak dobře zuá učenj cjrkwě katolické, a že tak důwodně umj wjru naši brániti. Gestř to swrchowaně potěšitedlná wěc, že gsme se giž dočekali těch časů, w kterýchž božská prawda počjuá i mnohým protiwnjkům oči otwjrati. I powstáwaj giž zde a onde některj mjruj a prawdy milownj protestanti, by katolické cjrkwě wěregně dali swědectwj. K těmto maudrým protestantům náležj i náš pan spisowatel. Wida, gakau křiwdu bratřj geho protestantsj cjrkwě katolické ustawičně činj, nemohl nepohnauti se w mysli, by chatrnosti a neprawdy gegich předsudků neodhalil a neobgewil. Z bohate zásoby swé přiwozuge všechno, což kdy četl, cjtíl a smyslil, a dokazuje, že prawda toliko na katolické straně gest. Co w mnohých a rozdjlných knihách se kdy prawilo, zde nalezneš snešeno w gedno. Tau přjčinau se domnjwáme, že řečená kniha w tomto ohledu wšj možné došla úplnosti. Komu tedy nenj zewrubněgšj a dospělegšj zuámosti nyněgšj polemiky, koho gest tagno, w gakých mjstech nyněgšj protestantstw se octlo, tomu radjme, by tento spis sobě zgednal. Zwláště co do cjrkwěj historie Šweycarské, wyznati musjme, že welmi dobře nám pan spisowatel přjtomnau knihau

poslaužil, powěděw nám wšelico, a siec z čistých a půwodnych pramenů, což gsme až dosawáde newěděli.

S cjrkwj od Krista štipenau počjná djlo swé. Důwodně tomu učj, že cjrkew Kristowa může býti toliko gedna. Bůh, wěčná prawda zgewiw se lidem, toliko gedno učenj, gednu wjru gim zdělil. Chtěl zagisté, by se wšechněm článkům wjry geho tak učilo, gakož on sám gim učil. Nemůž tedy lidem býti na wůli, swoge rozumy w zákon Páně wnáseti, a geg tak nebo onak wykládati. Aneb proto-li nesmjrné djlo lásky swé s takau pracj, lopotau a nesnázw vzdělal na zemi; by rozdwogenj přinesl mezi děti otce gedného? by dům swůg na zemi, cjrkew, učinil bogišťem rozličných domněnek, ewi-ějrnau lidského wtipu, herčišťem lidských náruziwostj, zbožjm něgakým, z něhož by každý sobě mohl wzjti, což mu gěst libo? Zdali nechtěl spjše, by wšickni lidé pod nebem w bratrstwo gedno swazkem lásky a wjry byli spogeni? Protož nakrátce před tau smutnau hodinau, an měl dokonati djlo swé na zemi, pozdwihw otj k nebi, řekl: „Otče swatý, zachowey ge we gměnu swém, kteréž gsi mi dal: aťby byli gedno, gako i my. — Neprosjma pak toliko za ně, ale i za ty, kteréž (budaucně) uwěřj we mne, aby wšickni gedno byli, gako ty Otče we mně, a gá w tobě, aby i oni w nás gedno byli.“ Jan 17. Totěz dokazuje dále pan spisowatel také z řečj a činů swatých apoštolů, prwnjch cjrkewe swaté oteů, a posléz i ze samých konfessj protestantských, kteréž napořád wšecy se přiznawagj, že genom gedna prawá gest cjrkew Kristowa, kromě kteréž se nelze spasenj ná-djti. K mjstu tomu uwodj konfessj aněšpurskau, franc-auzskau, skotskau, belgickau, helwetskau a českau, gakž to i Trévěrn má od st. 39 až do stránky 52. Z toho pak dowozuge, že gednota gest duše a žiwot kře-šćanského náboženstwj: wšeccko pak rozdwogenj a rozětj-penj že gest podobno gedu, kterýž pozněnáhla usmrcuge. Geli ale gednota hlawnj základ wjry Kristowy, a stogj-li aneb padá-li způsobem zewnitřnjho řjzenj i wnitřnj po-waha učenj: průwodnoť z toho gest, že toto [swé učenj Bůh také na gistém pewném a nezrušitedlném způsobu zewnitřnjho zřjzenj ustawiti musil. Protož podrobil Spa-sitel wěřjcy swé gisté duchownj správě a wládě. Prwé ale než přikročuge k této duchownj wrchnosti a ze gměna k přednosti papežské, dokazuje náš ctěný pan apisowatel, že náboženstwj křesćanské nižádného zdoko-

naleňj netepj. Wjře Kristowě, geličkož Bohem dána, nemůž ani nic wzato, ani k nj něco přidáno býti; ona nemůže býti zlepšena. Takowým změnám gsau toliko djla lidská podrobena. Zde netoliko sám mnoho pěkného mlawj, nobrž i trefně Vincencia Lerinenského uwádj řkauceho we swém Commonitor. c. 22. w ta slowa: „K politowánj gest nerozum gistých lidj, kteříž w bezbožnosti zaslepeného srdce swého a w žádosti bludů nepřestáwaj na onom od starodáwna nám doručením prawidlu wjry, nobrž den ke dni nowých wěcj zamýšlegj, a ustawně wjru přetwořowati, k nj přidáwati, a od nj odgjmati chtěgj, ne ginák, než gakoby wjra ta nebyla učením nebeským, nobrž pauhým gakýmsi pozemským ústawnem, kterýž nemůž ginák uzdokonalen býti, leč ustawným naprawowánjm.“ Nynj giž na st. 23. přistupuge k onomu od Kristá Pána ustanowenému prostředku k zachowánj gednoty. Nižádnými nowými důwody neupodstatáuge sice tohoto učení o přednosti papežské, a wšak prostodušně a wěrně wyprawuge wšeccko, což kdy bylo giž přjčimau té wěci proneseno. Chěge Pán Ježjš wšeccky swé na zemi rozptylené wěřej w gednu welikau rodinu spagiti, musil, poněwadž tato společnost byla widitedlná, gj dáti také widitedlnau hlawn, by se co newidět, zase nerozpadla. Dokázaw týmž způsobem, že prawá wjra nemůž býti leč toliko gedna, že wšeccko u wjře rozdwogenj gest záhubno a proti wůli Božj, že řagemstwj wjry nemohau býti rozumem lidským měřena a zlepšowána, nobrž že musj pokorným srdcem býti wěřena, a že Pán Ježjš zřizenjm duchownj wrchnosti se obstaral, by na wždycky tato gednota cjrkwě geho byla zachowána, wyswětluge giž také, že cjrkwě katolická neomylná gest učitelkyně božských prawd. Můž-li toliko gedna prawá wjra býti, nemohla-li ta prawá wjra nikdy zhynauti, a ge-li katolická cjrkwě neomylnau učitelkynj wšech božských prawd, tedy každá cjrkwě, kteráž se od nj odstěpuge, musj býti kacjrskaw. Týmž během klestj sobě pan spisowatel cestu k onomu hroznému křesťanstwa rozdwogenj, kteréž se stalo w 16. stoletj. Zde gsme na newyčtenějšj stránce nadřečeného spisu, a zel mi gest gediné toho, že nemohu obšjrnějšj zpráwa dáti o tom, což zde náš Philalethes na základu historickém stawj a ljčj. Wyswětlil newyprávě powahy a vlastnosti, kteréž by prawý reformator newyhnatedlně do sebe mjtj

musil, přecházj k Haeresiarchům 16. stoletj, a ukazuge, že takýchžto powah všechněm napořád se nedostávalo.

Kdoby chtěl naše české protestanty gegich prwnjmi zárodnjky porážeti, bylby na velikém omylu, a ničehož by nepořjčil. I gá gsem we swém Bohumilu chtěl lecos uvesti o pěkném chowánj těchto pánu Haeresiarchů; ale uposlechl gsem rady maudřegšjch, a nechal gsem toho. Oni prý se nedrží ani Luthera, ani Kalwjna, nobrž pauze slova Božjho. Dobře prý wědj, že i oni byli lidé, a nechať gsau byli, gacj chtěli, do toho prý žádnému nic nenj, gen když prawé slovo Božj hlásali. Dle zdánj mého u wjtr mlawj tedy každý, kdož gen ustawně zehře na ty prwnj protestantských cjrkwj zárodnjky, a ge tupj a hanj, gakoby nebylo nikdy býwalo na swětě horšjch lidj. Protestant si myslj, že se to gen z huěwu a nenáwisti mlawj. Aníž bychom pochwálili Philaletha našeho, kdyby i on si byl tjm během počjnál. Než on téměř žádného vlastnjho úsudku o nich newynášj. On genom uwádj gednoho po druhém, by sami mluwili. I mlawj také gedem druhému prawdu do oěj tak makawě, a wytykagj sobě wespolek tak nectné wěci, že bychom se sami ostýchali, tak nepočestně o nich mluwiti, nercili psáti. Dále rozhjrá přjčiny, za kterýmiž to veliké křesťanstwa rozdwojenj w Němcjeh, w Angličanech, we Šweycářjch, w Dánsku a Šwedsku se stalo, a zde ležj na gewě, že bychom až dosawáde všickni napořád před tjmže oltářem klečeli, a gednjm způsobem Pánu Bohu slaužili, kdyby se w tyto záležitosti 16. stoletj nebyly wmysily wšeliké náruživosti, zisťnost, tělesnost, msty a nowotárstwj žádost. Co však z takých zdrogů newyhnutelně wyprýštiti se musilo, wypisuge náš slowútný pan spisowatel hroznými barwami od st. 205 až do st. 222. Zde opět wšecko na swěděctwjch těchže reformatorůw a spoluwěckých protestantských spisowatelů gest ustatweno, a srdce člowěku w těle trne, když čte, co se tehdáž dalo. Z nečistého pramene nikdy zdrawých a čistých wod nenačerpáš. Stjnowé, kteřjž přikryli twář tehdegšjho protestantstwj, rozprostjragj tmy swé až posud po geho obraze. A tento smutný a zaeloněný obraz nyněgšjho protestantstwj klade nám před oči pan spisowatel na 223 stránce a následujjch. Zde opět historickými důwody dokazuge, gak nelaskawě křiwdj se

cjrkwi katolické, a gak chatrné a nebezpečné gest nynějšj protestanstwj. Protož trestá praporečnjky a wůdce gehometlau přjsné domluwy, s bolesj duše swé předstjrage gjm, že téměř wšecho, což nám milosrdným Bohem dáno bylo, i ty neypodstatnějšj članky wjry, i samého Krista, opowážliwému rozumu swého hlaubánj giž podrobili. Týmž prý během nenj diwu, že wyznánj Petrowo: „Ty gsi Kristus, syn Boha žiwého,“ toliko geště w cjrkwí katolické platnost a wjru má. Než odwraťme raděgi zraky swoge od těchto přesmutných lidského rozumu poblauzenj, poraučegjce wšecho Bohu, genž w čas swůg i toto hrozné zlé obrátj w dobré, a přistupme giž k druhému oddělenj dotčeného spisu, w kterémž učený náš pan spisowatel gednotliwé některé članky wjry katolické w gasném swětle obgewuge. S biblj toto knihy swé oddělenj počjná, a dokazuje, že njkdý cjrkwí katolická prawých a dobrých překladů nezapowjdała, a wšak že se owšem gakožto pečliwá matka o to starala, by gegj děti porušeným pjamem škody na dušjch swých newzaly. Gestli prý kdo geště biblj za swatau knihu, za prawé slovo božj powažuge: tedy že to cjrkwí katolická a katoljci gsau. Naproti tomu, že prý njkdo tak neuciwě s biblj geště nezacházal, gako prawě protestanti, kterjž gi takořka za gakýsi sklad rozličného zbožj držj, kde sobě každý obrati může, což se mu ljbj. Na stránce 261 mluwj se o postu. Wšecho gest pěkné a srdečné, ale wšak nic nowého se nám zde neposkytuge. Co se obyčegně proti našemu postu nawrhuge (Luk. 10, 8. — 1. Kor. 10, 27. — 1. Tim. 4, 3.), přezřel docela pan spisowatel, a newyložil. Toliko wyswětlil mjsto u swatého Mat. 15, 11. Následuge učenj o očistci, bezženstwj kněžakém, obřadech, zpovědi, odpustejch, obrazjch, ostatcjch, znamenánj se křjžem, počtě swatých, tradicj, a konečně o wečeři Páně, gelikož gest swátostj a oběť nowého zákona. Wykročili bychom z mezj recensentowí w tomto časopisu wyměřených, kdybychom chtěli o wšem zde mlawiti. Budiž nám tedy genom geště dowoleno, o poslednj částce knihy dotčené úsudek swůg wyněsti.

Kdyby pan spisowatel nebyl nic giného psal, leč tohoto gediného učenj o neyswětějšj swátosti oltárnj, byl by zagisté tau gedinau pracj sobě slawného gména zjskal.

Ani katoljk nemůže s wětšj prostodušnostj, úctiwostj a důwodnostj mluwiti o tomto předrahém w cjrkwí od Kri-
sta Pána složeném pokladu, gako mluwj zde o něm pro-
testantský laik. W dogmatickém ohledu držíme tuto část-
ku nadřečené knihy za neypodářilegšj práci pana spiso-
watele. A byt bychom i s tjm pořádkem, w kterémž
učenj o Neyswětěgšj swátosti oltárnj zde rozkládá a roz-
winngne, nebyli dokonce srozuměni: nicméně přiznati se
musjme, že s welikau libostj a s nemalým potěšenjm
game celau tuto částku četli. Widj se také načiť, že
tenhle článek wjry pan spisowatel pokládal za neydůle-
žitěgšj a neyswětěgšj, a že nápadně wšecku swau k to-
mu měl snažnost, by wšjm možným swětlem učenj toto
obgasnil. Toliko to se nám neljbj, že w obraně „při-
gjmánj wěčeře Páně pod gednau způsobau“ přjliš byl
pilen krátkosti; aniž bychom s njm z Lukáše 24, 30.,
na kterémž mjstě se mluwj o učednjcjch Emausských,
gimžto Pán Jezjš lámal a podáwal chléb, chtěli dowozo-
wati prawotu přjgmánj wěčeře Páně pod gednau, gešto
wjme, že toto mjsto w přjčině této wěci nic neprospjwá.
Protož také starý, slowútný náš Klüpfel, neklame-li nás
paměť naše, w prwujm wydánj swé dogmatiky, kteréž
mnohem lepšj gest wšech pozdněgšjch, na tohle mjsto
ani ohledu newzal. Magjce pak dosti giných mjst pjsma
a mnohých giných gadrných důwodů, kterýmiž tento o-
byčeg cjrkwě katolické ohraditi můžeme, nechme toho,
což málo aneb dokonce nic nezřj k wěci té. Poslěz to-
liko geště prawjme, že kdyby nám který katoljk byl po-
dal nadřečenau knihu, musili bychom wděčni býti daru
toho. Čjm tedy wjce powiunngsme, děkowati tomu, kte-
rýž, gsa protestant a k tomu geště laik, tak statně a
důwodně bránj wjru naši. Obgasniti a oswjiti chtěl tjm-
to spisem cjrkwě katolickau, a w skutku gi ozáčil ney-
krassjím swětlem, kteréž by i gemu wěčně swjtilo, srdeč-
ně mu přegeme a žádáme. Co do tisku a papjru, obé
gest šwarné, a protož wnitřnj i zewnitřnj cenau kniha
tato zasluhge, by wúbec schwálena byla.

J. V. Jirsjk.

5. Predigt zur allerhöchsten Krönungsfeier Seiner k. k. allergnädigsten Majestät des Kaisers Ferdinand, Königs von Böhmen. Von Joh. Valer. Jirsjk, Weltpriester und Pfarrer zu Minic. Prag 1836. In der erzbischöflichen Buchdruckerei. Cena 10 kr. str.

Ze neysrdečnějšj radost wýhradně ze swatého náboženstwj wyplywá, a ze každá giná, člowěka důstogná radost k nábožnosti wede, a skrze ni toliko swrchowáněho stupně swého dochází, netřeba zwlášt dowozowati. Ze tedy weleb. p. farář Minický obecnuu každého wěrného Čecha radost při slawném korunowánj Krále swého, a swých osadnjkůw duchownj řečj tjm wjce roznjtiti a zdokonaliti se přičil, wšj chwály zagisté hodno gest. Neboť duchownj a pastýrské řeči řidtež se wždycky dle potřebsnosti osob, času a giných důležitějšjch, do oboru swatého náboženstwj náležejcejch okoličnosťj. Mezi těmito poslednjmi zagisté korunowánj krále zaujmá přednj mjsto. Ze ale p. spisowatel toto swé kázanj, které gak w Illtjm swazku Časopisu, tak i též we zwláštj wydané knjzce „zpráwy o korunowánj,“ — půwodně psané česky se nachází, i w německém gazyku na swětlo wydal, domýšljm se, že bral ohled na walný počet oněch cizincůw, gazyka našeho neznagjejch, kterjž slawnostem těmito přítomni byli, a tu s dobrau se potázal, aby i cizinci poznali, gak Čechowé sobě wáží Krále swého.

Co do wnitřnj pořádanosti kázanj toto welmi pěkné a přjkladné gest, gak z ohledu na swůg předmět: („Netoliko králem býti, nýbrž i krále mjti, gest zwlástnj dar milosti Božj“), tak i z ohledu na swé rozdělenj: („Proč se král radowati může z králowského důstogenstwj, a proč se my radowati máme z krále swého“), i z ohledu na swé poddělenj, na swůg rozměr a řečnickau wýmłwnost; i to při něm chwalitebné gest, že patrny má ráz kázanj katolického, an hogně (ne wšak přjliš) a s dobrým wolenjm uwádj mjsta Pjsma swatého a učitelůw cjrkwenjch. Dle mého smýšlenj bylo by ku kauce druhého djlu snad lépe mohlo státi: „Práwem se tedy, Čechowé, rádugte!“ než: „Powzbudte srdcj swých Čechowé k radosti“; neboť hned w úwodu a w celém tjlu druhém dokládá p. spisowatel sám, a dobře doklá-

dá, že se giž sami radugi, a že jim není zapotřebj, aby gich kdo k radosti wzbuzowal. — Wšak to gest gen prawá maličkost, kteráž by poslanchagejma docela ušla, a pokládati se může za pauhý „error calami“; a pročez malicherný tento nedůstatek věci tak pěkné, wznešené a gadrné žádné ugmy nečinj. Ostatně klassický Čech i w němčině klassicky píše; gakož nám to welewážený P. Jirsjk i na sobě ukázal.

Hawránek.

6. Christkatholische Liturgik, zunächst zur Ausübung für Pfarrer und Kapläne des Weltpriesterstandes in der abendländischen Kirche, mit Berücksichtigung der in den österr. Staaten, dem Königr. Böhmen und der leitmeritzer Diözese insbesondere über die Kathol. Liturgie bestehenden Verordnungen. Von Ant. Adalb. Hnogek, emer. Professor der Pastoral an theologischen Inst. zu Leitmeritz, nunmehr Dechanten in der kön. Leibgedingstadt Melnik. 1 Thl. Prag, Fürst-Erzbischöfliche Buchdruckerei. 1835. 960. S. 8. (1. Thlr. 16 Gr). — [In dem N. XII. des Repertorium der gesammten deutschen Literatur für das Jahr 1836, herausgegeben im Vereine mit mehreren Gelehrten von E. G. Gersdorf, Oberbibliothekar an der Universität zu Leipzig. Achter Band. 6. Heft. Leipzig. F. A. Brockhaus. 1836. S. 411—413. (1083.)].

Od oněch dob, co Leopold Haller, slowútný rada zemského rjzenj we Šweycarjch a spisowatel slawný, wyznánj katolické wjry učinil, uwáděge, že ktomu we Wjdní kanpenau liturgickau knjžkau powzbuzen byl, dali se mnozj spisowatelé němečtj, gak nikdý dřjwe, takořka o záwod do powyučowánj a wyswětlowánj katolické liturgiky. —

Gak nás to na neywýš potěšilo, když gsme nagednau we Prospektu od Mělnického pana Děkana Antonj na Hnogka wydaném seznali, že i we vlasti našj spisowatel se nacházj, který pracj tauto giž po mnohá léta se

zanášj, a — za německými liturgiky gen proto se n-
 pozdil, že si umjnil, w 5ti — až k 1000 stránkám obšir-
 ných swazcích *katolické liturgiky* prawé *cornu copiae*
 sepsati, a w takowé auplnosti wydati, gakož posud nikdo
 neužinil. My jsme wydáni to čtenárům Časopisu našeho
 ochotně oznámili, a i w letošním swazku druhém, z pr-
 ra slowútného Zahradníka, obšjrnau recensj předložili.

Ted' nás k nemalému potěšení našemu dochází re-
 censj z *Repertorium der gesammten deutschen Lite-
 ratur*, z Lipska; která tak slawně zni, že si to, gak ze
 šetrnosti k slowútnému panu spisowateli a podpůrci Časo-
 pisu našeho, tak i k panům odbjratelům geho, obzwláště
 pak ku všem, kteřj gsau odkapením wzácného spisu
 toho oceněni zásluh o prospěch náboženstwí a cjrkwě,
 a o čest katolického, zwláště českého duchowenstwa ze
 strany pana Hnogka, oswědčili, — za powinnost klade-
 me, recensj tuto i w našem časopisu doslowně otisknauti
 dáti.

„So freundlich die vortreffliche äussere Ausstattung
 uns ansprach, so fast erschrocken nahmen wir doch den
 mächtigen Band von beinahe 1000 Seiten zur Hand; he-
 sonders, nachdem wir in der kirchlichen Approbation
 (1832) lasen, dass das Werk aus 5 Bänden bestehen sol-
 le. Indess gefiel uns bald das bescheidene Vorwort, noch
 mehr die zweckmässige Einleitung; und so lasen wir mit
 nie geschwächter Theilnahme fort bis zu Ende, dass wir
 mit Sehnsucht die Fortsetzung erwarten. Wir können die-
 se Arbeit der kathol. Geistlichkeit nur empfehlen, der sie
 das Lehrreichste über diesen Gegenstand darbietet, und
 die Anschaffung weitläufiger, theurer Bücher wirklich er-
 spart. Dem Vf. müssen wir nachrühmen, dass er die zu
 solchem Unternehmen nöthigen Studien mit Fleiss betrie-
 ben, den Stoff mit wissenschaftlichem Geiste geordnet,
 seine wahrhaft hellen Ansichten mit einer, auch den öster-
 reichischen Censor ehrenden Freimüthigkeit, aber auch
 mit aller seinen äussern Verhältnissen angemessenen Um-
 sicht und Klugheit ausgesprochen, endlich von seinem
 Berufe zu dieser Arbeit durch gewandte Vereinigung des
 Gelehrten und Praktischen, und durch einen gebildeten
 Styl befriedigendes Zeugniß abgelegt hat. Der Vf. will
 in den 5 Bänden die drei Haupttheile seines Vortrages
 behandeln, von welchen der erste „die Vorkenntnisse“

(samt Einleitung) der kath. Lit. schon enthält, der zweite die allgemeine, der dritte die spezielle kath. Liturgik lehren soll. Er bezweckt somit ein systematisch abgefasstes Handbuch, welches zu einer erschöpfenden Kenntniss aller, in einer genauen und behältlichen Ordnung aufgeführten, heut zu Tage mehr oder weniger allgemein üblichen, gottesdienstlichen Handlungen und Anstalten in der kath. Kirche und nebstbei zu dem nöthigen Verständnisse derselben, nach Anleitung der Kirchenlehre und Geschichte verhelfen soll; ein Lehrbuch, welches mitunter angibt, wo sich die kath. Liturgie von dem Ideale einer Liturgie überhaupt zu entfernen scheint, vornehmlich aber dahin strebt, den in der kathol. Lit. niederlegten bewunderungswürdigen Reichthum an den zweckmässigsten und kräftigsten Erweckungsmitteln zum geistigen Leben zu Tage zu fördern, demnach vorherrschend apologetischen Inhaltes ist.“ Nachdem er in der Einleitung (S. 9 — 59) von der Wichtigkeit des liturg. Studiums, von den Quellen (die sehr schätzbare Literatur S. 20 — 52), Hilfswissenschaften u. a. der kathol. Liturgik gesprochen, vertheilt er die „Vorkenntnisse zur kath. Liturgik“ in 5 Hauptstücke, von welchen 2—5. von den liturg. Personen, Sachen, Zeiten, Handlungen u. s. w., 1. von den übrigen Vorkenntnissen, von dem Begriff der Liturgie an bis zur Vergleichung der kath. Lit. mit dem Ideale einer Liturgie handeln. Als Zweck der Liturgie gilt ihm (S. 65), „dass sie vermittelt der Wahrheiten der Religion, die sie in Umlauf und Erinnerung bringt, dieselben versinnlicht, und dadurch, dass sie vermittelt der Anschauung Gefühle und Vorsätze erwecket, die Tugend und folglich auch die Glückseligkeit der Menschen, und zwar zunächst derjenigen Menschen, unter welchen sie verrichtet wird, befördere.“ Sein Ideal einer Liturgie, wie sie in jeder kirchlichen Gesellschaft beschaffen sein soll, enthält 16 Merkmale, darunter auch das, dass „wenn sie erst eingeführt werden sollte“ (also nur dann?) sie in der Volkssprache verfasst sei. Der Gesinnung des Vfs. muss man es nachsehen, dass er (S. 86), von Werkmeisters Ansicht abweichend, überzeugt ist, „nicht nur der göttlich eingesetzte Theil der k. L. bedürfe keiner Verbesserung, sondern auch, was in ihrem Gebiete menschlichen Ursprungs ist, komme, ist es

auch nicht durchaus vollkommen, doch grösstentheils dem Ideale einer Liturgie sehr nahe.⁶ Im 2. Hauptst. gefiel uns besonders die ausdrückliche Erwähnung, wie zweckmässig es ist, dass die kath. Liturgen auch zugleich Lehrer der Religion sind (S. 115); hätte man dieses doch nie vergessen! Die Vertheidigung des Exorcismus (S. 125) dürfte dem Vf. nicht gelungen sein. Befriedigender ist sein Nachweis, welchen Vortheil es habe, wenn der liturg. Wirkungskreis in verschiedenen Abstufungen mittelst eigener Weihen vertheilt ist (S. 144). Das 3. Hauptstück beschreibt die liturg. Orte, Geräte, Bekleidungen, Bücher (S. 485—535), Anweisung zum Breviergebete, Bilder, Reliquien u. a. Er wünscht S. 277, dass nur ein Altar in jeder Kirche wäre und dieser dem Volke näher gerückt, ja der Priester mit dem Angesicht zum Volke gekehrt würde, wie es in Rom u. a. Orten der Fall ist. Leider sind den Akatholiken in Oesterreich keine Thurmglöcken gestattet, doch dürfen sie bei ihren Leichenbegängnissen sich der kathol. bedienen (S. 296); das gibt freilich mehr Stolgebüß ab! Klüger als der Vf., der das Wetterläuten bei erst heranziehendem Gewitter dienlich findet, dasselbe zu zerstreuen, ist die österr. Regierung, die es selbst für den Fall untersagt, dass es nur zum Gebet einlade (S. 298). Zwar vertheidigt er die kathol. Perikopensammlung S. 465, doch gestattet er (S. 481), sich zuweilen auch anderer und (S. 485), wo es nöthig, selbst in besserer Uebersetzung zu bedienen. Aber zur Seite dieses biblischen Lektionsbuches solle (S. 482) eine Sammlung guter Legenden stehen, die Lebensbeschreibungen verklärter Freunde Gottes enthalten. Lesenswerth ist des Verfs. Abhandlung über den liturg. Gebrauch der Bilder S. 535; die prager Synode von 1748 verordnet, keinem Bilde den Namen eines Gnadenbildes aus eigener Willkür beizulegen, S. 547, und ohne ämtliche Bewilligung der geistl. Obern dabei besondere Andacht anzustellen, sowie die österr. Regierung verbietet, Gebete zu dulden, die ein besonderes Bild für wunderwirkend ausrufen, S. 935. Gut wird S. 642 bemerkt, dass die nächtliche Feier der Geburt Jesu gesittetere Menschen fördere, als heutzutage unter dem Volke gefunden werden. Ausführliche Beschreibung finden das Kirchenjahr und die Feste dessel-

ben; schon Muratori eifert wider die vielen Marienfeste, S. 797. Mühsam bearbeitete der Vf. die Zeitlehre und zwar die natürliche, bürgerliche und kirchliche, so dass die Direktoristen darin vollständige Auskunft erhalten. S. 822—890. Auffallend aber sind die vielen Arten Kopfbeugungen, welche die Ritualisten vorschreiben: tiefe, mittlere; leichte; und die leichten sind wieder grosse leichte, mittlere, leichte und geringste leichte, S. 900! Was über Kirchenmusik (S. 939—943) gesagt wird, verdient Beherzigung.

Papst Marcellus II. hatte das Verbot der Figuralmusik bereits ausgesprochen (1555). Da hörte er die berühmte Marcellinische Messe von Palestrina, und er nahm es wieder zurück. — Der Raum gestattet nicht die Aufzählung der vielen Gegenstände von denen das inhaltreiche Buch belehrend handelt, und so bemerken wir nur noch, dass des Vfs. Etymologie von *ἐκκλησία* (S. 152 von *ἐξ* und *λέγω*) und ähnl. nicht befriedigen werde.“

K této zaslaužené pochvale přikládáme z vlastnj zkušnosti wážené poučenj, „žebychom panu spisowateli byli radili, aby celý wzácný spis swüg w drobněgšjch swazecjch, aneb w z působu liturgického Časopisu, byl wydával; neb gest se co obáwati, by při té náramně mjrné ceně, 2 zl, za 1000 stránek čistého wydánj, gak pozorogeme, při tom skrowném odkupowánj — ku velké škodě nepřišel. Před kterauž nehoda by ho vlastnecké weleb. duchowenstwo, kterémuž tjmto wydánjm swým čest wzdělal, horliwě zachrániti mělo.

Redakcj.

7. Proč gsem katoljkem? Slovo k sprostému katoljku, gak by z wjry swé počet dáti měl. Od Jana Valeriana Jirsjka, faráře Minického. Druhé rozmnoženě wydánj. Čjso I. nákladem dědictwj Swatojanského. Prodává se w tuhé obálce za 4 kr. stříbra. W Praze 1836. W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, řjzenjm Wáclawa Špinky. Str. 24.

W swazku 4tém Časopisu lonského roku wykázala redakcj pp. odbjratelům, že z prameuů Dědictwj swato-

janského spjsku: „Proč gsem katoljkem“ 3000 wýtisků wtyštěno bylo. Pogednánj toto zjškalo sobě, obzwláště na Morawě*), tolik odbjratelů, že gsme počátkem letošnjho druhého pälletj nowé wydánj we 2000 wýtiscjch obstara-ti musili, naděgj se kogjoe, když nás poznamenánj odbjratelů w diocesi litoměřické, králowéhradecké a buděgo-wické dosawáde nedošlo, že i toto druhé, oprawené a roz-množené wydánj, (w ceně předešlé, 4 kr. st.) w krát-kém čase rozebráno bude. Bychom ale z zamlčenj no-wého wydánj tohoto winěni nebyli, přjtomně to oznamu-geme, a pro rozšjřenj dobré wěci k brzkému odkaupenj tjm zweme.

Skrownát to gest knjžečka, anať gediné čtyřmeczta stránek čjtá, ale w tomto druhém opraweném a rozmno-ženém wydánj swém welmi gadna, důkladna a wšem, geštoby rádi wěděli, pročby se vlastně katolické cjrkwě drželi, welmi prospěšna. Kdyby každý sprostý katoljk wěcj, w knjžečce této obsažených, pilně přemjtal a wážil na mysli swé: mjme, žeby ne z obyčjege, nýbrž z prawého preswědčenj a tjm samým s welikým srdce po-těšenjm katolické cjrkwě se držel, a nižádnau měrau ku odpadnutj přemluwiti se nedal. Utěšený spjsek tento we dwa djly gest rozwržen; poněwadž důwody, za nimiž každému při katolické wjře státi se widj, we druhém tom-to wydánj, w obecné hlediště wnitřnjch a zewnitřnjch dů-wodů pogati gsau. Gsem katoljkem, I. z wnitřnjch dů-wodů; gmenowitě, že učenj wjry katolické, samo o sobě, zdrawo, rozumno, wýborno, na neyweyš spasitedlnu gest učenj, gešto „wjra katolická přede wšemi ginými wěrami k swatosti žiwota dopomáhá, wjce než každá giná wjra náklonnost k hřešenj dusj, bohatěgšj gest než wšecj giné, a toliko ona podává wšecj, čehož mně w žiwotě i při smrti ku potěšenj srdce potřebj gest.“ Gsem ale ta-ké katoljkem, II. z důwodů zewnitřnjch, gmenowitě, „pro zázraky, gimíž Bůh sám prawdu katolické wjry potwr-dil; proto, že w nižáduém čase z učenj Ježjšowa wypad-nanti nemohla; že gest prwnj a neystaršj; že gj biblj a neystarobylegšj knihy křesťanských spisowatelů swědectwj dáwagj; že o nj i protiwnjci dobře swědčj.“ Řeč, kte-ranž psán gest ušlechtilý spjsek tento, zauplna čistá gest.

*) Diwno zůstává, že na celém Polabj, kde toho spjsku ney-wětšj potřeba wyswitá, a na které se neywjce počjtal, ney-měně se odebralo ?!

I odprodávánj výborného spisu „Bohomila“ nás potěšilo; tak že z vydaných 3000 výtisků gen ještě nám 600 kusů pozůstává; a to gen z vydánj na čistém papjře, kde gednotlivý výtisk po 36 kr. — kdyžby ale po dwadcti se odebjalo, po 30 kr. geg přepauštjme. Nehledjce tak na zisk, gako na to, aby anbel swatojanského Dědictwj, totiž rozšjřenj dobrého čtenj, a tjm utwrzenj w prawé wjře a wzdělánj mrawného citu se dosáhnul.

Redakcj.

B. ROZLIČNOSTI.

Cjrkewnj zpráwy.

Promluwenj

k welebnému Panu Janowi Müllerowi,

farári Slatinskému a řediteli učitelských konferencj w okresu Slatinském, při geho installacj dne 22ho Listopadu 1885.

Od

Františka Aloysia Wacka,

cjs. král. dworského kaplana, konsistornjho rady, biskupského okresnjho vikáře, dozorce škol a děkana Kopidlenského.

My gme spolupracownjci Božj na spasenj lidském; — komut ale mnoho swěřeno, mnoho bude od něho požádáno. —

Luk. 12, 48., a 1 k Korint. 3, 9.

Tato swatá slowa týkagj se obzwláště duchownjho pastýře, a má-li gich kdy u sebe bedliwě rozgjmati, tedy to obzwláště činiti musj w ten pro něho weleslawný den, když se gako farář nwádj do křesťanské osady, kterauž wykázala mu geho cjrkewnj mocnost a wrchnost, aby gi duchowně opatrowal, gi wzdělával, gi wjrau Kristowan we všem dobrém sjlil a utwrzował, a k wěčnému spasenj wedl. — „*My gme spolupracownjci Božj na spasenj lidském*“ — wece sw. Pawel w 1njm swém listu ku Korintům — chtěge tjm řjci, že weliká gest důstognost duchownjho pastýře, a wznešený geho úrad. A wěru! komu gest dáno wjce darů a milostj, nežli knězi? Kterému

člowěku gsau swěřeny wyššj a důležitějšj wěci, nežli genu? Syn Božj ge za swé zástupce a náměstky zwoliti, a tagemstwj plné djlo wykaupenj lidského pokolenj takoměř w gegich roce složitj ráčil¹⁾. — Gsauť od wěčné maudrosti a lásky wywolenj nástrogowé, skrze kteréž Bůh k lidem se skloňuge, a prand nebeských milostj na lidské pokolenj wyléwá. Protož také o nich sám Kristus Pán prawj: „*Komu mnoho swěřeno, mnoho bude od něho požádáno.*“ —

Těmito slowy počjnam dnes k Wašj Welebnosti, genžto zdejšj počestné a wážné osadě Slatinské za duchownjho pastýře se předstawugete, promluwu swau, žádage Wás, byste bedliwě powážil, že eo zdejšj duchownj spráwce *gste spolupracownjk Božj na spascenj lidském,* — a když Wám od Boha a Ježjše Krista tak mnoho swěřeno gest, že *od Wás též mnoho bude požádáno.* —

a) Přede wšjm od Wašj Welebnosti, co náměstka Božjho w zdejšj osadě se požaduge, abyste weždy a w každém ohledu na gewo dáwal, že duchem Božjm naskrz proniknut a ožiwen gste; ten že Wás we wšech wašich gednánjch wede a řjdy²⁾. Kamž magj také žádosti onoho, genž se oddal w službu Božj, ginam směrowati, než k Bohu, a k tomu, aby wáli Otce nebeského, gehož zde duchownjm služebnjkem gest, w úradě swém, wždy swať a horliwě plnil? — Gestli wzácnj úředlnjci swětšj, slaužjce zde wznešenému Pánu, a gsauce tjm způsobem wyznamenáni, se wšj horliwostj o to se snažj, aby dosáhle důstognosti swé nikdy wjce nepozbyli, a úradu swého, s kterýmž čest a štěstj žiwota gegich auzce spogeny gsau, nestali se nehodnými: nemá-li mnohem wjce duchownj pastýř, co služebnjk cjrkwě, té newýslovné eti si wážiti, že stogj w službě samého Boha, pána nebes i země, a

1) „Divinum est, coeleste est, aeternum est, quod tractat sacerdos.“ — Erasmus Ecclesiast.

2) „Vehementer errat, qui se credit verum Ecclesiasten agere posse, nisi hausto coelesti spiritu, sine quo nemo potest dicere Dominum Jesum.“ — Erasmus ibidem. —

že takovým od něho počtu byl dšetogenatwjm? Nemžli by ustawičnš o to pečowati, aby ani nedhalostj, ani neslušnšm chowanšm nikdy nepozbyl tš cti, ku kteršz ho powšyšil sám Bšh?

Ó, powážte tedy, welebnš Paue! powážte dobře, co znamenagj ta slowa pšsma swatšho: „*My gsme spolu-pracownšci Božj na spasenj lidskšm; komuž ale mnoho swšřeno, mnoho bude od něho požádáno.*“ —

b) Dále prawj Kristus ušedlnškm swšm, a tadyž i k duchowenstwu všech wšků a majst: „*Wy gste sšl zemš; wy gste swštlo swšta.*“ Mat. 5, 13. 14. Slowa tato, welečestná pro weškeren staw kněžškš, wyznačagj zwlašštš wznešenš powolanš každšho duchownšho pastšře, a tšz z něho vyplšwagjej welikš powinnostš). Nemžž býti pro nás wššš cti nad to naše wznešenš powolanš, že gsme od samšho Krista na swšcen postaweni, abychom rozplašowali a zapuzowali zšhubně bludš, newšry a hšjchš mršakoty, a umšnj. wščnšho spasenj mezi lidem rozššrowali. — Nenšž nic slawnšgššho, nic zšslužnšgššho na tomto swštš, gako lidstwo od nákazy zlšho swštskšho ducha chršniti, a nšružiwosti wšelikš, tolik bjdy a spaustš zde pšsobjej, z kořene wyhlšzowati. Gak čist musj ale sám onen býti, kteršž toto wznešenš duchownš djlo dostognš chce wykonati! Gakau swatost musj sám we swšm. Žiwotš obgewiti, chce-li krásnšm pšjkladem swšm weškeršmu lidu okšzati: *kterakš cesta gedinš do nebe wšde!* — Protož sw. cšrkewnj otec Řehoř Nazianzenskš každšho duchownšho pastšře napomšnš w ta slowa: „*Buđiž pšwš sšm čist, chceš-li očištwati ginšch; buđ pšwš swštlem, chceš-li ginšch oswštiti; sšm buđ swatšm, chceš-li ginšch poswšcowati*“ 4). A welikš bohšlow: Erasmus Roterodamskš doklšdš: „*Gakš srdce,*

3) An non praeclarum elogium est, appellari lucem mundi? Hujus cognominis honore Dominus dignatus est Apostolos suos; atqui hujus tituli gloria debetur omnibus, qui vices illorum fideliter obeunt. — Erasmus ibidem.

4) „Est hic enim naturalis rerum ordo, purgari prius, deinde purgare; lux fieri et alios illuminare: sanctificari et postea sanctificare.“ Orat. I. —

takowá řeč a modlitba; gakuž wjra, takowá w gednánj statečnost“⁵⁾. —

Tau přjčinau se wšjm možným snaženstwjm musj se duchownj otec tak w řečech gako w gednánj swém, tak w swém domácjm gako we weřegném žiwobyťj wšeho naprosto uwarowati, čjmž by owčičkám swým na duši uškoditi, čjmž by w gakémkoli ohledu pohoršenj gim dáti a na cestě gegich wěčného spasenj kamenem urážky se gim státi mohl. —

Nic tak giných w nábožnosti a uctě Božj newzděláwá a neutwřuge, gako žiwot a přjklad oněch, genžto se oddali w oltárnj službu; neboť gelikož od swětských wěcj wjce než ginj gsau odděleni, a na wyššjm stupní se spatřagj, wšickni ostatnj k nim co do něgakého zrcadla swých zraků obracegj, gednánj swé podlé nich spravugjce. Protož w prawdě se prawj: Co u giných lidj malá toliko chyba, to u duchownjho giž welikým wýstupkem gest; kteraužto wěc také sw. sněm Tridentský w swé 22té sessj w 1nj kapitole wšem duchownjm pastýřům důtkliwě k mysli přiwozuge. Ať tedy wezdy wšickni duchownj pastýřowé pamatngj na slowa Ježjše Krista a apoštola gehu sw. Pawla: „*Wy gste sůl země, wy gste swětlo swěta; wy gste spolupracownjci Božj na spasenj lidském: komuť ale mnoho swěřeno, mnoho bude od něho požádáno.*“ —

c) Duchownj pastýř též k tomu powolán gest, *aby wůli Božj a gehu swatá přikázanj lidu sobě swěřenému ohlašowal*. Mát owčičkám swým zwěstowati, co Bůh od nich žádá, a co gim ze strany swé chce dáti, budau-li přikázanj gehu zachowáwati; má gim okázati, pod gakými wýmjkami člowěk s Bohem wěčnau smlauwu učiní, a dle kterých zákonů a gakými prostředky tu učiněnau smlauwu splniti a upewniti může. Tau přjčinau wece sw. Pawel: „*My gsme toliko wyslanci Ježjše Krista, a ne my gsme, genžto mluwjme, ale gestíť Bůh, kterýž mluwj skrze ústa swých wywolených služebnjků.*“ Gestli tedy giž wyslanec gakéhos welikého knjzete znamenité požíwá cti: gakuž čest a wážnost ná-

5) „*Quale cor, talis oratio: qualis fides, talis fortitudo.*“ — Ibidem. —

ležj wyslanci žiwého Boha a náměstka Ježíše Krista?*) A té cti tjm wjce hoden gest, poněwadž netoliko gehu náměstek, ale, gakož giž swrchu řečeno, i gehu spolupracownjk gest na spasenj lidském; — gelikož i rozdawac gest těch nezpytatelných tagemstwj Božjch, kteráž w swátostech nowého zákona lidu křesťanskému se podáwagj. —

Wjte, rozmilj křesťané! co Kristus Pán apoštolům prawil, když gich do swěta rozesjilal: „*Gděte, učte wšecky národy, — řekl k nim — a křtěte ge we gměnu Otce i Syna i Duchu swatého.*“ — Wjte, gakéž gim udělil moci, an wstaw z mrtwých a postawiw se nagednau u prostřed gich, k nim prawil: „*Gakož mne poslal Otec, i gá posjlam wás. Kterýmž odpustjte hřjchy, odpauštěgjť se gim, a kterýmž zadržjte, zadržáni gsau.*“ Jan 20, 21. 23. — Kněz tedy dle ustanowenj Kristowa, rozsuzuge člowěka přjčinau gehu wěčného spasenj, kteréžto moci, wece sw. Chrisostom, Bůh ani andělům ani archandělům neudělil⁷⁾). K tomu obzwláštně účelu odesjlá se duchownj pastýř do osady křesťanské, aby lid zdrawý i nemocný, ge-li w hřjšjch postawen, swátostj pokánj s Bohem smiřowal, swátostj oltárnj duše giž očišťené poswěcowal, w dobrém utwrzowal, a křesťana giž se swětem se lauějcjho, swátostj poslednjho pomazánj na cestu do wěčnosti posilowal.

Ze wšeho, co gsem přednesl, musjme nynj náležitě poznati smysl swatých slow, kteráž o duchownjch pastýřjch w pjsmě swatém napsána gsau: „*Wy gste spolupracownjci Božj na spasenj lidském; komuť ale mnoho swěřeno, mnoho bude od něho požádáno.*“

d) S tjm, welebný Pane a nowě ustanowený duchownj správce zdegāj osady Slatinské! s tjm poraučj m zdegāj drahé křesťanské owčičky Wašj starostliwé péči, o gichžto weliké lásce a důwěrnosti k osobě Wašj dobře přeswědčen

6) „Nec est aliud munus in universa hierarchia ecclesiastica dignitate praeclarium, quam divinae voluntatis ad populum agere praeconem, ac coelestis philosophiae dispensatorem.“ — Erasmus ibidem. —

7) „Ecclesiasticum ministerium quod quis non videat esse non jam regiae, sed plus quam angelicae dignitatis. Plus enim est, Evangelistam esse, quam Angelum.“ — Erasmus ibid.

gste, a kteréž w každém ohledu zasluhuj, aby opět na Wašj Wlebnosti laskawého, gim nakloněného a o gegich spasenj na neywejš starostliwého duchownjho pastýře měly. Waše zkúšenost w úradě duchownjm, Waše mnohotwárná učenost a wzdělanost, Waše znamenité zásluhy, kterýchž gste sobě giž po 17 let zjiskal na winici Páně, Waše dobré a laskawé srdce k chudému lidu, Waše velmi chwalná náklonnost ke školnjm djtkám a péče o gich dobré wycwičenj, — vše to slibuge Geho biskupské Milosti, wrchnjmu Pastýři našemu, p. Karlowi Boromæu, a Geho hraběcj Milosti Františkowi ze Šliků, wznešenému Patrenu zdegšj fary a zdegšjho chrámu Páně, — gichžto zastopitelé gá a wysoce ctěný p. ředitel zdegšjho panstwj, p. Karel Jörner, při dnešnj slawnosti gsme — vše to slibuge i všem důstogným a wzácným duchownjm i swětským pándm úřednjm, upřjmným přátelům Wašim, vše to slibuge i přemilé faruj osadě Wašj, že farárské důstognosti, na kterauž powýšen gste, dokonale učinjte žádost, a tudyž powždy prawé cti Božj, prawé cti našj swaté cjrkwe katolické budete wyhledáwati. —

Měgtež, prosjm, stále před očima obraz dokonalého pastýře duchownjho, gakož geg wýborný bohoslow Erasmus Roterodámský Wám dnes před oči stawj, takto řka: „Pomysliž sobě takého duchownjho správce, gakéhož hledáme, kterýž ku prospěchu všechněm rád zcela se propúgčuge, s wětšj než otcowskan a materskan péčj bděge o spasenj všech; kterýž neumělé učj, blaudjcej přjwětiwě nazpět wolá, občerstwuge nemocných a zarmaucených těšj; kterýž utištěných ngjná se a gim odlehčuge, noworozeňátek Kristu odewzdáwá, umjragjcm přisluhuge a mrtwé pochowáwá; kterýž chudých podporuge, za spasenj všech se modlj a Bohu oběti koná; slowem, kterýž nikoho bez swého dobrodinj nepomjgj, a to čině stále a se wšj ochotnostj, za takowé zásluhy žádně nežádá odplaty, aniž peněz, ani služby, ani cti swětské; kdoby, prosjm, mohl býti tak twrdého srdce, aby takého muže, co gakési wyššj bytosti, s nebe sem přišlé, nemilowal a neetil?“^{e)} —

^{e)} Jam mihi finge talem Ecclesiasten, qualem nos quaerimus, qui se totum exponat Juwanlis omnibus, plusque paterna

K závěrce slyšte ode mne, netoliko co od přednosta biskupského vikariátu kopidlenského, noprž i co od srdečného přítele Wašj Welebnosti, co Wám geště na srdce klada. Stálá průvodkyně žiwota wašeho budiž *swatá pokora*, gegjžto neykrásněgšj přjklad nám sám Kristus Pán a přemnoho swatých mužů na sobě dali. Duchem té pokory wedený řekl Mogžjš k Bohu: „*Kdo gsem gá, abych žel k Faraonowi, a wywedl syny Israelské z Egypta?*“ — Exod. 3, 11. Tau pokorau weden prawil prorok Jeremiáš k Hospodinu: „*Pane Bože! wjž, něu-njm mluwiti; nebo djtě (mladjk) gsem gá.*“ Jerem. 1, 6. 17. — Takowá pokora uslyšj pak také hlas Božj: „*Gá budu s tebau, a wšecky wěci, kteréžkoli rozkáži tobě, mluwiti budeš; nebog se gich; nebo nedopustjm, aby zahanben byl před nimi.*“ Tau pokorau proniknut pjše sw. apoštol Pawel w 1njm listu k Korint. 15, 9.: „*Gđ gsem neyменьšj z Apoštolů, kterýž negsem hoden, slau-ti Apoštol.*“ Dokládá ale pjsmo swaté: „*Ty, kterýž se ponižugj, Bůh powyšuge; pokorným dáw swau mi-lost.*“ —

Pri tom, rozmilý p: bratře! *ohled* při wšem Wašem gednánj *takowý* budiž, abyste cjrkwí Božj wždy *nezištnau láskau* slauzil, a králowstwj nebeské w osadě swé bez wšeho ohledu lidského rozširowal⁹⁾. U našeho Spasitele nebylo *přijmđnj osob* — to swědectwj i geho úhlawnj nepřátelé musili *Mu* dáti; — *on nepatřil na osobu lidskau*; přjmau wždy kráčel cestau; konaw neohroženě

maternave sollicitudine pro singulorum vigilans salute, docens ignaros, blande revocans errantes, erigens aegrotos, consolans lugentes, opitulans afflictis, sublevans oppressos, nascentes Christo tradat, morientibus assideat, mortuos sepeliat, egenos foveat, oret sacrificetque pro salute omnium, in summa nullum praetereat expertem suae beneficentiae, atque haec faciat tum constanter, tum alacriter, tum his meritis nihil omnino petens mercedis a quoque, non pecuniam; non obsequium, non gloriam: quis, obsecro, tam durae mentis est, ut ejusmodi virum, non ut numen quoddam e coelo delapsum, et amet et veneretur? — *Ibidem.*

⁹⁾ „Spurnentes hominum judicia, nec laudibus eorum extollamur, nec obtreccionibus contristemur.“ — Hieronymus de sacerdotio lib. 5. — A slawnětě wyřčenj sw. Cypriana ad Cornelium: „Sacerdos Dei evangelium tenens et Christi praecepta custodiens occidi potest, non potest vinci.“ —

swé wznešené djlo lidského wykaupenj. Tak smýšlegte a gedneyte i Wy, drahý příteli! a rcetež s nábožným žalmistau Páně 83, 11.: „*Woljm sobě raděgi opowrženym býti w domu Boha mého, nežli přebýwati w stáncjch hřjšnjků a bezbožnjků.* —

Posléze budiž krásná ctnost Waše, — každému duchownjmu otcí na neyweyš potřebná — *dokonalá oddanost do wíle Božj, stálost w modlenj a ustawičná ochotnost k wykonánj swatých rozkazů Hospodinych*¹⁰⁾. Pokládějte se za žiwý nástrog Boha dobrotiwého a milosrdného, gehož on užjwá dle dobrolibosti swé. — „Co chceš, ó Pane! abych činil“, budiž každodennj modlitba waše. „Srdce mé Tobě zcela oddáno gest: mluw, ó Pane! služebnjk twůg slyšj hlas twůg; poruč, bude poslušným; půgde tam, kamž geg pošleš, a činiti bude, co rozkážeš gemu.“ — W takowém nábožném, poswátném stawu zachoweyte weždy duši swau; Hospodin bud oswjcenj a spasenj Waše! wolám s žalmistau Páně 26, 1.— a pak s njm daufati můžete, že *uzřjte dobré wěci Hospodina w zemi žiwých*¹¹⁾. Amen! —

¹⁰⁾ Orando pro se ac pro illis, quos est allocuturus, sit orator antequam dicitor. S. Augustinus lib. de gratia Christi cap. 14. —

¹¹⁾ Deo militas, — ille reddet perenne stipendium.“ — Erasmus ibidem. —

Ř E Ć *)

při pohřbu neyoswjcenějšj kněžny a panj Anto-
nie z Lobkowic, rozené hraběny Kinské.

*Pohostini jsme zde a pautnjci, gako wšickni otcowé naši.
Genes. XXIII.*

I co krásného, ušlechtilého, wznešeného, musj umřjti. Neyšlechetnějšj kněžna, neylepšjmu knjžeti u ol-
táře Páně gedwa zasnaubená giž také angelem smrti s
njm rozlaučena gest. „Kdož nahljžj w smysl Páně? A
kdož můž wyskaumati sandy Nezpytatelného?“ k Řjm.
XI. „Kdož smj řjci Hospodinu: co gsi učinil?“ Kn.
Mandr. XII. Kdož by se opowázil wěznému, neywyš-
šjmu Pánu předpisowati: tak neb ginák magj naši zem-
štj osudowé sestaweni, spořádáni a ukončeni býti? Nenj-
liž gediny wládce nad losem a osudem, nad žiwotem i
smrtj? Nedržj-li každý wlas našj hlavy, každý dech
prsau našich we welemocné prawici swé? Ach! srdce
krátkowidného smrtedlnjka puká se často pod Zeleznau
na oko rukau; božské prožfetedlnosti podrobeného osu-
du, gehožto ukončenj wšak powždy Newyskaumatelné-
ho, kterýž ho řjdi, dokonale osprawedlnuge. Ty do-
brý, slawný, knjžecj, hořem obkljřený manžele! Ty
geden z wywolených miláčkú Twých měšřanských i wo-
genských poddaných, kteréžto přednosti sličné gsi so-
bě pokorau, pošlan z hlubokého citu ničemnosti wšech
wěej pozemských, w plné mjře zaslaužil; Ty okraso ná-
boženstwj, Ty ozdobo cjrkwé a státu, Ty radosti twé
oswjcené rodiny, Ty šlechetný kwjtku nábožného, pra-
starého domu! — Ty bys měl w této zkaušce klesati na

*) Tato řeč činěna byla na hrobě zwěčněné kněžny w ga-
zyku německém od důstogného Pana probošta raudnického.
Neměla dle žádosti oswjcených žalostjčich déle čtvrti ho-
diny trwati. Tau přjčinau stala se tak krátkau. Nicméně
mnoho slzj wylaudila.

nysli a w důvěře ke všemilujícímu Otci nebeskému, w něhož gsi až potud celau dušj daufal? Ty bysi neměl wjru od neynábožněgšj Matky w Twé citedlué srdce wštipenau, nynj skutkem, trpěliwým totiž swého hoře snášenjm, dokázati? —

Zda nemusili i welicj předkové Twogi tau samau cestau gji, kteráž všemu, co se z lidské zrodilo matky, gest wykázána? A nebyla-liž smrt gegich gen toliko přechodem k žiwotu prawdiwému? —

Neradugj-li se nynj Filipowé, Wáclawowé, Wilhelmjny, Františkové, Josefowé, a Karoljny — gichžto ostatkové dražj na poswátuém mjstě tomto odpočiwagj, z žiwota nesmrtného, pa wěky blaženého? Žiwu býti bylo dobře gim, ale „umřjti zisk.“ K Filip, I. Tamť bylo giti i tamu autlému kwjtku, kterýž pro ráge stwořen byl, Twé Antonii! Trudný Angel dwau z Kariňánů a Poňatawských kráľowské krwe pošlých domů, Strážce Lobkowiců a Kinských pláče; poddanj kwjľj, Čechie zastjrá obličeg swůg, hraběj máti a přjbužnj wznešené zemřelé klesagj pod bolestj nesmjrnau; a Twé srdce knjžecj manžele! nezhogitedlně gest raněno! — —

Ale tam hled' ke křjzi, kde wěčná láska, kde ten Neyswětěgšj a Neyčistšj, gehož kdy nosila tato země, w synowské zhožné pokoře co obětowaný beránek z tisícerych ran krvácj, aby w bogi s neytěžšjm utrpenjm nás s Otcem smjřil. W lásce a wděčnosti nes křjž swůg a cwič se w panjžené oddanosti i Ty! Cesta utrpenj wede k nebi, wede k twé Antonii! Smrt zničila neykrásněgšj schránku neyctnostněgšj duše; ale duše žige stále, a očekáwati bude Tebe, by gednau slaučena byla s Tebau na wěky.

Pokog gj byl při wezdegšjm cji,

W sjdlech swatých blaženců powěčně dán;—

Angelé a zpřjzněnci odtud pjľj

Tam, kde welký Bůh gest wěkoswatým zwán.

Leopold Wiršing,
probošt Raudnický.

Ř E Ć

držána dne s Záj při pohřbu welebného a zaglanžilého wla-
stence P. P. VINCENCIA ZAHRADNJK, ctihodného faráře
Křešického,

od

JOSEFA POHOŘELÉHO,

kapl. Břežanského.

Dobrý bog gsem bogowal, běh gsem dokonal a wjru swau gsem za-
chowal. II. Timot. 4, 7.

W gake mjre citowé swatj kazatele se zmocňugj, hlásjeho posluchačům swým slowa wjry gediné spasite-
dné, w té samé mjre naplňuje smutek prsy mé, gešto
na poswátne mjsto toto přigda, Wás Neymilegšj! potěšiti
mám. Potěšiti a připamatowati wás na wjru, která wás
dnes w četném počtu zde shromáždila. Wjra totiž, že
spasitedlné a dobré gest mrtwých doprowoditi ke hrobu,
a modliti se za ty, kterých Bůh mimo nadánj naše k so-
bě powolal. Hle, Neymilegšj, gak weliký rozdjl panuge
tedy mezi hlásánjm slowa Božjho, a mezi hlásánjm útěchy
srdci lidskému potřebné! Druhdy přicházjte sem naplněni
žádostj, dnes ale naplněni žalostj; neboť nonj ho wjee,
dobogowal bog swůg, dokonal běh žiwota swého ten,
gehož stařícká matka dobrým gmenowala synem, a kte-
réhož rozsáhlá obec swým pastýřem, saudcem a upřjm-
ným otcem nazýwala. Složilšj schránku daše swé ušlech-
tilé, aby nowý dal důkaz lehkému swětu, že smrt, tato
wůdkyně z tohoto swěta do onoho, nezná rozdjl mezi
pohlawjm a stawem, mezi wěkem a silau, která geště
dlauho bogowati a zlému tohoto swěta odporowati mohla.

Shromážděnj křesťané! obraťte očj swých na ra-
kew geho, a rcete, znáte, znali gste toho, gehož ztráta
dnes žagisté každý z nás oplakáwá? Hle, gediného tu
nenj, který by neznal lásky plné chowánj geho ke každé-
mu, kterému přítel a nepřjtel bližnjm slau, a který přj-

mým a rozšafným swým smeyslenjm každého k sobě pau-
tal a každému rádu i skutkem napomocen býti se snažil.
Ano, rcete, nebylo-liž počínánj geho k chudým a po-
třebným právě ewangelické; neudělowal-liž on prawicj
swau, o čemž lewice newěděla, neléčil-li rány, které ne-
šetnost owčičkám gemu swěřeným způsobila? Ach onť
byl geště na mnohem wyššj stupeň postawen! On milo-
wal, což milowati měl, powolánj swé, a znage obtjžno-
sti geho, snažil se všemožně ulehčiti gich sobě způso-
bem tjm, genž by ginému zásluhau nesmrtdlnau slauť,
totiž, on rozmnožil lásku swau k vlasti a newáhal z
lásky této i té neytrpěj a neywětšj oběti gj přinášeti, gak
mile zpozorowal, že gj všeobecné gegj dobré zjšká a
rozmáhagjej se chladnost k vlasti odstranj. Ach, gak
mnoho bych a dlawho musel wyprawowati, kdybych gen
poněkud popsati měl zásluhy geho o powolánj a o vlast
naši! Z té přičiny tedy sprawedliwý gest nářek náš,
sprawedliwý zármutek, genž srdce všechněch geg zna-
řejch hořem trpkým tjžj. Než však, Neym., chowáte ge-
ště wjru Kristowu w prsau swých, wjru, která nás slowy
geho učj, že *ten, kdo na swětě umře, neumřel, ale gen
spat, odpočjwat šel*; nebo každý bogownjk swěta to-
hoto potřebuge odpočinutj, a čjm wětšj wjtězstwj, gehož
bogem swým wybogowal, tjm ljběgi chutná odpočinutj.
Smrt — rozlaučenj se s tjmto swětem a se všemi w
něm gest tedy rukogemstwj wjtězstwj wjry, kteréž se
gewj: I. *na umjragjcjm, a za*

II. *na těch, gež umjragjcj opustil.*

A.

Když tedy, dle slow Páně, smrti toliko tichý spá-
něk gest, z kteréhož člowěk se zase probudj; zapudmež
wšecky strašliwé obrazy, kterých nám o smrti přepiatá
obrazotwornost a předsudky, při nichž gsme wyrostli,
malugj! Uschnětež slzy nad ztrátau milowaného předmětu
z oěj našich kanauj; nebo neumřel on, ale šel na od-
počinutj. I wždyť to on sám wěděł, a protož netrásł se
na audech swých, an se přiblizowal posel smrti. — Ge-
mu wolal on wstřjc: *Gá giž gdu, posečkej, neboť gsem
giž na cestě!* Ano, tak se připrawowal ten, gehož wěr-
nj přátelé, wděčné owčičky a wěkem sešlá matka opla-
káwagj. Wizte, gakž žádný rozumný pantujk se nedá
odstrašiti od cesty pro nehody geg potkati mo hauj, ale

zmužile se na swau sju spolehá a snažj i w bogi s wlnobitjm a bauřemi čjle žádané cesty dosáhnutí: takž i duše našeho mileného wlastence i w bogi se strašliwau smrtj a předchůdci gegjmi statečnosti wjry nepozbyla.

Přátelé! mohl on, genž dobře wěděł, kdo a co na něm ztrácj, mohl on směle zraky swé do kragů odpotčinutj, ano bez wšeho zděšenj obrátiti: proč bychom chtěli my ztráty geho tak přjlišně oplakáwati, wědauce tak dobře gako on, že ten, kdo se pod ochranu J. K. poraučj, *neumře, byby umřel*. O gá newjm, coby mohlo křesťanu tento krok do onoho swěta tak strašliwým učiniti! Hřjch owšem trpčj zpomenutj na saud nebeský, a mohlby gedinau překážkau slauti, proč tak mnohý z nás s tjmto swětem se nerád laučj; poněwadž gen ten křesťan, který raucho newinnosti swé čisté zachowal, anebo který s Bohem swým skrze swátost pokánj w přátelstwj opět wstupil, nemůž se spáchaného hřjchu báti, aniž teskliwě po swětě a gichž na něm zanechal se ohlžeti; neboť odcházj k tomu, genž wýslowně djtky swé těšj: „*Gá nechci smrt hřjšnjka, ale aby se polepšil a žiw byl*. Poněwadž wjm, že milený náš wlastenec slowa sw. Ambrože za heslo měl, a často ge sobě na paměti přemj-táwal, řjkage: „Kdo se bogj hřjchu, nemá přjčiny se báti smrti“; protože smrt mnohem důkladněgi hlásá hřjchu podwod a trest geho, nežli kterýkoliw kazatel: tedy směle mohu wás naděgj kogiti, že neumřel, gehož oplakáwáte, ale gen dřjmá, aby procitl a tamto před trůnem wěčného Otce za nás hřjšné se přimlauwal. O rce-te, kdo pak se třese před smrtj? Negsau-liž rauhatele wjry a miláčkowé swěta, kterj chtjce dwěma páuům slau-ziti, žádnému zadost učiniti nemohau?

Než tu mi snad někdo, namjtne: Hle i my gsme hřjšnjci, a předce se wšickui smrti nestráchugeme. Owšem negsme žádný bez winy a hřjchu: ale nás naproti tomu oblažuge wjra, že se nedá mysliti, aby gen ten spatřil twář Otce nebeského, který nikdy nezhrěšil; nebo, ó Hospodine! kdyby tomu tak bylo, kdož pak by uzřel Tebe, genž chceš, aby wšickni, které gi Kristu dal, k tobě skrze něho přiwedeni byli? Neymilegšj! Adam, Moggjš, Dawid, Ezechiáš, Petr, Pawel, Magdalena a milliony giných zhřěšili, a snad tžegi, nežli mnozj z nás, a předce gsau blaženi, gsau aučastnjci sláwy, gjž nynj z nás žádný hoden nenj. A pak kam by se poděla prawda

slow miláčka J. K., sw. Jana ěkaucjho: *Synáčekowé, nehřešte, a zhřešili-li gste, máte w nebesjch u Otce přjmluwčjho, sprawedliwého J. K., a ont gest obět sli towánj za ěřjchy naše, a netoliko za naše, ale za ěřjchy wšeho swěta.* 1. Jan 2, 2.

Takowéto myšlénky těšily milého našeho přjtele a vlastence, a mohau i srdce naše naděgj pokognau naplniti, že neumřel, ale odešel k otci nebeskému, aby dosáhl odměnu za wše dobré, gež z lásky swé čisté wydobyl sobě, a stal se i přjmluwčjm našjm před trúnem Boha žiwého. *O smrti, kde gest osten twůg, kde wjtězstwj twé, peklo!* Bůh náš gest Bůh lásky a dobroty, on zagisté nedá nám dlauho taužití nadarmo po tom, s ějmž zde srdce naše spogil; nebo co on ěinj, dobře ěiněno gest, a kdo dobře boguge, snadně i dráhu boge swého dokoná, a wjru swau zachowá i w smrti swé. Pročež nechťgmež zbytečně slzeti nad ějm, genž nám důkaz neklamný dokonalosti wjry swé umjrage podal; a přeswěďme se, že wjry a útěchy swé důkaz zanechal i na těch, gichž na tomto swětě opustil.

II.

Dějw mi ale řekněte, Neymilegšj! než dále pokročjm, proč pak obyčegně se lidé smrti bogj a pláčj nad ztrátou žiwota swého aneb milých swých? O byť by se kterýkoliw wymlauwal gak chtěl, wězte, že nás nic nestrašj wjce při spatřenjposla smrti, gako láska k swětu a ztráta geho. Než, přátelé! zasluhge-liž takowauto lásku swět? Nikoliw, on gest audolj pláčů, obydlj mrtwých, máti newděčná, která vlastnj swé děti šidj, a ošidiwši ge o wšerko, což gim milého gest, opustjť anebo docela zhubj. Hle, a předce se kwjľj, když nás na něm přjtel náš opustil. Tázete se geště proč? Ó wězte, nenj toho giná přjčina, než ta do oěj se stawjcej gistota, že co gednau zde ztratjme na tomto swětě, nikdy nespátřjme, aniž kdy nagdeme; neb nawždy ztratiti a neuzjťi wjce, co nás bawilo a co od nás milowáno bylo, gest zagisté strašliwé pomyšlenj, a zwlášťe pro toho, kdož se strachowati musj, a snad w zaslepenosti swé w skutku obává se ztratiti, gegž hledati měl, žiwot wěčný. Kdo miluge swět a rozkoše, gichž on dáti s to gest, nemiluge twůrce geho; a kdo nenáwidj Boha, nezachowává zákony geho; kdož wšak zanedbává zákony Božj,

nepřigde do králowstwj nebeského; neboť J. K. prawj: *Ne ten, který prawj: Pane, pane; ale kdo zachowá wůli otce neb. etc.*, a na giném mjstě: *Kdož má přikázanj má, a zachowáwá ge, tent gest, kterýž mne miluge.* Jan 14, 21.

Neymilegšj! rcete, gest-li se rownati budeme těmto wolagjejm: „Pane! pane!“ nepozbudeme-liž, strachugje se wšjm práwem smrti, i wjry, která nás učj: „*Ti, gešto zemřeli, negsau ztraceni, alebřz schowáni w domě otce nebeského.*“ Zdaliž nepochwáljte opatrnost zahradjka toho, který byl autlau kwětinu, by gi před přjwalem neb hauřj ušetřil, na gisté bezpečné mjsto zahrady swé přesadil, kdežby beze wšj pohromy potrwati mohla? Zagisté! Widjte, gak pak by nám gen napadnauti mohlo, přjlišně hořekowati nad ztrátou otce wěrného obci mu swěšené, nad ztrátou přjtele upřjmuého a nad ztrátou wdědného syna, proto, že přemaudrému zahradjku swěta zaljbilo se, žiwot wezdegšj vlastence našeho z této země do nebes přesaditi, aby se w powěťkj nebeském uchránil před nebezpečjm bauře pozemské a před zlými wnadami toho swěta, a zdokonalil k žiwotu nebeských občanů?

Owšem, že nelze patřiti chladným okem na ranuj hrob našich miláčků, ano tjm méně, čjm autlegi spogeni byli s námi swazkem přjzně a lásky; ba ztráta gegich způsobila tjm wětšj rány, čjm wybourněgšj byla gich duše a wzdělaněgšj srdce i hlawa gegich, čjm wjce oni se mjrným swým chowánjm našeho s nimi obcowánj hodněgšjmi činili, a čjm swětšj gistotau my o nich řjci můžeme: Geště déle mohli owšem kwěsti a žjti: ne ale krásněgi, nežli na onom swětě pod správau otce nebeského wěčně kwěsti a žjti budau. A protož plyňte tjm hogněgi slzy úcty, přátelstwj a lásky pro vlastence našeho, čjm wětšjm přeswědčenjm mi lze se těšiti, že to gsau slzy upřjmnosti a wraucnosti.

Hle, oko naše obracj se k nebi, a gakž paprsky slunečnj kapky garnj rosy sušj: takž mizj slzy naše z očj; neboť záře swětla neyswětlegšjho, genž se s nebes do prsau ustrašených béře, rozněcuge w srdci materském, dětinném i přátelském wiru našeho sw. náboženstwj takto: „*Duše sprawedliwých gsau w rukau Páně, žádně utrpenj nebude tam gim, a nedotkne se gich muka smrti.*“ Num. 3, 1.

A nynj mi fekněte, Neymilegšj! zdaž takowáto wj-
ra neulehčuge holesj těch, gichž okaušj se swětem we-
zdegšjm laučej se člowěk? Zdaž se neoswědčuge sja
prawé wjry krásným wjtězstwjm a wšech, kteří se Boha
bogj a geg milugj? Hle, nynj nepláčj opuštěnj, ale wě-
řj, že milý gegich neumřel, nobřž w domě otce nebeské-
ho schowán gest; nynj se kogj sladkau a gistau naděgj,
že den z mrtwých wstánj, i den sladkého shledánj bude,
a že láska, kterau spogeni byli, nynj se w lásku nesko-
nalau a čistau obrátj, proto že mrtwých swých i po smr-
ti milowali. „O smrti, kde máš osten swůg; peklo! kde
gest wjtězstwj twé!“

O budiž tobě wřelá, wděčná djka, nám swatá kat.
cjrkwí! tobě wzdáno budiž poděkowánj, že tak krásných
útěchy důwodů srdci zarmaucenému podáváš! Ty zo-
weš wěřcuj swé k oběti, k památce lásky, která se za
žiwé a mrtvé na oltáři Páně denně Bohu podává, a při
které se sluha twůg za spasenij gegich srdečně mod-
lj. Ty wybjzjš wěřcujch swých, aby spogili skraušenau
swau prosbu s prosbau obětugcujch kněze, wznášegcujch
se po zázračném pozdwihowánj modlitbau swau k trůnu
milostj Božjch; ano ty weljš we gměnu zemřelých, a-
bychom započaté skutky lásky dokonali, a napravili, což
by oni z pauhé křehkosti lidské byli skřiwšmi neb zane-
dbali naprawiti. Ó, té lásky, která z péčliwosti twé wy-
swjtá! Hle, Neymilegšj, tuž, před oltářem Páně nagde
zbožný syn, wděčný wychowanec, upřjmný přjtel, chudý
i bohatý, matka i otec, ba všickni hogné přjležitosti od-
měniti se těm, gešto gich giž opustili; a nahraditi, což
hy za žiwobyťj gegich nebyli gim dobrého proukaza-
li. Zde, na tomto mjstě, před twářj Swrchowaného mine
nás starost o ty, kteří nás předešli, aby nám připrawili
a wyprosili stánky žiwota wěčně šťastného; neb se nám
při spatřenj samého J. K. wjra a učenj geho tjm gasněgi w
duši zgewj; že čas utrpenj gich modlitbau prawau se
krátj, a že Bůh srdce, kteráž sám spogiti ráčil, zase
spogj a nikdý wjce nerozdwoj. Amen.

Na smrt
VINCENCIA ZAHRADNKA,
 faráře Křešického.

Smrti krutá, w čem se prowinila
 Proti tobě drahá naše vlast,
 Takau zes gj ránu zasadila,
 W nowau že gsi přiwedla gi strast?
 Slaup zes wywrátila wlastenectwa,
 Slasti zdrog že zastawila moc twá?

An Čech w twáři hledě swého krále,
 Z gehu sláwy počal plesati,
 Truchlozwuky slyšjenadále,
 Úmrtj přesmutné hlásati:
Zahradnjka ctného nenj wjce,
 Smrt zbledila drahé gehu ljce.

Muže všem, wždy, všude pomocného,
 Wjry plamenného zástupce,
 Přjtele swým milým přewraucného,
 Štěpána prawého staupence;
 Běda, běda, tmawý hrob ho pogal,
 By geg zpátkem nikdy wlasti nedal.

Kwělte žalostiwě Křešičané!
 Pastýřeč gste swého ztratili,
 S wámi kwjly weškeřj Slowané,
 Plody gehu genž se bawili;
 S wámi wlast i cjrkew hořekuge,
 Sluha wěrného w něm pohřešuge.

Cjrkew proti pekla branám hágit,
 Owěj swých na neywejš blažiti,
 Staré rány materčiny hogit,
 K tomu zřeli gsme ho dychtiti;
 K Muse české lásku rozněcował,
 Učil, prosil, káral, podporował.

Hwězda na obloze české zhasla,
 Která gasně k cjlj swjtıla,
 Aby w nebi na úswitě wzešla,
 Tam w swé oslawě se třpytıla;
 Ctná památka bude gehu gmenu,
 Dokud ctnost a maudrost má zde cenu.

Wáclaw Remert.

Hlavnj chrám sw. Štěpána we Wjdni. *)

Powšechně uznána gest prawda, že člověk, gak saudně zaznamenal Cicagnara, přirozeně hledj přičiny wěj smyslů geho dogjmagicjch wyšetřiti, a že se snažj začátek i konec gegich wyskaumati. Ani w přjrodě ani w pěkném uměnj nic na památkách nenj, čehoby půwod nechtěl wystihnauti; a předce, cokoli se nazpytuge, unohé wěci geho ucházegj mysli, které gakási hustá kryge rauška, giž powyhrnauti nikdý se nepodařj duchu lidskému. Zpráwy dřewnjch děgepisců druhdy swětýlko meej w dáwpowěkost; ale, nad gedni nábožnau lehkowěrau přisahajj, tjm ginj zdravým rozumem opowrhugj; z čehož gde, že gako zrak a sluch, tak i duch lidský má meze swé.

K takowému marně wynaloženému zpytowánj náležj i často namjtaná otázka, odkud gothické, či gak lépe naznačil Cesariano, německé stawitelstwj půwod wzalo? Neypodobněgšj odpověď gest ta, že u národů sewer-njch wzory Řeků a Řjmanů před očima nemagicjch stawitelé, chtěgje kryté stawěti chrámy, přjrodu za přjklad obrali, a uwykše nazwjce w lesjch wzywati božstwj, tytéž háge a lesy hleděli i w stawitelstwj wpodobňowati.

Aby práwě posaudil, dj Milizia, o uměnj a aučinku německých stawitelů, představ si dlanhau alegi, gegjchž stromů wětwe se u wrcholi swjgegj, a hle tak wyhljžj chrámowá loď slohu německého.

Mnohowáženým čtenářům tohoto časopisu podali gsme popsánj giž gednoho gothického chrámu, totiž Milan-ského, nynj druhý podáwáme *chrám sw. Štěpána we Wjdni*.

Na poděkowánj Bohu, že od Konrada III. cjsaře německého u wéwodstwj byl powýšen Gindřich II, přjgjmjm Jasomirgott, prwé markrabě rakauský, položil prwnj základ tohoto kostela l. 1114, a stawěnj toho tehdáž nepochybně gen malého a neywjce ze dřewa postaweného chrámu bylo we třech letech dokonáno; ale we 111 letech docela wyhořel, a zase tak spěšně gako po neyprw chrám ten byl wystawěn. Po sedmi letech potkalo tento nowý kostel totěž nešťěstj.

*) Wyobrazenj téhož chrámu Páně wiz w čele swazkn.

Král český Ottokar II., mocný a wálečný, byl l. 1276 pánem města Wjdeňského, rozšřřiw vládu swau od pomezj Baworských až k břehům řeky Dráwy w Uhřech, a od zátoky Adriatské až k zátoce Baltické. Tento mocnár opatřiw Bernarda Brumbackého, faráře dotčeného kostela, wšjm stawiwem, wystawěl geg opět, a sice prostraněgšj nežli prwé. S welkau rychlostj byla tato nowá stawba wykonána, neboť cjsař Rudolf byl se wšjm dwořanstwem přjomen, když l. 1278 za wjtězstw nad Ottokarem Te Deam w chrámě tomto bylo slawjno. Arciwéwoda Rudolf IV. rozšřřil geg (1359) a počal zároveň dvě welké wěže stawěti, z nichž wšak jen jedna dokonána byla. Za Fridricha III. Buchsbaum druhau wěž začal stawěti, ale umřel w práci té; geho nástupce Gřřj Klaig neměl ani prostředků ani schopnosti k tomu, a od toho času giž na tu wěž ani nepomyšleno. Kostel owšem za potomnjch rakauských arciwéwod byl wždy rozšřřowán a ozdobowán, až konečně do toho stawu přišel, w němž geg potud co welebnau a ctihodnau památku starobylého stawitelstw widjme. Kostel a wěž gsau z čtyřuhelujch kamenů postaweny a zewnitř podobiznami a okrasami skoro přikryty.

Wnitř krásj 38 mramorowých oltářů tento 222 stř. široký, 342 stř. dlouhý, 79 stř. vysoký chrám Páně, gehož klenutj na 18 osobě stogjcjch a na tolikerých slaupjch při stěnách odpočjwá. Náhrobků a wýborně malowaných oltářnjch obrazů gest tam hognost. Mezi náhrobky gsau k widěnj neyhodněgšj: Náhrodek cjsaře Fridricha III., arciwéwody Rudolfa IV. a manželky geho Kateřiny, Ewgena prince Sawogského, kardinála arcibiskupa a hraběte Trautsohna a Kolonice, Wjdeňského měšřanosty Antonjna Spiesshamra a slowútného letopisce a doktora w lékařstw J. Kuspiniána. W kameně wytesaná podobizna stawitele Pilgrama, nacházj se na spodku kazatedlnice, a zasluhge gakožto arcidjlo řezbárské zwláštnj pozornosti. W tomto kostele zachowáwagj se také mnohá srdce zemřelých rakauských cjsařů, mastj napuštěná, w nádobkách.

Hranolatá wejška wěže, kterau l. 1359 neb 1360, 7ho Března stawěti začali, wynášj 415 stř. Swršek gest prohlédacj, listjm a kwětinami owinutý. Sedm set djlem kamenných a djlem dřewěných stupňů wede až k uzšřřmu swršku, odkudž ale až neywešř po řebřjcjch se leze.

Hodiny as w prostřed wěže se nacházegjey, a welký, dle zpráwy kněze Reifenshubla 402 centů těžký zwon, gegž cjsař Josef I. z střelby při poslednjm obleženj Wjdně od Kary Mustafy I. 1683 dobytél. 1711 lji poručil, gsau widěnj hodny. Hormayer prawj, že, když Karel VI. od korunowanj na cjsarstwz z Frankfurtu do Wjdně se nawrátíl I. 1712, 26. Ledna tjmto zwonem poneyprw bylo zwoněno. Jan Achammer c. k. zwnař geg lil I. 1711, 21ho Čerwence. Wšeho wšudy stál 19,500 zl.; železo, gjmž připewněn, wáží 82 centů.

I w tomto kostele pod obogj bylo podáwáno. Na tak nazwaném „oltári pokrmů duše“ geště I. 1712 dvě ciboria se ukazowala, w gegichž dolegšku swatě hostie, w hořegšku swatá krew, a w knofljku oleg k poslednjmu pomazánj se nacházel. Důkaz, gak Ferdinand I. se přičiňowal katoljky s protestanty podáwánjm kalichu smjřiti a sgednotiti; i sám dwůr řjmský k tomu dal powolenj.

Gindy wisely nedaleko kruchty mnohé praporce; nyň gsau ale do městské zbrognice přenešeny. Maria Theresia dala w prwnjch letech wálky o nástupnictwj trůnu wedené, mnohé pruské, baworské a francanzské praporce zawěsiti. Neypamátněgšj z nich gest welký čerwený turecký praporec s průpowjdkami z koránu w porážce *Hamsabegowě* u Budjna Turkům wzatý od wéwody Lotharinského, oswoboditele města Wjdně. Až podnes připomjná tento praporec onoho strašného Hamsa Bega, gehož konec ale tklivé romantice podává látku. Dausagjce, že krasocitnj naši čtenářowé pouchýlenj od wypsánj kostela sw. Štěpána nám odpustj, a to tjm wjce, gešto p. Hormayer sám tento přjběh u wypsánj swé wmjsil, i my pěkný ten děg zde podotýkáme.

Přátelé, Adam Batthiany a Petr Szapary, stali se Hamsabegowi a pašowi Budjnskému hrúzau, bez přjtrže proti nim bogugjce. Po mnoha marných nástrahách uwjzl mladý rek Szapary na záloze, a byl, těžce gsa raněn, zagat.

Mstiwý Hamsa Beg bedliwě ho dal wyléčiti, zapráhl pak, dosti geg natrýzniw, s ginými křesťany před pluh. Turci nesmjrně žádali wýplaty. Darmo zpeněžila zauřagjey geho choř, co měla swého. Darmo wěrnj geho poddanj sami od sebe daň skládati chtěli. Darmo wyprosili ode dwóra powolenj, po celé řjši žebrati na wyproštěnj udatného hrdiny křesťanského a milowaného pána swého. — Mezi tjm zagal Adam Batthiany slawného

gednoho tureckého wüdec. Za něho we změně byl wy-
dán Szapary. Gako strašej kostliwec, s pošlýmá očima
a dlouhými wausy se wrátil. Gen poznenáhla lew zase
ke swé sje přicházol. — Když pak po wyswobozenj města
Wjdeňského Turci we všech bitwách byli poraženi, a
křesťané Budjna samého s mnohým krwe prolitj anto-
kem dobyli, byl Szapary mezi hlawnjmi hrdinami a Ham-
sa Beg mezi zagatými. Slawně při hostině přijjel wé-
woda Lotharinský na zdrawj Szaparymu a darowal mu
ukrutného mučitele geho, by s njm, gak libb, naležil. —
Tudjž běžel zbrojnoš Szaparyho, wězenj i útrpeaj družec,
do žaláře Hamsabegowa, by mu oznámil: „Nynj gsi w
rukau pána mého; hotow se na neslýchané muky pomstau
wmyslené.“

Po hostině Szapary a Battiany šli do žaláře Ham-
sabegowa. Szapary gal se mluwiti; „Znáš-li mne? Gdu,
bych se pomstil!“ — „A pomsti se, (odpověděl Turek).
Pohrdám tebau a klegi tebe, i w auzkostech smrti!“ —
„Tedy cti! wece Szapary, pomstu křesťana, gemuž swatá
wjra zlé dobrým ukládá odměňowati. Žiwot i swobodu
tobě darugi, bez wýkupu, bez wýmjny.“

Hamsabeg wzal ged pořád u sebe chowaný. Naskrz
proniknut gsa welikomyslnoštj Szaparyho, k nohanu geho
klesá, za odpuštěnj ho prose a za křesť, gešto wjra kře-
stianská takowým uřj ctnostem.

W skutku také byl Hamsa Beg pokřtěn.

Wšeco uměnj lékařů wšak giž nic neprospělo.
Několik hodin po té umřel. — Szapary newýslovně po-
hnutý byl mu kmotrem; ale také prwnj, kdo rakew geho
k hrobu doprowázal. Zda tedy dotčený praporec neza-
sluhge, by od Wjdeňanů šetrně byl chowan?

Po tomto kratičkém pouchýlenj se od wěci, račiž
laskawý čtenář několika památnostj toho chrámu si po-
wšjmnanti.

Gako kazatelna na hradě pražském se houosj mu-
žem, gehož mlčeliwost po všem swětě za swatého geg
wyhlásila, swatým Janem Nepomuckým: tak wjdeňský
chrám sw. Štěpána kazatelnu má kamennau, čtyřmi hlawn-
njmi poci cjrkwujmi w podobiznách okrášlenau, s njž
hlásal onen horliwý františkán Jan Kapistrán. W gedné
ruce kříž a w druhé meč byl wždy prwnj w pluku Hu-
niadowě. Když we wálce proti Mahometowi, gak Aeneas

Sylvius (viz také kroniky dvě o založení země české Kram. vyd. st. 484.) píše: Turci položivše se u Bělehradu, wšj mocj dobývati začali té strany města, kdež kněmu po rovnj přístup byl, a zasadiwše děla neslyšhané velikosti, prwnj zdi brzo položili, a tedy wpadše skrze obořenau zed' ukrutnau bitwu s křesťany swedli: Kapistran s vysoké wěže wolage, k zmužilosti křesťanůw napomjnal, korauhaw s znamenjm kříže ukazowal, pomocjim s nebe slibowal, nepřátelům zlořečil a za pomoc Boha žádal. Když pak Turci naschwále na utjkánj se dali, aby křesťany co neydále od města za sebau odwedli; w tom giný zástup po boku wypustili, kterýz by jim zase do města nedal. Naši neznamenali toho, w gaké by nebezpečenstwj upadnauti mohli; gešto kdyby málo dále byli odešli, předce i ze zadu od Turkůw obkljčení býti měli. Widěl se zdi Kapistrán postranuj wogsko Turecké, a poznaw zálohy, wolal na swé, aby se nawrátili. Nemoha slyšán býti pro veliký hřmot, buknowánj a traubenj, sám do pole k nim sběhl, a mezi dvěma wogsky, mezi meči a šjpy, sem i tam běhage, wolage a nawěšj dāwage, sotwa křížownjky k městu obrátil, kterjzto málo sobě Huniada wázili a méně mu wěřili, proto, že na wěšjím djle Němci byli a na Uhry náramně newrážili. Konečně předce přičiněnjm téhoz Kapstrana a Jana Huniady zwjtězili křesťané, ač s velikým počtem zabitych. — Na wěchnau tedy památku dal Karel VI. l. 1738 kazatelnu tuto w nyněšj podobě obnowiti a sochau téhoz swatého okrásiti.

Nemůžeme tohoto popsánj skončiti, bychom geště pozornu neučinili řtenáře na ten pěkný a daleko se otwřagjčj wýhled s vysoké wěže, pro kterauž také chrám tento k neyznamenitěšjím ewropegským se počjtá. Patřejcjm odtud mane na mysl dāwnowěkost za časů Řjmanů, stěhowánj se národů, znownarozenj Karlem velikým, wěk střednj křížownjků a Mongolů, Babenbergů a Hohenstaufů, Ottokara a Rudolfa, ač Čechowé, Uhřj a Šwedi, ač dwakráte Turci tyto bašty oblěhli, a nowý Řjm, nowé orly a nowé přetoriany pobauřený Ister byl uzřel! — Nikde tak mocně gako zde necjtj se prawda Cicerona prawjčjho: „Mjsta, kde welicj mužowé žili a působili, wjce geště nás zagjmaj, nežli nesmrtednj činowé gegich sami; — a hle to práwě činj tu neskončenost

toho města — kamkoli se ohlédneme, všudy na něj aký děg se rozpomjuáme.

Nesmjrny počet stawenj cjsarského města a 32 před-
městi, to neustále hemženj a běhánj lidj, gako myši se
zdagjcjch, to hřmotné hýbánj na ulicjch a prostorách
wzbuzuge rozgjmánj, které se předobře tomu mjstu hodj,
že všeecko dole se hýbe a měnj: nahoře však giž stá-
lost a pokog wěčný trwá.

Ondrák.

Nás Neydústogněgšj kujže Arcibiskup rátej každého
roku alumny swé, u přjležitosti poswěcenj gich na kněž-
stwj, knihami duchownjmu pastýři welice prospěšnými
obdarowati, což i letošnjho roku se stalo.

Z ohledu toho, žeby mnohý z weleb. duchowenstwa
některau z těch kněh rád sobě zaopatřil, an mu gegj wý-
bornost tjmto schwálena gest, uwadjme ge tuto všeecky
zegména.

Gedenkaždý z těch 21ma nowě poswěcených obdržel
dogmatiku pod názwem :

Institutiones theologiae dogmaticae. Tom. 5. editio
4ta. Auctore F. Liebermann. Moguntiae 1836; w ce-
ně 10 zl. 30 kr. stř.

Pak byly geště mezi ně rozdány :

Instructio practica Confessarii	—	od Zennera.
w ceně 2 zl. 15 kr. stř.	—	5 wýtisků.
Katechetisches Handbuch	—	Innsbruck 1835.
w ceně 2 zl. 10 kr. stř.	—	3 wýt.
Chrysostomus Homilien.	—	
w ceně 2 zl. stř.	—	4 wýt.
Lenkerinn der Sünder, von Ludwig von Granada.	—	
w ceně 2 zl. stř.	—	2 wýt.
Vollkommener Christ von Liguori.	—	
w ceně 50 kr. stř.	—	5 wýt.
Vollkommener Weltpriester von Liguori.	—	
w ceně 50 kr. stř.	—	4 wýt.
Fraissinous, Vertheidigung des Christenthums 4 Thl.	—	
w ceně 1 zl. 48 kr. stř.	—	2 wýt.
Drexelius, Schule des Krenzes und der Leiden.	—	
w ceně 1 zl. 20 kr. stř.	—	2 wýt.

Homo Apostolicus — od Liguori. (wýtah z geho
morálky pro zpovědnici.)

w ceně 1 zl. 48 kr. stř. — 7 wýtisků.

Lectiones in usum cleri — Viennae.

w ceně 43 kr. stř. — 4 wýt.

**Abendstunden zu St. Petersburg, oder Gespräche über
das Walten der göttlichen Vorsehung in zeitlichen Din-
gen, vom Grafen Maistre** — Frankfurt 1825 2 Thl.

w ceně 6 zl. 80 kr. stř.

Walters Kirchenrecht.

w ceně 4 zl. 30 kr. stř.

Möhlers Symbolik.

w ceně 3 zl. 30 kr. stř.

**Kardinal Lucerne, Betrachtungen über die Leidens-
zeit Jesu Christi.**

w ceně 1 zl. stř.

Leitung ängstlicher Seelen von Quadrupani.

w ceně 14 kr. stř.

**Brief des heiligen Leo an Flavian über die Gottheit
Christi.**

w ceně 18 kr. stř.

Geden owčinec a geden pastýř.

w ceně 2 zl. 35 kr. stř.

**Které milostiwé otcowské podělenj ke 300 zl. na
střjbre obnášj.**

Z p r á w y.

Dne 18ho Zárj b. r. byl nowě zwolený knjže biskup
Wratislawský *Leopold hrabě Sedlnický*, spoluand wys.
dúst. tamnj kapitoly, od neyd. Arcibiskupa Poznaňského a
Huždenského, Martina z Dunjnů, za biskupa swěcen, a w
ten samý den take intronisován.

Dne 7ho Řjgna, zwolený professor dogmatiky na
wysokých školách Pražských, p. Dr. *Jakub Beer*, u přj-
tomnosti celé wělebné fakulty theologické od ředitel
bohoslownjch studij (p. t.) P. Františka Tippmanna do ke-
legium slawně uweden, a na stolici učitelksau dosazen gest.

Dne 10ho Řjgna Geho knjžecj Oswjcenost (pl. t.)
Ondřeg Aloys, z Božj milosti Arcibiskup Pražský držeti
ráčil slawné Requiem u sw. Wjta za w *Pánu zesnulého
Neyoswjceněgšjho Knjžete Arcibiskupa Holomického,
Ferdinanda Marii Chotka, hraběte z Chotkowa a Wog-
njna*; k čemuž weškeré měšťanstwo Pražské pozwáno bylo.

Dne 15ho Listopadu wywołila wys. důst. wždy wěrná kapitola pražská aumrtjm w. d. p. kanownjka Wogtěcha Čecha, nedělnjho kazatele německého, na uprázdněné mjsto, důst. faráře u weysw. Trogice w Praze, pana *Mjchala Willera*, který 11ho Pros. inštallowán byl.

Dne 21ho Listopadu wywoleu byl od wysoce důstogné wěrné kapitoly Holomaucké, po žalostném aumrtj Geho knjžecj Milosti neydůstogněgšjho Arcibiskupa gegjho Ferdinanda Marie Chotka, hraběte z Chotkowa a Wognjna, na uprázdněné sjdlo Arcibiskupské, wysoce důstogný Pán, pan *Maximilian, swobodný pán z Somer-au-Beechh*, doktor bohoslowj, knjžecj vysoké arcikapitoly Holomaucké infulowaný druhý Prelát a Probošt, arcibiskupský rada a konsistornj přjsedjej, býwalý probošt městského hlawnjho chrámu Páně sw. Mauricia, arcikněz, kragský děkan a dozorce nad školami města a okrsku holomauckého, od Geho c. k. Milosti zlatým křjžem „pro piis meritis“ obdarowaný. Narezen we Wjdni w roce 1769. Ordinowán 1797.

O z n á m e n j .

a) Z té přjčiny, že náš Neydůstogněgšj Arcibiskup, knjže Pán p. t. žádá, by, kde to možuo, zaopatřowanj nemocných s ciborium pod baldachýnem se stáwalo: postarala se redakcej, k usnadněnj welebnému duchowenstwu, o zhotowenj způsobných a laciných ciborij, které po 8 zl. na stříbře k dostánj gsau.

b) By ale, gak se k Neyswětěgšjmu slušj, dle starodáwnjho přjswoj: „Sancta sancte tractanda“ sw. obřad ten se wšj slušnostj konán byl, a tak nošenj potřehných wěcj bud' w mošně bud' w pytljku před kněžem odstraněno bylo: wymyslil redaktor skřjtku s připewněnau swjtilnan z mosazného plechu, w wjž celý malý oltář se schowati, a rochetka, stola, agenda, izwonek, když se kněz od nemocného wraenge, umjstiti, a ministrant wše w gednom za rukowět odnésti může. — Podlé welikosti a aprawnosti gsau po 10, 12, 15 zl. na stříbře k dostánj. Wzory gich mohau se u redakcej nahljdnanti.

c) Pražská arcibiskupská konsistoř wydáwala ročně

tak nazvaný generálnj katalog všech diecesnj králówtwj českého, a sice až dosud gen 100 wýtisků. W těchto letech rozmnožilo se poplávánj, a učinila potřebu wětšjho počtu. — K wědomosti se dáwá, že přjštjm rokem každé žádosti se wyhowj; *gen at se požádánj w čas stane.* Cena býwá 1 zl. 12 kr.

d) We skladu slawné wždy wěrné kapitoly pražské nacházj se geště zásoba wzácného spisu: „*Scriptores rerum bohemicarum antiquissimi.*“ Prodává se spis ten před lety po 2 zl. na střj. (Redaktór Časopisu musil na Morawě takowý wýtisk 3 zlatými zaplatiti.) Z šetrného ohledu k milownjkům literatury České uwolila se wysoce důstogná kapitola newázané wýtisky po 1 zl. 30 kr. na stř. dáwati. W řemž poslažitj redakcj Časopisu se obětuge.

P o z w á n j .

Když wzácný někdo z přjbuzenstwa klesne w tmawý hrob, tu chudj gemu stawj sprostý kříž, zámožnj se starájj o nákladný náhrobek naď mjstem, kde tělo geho odpočjwá. Umře-lí w cizjch zemjch muž slawné paměti, skládájj se mnohočetnj ctitelowé geho, ano i obecnstwo, by wystawnostj nebo ústawem něgakým, pod geho gménem založeným, památku geho w počestnosti zachowali.

Nám milownjkům přjtomného Časopisu klesl 30. Srpna po nemoci několik dnj w tmawý hrob všem nám wzácný a ode všech wážený slawný spisowatel a pilný k tomuto Časopisu přispjwatel, důstog. pan *Vincenc Zahradnjk*, farát křešický, hljže Litoměřic, mage wěku swého 45 let, po choleře na hlawničku. Muž schopnostj wýtečných, náhledů, gasných a darů ducha zwláštnjch; Čech klassický, o národnj gazyk horliwý, o zwelebenj Časopisu tohoto horliwostj planaucj, přispjwánjm do něho neyštědnějj, a k žádostem redakcj neyochotnějj i neyslužebnějj, tak že ho giž giž pohřešugeme a dluho, pohřešowati budeme.

Kdož nám tedy za zlé pokládati bude, že wděcnau žádostj k němu huati gsauce, třebas sebe menšj památnjk na hrob geho postaviti taužjme. Obzvláště pak nás k tomu nabjzj práwě nás došlá žádost pozůstalé po něm 81 leté matky, w gegjmžto náruťj zemřel, bychom se k tomu propůgčiti si neobtěžowali, gakby se mu něgaký náhrobek způsobiti mohl. Za to pak ona všecku geho literárnj pozůstalost, w českých rukopisech záležejcej, Časopisu darowati chce.

Uznáwajjce welikých zásluh geho, a magjce před očima osiřelau staričkau matku, wyzýwáme všech přátel a ctitelů w Pánu zesnulého, by každý dle swé možnosti přispěti ráčil. My rádi se wšj ochotnostj rukau swých k službám podáwáme, dychtjce co neyžadostiwěgi whodný památnjk zemřelému wystawěti, tak aby spolu byl důkazem šetrnosti a wděcnosti našj, gakau práwě zásluhy o literaturu naši ctjti gsme obvykli.

Ljbiło-li by se gednan třetinan osiřelau matku až k hrobu podpórowati, — čjmž by se žagisté zemřelému neyljběgšj památnjk položil, — a dvě třetiny na slušný náhrobek odhodlati: žádáme, by štědrj páni zasjlatelé swé mjněnj nám o tom pronesli.

Co by se w každém čtwtletj sešlo, w tamto Časopisu bychom pak k wědomj uwáděli.

Pešina.

Ústaw swatojanského Dědictwj

počal we swém aučinkowánj loňského roku, a sice wydánjmu dwau spisů, z nichžto 1. má gméno: *Proc gsem katoljkem*, 2. *Bohomil*. Letos podáwá opět dwa spisy, a gmenuge gedn? *Pannu Orleanskau* (za 10 kr.), druhý: *Populárnj katechismus w rozmlawúnjch* (za 24 kr.). A tak Redakej hleděti bude každoročně dwa spisy wydati, gestliže ku prodagi podáwaný počet aspoň z wětšjho djtu se odbude.

Mimo to ale wycházegj spisy, které Dědictwj sice tisknauti nedáwá, které ale w prospěch geho se rozprodáwajj, gakož gsau:

Zitkowa: Odměna pilných djtek.

Winařického: Ljstky pilnosti.

Zimmermanna: Denkmäler.

Rottowa : Křížová cesta.

Růžičky : Nábožné pjsně.

Pešiny : Zprávy o korunování.

Redaktor Dědictw, spoluredaktor Časopisu pro katolické duchowenstwo, umjnil sobě letošnj třetj swazek Časopisu obzvláštnj přjlohau obohatici. Máť zagisté dle statut každý swazek gen z 10 archů záležeti: ale redaktor přiložil pagednánj, (z nichž čtvero giž w roce 1828 na Morawě byl přichystal), *na korunování krále našeho se wztahujcej*, 6½ archu silné, s krásnými rytinami; aby wznešená slawnost tato i w Časopise památnjk swůg založený měla. Protože ale práti gest, aby negen duchowenstwo w Časopise (latinským pjsmem) krásné to čtenj obdrželo, ale aby i laikům, kterj latinského pjsma gsauce méně powědomi, na tak nazwaný šwabach nebolíž německé pjsmo gsau nawykli, ke čtenj se dopomohlo; a spolu i proto, že mnohá žádost o podobný spis Redakcej došla: wydal Redaktor těch 6½ archu z Časopisu s rytinami zwlášťe frakturau pro swětský lid, — gak se toho také w předmluwě dočjsti gest; — připomjnage sobě, že také to i ostatnjm duchownjm Pánům, kterj Časopis nedrží, — a těch gest wětšj počet, — wzácné a milé bude, takowého čtenj se dopjditi, a snad i na darování sobě ho zaopatřiti. Owšem, že w nowinách se dočjtáme o slawnosti oné; ale ne o modlitbách swětj-cjho Arcibiskupa? Zdaž se wykázati můžeme obřadem u wyswěcowánj (ritus consecrationis) w německém gazyku? — A co ginák nemáme, to tuto w mater-ské řeči obdržugeme.

Za druhé, kdo rozumj rytinám a tisku, ten uzná, že cena geho mjrná gest; nebo 40ti kr. gsau asi tak ty dvě rytiny zaplacenj, spjsek přicházj při nich skoro darmo.

Za třetj, čistý wýnos obětuge se Dědictwj Swatojanskému; a giž proto bý měl spjsek tento wjtaněgšj býti, nežli se w skutku widj.

Nač Dědictwjm Swatojanským bdj ale obzvláštnj ochrana; nebo při wšj lhostegnosti a chladnosti předce giž we dwau létech 130 spoluaudů se počjtá, a předce giž *Proč gsem katoljkem* 4000 a *Bohomila* 2500 se wyprodalo; a od toho zwláštnjho spjsku: *Zpráva o korunování*, gediný kaplan w buděgowické diocesj, pro swé okolj, giž 75 wýtisků odebral, a wjce geště odebrati slibuge.

Spisu toho tisklo se gen 1000 wýtisků, za který by se po čase trogjm penjzem rádo platilo, kdyby k do-
stánj byl. Protože se předmluwa neuwážila, i proto také
mnohého pozastawowánj se z mnohých stran; ne ale
winau

Redakcj.

*K dědictwǔ sw. Jana Nep. w měsĳci Řĳjnu a Listo-
padu přĳtaupili:*

P. T. P. a. p.	zl.	trĳ- da-	wýt. dar. pod.
Josef Kinzl, kaplan w Plaňanech.	10	III	1
Severin Wobornĳk, farář w Křečowicĳch.	10	III	1
Jakub Lang, farář w Kralowicĳch.	10	III	1
<i>Jan, wévoda Saský.</i>	15	III	1
Antonĳn Lagler, Gen. Vik. pražský wedancĳ.	10	III	1
Josef Šmidinger, pro město Strakonice.	20	III	1
Fr. Šoreyš, spoluzakladat. k předešl. 80 zl.	5	,,	,,
Wáclaw Cĳkhart, arcibi. zpowědnĳk u s. Wĳta.	10	III	1
Anna Kunfowa, kupcowá w Sluknowě,	20	III	1
Wotické vikariátĳnĳ duchowenstwo.	22	III	1
Wáclaw Lauterbach, kupec w Mladé Boleslawi.	10	III	1
Antonĳn Kopecký, farář w Kostomlatech.	10	III	1
Josef Schütĳz, farář w Stěĳtĳ.	10	III	1
Josef Renner, farář we Měclech.	10	III	1
Antonĳn Nowák, kaplan w Libáni.	10	III	1
František Těšĳnský, kaplan w Lise.	10	III	1
Josef Kauble, správce duchownĳ w Laukowě	10	III	1
Jos. Lindauer, kanow. na hrádě Pražském.	10	III	1
Bělecký Korn. předst. piar. resid. w Berauně.	10	III	1
	222	,,	18

O h l á š e n ĳ.

Při ohlášenĳ IX. roĳnjku opowázili gsme se wzác-
ným pánům odĳhratelům mnoho přĳslĳbiti. — Důwěrně
hledĳme každému w oĳi, a daufáme, že gsme wĳce podali,
nežli se od nás oĳekáwalo. Pogoduánĳ gsau zagĳstě

důkladná, neřku-li klassická, půwodnj; obsah obšjrný, zábawný; wydánj čisté a auhledné; přiložené rytiny nákladné. — Zdaž gediný III. swazek celého předplacenj nenj hroden? — K II. swazku scházegjej rytinu dodáme pozděgi, gakož i tabulky. Dosti gsmě se přičinili, aby k ukončenj přišly; co ale w moci našj nestogj, tu samř gen trpěliwě čekati musjme; a wšak sljbené dlužni nezůstaneme.

Pro přjštj ročnj, který nowým pjsmem tištěn wycházeti bude, chystáme:

Do sw. I. základopis chrámu Páně sw. Wjta;

Do sw. II. wyobrazenj gehu nyněgšj wýstawnosti;

Do sw. III. základopis k auplněmu dostawenj gehu, a

Do sw. IV. wyobrazenj, gakby wyhljžel, kdyby dostawen byl.

Tato poslednj přjloha zasluhge sama gediná, by každý wlastence, nerci-li každý duchownj, sobě gi opatřiti hleděl. Gestič to wzácnost, kterau Čechowé dosawáde neznagj; a krása to takowá, že i wýtečnj w kreslowánj umělci s potěšenjm se gj diwj. — Přitom všem předce cenu Časopisu nezvýšugeme, nobřž důwěrně čekáme, že množstwjm odbjratelů do nákladu tak welikého budeme moci se odwážiti. A protož oznamugeme, že ročnj ten, buď z rukau našich, nebo po kněhkupectwj, gak kdy přwé gen po 2 zl. dostáwati se bude; poštau ale, (franko až na poslednj poštownj mjsto, tedy třebas až do Brodů nebo do Splitu), po 3 zl. na stjbjře.

Každé obgednánj 10ti wýtisků u redakcj obdržj gedenáčtj wýtisk z darma; při 20 wýtiscjch i zaslánj bude darmo.

Počjtalo se w tomto roce přes 900 odbjratelů; — w přjštjm bychom gich rádi 1000 přiwjitali!

Od redakcj Časopisu pro katolické duchowenstwo
21. *Prosince* 1836.

W. Pešina,
redaktor.

N á w ě š t j.

Na wýslownj žádost Geho Excellencj (p. t.) Pána Pana Neywýššjho Purkrabjho předkládáme welébnému duchowenstwu a weškerým přjchylným čtenářům přjtomného Časopisu následugjej dwoge ohlášenj :

So eben ist in Prag folgendes Werk erschienen, und in der Kunsthandlung Bohmanns Erben (Altstadt Zeltnergasse N. C. 561.) zu haben :

Denkbuch

über die Anwesenheit Ihrer, k. k. Majestaeten Franz I. und Caroline Auguste in Böhmen im Jahre 1833. Gross Quart, 27 Bogen Text und 81 lithographirte Beilagen. Velinpapier, broschirt in Umschlag, gedruckt bei Karl Wilhelm Medau in Leitmeritz.

Když Gegich Msti. Cjsař František I. a Cjsařowna Karolina Augusta roku 1833 králowstwj České dlanho ždanau potěšili návštěwau, dali Gimě na gewo obywatelé welmi pohnutelné - důkazy lásky a přjchylnosti swé tak, že toto cestowánj wěrně pamětnau zůstane udalostj. Zdálo se Geho Excellencj, Neywýššjmu Panu Purkrabjmu zaslušné, aby we zwláštnj knize, (gegjžto wýnos by se mezi weškeré po Čechách ústawy pro chudé rozdělil), potomstwu zachowáno bylo wšecko, co nadšenj okamženjm, na swětlo připrawilo. Myšlénka tato přigala se w celých Čechách s welikau ochotnostj, a zjškala w krátkém čase 2500 zápisek. Tato kniha wyšla nynj pod dotčeným gménem, wyprawuge cestowánj neywýššjho wladěře a wladkyně skrz třinácte kragůw Českých, a Gegich zastawenj w Buděgowicjch, w Strakonícjch, w Plzni, w Žatči, w Teresjně, w Praze, w Hradišti Mnichowém a w Hradci Králowé; wypisuge wšecky slawnosti, gimíž neymilostiwěgšj země Pán uwjtán byl, kteréž heze wšeho přeplněnj nenečasto byly slohu básnického, wjtězné brány, oswjcenj; při řemž se wšecky k tomu přjnalěžegjej nápisy zdělugi, a časté návštěwy Gegich Majestanstj rozličných weřegných a privátnjch ústawů. Mimo to obsahuge kniha tato mnohá paměti hodná wygádřenj Geho i Gegj Msti., a wšecky na tento slawný čas zhotowené

básně a řeči w českém, německém, latinském, wlašském i francouzském gazyku.

Mimo krásný, die nálezu p. Josefa Führioha kamenopisně zhotowený titulový list, přidáno gest osmdesát, welikau pečliwostj wykreslených, kamenopisných obrázkůw, mezi nimiž se od p. Vettera zhotowené zvlášť wyznamenáwagj, předstawigice wšecy téměř wjtězné brány a gehlance (pyramidy) i s pohledem na gich kraginu, gakož i znamenitěgšj transparenty. Anať i auprawa kněhtlačitelská této knihy wznešená gest, dwognásob přjgemným zagisté bude dárkem každému vlastenci, a každé knihowě k ozdobe slaužití bude.

Cena předplacenj 3 zl. stř. nezvýšila se, ač mjsto připowězených dwadcti, geden a osmdesát kamenopisných obrázkůw přidáno gest. Krámská cena ustanowená gest nynj pro Čechy 4 zl. stř., a kromě Čech 5 zl. stř.

P. *Jakub Fischer*, společník kněh- a obrazokupectwj Bohmannových dědicůw w Praze, uwolil se co neywolnoslužebněgji zásilky knihy této zdarma obstarati. Nedává se tato kniha do komissj, nýbrž. toliko profi zaplacenj hotowými od dotčeného kuěhkupectwj franko se rozesjlá.

Kromě Čech dáwá se wšechněm kuěhkupectwj 25 aurokůw náwdawkem. Gakého odbytu se tato kniha dočká, swým časem weřegně se ohlásj.

W Praze dne 5. Prosince 1856.

So eben ist in Prag folgendes Werk erschienen, und in der Kunsthandlung Bohmanns Erben zu haben:

Die Gemaelde der Kreuzwegkapellen
auf dem Lorenzberge zu Prag.

„Nach Komposition des Wiener akademischen k. k. Galleriekustos, Joseph Führich, in Kupfer gestochen von Wendelin Želisko, Joseph Skála und Joh. Battmann. Vierzehn gestochene Blaetter sammt einem gedruckten Titelblatte in gross Folio“.

Starodáwné kapličky křižowé cesty na Petřjně w Praze byly giž tak spustlé, že bylo giž zapotřebj slu-

šného přestawenj. Na předeslané pozwánj wygáďřily se njže gmenowané osoby a spolkové, že náklad téhož přestawenj ponesan, magje k nowé ozdohě slaužitj králow-skému hlawnjmu městu.

Knjže Pán Arcibiskup Pražský, hrabě *Šarbek Ankwic*, Excelleněj Páni biskupowé: Buděgowský p. *Růžička*, a Králohradecký p. *Haul*, Litoměřický p. biskup *Hille*, Češtj Páni Stawowé: P. *Ferdinand*, knjže z Lobkowic, p. *Christian*, hrabě z Waldsteinůw, swětjej biskup p. *Tippmann*, Braunowský p. praelát *Beneš*, probošt u sw. Wjta, p. *Medljn*, Pražské wysoké školy s třemi pražskými gymnasii byli zakladatelowé po gedné kapli, a královské hlawnj město ugalo se stawenj třj kaplj.

Poněwadž z mnohých ohledůw přjhodněgšj se býti widělo, aby kaple tyto z boku Petřjna na chlum geho přeneseny byly, odkud se pěkný pohled na město a geho okolj rozprostřrá: připrawil se tedy k tomu plochý a dosti prostranný tento chlum, zahrada se na něm založila, pěšj i wozowá cesta k němu oprawiła a znowa wydłáždila se.

Nowé kaple wzdělány gsau pracj p. stawitelského mistra *Kranera*. Dle náwrhu cjs. král. stawitelského wrchnjho ředitelstwj měl p. Jos. Führieh, kterýž malowánjm na wápně we *Ville Massimi* w Řjmě slawného gměna si dobyl, tyto kaple mistrným štetcem swým ozdobiłi, a zhotowil giž k tomu obrazce, kteréž daly se hned wryłi do mědi, dokonati pak swělio djla nemohl, protože w tom čase za opatrownjka cjs. král. obrázárny we Wjdni ustanowen byl. Obmýšlené obrazy magjř tedy od některých na slowo wzatých umělcůw Mnichowských, budaucjho roku, až zdi náležitě wyschnau, dle náwrhu Führiehowa wywedeny býti. Přjprawy k tomu staly se giž.

Obrazy tyto, gimíž Führieh opět bohatau plodnost ducha swého dokázal, s opatrnau pečliwostj wryty gsau do mědi, a sice šest od p. *Wendel. Željzka*, sedm od p. *Jos. Skály* a geden od p. *Jos. Battmanna*, a přestawugj následugjjej wýgewy z umučenj Páně: Ježjš na smrt odsauzen. Ježjš přjgjmá křjž na ramena swá. Ježjš poňeyprw klesá pod křjžem. Ježjš, nesa křjž potkává se s matkau swogj, anař gest pohřjžena w žalosti přebolestné. Šimon Cyrenský přjnnocen gest, pomoci křjž Páně nesti. Weronika podává raucho Pánu, aby pot sobě setřel. Po druhé klesá Ježjš pod křjžem. Ježjš

napomjňá plačejc ženy Jerusalémské. Ježš po třetj kle-
sá pod křžem. Ježš gět obnažen. Ježš se přibgjná
křž. Ježš na křži umjrá. Tělo Páně sňato s křže
klade se do lůna Marie Panny. Tělo Páně klade se do
hrobu.

Cena zdařilých těchto rytin gět pro Čechy 3 zl. stř.,
kromě Čech 4 zl. stř. Daufá se ostatně, že mnohočetnj
milownjci téhož uměnj tjm účimliwěgšjho podjlu na práci
této bráti budau, an čistý wynos k tomu gět ustanowen,
aby se položila gistina k zachowánj těchto kapliček.

Co do prodávánj těchto rytin, totěž k pozorovánj
gět, co u knihy s wrchu gmenowané.

Redakcj Časopisu obětuge se k službám pánům od-
bjratelům, kteřjby se těmito dvěma znamenitými spisy
zaopaffiti chtěli.

O b s a h

wšech čtyř swazkůw dewátého ročnjho běhu.

Pogednánj.

1. Dogmatická.

- O praktickém užjwánj katolických učenj wjry.
Od Jarol. Zeidlera, opata Strahowského . . . I. 3
- O náboženstwj počestného toliko muže. Od Jak.
Begra II. 187 III. 481
- O racionalismu. Od Zahradnjka II. 227
- O dědičném hřjchu. Od téhož IV. 649.
- Na gakých základech spočjwá wzywánj Swatých.
Od J. Hlawáče IV. 606
- O přjdawku w Otčenáši. Od F. Lukše . . . IV. 708

2. Mrawoučenj.

- O počtě swatých ostatkůw. Od Lukše I. 62
- O přjsaze. Od J. V. Jirsjka II. 280
- O wnitřnj powaze etnosti. Od V. Zahradnjka III. 532
- Běh k nám mluj také dopuštěnjm nemocj. Od
Fr. Slámy IV. 665

3. Uwedenj w Pjsma swatá.

- Wýklad na Eusebia Caesaregského historie Cjrkewnj knihu III. kapitolu 25., s ohledem na ustanowenj sněmu Tridentského o pjsmech swatých. Od Dra. W. Kozelky I. 28 II. 256 III. 562

4. Historie Cjrkewnj.

- Historické wyobrazenj pražských biskupůw i arcibiskupůw. Od M. A. Přibyla . . . I. 84 IV. 710
- Zlomek žiwotopisu sw. Polykarpa. Od Dra. Körnera IV. 684
- Kostel sw. Štěpána we Wjdni. . . Od Ondráka IV. 807

List cjrkwe Smyrnenské o mučedlnictwj sw. Polykarpa. Od Dra. Körnera	IV. 689
Bitwa u Jarmuku. Od Fr. Wetešnjka	IV. 740
Naděge Cjrkwe katolické w Ewropě. Od Jos. Horčice	II. 303

5. Pastýrský úřad.

O prawém nakládánj duchownjho pastýře s nekatoljky. Od V. Zahradnjka	I. 48
Řeč při swěcenj kaple. Od Geho arcib. Msti. Ondřeje Aloysia	II. 374
Pohřebnj řeč. Od Josefa Hochmanna	II. 373
Pastýrský list Bedřicha z Božj Milosti Arcibiskupa Solnohradského	II. 388. III. 630
Kázanj na slawnost korunowánj. Od J. V. Jirsjka	III. 590

6. Cjrkewnj Práwo.

Přjpad z cjrkewnjho práwa. Od J. V. Jirsjka	IV. 701
---	---------

7. Liturgie.

Slawnost korunowánj G. C. K. M. Ferdinanda V. a Marie Anny. Od W. Pešiny	III. 435 a 477
--	----------------

8. Básnictwj.

Wjra Kristowa. Od W. Rennerta	I. 98
Hymny Cjrkewnj. Od K. Winařického	II. 334
Hlasy Duchowenstwa při korunowánj Gegieh C. K. M. Ferdinanda V. a Marie Anny	III. 1

9. Literatura.

I. 101. II. 339. III. 619. IV. 761. Recensj gsau od V. Zahradnjka, J. V. Jirsjka a Fr. Hawránka.	
9. Zákony	I. 122. II. 366
10. Cjrkewnj zpráwy. I. 123. II. 369. III. 526. IV. 787	

POZNAMENANÍ

w i z c h P. P.

SPISOWATELŮ,

KTERÍ TENTO ROK, 1836,

pracemi svými k ČASOPISU tomuto

příspěvali.

P. T. P. a p.

W PRAZE.

Beer Jak. Dct. prof. čest. komthur rytířsk. řádu křížovníků.
Hawránek Frant. kněz rytířsk. řádu křížovníků, a kapl.
Hron Wogtčch, administrátor ve všeobecné nemocnici.
Kozelka W. Dct. prof. bibl. studij, býw. děk. fakult. theol.
Pešina W. kanovník, redakt. Časop. a Dědictwí S. Jan.
Procházka Wogt. čest. kanow. na Vyšehrad. far. u s. W.
Příhonský Frant. Dct. Děkan fakult. filosof. čest. kan.
Říha Bonawent. kněz milosrdných bratří.
Štůlc Wácl. arcibiskupský alumnus w II. roce.
Wáclawjček W. Dokt. kanow. u s. Wjta, c. k. Gub. rada.
Wagenknecht Jos. kaplan u sw. Gindřicha.
Zimmermann Jan, ryt. řádu kříž. skript. c. k. knihowný. t.
Zimmermann Josef, kaplan u sw. Hawla.

W ARCIDIOECESJ PRAŽSKÉ.

Desolda Jan Nep. klerik Teplský, pastorał. studugjoj.
Hlawáč Jan, vikar. tagesnjik, farář w Postupicjch.
Hochmann Josef, kaplan w Raudnici.
Horčice Jos. theol. kandid. kanow. w Staré Boleslawi.
Jabulka Frant. duchownj správce w Konogedech.
Jirsjk Jan, farář w Minicjch.
Karljk Hugo, kapitulár, a prof. ejrk. práwa w Teplé.
Márek Gindřich, farář w Kozogedech.
Smetana Jos. Doct. kapit. Tepl. prof. fys. math. w Plzni.
Šindelář Arnošt, kapit. Teplský, gymnas. katech. w Plzni.
Sturm Josef, adm. děkanstwý w Manetjně.
Wirking Leopold, infal. probošt, arcib. notář w Raudnici.
Wotýpka Josef, duchownj správce w Popawicjch.
Žitěk Wáclaw, duchownj správce w Srboj.

W DIOCESJ LITOMĚŘICKÉ.

Bürgermeister Josef, farář na Hůrce.
Pohořelý Josef, kaplan w Brozanech.
Weinolt Frant. Dct. theol. prof. pastorálky w Litoměř.
Winařický Karel, farář na Kowáni.
Zahradník Vincenc, farář w Křešicjch. †

W DIOCESJ KRÁLOVĚHRADECKÉ.

Brandeys Wácl. kaplan w Třebechowicjch.
Hawelka Josef, kaplan w Dobrušce.
Reys Jan, kand. theol. kaplan w Kopidlně.
Rozšlapil Josef, kněz cirkewnj.
Trnka Jan, kněz cirkewnj w Praskačce.
Wacek Frant. Vik. c. k. dworský kapl. děk. w Kopidlně.

W DIOCESJ BUDĚGOWICKÉ.

Körner Jan, Dcr. rekt. a prof. w Buděg.
Nowáček Jan, kaplan w Krumzaku.
Šweiner Giřj, zámecký kaplan w Chlumě.
Wacek František, zámecký kaplan w Břežnici.

W ARCIDIOCESJ OLOMAUCKÉ.

Tutta Jan Nep. arcib. Vikář, děkan w Opatowicjch.

W DIOCESJ BRNĚNSKÉ.

Holásek Josef, farář na Blansku.
Klácel Matth. kněz řád. sw. August. w Brně, bibliotekář.
Krátký Wácl. kapitulár řád. sw. Norberta w Nowé Říši.

WE WJDNI.

Kristof Ignác, kněz řádu Redemptoristů, český kuzatel.

Wšech 47.

Wáclaw M. Pešina,
*kanowijnk, kaneist. rada,
redaktor.*

František Čelakowský,
corrector stíli.

POZNAMENÁNĚ

wysoce ctěných Pánů panů Odběratelů Časopisu
pro katolické duchowenstwo, w roce 1836.

I. W arcibiskupstwġ Pražském

Geho Knjžecj Milost, Neydůstogněgšġ Pán a pan
Ondřeg Aloys, Arcibiskup Pražský, Hrabě Škar-
bek Ankwič z Poslawice, Welkokřjžnjġ řádu
Leopoldowa, Primas králowstwġ českého, a t. d.

Wysoce důstogný Pán, pan František Tippmann, biskup
Satallský, Suffragan, Konsistornġ Praeses, Dom-Kantor,
Děk. Starobol. Direkt. fakulty theol. A. D. S. J. *)

Wysoce důstogná Kapitola a Konsistoř.

P. T. P. a p.

Jan Medlġn, Probošt hlawnġho chrámu Páně Sw. Wjtá.
Frant. Pöllner, kapit. děkan, gym. direkt. wýbor zemstawů.
Wáclaw Neumann, prélat, kapitolnġ arcijáhen, kons. rada.
Josef Rauch, prélat, Domscholastik. konsist. rada. A. D. S. J.
Josef Werner, Dom-Custos, konsist. rada, rytġř wġce řádů.
Mikul. Tomek, Dokt., kanownġġ Senior, kons. rada. Exam.syn.
Wácl. Wáclawġček, Dokt. kanow. Gub. rada, děk. u. s. Apolindře.
Jan Aloys Renner, kanow. kons. rada, examin. synodalis.
Wáclaw Pešina, kanownġġ, kons. rada, *redaktor*. A. D. S. J.
Wogtěch Čech, kanownġġ, konsist. rada. †
Josef Lindauer, kanownġġ, konsist. rada.

Josef Helfert, Dokt. prof. cġrkewnġho práwa, kons. rada.

Aloys Wydra, Dokt. práw, zemský advokát, kons. rada.

Kodauer Jan, tagemġġġ arcibisk. konsistoře.

Šġman Martin, expeditoř a kasjr.

Bretschneider Karel, dokt. práw, protokolista w konsist. radě.

Knjžek Frant., registratoř.

Šmġd Vincenc, protokolista exhibitů.

Hönlger Jarolġm, zástup. při protokollu, *aučet wed. časopisu*.

Kalina Jan z Jetensteinu, kancellista.

Zimmermann Antonġn, kancellista, *auč. wedawcġġ Dědġctwġġ S. J.*

Josef Horčice, kanownġġġ w Staré Boleslawi. A. D. S. J.

*) A. D. S. J. znamená Aud Dědġctwġġ Swato-Janského.

Arcibiskupský seminář.

P. T. P. a p.

Jan Büttner, kanovník, rektor Semináře.
Ignác Mráz, čestný kanovník, spiritual.
Antonín Rost, Dokt., předses.
Josef Palleta, podpředses.
Antonín Rispler, provisor.
Seminářská biblioteka.

Nowosvěcení kněží.

Christoph Jan.	Lindner Jan.
Ehrenberger František.	Moestl Wáclaw.
Hrdina Wáclaw.	Negedlý Vincenc.
Konopa Jan.	Titěra František.

Burka Karel, Diakon.

Posluchači bohosloví w IVtém roce.

Breisl Jos. opatrow. kněhowny.	Lopata Norh, řádu sw. Frant.
Kehrn Martin.	Opatrný Frant.
Košalowský Ludw. klerik Sion.	Piller Frant.
Kukla Antonín dioec. Králoh.	Prusjk Blažeg.
Laušmann Jan, dioec. Králoh.	Šabat Josef.
	Wilt Hynek.

W IIItjm roce.

Kettner Jan.	Swoboda Frant. dioec. Litom.
Khiský Josef.	Šiller Karel.
Lopatka Jan, dioec. Buděg.	Turkowie Ondřeg.
Mensingner Karel.	Wondra Wáclaw.
Saukup Jan, dioec. Buděg.	Swoboda Ang. dioec. Bud.
	Zimmermann Antonín.

W IIhém roce.

Čermák Josef.	Saukup František.
Klimeš Emanuel.	Slawjček Antonín.
Krásný Ondřeg.	Suchan Matěg.
Pokorný Wáclaw.	Sušický Antonín.
Prucha František.	Štika Emanuel.
Putschögel Wáclaw.	Štalc Wáclaw.
Rottenborn Wáclaw.	Wewerka Emilián.

W Injm roce.

Bernardín Wáclaw.	Maschek Frant.
Fabián Josef.	Stanzl Arnošt.
Feuerstein Josef.	Stropnický Wiljm.
Girke Jan.	Stříbrný Wáclaw.
Hegner Josef.	Thiel Frant.
Knotek František.	Wěsjn Frant.
Kratochwjle Wogtěch.	Wlček František.

Geho Excellencj, wysoce urozený Pán, pan Karel Chotek hrabě z Chotkowa a Wognjna, Rytjř c. k. rakauského zlatého rauna, Welkokřjžnj k. rakaus. řádu sw. Leopolda, cjs. ruského řádu S. Alexandra, a rytjř král, sardin. řádu sw. Maurice; Neywysšj Purkhrabj králowstwj Českého, cjs. král. tagná rada, a t. d.

Po městech Pražských.

P. T. P. a p.

Jos. Köhler, Dct. General a welmistr řádu křiž. s čerw. hwězdau.
Hieronym. Zeidler, Dokt. Opat Strahowský, prelát, c.k. Censor.
Antonjn Lagler, farář u sw. Štěpána, wedaucj tagemnj generálnjho vikariátu far Pražských. A. D. S. J.

Beer Jakub, ryt. řád. křiž. kommandator, Doct. prof. dogmat.

Böhm Wácl. katecheta při malostr. Gymnasium.

Borosch a Andree, kněhkupectwj, pro negmenowaného. *)

Buriánek Frant., arcib. poenitentiár u sw. Wjta

Censura, cjs. král., 4 wýtisky.

Cickart Wáclaw, arcibiskupský zpowědlnj. A. D. S. J.

Čelakowský Lad. Fr., *korrektor Časopisu.*

Chlad Emanuel, řehole kapucjnů, kazat. u sw. Josefa.

Čjžek Daniel, farář u sw. Wáclawa.

Daubek Frant. represent. měštan na now. měst. cjs. 247.

Duchownj u sw. Girj.

Fabián Jan, adjunkt při fakultě theol. supl. bibl. stud, N. Z.

Fanta Antonjn, kněz cjrkwenj.

Frank Josef, kněz cjrk. wychowatel hrabat z Waldsteinu.

Friček Nepom. Provincial řehole w. p. Františkánů.

Habětinek Wáclaw, kněz cjrkwenj.

Hanka Wácl. rytjř Wladim. řádu, bibliot. národ. Museum.

Hawránek Frant. kněz rytjřs. řádu křiž. kapl. u sw. Frant.

Haynerich Matěj, kaplan w Teyně.

Herrschmann Frant. farář u sw. Ducha.

*) Redakcj uctiwě žádá, by páni odbjratelowé sobě neztjžili gména swá nám skrze kněhkupectwj, které gich obsluhuj, k wědomj dáti. Neb žádně kněhkupectwj neodebjrá Časopis pro swě osobnj bawenj se; a když Poznáménámj tjmto páním Odběratelům šetrnost swau proukázati chceme, tedybychom rádi ze gména gich zde uwedli.

Hollec Jos. podpřewor rytjrk. řáda křižow.
Hollubáf Gotthard, kapitulár na Strahowě a kaplan.
Horák Antonjn, far. u sw. Apollináře w Praze.
Hron Wogtěch, administr. we všeob. nemocnici. A. D. S. J.
Hurka Vincenc. kaplan u sw. Haštala.
Jánský Wáclaw, mistr bednářský w čjsle 560 na now Měst.
Jechl Frant. pěstauu hrabat z Hartmannů.
Jedlička Emilian, kapitulár a kaplan na Strahowě.
Jungmann Josef, dokt. filos. Praefekt. na akad. Gymn.
Klenka Jan, kaplan u sw. Wogtěcha.
Kolenatý Eduard, klerik malthéský.
Kolenatý Jos. rytjrs. malthes. řádu far. u Mar. de Vict.
Kořen Jos. rytjrs. malth. řádu tagem. a kat. wz. školy děw.
Kraus Eduard, kaplan u sw. Mikuláše.
Krbec Jan, Rektor u sw. Giřj. A. D. S. J.
Kreilhueber Josef, kaplan u sw. Wogtěcha.
Landa Jos. kapl. u sw. Ducha.
Maxa Jan, rytjrs. řádu křižownjků.
Merhaut Petr, kaplan u sw. Hawla.
Michl Justin, řádu pobožných škol. A. D. S. J.
Museum národnj.
Nowotný Jan, kaplan w Teyně.
Oliwa Antonjn, farář a sw. Haštala,
Paustka Josef, Dot. libomud. admin. na Skalce. emerit. Dek.
Peutelschmid Wácl. čest. kanow. Dir. hlaw. wzor. škol. Pražské.
Pitra Jos. kněz cjrk.
Procházka Wogt. čest. kan. na Wyšeh. far. u sw. Wogtěcha.
Přjhonský Frant. Dokt. filos. čest. kan. Praes. Wend. semin.
Řjha Bonaventura, kněz z řehole milosrd. bratřj. A. D. S. J.
Řiwuác Ignác, koop. u sw. Štěpána.
Seidl Wáclaw, nákladnjk piwnj, mal. stran. Čjs. 36.
Šauer Jos. rytjrs. řádu křiž. far. u sw. Petra.
Sediwý Šebastían, kaplan u sw. Apolináře.
Stieber Daniel, kapitulár Strahowský a farář. A. D. S. J.
Swoboda Antonjn, kancel. w Gub. Praes. ředit. aerar. lithogr.
Swoboda Jos. farář na Smichowě.
Tippmann Antonjn, koop. u Matky božj Sněžné.
Thun, Hrabě z Hohensteinu, Leopold.
Tischer Fridrich, administr. u sw. Ignáce.
Tomas Jos., kaplan u sw. Gindřicha.
Tomsa Frant. ingrossista u c. k. účotnictwj.

Tšary Ant. rytjrs. řádu křiž. farář a tagemnj.
Wagenknecht Jos. kap. u sw. Gindřicha. A. D. S. J.
Wávra Jan, official aučtů c. k. účet. učít. česk. řeči.
Weininger Tomáš, kapitolnj děkan na Vyšehradě. †
Weyrauch Erwin, kapitulár na Strahově.
Wobornjk Stanislav, podpřewor u dominikánů.
Wobornjk Wendeljn, kněz rytjrs. řádu křiž.
Wodjlek Wáclaw, rytjrs. řádu křižow. a kaplan.
Woršilinský klášter, wel. Matka, Maria Vinc. Mayerowá.
Tamtěž Mater Angelina, tagemnice. A. D. S. J.
Worjsek Flavian, řehole milos. bratrj. A. D. S. J.
Wýwoda Frant. farář we Wolšanech.
Zimmermann Jan, ryt. řádu křiž. arcib. not. skript. c. k. bib. †
Zimmermann Josef, kapl. u sw. Hawla. A. D. S. J.
Zlatujk Filip, administr. u Karmelitánek.

Na wenku w Arcidiecoesi. *)

P. T. P. a p.

W Beraunském Vikariátu.

Wáclaw Motz, vikář, konst. rada, arcib. notář, děkan w Bez-
dědicjch.

Adamec Antonjn, kaplan w Žebráku.

Bělecký Kornel, předst. piarist. resid. dir. h. školy. w Berauně.

Burka Antonjn, exposit. w Tetjně.

Djk Jos. kaplan w Zdicjch.

Exner Frant. kaplan w Cerhowicjch. †

Gruber Jan, vikár. tagem. děkan w Meytě.

Hanausek Wáclaw, lokal. w Hudlicjch.

Kopal Josef. farář w Tmáni.

Kubišta Ondřeg, notář, děkan w Lochowicjch.

Kukla Josef, farář w Cerhowicjch.

Negedlý Wogtěch, Děkan w Žebráce.

Pech Frant. admin. na Zbirowě.

Pipota Antonjn, kaplan w Meytě.

Řib Josef, děkan u swatého Jana pod skalau

*) Kdoby z pp. Odběratelů w běhu roku na ginau štacj přeložen byl, toho redakcj uctiwě žádá, by gjto, vyplaceným psanjm, neyděle do konce měsíce Řjgna vždy kwědomj dal, by poznamenánj toto štacj řádně wykazowalo.

Byšawý Wáclaw, podpřewor Frantiskánů w Hořowicjch.
Schimandl Jos. Exposita w Zbirowě.
Sedlák Martin, Exposita w Skořici.
Seidl Josef, děkan a vik. tagem. w Berauně. A. D. S. J.
Sydek Tomáš, Exposita w Bnešicjch.
Tureček Jan, farář w Praskolesjch.
Wania Prokop, exposita w Lodenicjch.
Wondřich Frant. kaplan w Žebráku.
Worel Jos. kaplan w Zdicjch.

W Bystřickém Vikariátu.

Wawřinec Schauf, vikář, konst. rada, arcib. notář, farář w
Wrcholtowicjch. A. D. S. J.
Babor Martin, kaplan we Wrcholtowicjch.
Bastl Matěj, duchownj zpráwce we Radošowicjch.
Brádek Frant. duchownj zpráwce we Stěbuzowsi.
Cibulka Josef, děkan w Diwišowě.
Cjsař Josef, farnj admin. w Bystřici.
Fürst Wáclaw, duchownj zpráwce w Auběnicjch.
Gičjnský Wáclaw, duchownj zpráwce na Hrádku.
Hlanikýř Josef, farář w Kondratici. A. D. S. J.
Hlawáč Jan, vikář. tagem. a farář w Postupicjch.
Klaber Wawřinec, farář w Kozmici.
Kolář Jakub, Exposita loretský, kaplan na Wlašjnmě.
Konečný Josef, farář w Chotěšanech.
Materna Jan, kooperator w Štěpánowě.
Meder Augustin, farář w Wokrauhlicjch. A. D. S. J.
Ondrák Prokop. kaplan w Kosmicjch.
Panz Matěj, koop. w Zdislawicjch.
Peer Frant. kapl. w Diwišowě.
Pelz Jan, kooperátor w Benešowě.
Rádlo František, kaplan w Postupicjch.
Pohan Wáclaw, buděj. bisk. notář, far. w Pořicj.
Strnad Josef, zámecký kaplan w Gemništi.
Tichý Josef, koop. w Pořicj.
Weselý František, děkan w Načeradci.
Wiljmek Jan, farář w Štěpánowě.
Wlasák Ant. kaplan we Wlašjnmě.
Wolf František, farář w Jankowě.
Wotýpka Josef, duchownj zpráwce w Popowicjch.

W Brandegském Vikariátu. A.D.S.J.

Antonjn Burger, arcijahen, vikář, kons. rada, poctěný zlatým penjzem, děkan w Brandeyse.

Berkowec Jan, kaplan we Winoři.

Březina Ant. duch. zpráv. w Swimylicjch.

Čermák Fr. far. w Klomjnc.

Hlawáček Josef, vikar. tagem, farář we Winoři.

Holub Jan, duchownj zprávce w Nehwjzdech.

Hora Frant. farář w Hlawakostelnjm. A. D. S. J.

Macan František, děkan w Čelakowicjch.

Schmid Mikuláš, kaplan w Staré, Boleslawi.

Vikariátnj knihowna.

Budinský Vikariát. A. D. S. J.

Petr Geřábek, vikář, konsist. rada, děkan we Wepřeku.

Brožowský Petr, farář w Chrjné.

Czagl Antonjn, farář w Lužeci.

Družecký Martin, vikár. tagem. děkan w Zlonicjch.

Fährnich Thaddaeus, farář we Wlinowsi.

Fischer Mikuláš, duch. zpr. w Klobucjch.

Hochmann Josef, kaplan w Raudnici.

Merklas Josef, arcib. notář., farář w Hořjné.

Mišák Jan, kaplan w Budyni.

Slanina Frant. farář w Citowé.

Srb Matég, kaplan we Wranné.

Stěpnička Antonjn, koop. we Wepřeku.

Walsa Wáclaw, farář w Černaušku.

Waněk Wáclaw, děkan we Welwarjch.

Záweský Jan, kaplan w Charwacjch.

Zueber Jos. z Nordheimu, řád. kříž. arc. not. děk. we Wrbné.

Zykl Jan, Exposit. w Bechljnc.

Vikariátská knihowna.

W Českobrodském Vikariátu.

Blažek Jos. kaplan w Břistwj.

Mls Jan, kaplan w Štolmjři.

Mazánek Jos. farář we Witicjch.

Morawec Jan, vik. tagem. děkan w Černém Kostelci.

Wenz Matěj, far. administr. w Hradešíně.
Wunderling Jan, děkan w Kaučjmě.
Vikariátská knihovna.

We Falkenawském Vikariátu.

Auer Joachim, zámecký kaplan w Kunzwardu.

W Koljnském Vikariátu A. D. S. J.

Josef Ballatý, čestný kanownjk w Staré Boleslawi, vikař, a
děkan w Swogšicjch.

Březina Josef, ducho wnj zpráwce w Sánech.

Černý Ant. řád. frant. koop. w Zásrukách.

Hora Antonjn, kaplan w Swogšicjch.

Hušek Karel, farář w Nowé Wsi.

Kafka Jan, kaplan w Zásrukách.

Kinzl Josef, kaplan w Plaňanech.

Pecka Frant. děkan w Zásrukách.

Pernikl Jos. kaplan w Nowém Koljně.

Sitte Wogt. řed. kat. hlav. školy w Now. Koljně. A. D. S. J

Šauša Jan, děkan w Dobřichowě.

Štika Antonjn, kaplan w Dobřichowě.

Strnad Petr, farář w Starém Koljně.

Vikariátská knihovna.

W Ludickém Vikariátu.

Jan Hopf, vikař, konsist. radda, děk. w Ludicjch.

Frey Pawel, kapit. Teplský, duch. zpráwce w Mar. Stokách.

W Mnichowickém Vikariátu.

Wáclaw Starcka, vikař, konst. rada, děkan w Aurinowski.

Bastl Kašpar, Admin. w Pišelj.

Bitzan Martin, farář w Sázawě.

Bodušanský Josef, farář w Janowicjch.

Freund Ant. kaplan w Gjłowém.

Girkowský Jan, duch. zpráwce w Jažłowicjch.

Hubinek Josef, kaplan w Pišeli.
Hýbeš Tobiáš, farář w Skalici.
Kramerius Wogtéch, farář w Hrušicjch.
Ludwjk Jan, duchownj zpráwce we Wranowě.
Procháaska Jan, admin. w Koceradech.
Wewerka Wáclaw, kaplan w Auřinowsi.
Wolf Wogtéch, farář w Ratagi.

W Ostrowském Vikariátu.

Schipaunský Antonjn, farář w Židlicjch.

W Plzeňském Vikariátu.

Antonjn Popp, admin. Vikariátstwj, děkan w Weyprnicjch.
Dostal Filip, farář w Degšjně.
Eisenhut Jan, kaplan w Plzni.
Hlawan Antonjn, inful. arciděkan w Plzni.
Hutter Bernard, farář w Planě.
Lang, Jakub, farář w Kralowicjch.
Nekola Karel, farář we Woboře.
Růžicka Karel, direct. hlawnj školy w Plzni.
Smetana Josef, Dok. libom. kan. Teplský. prof. fys. w Plzni.
Schellinger Jan, kaplan w Plzni.

W Pražském Vikariátu.

Burián Antonjn, kaplan w Lišnici.
Krch Antonjn, koop. w Zbrasláwi.
Lüftner Frant. kaplan na Smichowě.
Sklenář Petr, kaplan w Hostiwicjch.
Wogtéchowský Josef. koop. na Swatě Hoře.

W Pjžbramském Vikariátu.

Frant. Jedina, čest. kanownjk, vikář, arcib. notář, konst. rada
inful. probošt na sw. Hoře.
Boleška Wáclaw, kaplan w Pjžbrami. A. D. S. J.
Cjsař Karel, farář we Wosowě.
Cjžek Wogtéch, duchownj zpráwce we Wisnowě.
Dmych Josef, farář we Slappech.
Draský Tomáš, arcib. notář, duchow. zpráwce w Iluboši.

B

Exner Filip, farář w sw. Kiliann.
 Frank Frant. zámecký kaplan w Makowě.
 Hatter Wáclaw, ryt. řádu kříž. farář w starém Knjně.
 Hubený Jan, koop. na sw. Hoře.
 Kohant Josef, kapl. w Ginci.
 Kostka Frant. Dokt. děkan w Přibrami. A. D. S: J.
 Lagler Josef, farář w Mnjsku.
 Leubner Josef, farář we Wseradiejch.
 Medlin Fr. koop. w Mnjsku.
 Obraz Kašpar, vik. tagem. notár, děkan w Ginci.
 Pachmann Petr, farář w Sliwici.
 Ringler Wáclaw, kaplan u sw. Kiliána.
 Rottberger Jan, kaplan w Přibrami.
 Royt Fr. farář w Dolnohbitech.
 Such Jos. kaplan we Slapech.
 Šjdló Ondřeg, koop. na sw. Hoře.
 Šolc Jos. kaplan u sw. Kiliána. †
 Worljček Frant. rytjř. řádu kříž. kaplan w Borotiejch.

W Rakownickém Vikariátu.

Jan Swoboda, vik. kons. rada, farář w Křici.
 Aksamit Karel, zámecký kapl. w Krušowiejch.
 Hornof Wogtěch, adm. we Wolešně.
 Jahl Jos, kaplan w Strašecjm.
 Jermann Josef, kaplan w Rakownjku.
 Kanský Wáclaw, farář we Welkém Angezdě.
 Kepler Frant. adm. w Kaunowě.
 Kosler Tomáš, farář we Zběčně.
 Macan Jakub, farář w Slabcjch.
 Michálek Ant. vik. tagem. farář w Mutěgowiejch.
 Nedwěd Wáclaw, duchownj zpráwce w Nezabudiejch.
 Nowotný Wáclaw, duchownj zpr. w Renčowě.
 Špalek Wáclaw, duchownj zpr. w Městečku.
 Weingartner Josef. emerit. vikář, děkan w Kožlanech.
 Wotěra Jos. farář w Petrowicich.
 Záruba Wáclaw, kaplan w Rakownjku.
 Vikariátnj knihowna.

W Rokicanském Vikariátu.

- Jan Jaeger, vikář, kons. rada a děkan w Radnicjch.
Alizar Frant. kaplan w Radnicjch.
Čechura Karel, kaplan w Plzenci.
Hoch Augustin, kaplan w Radnicjch.
Homolka Antonjn, kaplan w Hornjch Stupnech.
Jezbera Jos. farář w Štálawě.
Kafka Frant. farář w Čjzkowě, arcib. notář.
Lemoch Jos. farář w Mešně.
Liška Tomáš, farář w Prusjně.
Mataušek Frant. koop. w Spáleném Pořjčj.
Mikšowský Frant. farář w Liblině.
Pištěk Frant. děkan w Plzenci.
Simenec Frant. zámecký kaplan w Liblině.
Suchý Frant. vikar. tag. a děkan w Rokycanech.

W Slánském Vikariátu. A. D. S. J.

- Jan Bezděka, čestný kanownjk, vikář, konsist. rada, děkan w Lidicjch.
Březina Jos. farář w Hořelici.
Engelthaler Karel, farář w Hostauni. A. D. S. J.
Foyta Jos. kanownjk, vikar. tag. a děkan w Tachlowiejch.
Gaube Benno, farář we Swárowě, tagem. vikar.
Gundermann Frant. kaplan w Hostauni.
Hampeys Frant. kaplan w Mšeci. A. D. S. J.
Hausmann Karel, kaplan w Kwilicjch. A. D. S. J.
Hořegj Josef, farář w Kwilicjch.
Jirsjk Jan, farář w Minicjch. A. D. S. J.
Jungmann Jan. ryt. řádu křiž. farnj administ. w Tursku.
Kodidek Augustin, kapl. w Železně.
Kodym Josef, kaplan w Pcherách.
Kowářjk Josef, administ. na Stochowě.
Krčjk Josef, kapl. w Minicjch.
Kubišta Josef, farář w Družci.
Lička Kašpar, farář na Kladně.
Lička Wogtěch, farář w Pcherách.
Mlčan Filíp, duchownj zprávce w Libšiejch.
Němec Jan, duchow. zprávce w Nalezowši.
Přibjk Vincenc, děkan na Smečně.
Rokos Frant. kaplan w Tachlowiejch.
Sigmund Benedikt, děkan w Slaném.

Slunéčko Wáclaw, ryt. řádu křiž. arc. not. far. w Aunošti.
Srb Norbert, farář w Nautonicjch, arcib. notář.
Štelzig Ignác, farář w Tuchoměřicjch.
Štěch Vincenc, administrator w Buči.
Šwestka Frant. farář w Mšeci. A. D. S. J.
Štětka Fried. farář w Auhonicjch.
Žitek Wáclaw, duchownj zpráwce w Srbci. A. D. S. J.

W Taužetjnském Vikariátu.

Karljk Hugo, prof. cirk. hist. a cirk. práwa w Kanonii Tepl.
Reil Albert, provisor a kantor w Kanonii Teplsk.

We Wotickém Vikariátu.

Kris. Friček, vik., kons. rada a far. w Dublowicjch. A. D. S. J.
Chwosta Jan, far. w Krásné Hoře.
Čtrnáctý Jan, duchownj zpráwce w Křečowicjch.
Hawel Jos. exposita w Čerweném Augezdě.
Herrmann Gregor, farář w Bělici.
Hulička Wogtěch, farář w Nechwalicjch.
Kačerowský Antonjn, farář w Podčepicjch.
Kareš Wáclaw, farář w Arnoštowicjch.
Keil Antonjn, káplán w Selčanech.
Končický Josef, ryt. řádu křiž. adm. w Klučenicjch.
Kratochwjle Karel, duchownj zpráwce w Kameyku.
Lenk Frant. arcib. notář, farář w Maršowicjch.
Monald Tomáš, Quardian Frant. w Woticjch.
Ništera Frant, kaplan na Chlumu.
Procházka Desiderius, farář w Prčicjch.
Pták Josef, kaplan w Neweklowě.
z Ragersdorfu Jos. Ryt. vik. tagem. arc. not. a děk. w Sedlici.
Richter Jos. děkan w Sedlčanech.
Roštlapil Jos. farář we Woticjch.
Slawjk Ludwig, administ. w Košowé Hoře.
Stulfa Antonjn, farář w Janowicjch.
Urban Emanuel, kaplan w Sedlici.
Urban Matěg, kaplan w Maršowicjch.
Wiljmek František, kaplan w Netwořicjch.
Witták Tomáš, farář, na Chlumě.
Vikariátská biblioteka,

Wesměs 437.

II. LITOMĚŘICKÉ BISKUPSTWJ.

Neydůstogněšj Pán, pan Augustin Hille, Biskup.

P. T. P. a p.

Wáclaw Kára, kapitolnj děkan, konsist. praeses, stud. direkt.

Josef Pfeiffer, vicerektor semináře.

Raymann, Jan, biskupský tagemnj.

Konsistornj knihowna.

Bohoslowci wesměs.

Dobicer Josef.

Egert František.

} Bohoslowci

Na wenku w Dioecesi.

P. T. P. a p.

W Auštském Vikariátu.

Čermák Filip, duchownj zpráwce w Medonostech.

Rážička Josef, kaplan, we Wěteli.

W Boleslawksém Vikariátu.

Cebuský Filip, farář w Luštěnicjch.

Černohaus Frant, kaplan w Rejšicjch.

Lauterbach Jan, kupec w Mladé Boleslawi. A. D. S. J.

Linka Jan, Děkan w Čerwené Daubrawici.

Winařický Karel, farář w Kowáni. A. D. S. J.

Biblioteka Vikariátnj.

W Haydském Vikariátu.

Weywara Frant. ryt. řádu malthes, kapl. w Langenawě.

W Hirschbergském Vikariátu.

Josef Teynil, vikář, kons. rada, far. w Nebuželjch.

Jindra Joachim, koop. w Hradišti.

Kotátko Wácl. koop. w Mšeně.

Procházka Giřj, farář na Skalstě.

Pruša Jan, kaplan w Mšeně

Růžicka Jan, farář w Mšeně.

W Launském Vikariátu.

Wohánka Frant. kaplan w Launech.

W Libochowickém Vikariátu.

Pohořelý Josef, kaplan w Brozanech.

W Libereckém Vikariátu.

Hujer Ignác, farář w Laukowci.

Karásek Karel, farář we Swětlé.

Náhlowský Frant. kaplan w Českém Dubě. A. D. S. J.

Šolc Ján, kaplan w Laukowě.

W Litoměřickém Vikariátu.

Zahradnj Vincenc, farář w Křešicjch. †

W Mělnickém Vikariátu.

Hnojek Antonjn, děkan na Mělnice.

Zuman Jan, farář we Šopce.

W Nimburském Vikariátu.

Řehoř Horecký, vik. kons. r. děk. w Rožďalow. A. D. S. J.

Beránek Wáclaw, farář we Wosenicjch. A. D. S. J.

Černohaus Wáclaw, kaplan w Libáni. A. D. S. J.

Matauš Josef, mjeňj duchownj w Mladé.

Nowák Antonjn, kaplan w Libáni. A. D. S. J.

Nožička Josef, kaplan w Nimburku.

Pacowský Antonjn, farář w Libáni. A. D. S. J.

Renner Jos. farář w Mželj. A. D. S. J.

Stěhule Jos. duchownj zpráwce w Laučenj. A. D. S. J.

Šoregs Fr., kap. w Rožďalowicich. Spoluzakladatel D. S. J.

Učjk Antonin, kaplan w Lisc. A. D. S. J.

W Žateckém Vikariátu.

Jettmar Bernard, doktor a prof. w Žatci.

Wešmés 46.

III. KRALO.-HRADECKÉ BISKUPSTWJ.

Geho Excellencj Neydůstognějšj Pán, pan Karel
Hanl, biskup, c. k. tag. rada.

P. T. P. a p.

Josef Müller, kapitolnj děkan, kons. praes. stud. direkt.

Frant. Pelikán, čest. kan. kons. rada, tagem. a notář. A. D. S. J.

Konsistornj knihowna.

Smútek Jan, Dct. prof. morálky.

Starek Jan, Dct. prof. morálky. A. D. S. J.

Bartoš František, kněz cjrkwunj.

Pelikán Ignác, kněz cjrkwunj.

Biskupský seminář.

Krikawa Jan, Doct. bohesl. a libomudrcwtj, Spiritual.

Posluchači bohoslowj w IVtém roce.

Hlawatý Jan.

Wotraubek Jan.

W IIItjm roce.

Bezdek Jan.

Dusjlek Pawel.

Černohorský František.

Stursa František.

W II roce.

Podstránský Josef.

Štěpánek Antonjn.

Na wenku w Dioecesi.

P. T. P. a p.

W Bydżowském Vikariátu.

Nowotný Frant. kaplan w Nechanicjch.

Šafránek Jos. kaplan w Nowém Bydżowě.

W Čáslawském Vikariátu.

Janata Aloys, kaplan w Čáslawi.

W Chrasteckém Vikariátu.

Jos. Munzar, čest. kan. udm. vikář děk. w Chrasti.

Král Frant. emerit. kons. rada a děkan we Weywanowě,

Lebeda Jos. kaplan w Chrasti.

Moric Frant. far. w Kostelci.

Slanina Jos. kaplan we Weywanowě.

Zytka Antonjn, kaplan w Chrasti.

W Chrudimském Vikariátu.

Dewoty Jos. čest. kan. notář. děk. w Mikulowicjch. A. D. S. J.

Ārdlička Wáclaw, duchownj zpráwce w Pracowě.

Kapucjnský klášter w Chrudimí.

Krombholz Vincenc, farář w Přelaučí.

Koželuh Wácl. lokáluj w Lánech.

Patočka Karel, kaplan w Přelaučí.

Vikariátnej knihowna.

W Gičjnském Vikariátu.

Josef Stránský, vikář, kons. rada, děkan we Weliši.

Auer Filip, duchow. zpráwce w Auslaufu.

Hrdina Jan, farář w Radjmi, biskup. notář.
Kuhn Jan, katecheta hl. wz. školy w Gičjné.
Müller Antonjn farář w Železnici.
Maryška Jos. kaplan w Gičjné.
Neumann Pantaleon, kaplan we Welisi.
Suchý Frant. kaplan w Gičjné.

W Jaroměnském Vikariátu.

Grolich Wáclaw, ředit. a kat. hl. školy w Králově Dvoře.
Pelikán Wáclaw, kaplan w Jaroměři.
Zahradnjk Wáclaw, kapl. w Králově Dvoře. A. D. S. J.

W Kralo-Hradeckém Vikariátu.

Hawel Jos. farář w Plotišti.
Trnka Frant. kněz cirkewnj w Práskačce.

W Kopidlnenském Vikariátu.

Frant. Wacek, vik. konsist. rada, cjs. dwor. kap. děkan w
Kopidlně.
Bičisté Ant. kaplan we Welisi.
Geljnek Ant. duch. zpráwce w Němčowši.
Jahoda Jan, far. w Sámšíně.
Jetmar Jos. kaplan we Weselj.
Kříž Matěg, duchownj zpráwce w Hradisku.
Makes Jan, farář we Wostružíně.
Matěgka Jan, bisk. notář. tagem. vikář děk. w Chomuticjch.
Müller Jan, farář we Slatinech.
Prokeš Martin duchow. zpráwce we Wohnistěch.
Reiss Jan, kaudit. theol. doct. kapl. w Kopidlně.
Školnjk Frant. kapl. w Kopidlně.
Waněk Frant. koop. we Wrsjcjch.

W Kosteleckém Vikariátu.

Číženský Josef, kaplan w Tyništi.

W Kutnohorském Vikariátu.

Branžowský Wácl. kaplan we Zbislawě.
Fiala, w Kutné Hoře.

Kaun Jos. bisk. notář a farář na Kaoku.
Sowák Wáclaw, kaplan w Čerwených Janowicjch.

W Landskronském Vikariátu.

Hágek Ant. duchownj zpráwce we Welkém Rittowě.

W Lipnickém Vikariátu.

Vikariátská knihowna.

W Náchodském Vikariátu.

Hromádka Frant. administ. w Banšjmě.

Ludwjk M. Jos. duchownj zpráwce w Studnici. A. D. S. J.
Žoček Wiljm., farář w Machowě.

W Německo-Brodském Vikariátu.

Gílek Jan, kaplan w Kruzburku. A. D. S. J.
Nožička Jos. kaplan w Borowě.

W Pardubickém Vikariátu.

Beck Michael, kaplan we Wosicjch.
Müller Jos. kaplan we Wosicjch.

W Petrowickém Vikariátu.

Arnold Jan, farář w Miletjně.
Hanj Aloys, emerit. vik. farář w Hořicjch.
Kašpar Matěj, kaplan w Hořicjch. A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Poděbradském Vikariátu.

Walenta Jan, kaplan w Poděbradech. A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Poličském Vikariátu.

Chalaupka Jos. kaplan w Poličce.
Holic Karel, kaplan na Nowých Zámecjch.
Hradecký Karel, vikar. tagem. far. w Sebranicjch.
Künzel Jan, farář w Německé Bělé.
Semonský Frant. duchow. zpráwce w Telecjm.

W Rychnowském Vikariátu.

Černý Frant. farář w Jawornici.

Šarfenberger Karel, duch. zpráwce w Kurowě.

W Sautickém Vikariátu.

Želiwská opatská knihowna.

Želiwská konwentnj knihowna.

W Skuteckém Vikariátu.

Hájek Wácl. bisk. notář, farář w Ranně.

Šimek Wácl. tagem. vik. farář we Swratce.

Wiljmek Frant. duch. zpráwce w Licibořicjch. A. D. S. J.

W Trutnowském Vikariátu.

Petera Frant. farář w Marošowě.

W Třebechowickém Vikariátu.

Bachmann Aloys, vik. tag. farář w Přepichách.

Hawelka Jan, kaplan w Dobrušce. A. D. S. J.

Kraus Jos. duch. zpráwce w Bohuslawicjch A. D. S. J.

Obst Ant. farář w Nowém Hrádku.

Pecháček Frant. kaplan w Jesenci.

Royek Jan, kaplan w Nowém Městě, A. D. S. J.

Wlk Karel, duchownj zpráwce we Zwoly.

We Wrchlabském Vikariátu.

Jan Řepka, vik. konsist. rada, děkan we Mříčné.

Bien Leopold, farář w Gilemnici.

Sedláček Josef, kaplan w Gilemnici.

Traspe Jan, kaplan w Gablonci.

Wyskočil Jos. kaplan w Gilemnici.

We Wysoko-Meytském Vikariátu.

Heyl, kněhkupec w Litomyšli.

Paul Frant. adm. vik. děkan w Litomyšli.

Richter Frant. cjr. kněz w Litomyšli.

Tuma Ignac. duch. zpráwce w Knířowě.

W Žlebském Vikariátu.

Brehm Jan, kaplan w Jenikowě.

Hawelka Wáclaw, adm. we Willimowě.

Vikariátnj knihowna.

Wsamě 111.

IV. BUDĚGOWICKÉ BISKUPSTWJ.

Geho Excellencj Neydůstogněšj Pán, pan Arnošt
Růžička, biskup, Geho Cjsarské královské Ma-
gestátnostj skutečnj tagná rada, a t. d.

P. T. P. a p.

Gilj Filek, kapit, děkan, kons. rada, bis. notář, Gym. dír.
Wáclaw z Angelie, kanow. kons. rada, bisk. notář.

Chum Wogtěch, }
Scheller Thadeáš, } kaplanowé při biskupském kóstele.
Schneider Šimon, }
Vikariátnj knihowna.

Biskupský seminár,

Jan Körner, Doct. prof. bibl. stud. Rector Semináře.
Emanuel Dawjdek, Doct. prof. dogmatiky.
Michael Schönbeck, Doct. prof. pastorálky.
Wogtěch Mokry, Doct. prof. cirk. práwa a historie.
Schawel Jan, prefekt Seminárský.
Knihowna Seminárská.

Kandidáti swěcěnj na Kněžstwo.

Schiel Antonjn. Zátka Martin.

Posluchači bokoslowj w IVtém roce.

Matiásek Wáclaw. Sedlák Jan.
Schneider Gabriel. Tomásek Wáclaw.
Wackar Jan.

W IIItjm roce.

Fiedler Karel. Mařjk František.
Formánek František. Miška Wogtěch.
Kamaryt František. Nowotný Jan.
Koláček Tomáš. Podlaha Tomáš.
Ladmann Wáclaw. Schön František.

W II roce.

Elhenický Josef. Nowák Alois.
Khek Mikoláš. Pazaurek Frant.
Marušek Frant. Starý Tomáš.

Na wenku w Dioccesi.

P. T. P. a p.

W Bechynském Vikariátu,

Felix Frant. kaplan w Bechyni.

Pešta Adrian, kap. Strah. kapl. w Šepkowě.

Sedláček Jak. kaplan w Bernardicjch.

Skolaudy Anast. rád. Frant. kapl. katech. w Bechyni.

Tuma Matěg, kaplan w Chrástanech,

Vikariátnj knihowna.

W Blatnenském Vikariátu,

Jana Matěg, řehole sw. Aug. koop. we Lnářjch.

Banka Frant. kaplan w Rožmitále.

Klauček Martin, kapl. w Kadowě.

Kregěj Antonjn, neomysta w Hwoždanech.

Marcš Jek, farár w Chanowicjch.

Mášek Ondřej, kapl. w Zábři.

Křiwánek Jan, administ. w Březnici.

Wacek Frant. zámecký kapl. w Březnici. A. D. S. J.

W Cheynowském Vikariátu,

Farás Frant. kaplan w Cheynowě.

Tesař Matěg, kaplan w Černowicjch.

W Dešenickém Vikariátu.

Braun kněhkupec w Klatowech, pro negmenowaně ho.

Schaffer Fr. zpr. duchow. u. c. k. draž. pluku Fiquelmont.

W Domažlickém Vikariátu.

Faaster Jakub, kaplan w Nowé Kdyně.
Kapic Jak. neomysta w Kautě.
Sládeček Wáclaw, kaplan w Nemanicjeh.

W Gindřicho-Hradeckém Vikariátu.

Wogtěch Juhn, Probošt arcik. vik. kons. rada. w Gind, Hrad.
Mikš Jos. kaplan w Gindř. Hradci.
Nowáček Jan, kap. w Kumžaku, A. D. S. J.
Pila Martin, exposita w Cjměři.
Platner Wogt. farář w Adamowě, (Adamsfreiheit).
Řečický Alois, kapl. w Gindř. Hradci.
Tillinger Gaudenz, P. Guardian Fr. w Gindř. Hradci.
Ulrich Vinc. duchow. zpr. w Člunku.
Zatka Jos. kaplan w Gindř. Hradci.

W Gístebnickém Vikariátu.

Král Jos. kaplan w Malé Chýšce.
Rokoš Jos. kaplan we Malšicjch.
Suchoměl Matěj, kaplan w Táboře.

W Hlubockém Vikariátu.

Matěj, Drexler, vik. kons. rada, farář w Hosjně.
Hájek Jos. vikar. tagem. farář w Horách Rudolfových.
Koskuba Wáclaw, duchow. zpr. w Dobré Wodě.
Poysa Norbert, kaplan w Hosině.
Schuster Jak. exposit w Nakři.
Wogta František. kaplan na Hluboké.
Vikariátnj knihowna.

W Horažďowickém Vikariátu.

Maximilian Girjček. vikar, kons. rada. farář w Malém Boru.
Schmidinger Josef, zám. kapl. Spoluzakladatel. D. S. J.
Weselský Wáclaw, cirkewnj kněz w Strakonícjch.

W Kamenickém Vikariátu.

Brunner Augustin, kaplan w Řečici Kardasowě.

Müller Antonjn, emerit. Vikář, far. w Kostelnjm Radanně.

W Krumlowském Vikariátu.

Gregora Aloys. kaplan w Krumlowě.

Matěgowský Antonjn, farář w Křemži.

Pöschl Matěg, kaplan w Krumlowě.

Šindelář Frant. farář w Berloze.

Weis Jan, zámecký kaplan w Krumlowě.

W Lukawickém Vikariátu.

Augustin Tiebl, arcikněz Kla towský, vik. kons. rada, děkan w Břeskowicjch.

Leitl Matěg. neomista w Kolowči.

Němeček Kašpar, farář w Chudčenicjch.

Princl Wáclaw, koop. w Merkljně.

W Mirowském Vikariátu.

Chumann Wáclaw, local. w Drahenicjch.

Čerwenka Jan, kaplan w Miroticjch.

Kypta Antonjn, kaplan w Chrasticjch.

Pixa Fr. kaplan w Miroticjch.

Rosypal Jos. kaplan na Worljkju.

Sláma Frant. farář w Chrasticjch. A. D. S. J.

Wrána Šimon, biskup. not, farář w Mirowicjch. A. D. S. J.

W Nepomuckém Vikariátu.

Thums Micháel, kaplan w Mysliwě.

W Nowo-Hradeckém Vikariátu.

Blažek Wáclaw, vjk. kons. rada, farář we Welešjně.

Kratochwile Jan, vikar. tagem. farář w Kameném Augezdě.

Procháska Leopold, duch. zpr. w Locenicjch.
Trumpf Frant. kaplan we Swjnech Trhowých.

W Pacowském Vikariátu.

Tomáš Lom, vik. kons. rada, děk. w Nowé Pace.
Brabec Antonjn, kaplan w Pacowě.
Pachta Bartoloměj, kapl. w Hořepnjku.

We Pelhřjmovském Vikariátu.

Thadeáš Kottnauer, vik. kons. r. farář w Hornj Cerekwi.
Fähnrich Jan, far. admin. w Nowém Rychnowě.
Wernhardt Jos. děkan w Čerwené Řečici.

W Pjseckém Vikariátu.

Matěj Tockstein, vik. konsist. rada, farář w Ginjně. A.D.S.J.
Bjly Karel, kaplan w Pjsku.
Kubjček Jan, kaplan w Sedlicí.
Machnjk Wáclaw, kaplan w Albreticjch.
Mašek Wawřinec, děkan w Pjsku.
Pfeiffer Rudolf, absol. theol. w Pjsku.
Wolf Jos., zám. kaplan w Čizowě.

W Prachatickém Vikariátu.

Ašwic Emanuel, farář we Wlachobřezjch.
Jakeš Wogtěch, kaplan a katecheta w Prachaticjch. A.D.S.J.
Kladrubský Josef, kaplan w Prachaticjch.

W Soběslawském Vikariátu.

František Hanslowský, vikár, kons. rada, farář w Bosilci.
Figar Antonjn, kaplan w Kaladěgi.
Hazuka Wáclaw, kaplan w Soběslawi.
Morávek Daniel, děkan w Teyně nad Wltawau.
Nahlinger Kašpar, emerit. vikár, děkan w Soběslawi.
Stěch Martin neomyta w Soběslawi.
Špaček Jan, farář w Sebetině.
Taušek Antonjn, farář na Modré Hůrce.
Wobiš Jos. vikar. tagem. farář w Hamu.

W Sušickém Vikariátu.

Adam Fialka, vik. kons. rada, děkan w Sušicjch.

Čížek Frant. kaplan w Buděticjch.

Löw Antonjn, farář w Kolinci.

Pawlowic Wáclaw, koop. w Petrowicjch.

W Třeboňském Vikariátu.

Josef Zelenka, vikář, kons. rada, děkan w Třeboni.

Blattenský Karel, kaplan w Třeboni.

Charwát Matěg, kaplan w Třeboni.

Kwěton Frant. kaplan w Stráži.

Šweiner Girj, kaplan zámecký na Chlumě.

We Wodňanském Vikariátu.

Jan Spěwák, vik. kons. rada, děkan we Wodňanech.

Bezpalec Jan, kaplan we Wodňanech.

Mácha Jan, neomysta w Baborowě.

Mácha Wáclaw, kaplan w Protiwjně.

Šwechota Matěg, neomysta w Baborowě.

We Woljnském Vikariátu.

Frant. Rathauský, vik. kons. rada, farář w Česticjch.

Holý Jos. děkan we Woljně.

Johánek Frant. Vik. tagem. farář we Wacowě.

Mařjk Jan, kaplan we Woljně.

Roswald Tomáš, kaplan w Česticjch.

Skopek Jan, kaplan we Wacowě.

Šmidinger Jos. zám. kap. w Němcicjch. Spoluzakladatel D S.J.

Wesměs e50.

W ČECHÁCH. 74A

D

M O R A W A.

I. OLOMAUCKÉ ARCIBISKUPSTWJ.

Geho knjžecj Milost, Neydústogněgšj Arcibiskup,
Pán, pan Ferdinand Maria Chotek, hrabě z Chot-
kôwa a Wognjna, wéwoda, knjže a hrabě krá-
lowské české kaple w Praze a t. d. tři wýtisky. †

P. T. P. a p.

W O l o m a u c i,

Josef Bechyně, swob. Pán z Lažan, domicelár.
Frant. Beniš, čestný kan. arc. rada, kons. přisedcej.
Girj Köllner, arc. rada, a wikár. kons. přisedcej.
Engelb. Richter, Dr. cjr. his. pr. kons. rada em. rekt. Univ.
Konsistornj knihowna.
Hainc, posluchač bohoslowj w Iihém roce.
Neugebauer, kněhkupec pro 2 negmenowané.

W Českém Dekanátě.

Jan Hodina, krag. děk. a far. w Čechách.

W Hradištském Dekanátě.

Josef Fürst, krag. děkan, konst. rada, far. w Bilowicjch.
Trpjk Wendeljn we Welehradě.

W Kelckém Dekanátě.

Fiala Antonjn, koop. w Kelcj.

W Kroměřžském Dekanátě.

Radda Leopold, farář w Cebině. †
Daubrawa Jan, koop. w Kojetině.
Pěrnška Tomáš, kaplan w Kroměřžji.

W Kýgowském Dekanátě.

Josef Dědek, krag. děk. kons. rada, farář w Kýgowě.

W Lipnickém Dekanátě.

Berg Frant. koop. w Hranici.

W Mezeříckém Dekanátě.

Borowička Frant. koop. w Hetisku.

W Mohelnickém Dekanátě.

Hausmann Jan, farář w Busawě.
Ptáček Tomáš, koop. w Braunöhlhütten.

W Napagedllském Dekanátě.

Hluštk Frant. farář w Pokořelých.

W Nowo-Gičjnském Dekanátě.

Orel Jan, farář w Starém Gičjně.

W Oderawském Dekanátě.

Richter Wáclaw, koop. we Fulneku.

W Opatowickém Dekanátě.

Jan Tutta, krag, děkan, kons. rada, farář w Opatowicjch.
Drexler Peregrin, koop. w Gewičku.
Feigerle Jos. far. we Wachtli.
Katzner Jos. koop. w Opatowicjch.
Spicák Antonjn, duchownj zpr. w Dešjně.

W Opawském Dekanátě.

Klose Petr, tit. kons. rada a farář u sw. Ducha.
Ullmann Antonjn, cirkewnj kněz w Opawě.

W Přerovském Dekanátě.

Nawrátil Frant. kaplan w Přerowě.

W Strašnickém Dekanátě.

Petr Morawec, krag, děkan, kons. rada, farář we Wesclj.
Waněk Jan, kooperator w Znorowě.

We Wisowickém Dekanátě.

Slunečko Blažeg, duchownj správce w Želechowici.

We Wisternickém Dekanátě.

Springer Ferdinand, kaplan w Tržicjch.

We Wšetinském Dekanátě.

Karel Netardus, krag, děkan, kons. rada, farář we Wšetjně.
Fridrich Jan, duchow. zpr. w Zděchowě.
Kittrich Karel, duch. zpr. w Howčzjm.
Macha Alexander, farář w Przně.
Skrobánek Melchior, administ. w Mistrjně.

W Záhřebském Dekanátě.

Duda Martin, farář w Dubicku.

W Zdaunckém Dekanátě.

Frant. Palka, krag, děkan, kons. rada, farář w Litencicjch.
Borek Basil, duch. zpr. w Hošticjch.
Frank Florian, farář w Ratagi.
Peiker Ondřeg, farář we Zborowicjch.
Urbanický Jan, farář w Klenowicjch.
Wyskočil Martin, farář w Zdauneku.

IV. BRNENSKÉ BISKUPSTWJ.

Geho Excellencj Neydúst. Pán, pan. František
Gindl, Biskup, c. k. dwor. rada.

W Brně.

P. T. P. a p.

Blaha Fr. kněz cjrkewnj.

Donal, posl. bohoslowj w Brně.

Gastlowo kněhkupectwj, pro 10 negmenowaných.

Hawránek Jan posl. libomudrctwj w II. roce.

Hinke Theodor, Provinciál kapucjnů.

Kinsky Dominik, c.k. Gub. transl. Piarist. řád. ged. Provin.

Knihowna alumnů.

Knihowna konsistornj.

Knihowna libomudrců.

Letfusa Matauš, konsiat. expeditor.

Sellner Emanuel, professor morálky.

Stara Frant. augustián, kap. u sw. Tomáše.

Zdura Bonaventura, provinciál a farár u Minoritů.

Posluchači bohoslowj w IVtém roce.

Bednář Frant.

Dědek Jan.

Filippy Josef.

Gislay Jan.

Hřebačka Jos.

Janaušek Jan.

Juránek Tomáš.

Krátký Eduard.

Negedlý Jakub.

Nowotný Jos.

Penninger Frant.

Pernjček Jan.

Růžicka Adam.

Suchánek Anton.

Swjtil Jos.

Žáček Frant.

W IIItjm roce.

Hawljček Jan.

Heger Augustin.

Kljma Anton.

Wasjček Anton.

Nedoma Jan.

Sowa Rudolf.

Wesely Jos.

W II. roce.

Hřebačka Jos.

Kubjček Frant.

Medek Ignác.

Mysljm Frant.

Pichler Anton.

Schnanbelt Vincenc.

Škorpjk Frant.

Smutný Jan.

Těžjk Jos.

Zástěra Wáclaw.

Zeman Viktor.

W Injm roce.

Dudjk František.

Dwořáček Jan.

Halla Anton.

Harašta Kašpar.

Karásek Wogtěch.

Kiowský August.

Klicpera Maximilian.

Lutonský Vincenc.

Mittner Eman.

Mittner Jos.

Peigerle Jan.

Steyskal Frant.

Wolf Aloys.

Woráč Jos.

*) Všickni kněhkupectwjm pana Seidla.

WDIOECESJ.

P. T. P. a p.

W Brnenském Dekanátě.

Rozmanit Jan, farář w Bosonohách.

W Bystřickém Dekanátě.

Frant. Radda, krag. děk. kons. rada, farář we Zweli.
Kopecký Matěj, farář w Rosochách.

W Dačickém Dekanátě.

Engel Jos. farář w Českém Rudolci.
Kybic Jan, kaplan w Kostelnjm Widřj.
Munzar Jan, farář we Wolfirowě.
Walentin Fried. řádu Frant. kazatel w Dačicjch.

W Gammickém Dekanátě.

Maleček Jos. kaplan w Gammici.

W Garoměřickém Dekanátě.

Fr. Köller, kr. děkan, kons. rada, farář w Jaroměřicjch.
Blatný Jan, farář w Domamühlu.
Gedlička Frant. farář w Martinkowě.
Prchal Benedikt, farář w Hornjm Angezdě.

W Gedomnickém Dekanátě.

Bystřický Vincenc, duchownj zpr. w Petrowicjch.
Holásek Jos. far. w Blánsku, člen kost. hudb. w Praze. A.D.S.J.
Jahn Frant. duch. zpr. w Ochoze.
Stržž Wácl. farář we Křtinách, wiceděkan a školnj dozorce.

W Gewišowickém Dekanátě.

Leop. Wodička, krag. děk. kons. rada. fár. w Hor. Konicjch.
Gironě Jos. farář w Hostině.
Křiwánek Fr. farář w Hostině.
Stehljk Antonjn, farář w Lispicjch.

W Gjhlawském Dekanátě.

Filip Dworáček, krag. děk. kons. rada, a farář w Urbanowě.
Dundáček Raimund, řádu Minorit. koop. w Gjhlawě.

W Letowickém Dekanátě.

Schuster Frant. duchownj zprávce w Bohnowě.
Sowa Fr. farář w Křetině.
Wiesner Ant. wychow. hrabat Kalnočkých y Lettowicjch.

W Lomnickém Dekanátě.

Swoboda Matěj, duch. zpr. w Štěpanowě.
Zrzawý Tomáš, kaplan w Nedwědicjch.

W Mezřickém Dekanátě.

Frant. Heller, krag. děk. kons. rada, farář we Mezřici.
Brosser Antonjn, farář w Obrowě.

W Modřickém Dekanátě.

Viktor Šlossar, Opat řadu sw. Bened. w Reghradě. A.D.S.J.
Nowák Josef, koop. w Šlapanici.

W Náměstském Dekanátě.

Král Antonjn, farář w Mohelně.
Dekanátnj společná knihowna.

W Podiwinském Dekanátě.

František Binko, krag. děkan, kons. rada, farář w Podiwjně.

W Růsickém Dekanátě.

Karel Bayer, krag. děk. kons. rada, far. w Osłowanech.
Worjsek Maurus, em. ben. Přew. Reyh. far. w Ostrowacícjch.

W Slawkowském Dekanátě.

Špaček Bernard, farář w Šeraticjch. A.D.S.J.

W Teleckém Dekanátě.

Tomáš Weyskal, krag. děkan, kons. rada, far. w Telci.
Jurowský Frant. duch. zpr. w Palupjně.
Petzl Joz. koop. w Telci.
Peyčoch Frant. kapl. w Telci.
Swjtil Frid. koop. w Studené.
Wondra Jos. kapl. w Telci.

We Wančickém Dekanátě.

Jan Eytelhuber, krag. děk. kons. rada. far. we Wančicjch.
Meljsek Jan, far. w Horn. Dubňanech.
Procházka Tomáš, koop. we Wančicjch. A.D.S.J.

We Wiškowském Dekanátě.

Kowár Jos. koop. w Pustoměři.

W Želetowském Vikariátu.

Ferd. Seka, opat a prélat Prémonst. w Nowé Řjsi,
Dekanátnj společná knihowna.

W Znogmském Dekanátě.

Ant. Woša, Dkt. arcikn. krag. děk. kons. rada. f. w Šatowě.
Haberler, kněhkupec w Znoymě pro negmenowaného.

W Židlochowickém Dekanátě.

Společnj dekanátnj knihowna.

Wesmés 123.

NA MORAVĚ. 173.

W Bystřickém Biskupstwj.

Neydústogněšj Pán, pan Josef Bělanský, biskup.

P. T. P. a P.

Tomáš Cherven, bisk. Can. a latere dir. kancelláre.
 Seichl Valent. kons. tagemnjk a bisk. notár w Bystřici.
 Daniš Štěp. administ. w Mezibrodech.
 Podor Michal, čest. kanow. Arcijáhen far. w Dubowě.
 Kochowsky Frant. P. Rector náb. šk. a far. w Brezně.
 Laczko Ond. adm. w Motěsku.
 Messzig Ondř. farář w Rudně.
 Mozor Jos. konsist. assessor, far. w Predajně.
 Rak Matěj, koop. w Nowé Báni.
 Rayss Jan, farář w Trubjně.
 Skoda Jan. far. w Radvani.
 Strba Jan, Probošt z Graby, kons. rada, far. w Detvě.
 Vadányi Jos. Dkr. vicearcidiakon, far. we Valaszce.
 Varga, Tomáš far. w Benyussowě.

W Liptowské stolici.

Arway Petr. far. we Welkém Bobrowci.
 Bartoš Girj, far. we Sw. Mikulási.
 Pauljar Emerich, far. w s. Křjži, arcijáhna zástupce.

W Nitranském Biskupstwj.

Neydúst. Excel. Pán, pan Josef Vurum, Biskup Nitran-
 ský, c. k. A. Milosti skut. tagná rada.

P. T. P. a p.

Frant. Xav. Habel, Opat. Probošt, Gen. Vikář.
 Szullyovský Stěpán, bisk. Notár a Archiwár w Nitře.
 Horecký Antonjn, farář w Liethawi.
 Janács Jan, farář w Rossině.
 Irnowský Jan, kaplan w Koscěi.
 Juczko Matěj, farář a Děkan w Rajci.
 Koszper Ondřeg, Dkt. sw. Pjsma, far. w Teplici.
 Ressetka Michael, kaplan w Dubnici.

W Pešti.

Hartleben, kněhkupec, pro 3 negmenowaně.
 Kilian, kněhkupec, pro 2 negmenowaně.

W Prešpurském Biskupstwj.

Šweiger, kněhkupec pro 2 negmenowaně.
 Vigand kněhkupec pro negmenowaného.

W HALIČI.

Geho Excellencj, Neydúst Pán pan Frant. de Paula Pištěk,
Arcibiskup we Lwowě, cjs. král. tagná rada, a t. d.
Neydústognějšj Pán p. Mich. Korczínský, Bisk. w Přemislowě.
W. D. Pán, p. Jos. Ostrowský, kan. rek. sem. w Tarnowě.
Adam, hrabě Rósciszewský z Rósciszewa.

Wesměs 4.

We Wjdui.

Beckowské kněhkupectwj pro 2 negmenowaně.
Gerold kněhkupec pro negmenowaněho.
Ignác Feigerle, Dkt. k. dw. kap. dir. studij u sw. Aug. A. D. S. J.
Knihowna Geho Excel. hraběte Frant. Kolowrata.
Knihowna P. P. Mechitaristů,
Knihowna G. Oswjc. knjžete z Metternichů.
Knobloch Ant. ryt. řádu malt. w Grossharrse.
Kozelka Wácl. ryt. řád. křjž. prof. wýkl. sw. Pjama.
Krbecěk Karel, pěst. mladých baronů z Walterskirchů.
Mösle, kněhkupec pro negmenowaněho.
Nowotný Wogt. domownj řed. Excel. hrab. Kolowrata.
Plaucar Fr. kněz cjrk. duch. úst. u S. Augustina.
Ruth Fr. beneficiant u sw. Petra.

W Salcburku.

Geho knjž. Oswjcenost, Neydúst. Pán, pan Frid. knjže
ze Šwarcenberku, arcibiskup postulowaný Salcburský
a Primas Swatě Řjmské Řjše, a t. d.

W Štýrsku.

Tomásek Frant. ryt. řádu malt. far. w Fürstenfeldu.

W Zahřebu.

Hirsfeld kněhkupec.

Po rúznu w Cjsarstwj 17.

W Augsburku.

Richter Bened. Dkt. Bened. Reyhrad. Preses Studij.

W Drážďanech.

Jan wévoda ze Sas, královská Wysost. A. D. S. J.
Štěpáneck Jos. král. dworský kaplan.

We Wratislawi.

Dkt. Purkyně, prof. physiologie.

W Saynu nad Rýnem u Koblence.

Lukeš Frant. zámecký prob. w Saynu.

Saučet všech odběratelů.

W Čechách	744
Na Morawě	173
W Uhřjch	35
W Haliči	4
W Cjsarstwj po rúznu	17
W cjzjch zemjch	5

Wesměs 978

N á w ě š t j

o předplacenj na následugcej nowau kniha :

ANLEITUNG

z u m

geistlichen Geschäftsstyle

nach dem gemeinen und dem Oesterreichischen Kirchen-
rechte

von

Joseph Helfert,

Doktor sämtlicher Rechte, k. k. ord. öffentl. Professor
des Kirchen- und des Römischen Civil-Rechtes an der
Karl-Ferdinandeischen Universität, fürst- erzbischöfl.
Konsistorial-Rath, Examinator der Kandidaten zu Kurat-
Pfründen in der Prager Erz-Diözese.

Požádán od mnohých wznežených osob, na mjstě
Rechbergrowa uwedenj k duchownjm auřednjm spisům
ginau, přjtomnému stawu cjrkwunjho práwa w rakauských
zemjch přjhodnějšj, knihu sepsati, a mnoholetau konsistor-
nj zkušenostj o potřebě takowé knihy přeswědčen, usta-
nowil se na tom spisowatel, aby obecným a zvláštnjm
těmto potřebám welehného duchowenstwa poslanženo by-
lo, ku zhotowenj dotčeného djla zasednauti.

Wygdeť pode gménem s wrchu podotknutým.

W obsahu této knihy tolik bohatstwj gest složeno,
že téměř nebude ani gedné duchownj práwnj záležitosti,
w kteréžby se porady zde neposkytowało. Gestť obsah
následugcej :

EINLEITUNG.

§. 1. Begriff von Styl. §. 2. Geschäftsstyl und Ar-
ten desselben. §. 3. Allgemeine Eigenschaften des Ge-
schäftsstyls: §. 4. 1) Sprachreinheit. §. 5. 2) Sprach-

E

richtigkeit. §. 6. 3) Einfachheit. §. 7. 4) Ernst. §. 8.
5) Würde. §. 9. 6) Bescheidenheit. §. 10. 7) Deutlich-
keit. §. 11. 8) Kürze. §. 12. 9) Flüssigkeit. §. 13.
10) Wahrheit. §. 14. 11) Vollständigkeit. §. 15. 12)
Gründlichkeit. §. 16. Besondere Eigenschaften des geist-
lichen Geschäftsstils. §. 17. Courtoisie. §. 18. Aeus-
sere Form der Geschäftsaufsätze. §. 19. System dieser
Schrift. §. 20. Literatur.

I. ABTHEILUNG.

Von den gemeinen bürgerlichen Ge- schäftsaufsätzen.

§. 21. Arten der gemeinen bürgerlichen Geschäfts-
aufsätze.

§. 22. I) Geschäftsaufsätze an Behörden:

1) Bittschrift.

§. 23. 2) Promemoria. §. 24. 3) Vorschlag. §.
25. 4) Klage. §. 26. 5) Rechtfertigungsschrift. §. 27.
6) Anzeige. §. 28. 7) Bericht. §. 29. 8) Äusserung.
§. 30. 9) Gutachten. §. 31. 10) Vorstellung. §. 32.
11) Recurs. §. 33. 12) Protokoll. §. 34. 13) Betrei-
bung. §. 35. 14) Abschrift. §. 36. 15) Auszug. §.
37. II) Privat-Urkunden: A) Vertrags-Urkunden:

§. 38. 1) Kauf. §. 39. 2) Tausch. §. 40. 3) Bestand:
Miethe und Pacht. §. 41. 4) Bauvertrag. §. 42. 5)
Vergleich. §. 43. 6) Schenkung. §. 44. B) Urkunden
über eine einseitige Verpflichtung oder Berechtigung.

§. 45. 1) Schuldschein. §. 46. 2) Cession. §. 47. 3)
Bürgschaftsurkunde. §. 48. 4) Vollmacht. §. 49. 5)
Depositenschein. §. 50. 6) Revers. §. 51. 7) Quit-
tung. §. 52. 8) Gegensehein. §. 53. 9) Empfangs-
schein. §. 54. 10) Verzichts - Revers. §. 55. 11)
Charta bianca. §. 56. C) Andere einseitige Willenser-
klärungen:

§. 57. 1) Geschäftsbriefe. §. 58. 2) Noten. §.
59. 3) Zeugnisse. §. 60. 4) Letztwillige Anordnungen.

II. ABTHEILUNG.

Von den besonderen geistlichen Ge- schäftsaufsätzen.

§. 61. Arten der besonderen geistlichen Geschäftsaufsätze.

I. Hauptstück.

Von den auf die Person des Geistlichen sich beziehenden Geschäftsaufsätzen.

§. 62. Arten derselben. §. 63. Bittschrift: 1) Um Aufnahme in den geistlichen Stand. §. 64. 2) Um Ertheilung einer Weihe. §. 65. 3) Um Dispens von Ordinations-Hindernissen. §. 66. 4) Um Dimissorial-Schreiben. §. 67. 5) Um Aufnahme in eine fremde Diocese. §. 68. 6) Um Erwirkung des Tischtitels. §. 69. 7) Um Formaten über die empfangene Weihe. §. 70. 8) Um Ertheilung der Jurisdiction. §. 71. 9) Um Befähigung zum Unterrichte von Studierenden in der Religionslehre. §. 72. 10) Um Reisebewilligung. §. 73. 11) Um ein Sitten- und Verwendungs-Zeugniss. §. 74. 12) Anzeige der Ankunft fremder Geistlichen.

II. Hauptstück.

Von den auf geistliche Pfründen sich beziehenden Geschäftsaufsätzen.

§. 75. Arten dieser Geschäftsaufsätze:

§. 76. 1) Ansuchen um Zulassung zu einer Privat-Concurs-Prüfung und ein Prüfungszeugniss. §. 77. 2) Um Concurs-Prüfungs-Dispens. §. 78. 3) Um die Verleihung einer Pfründe. §. 79. 4) Um die canonische Investitur. §. 80. 5) Um Dispens von der Spiritual-Installation. §. 81. 6) Um Temporal-Installation. §. 82. 7) Um Zuweisung eines Geistlichen als Capellans. §. 83. 8) Um Bestätigung des mit dem Capellane abgeschlossenen Contracts. §. 84. 9) Um Übersetzung auf eine andere Station. §. 85. 10) Um Pfründentausch. §. 86. 11) Um Annahme der Resignation auf eine Pfründe. §. 87. 12) Um Administration einer Pfründe.

III. Hauptstück.

Von den das seelsorgerliche Amt betreffenden Geschäftsaufsätzen.

§. 88. Objekte dieser Geschäftsaufsätze.

§. 89. 1) Administration der heiligen Sacramente.

1) Gesuch um Bewilligung einer Judentaufe.

§. 90. 2) Firmelungszettel. §. 91. 3) Communi-
 canten-Tabelle. §. 92. 4) Erwirkung und Erneuerung
 eines Ablasses. §. 93. 5) Ehesachen: a) Brautprüfung.
 §. 94. b) Eheanstände. §. 95. c) Ehe-Dispensen. All-
 gemeine Bemerkungen. §. 96. Canonische Dispens-
 Gründe. §. 97. Stammbaum. §. 98. Gesuch um Dis-
 pens: α) von einem gemischten Ehehindernisse. §. 99.
 β) Von einem rein bürgerlichen. §. 100. γ) Von einem
 rein canonischen. §. 101. δ) Von einem geheimen.
 §. 102. ε) Vom Aufgebote. §. 103. ζ) Von der gehe-
 ligten Zeit. §. 104. η) Zur nachmittägigen Trauung.
 §. 105. d) Verkündigungsschein. §. 106. e) Ledigschein.
 §. 107. f) Delegation zur Trauung. §. 108. g) Ungül-
 tigkeit einer Ehe. §. 109. h) Scheidung von Tisch und
 Bett. §. 110. II) Verrichtung des Gottesdienstes:

1) Gesuch um ausserordentliche Andachten. §. 111.
 2) Um Nachsicht von dem Fastengebote. §. 112. 3) Um
 Auflösung eines Gelübdes. §. 113. 4) Um Entbindung
 von einem Eide. §. 114. III) Verkündigungen. Verkün-
 digungsbuch. §. 115. IV.) Matriken. Allgemeine Vor-
 schriften. §. 116. Besondere Bemerkungen in Absicht auf

1) die Tauf-Matrik. §. 117. 2) Trauungs-Matrik.
 §. 118. 3) Todten-Matrik. §. 119. 4) Matriken-Berich-
 tigung. §. 120. 5) Matrikenscheine. §. 121. 6) Tauf-
 zeugniss. §. 122. 7) Auszüge: a) für die Militär-Ma-
 triken. §. 123. b) für die Impfung. §. 124. c) für die
 Militär-Conscription. §. 125. d) für die Verlassenschafts-
 abhandlungen. §. 126. 8) Matriken-Tabellen. §. 127.
 V) Überwachung der Religiösität und Moralität: 1) Mo-
 ralitäts-Zeugnisse. §. 128. 2) Anzeige der Concubi-
 nate. §. 129. VI) Schule: 1) Elementar-Unterricht. §.
 130. 2) Religionsunterricht. §. 131. 3) Christenlehr-
 zeugniss. §. 132. VII) Armenpflege: 1) Armen-Institut.
 §. 133. 2) Armuthszeugnisse. §. 134. 3) Findelkinder.
 §. 135. 4) Sammlungen für Verunglückte. §. 136. 5)
 Coramisirung der Pensions-Quittungen. §. 137. 6) An-
 zeige des Ablebens von Pensionisten. §. 138. 7) Anzei-
 ge der veränderten Standesverhältnisse eines Pensionisten.
 §. 139. VIII) Hebammen. §. 140. IX) Anzeige beson-
 derer Ereignisse in der Gemeinde: 1) Feiertagsentheil-
 gung. §. 141. 2) Bestellung eines Vormundes für un-
 eheliche Kinder. §. 142. 3) Epidemie und Seuchen.

§. 143. X) Toleranz: 1) Religionszeugniss an abfallen-
 de Katholiken. §. 144. 2) Einlieferung verbotener Bäu-

cher. §. 145. 3) Intoleranz- Excess. §. 146. 4) Rücktritt eines Akatholiken zur katholischen Kirche. §. 147. 5) Anzeige des erfolgten Rücktritts. §. 148. 6) Ausweis der Religionsveränderungen. §. 149. 7) Religionsveränderungs-Buch. §. 150. 8) Ausweis der gemischten Ehe.

IV. Hauptstück.

Von den Geschäftsaufsätzen in Absicht auf kirchliche Gebäude.

§. 151. Errichtung 1) einer neuen Seelsorge-Station. §. 152. 2) Einer öffentlichen Capelle, §. 153. 3) Eines Haus-Oratorium. §. 154. 4) Einer Feldweg-Capelle oder eines Standbildes. §. 155. Weihe der kirchlichen Gebäude, Geräthe, Kleidungen. §. 156. Gesuch um Verleihung eines altare portatile. §. 157. Pfarrgebäude-Inventar. §. 158. Anzeige 1) eines Baugebrechens. §. 159. 2) der Nothwendigkeit der Ausbesserung oder neuen Anschaffung von Kirchengeralhen und Paramenten. §. 160. Baubrief. §. 161. Vorstellung gegen die auferlegte Bau-Concurrenz.

V. Hauptstück.

Von den das Kirchenvermögen betreffenden Geschäftsaufsätzen.

§. 162. Arten dieser Aufsätze. §. 163. I) Zur Sicherstellung des Kirchenvermögens. Kirchenvermögens-Inventar. §. 164. II) Aus Anlass eines Erwerbs von Kirchenvermögen. Stiftbrief. §. 165. Empfangsschein über erhaltene Stiftbriefs-Exemplare. §. 166. Messen-Fundations- und Persolvirungs-Buch. §. 167. Messen-Reduction §. 168. III) In Absicht auf die Verwaltung des Kirchenvermögens: 1) Anlegung der Kirchen-Capitalien. §. 169. 2) Verpachtung der Kirchengründe. §. 170. 3) Kirchenrechnungen. §. 171. IV) In Betreff der Veräusserung des Kirchenvermögens.

VI. Hauptstück.

Von den Geschäftsaufsätzen hinsichtlich des Clerical-Vermögens.

§. 172. Arten dieser Aufsätze. §. 173. A) Bei Lebzeiten: I) Sicherstellung des Pfründenvermögens: 1) durch

die Pfarr- Fassion. §. 174. 2) durch bürgerliche Einverleibung. §. 175. 3) durch das schriftliche Bekenntniß des neuen Beneficiaten. §. 176. 4) Bei Besitzstörungen. §. 177. II) Dismembration. §. 178. III) Geistliche Einkünfte: 1) Barer Gehalt; a) Gehaltanweisung. §. 179. b) Gehalts- Quittung. §. 180. 2) Real- Dotation: a) Wirthschafts- Register. §. 181. b) Verpachtung und Vermiethung der Pfarr- Realitäten. §. 182. c) Verpachtung und Ablösung der Zehnten. §. 183. 3) Mess- Stipendien. Mess- Intentionen- Buch. §. 184. 4) Congrua- Ergänzung. §. 185. 5) Deficienten- Gehalt. §. 186. IV) Geistliche Abgaben: 1) Erbsteuer- Aequivalent.

§. 187. 2) Landesfürstliche Verleihungstax. §. 188. B) Geistliche Verlassenschaften: 1) Anzeige des Absterbens eines Geistlichen. §. 189. 2) Bücher- Inventar.

§. 190. d) Früchtenabsonderung. §. 191. a) In Nieder- und Ober- Oesterreich, dann Salzburg und Kärnthen. §. 192. b) In Tyrol, Vorarlberg und Steyermark. §. 193. c) In Galizien. §. 194. d) In Mähren und Schlesien. §. 195. e) In Böhmen: In der Prager und Budweiser D'ocese. §. 196. f) In der Königgrätzer Diöcese. §. 197. g) In der Leitmeritzer Diöcese. §. 198. 4) Aufnahme des Früchtenabsonderungs- Protokolls. §. 199. 5) Intercalar - Rechnung. §. 200. 6) Vorstellung gegen die staatsbuchhalterische Bemänglung. §. 201. 7) Abführung des Intercalar - Nutzens.

III. ABTHEILUNG.

Von der pfarrlichen Geschäftsführung.

§. 202. Pfarrliche Geschäftsführung überhaupt. §. 203. Oeffentliche Behörden und deren Amtskreis. §. 204. Stempelgebrauch. §. 205. Stempelbefreiung. §. 206. Gestions- Protokoll. §. 207. Sammlung der Verordnungen in publico- ecclesiasticis. §. 208. Pfarr- Gedenkbuch. §. 209. Pfarr- Archiv. §. 210. Pfarr- Registratur.

Zvlášť se ale bére ohled na ty věci, kteréž w úradě pastýrském se neywjce přiházegj, a giných důležitěgšj gsau, jako manželský snátek, dispensj, matriky, zpráva duchowjeh řzenj, farnj registratura —; a poněwadž příkladowé takéž potřebuj gsau, jako pravidla k rádnému wyhotowenj duchowjeh auřednjeh spisů, zvlášť těch nebylo šetřeno, neboť každý téměr §.

opatřen gest gedujm neb wjce wzorky, w celosti gich gest 208, mimo to obsahuge 50 potřebných tabellarnjch forem. Celé bude obnášeti as 30 archůw w welikém oktáwě.

Anaž tato kniha mimo poukázauj, gakby duchownj spisy zhotoweny býti měly, i ku zhotowenj swětských práwnjch spisů nápomocna gest, kteréž i duchownjmu w občanském žiwotě ne méně potřebné gsau: bude snad welebnému duchowestwu tjm wjtaněgšj, pouěwadž w duchownjm sic práwu zkušeno gsau, ne wždycky w okresu swětského práwa postačitelných má známostj.

Aby se welebnému duchowestwu usnadnila wýloha k zaopatřenj této, gako prwněgšjch kněh spisowatelewých, otwírá se cesta předplacenj až do konce Dubna 1837, a síce na gedu wýtisk newázaný 1 zl. 30 kr., wázaný 1 zl. 40 kr. na ště.; napotom krámská cena o mnoho se zwýšj. W Čerwenci 1837 bude tisk dohotowen.

Předplacenj se děge prostředkem weledůstogných wikariátůw a neydůstogněgšj Konsistoře na neydůstogněgšj knjžecj arcibis. Konsistoř Pražská, strany čehož zwláštuj geště žádost se učinj. — I redakcj Časopisu se zde ráda k službě propůgaj.

POZNAMENÁNJ KNĚH,

keré w redakcj Časopisu a Dědictwuj Swatojanského k dostánj gsau.

Časopis pro katol. duchow., 10 ročnjků za 15 zl.		
Časopis tentýž, každý ročnjk, z prwnjch osm. zwláště,	po 1 „	45 kr.
Časopis tentýž, ročnjk 9tý, (1836) a 10tý (1837)	po 2 „	„
Každý geho swazek gednotliwý, když se celý ročnjk pokazj,	po 1 „	„
Soliloquia sw. Augustina	za „	15 „
Sw. Jana Zlatoust. o uraženj, o s. Cypriana	po „	12 „
Sw. Cypriana o potupenj swěta.) po „	„
Sw. Augustina o městě Božjm, 7 djlů za	4 „	„
Sw. Augustina totěž, gednotliwé swazky po	„	36 „

Od Dedictej Sw. Janského.

Proč gsem katoljkem. Od Jirsjka, po		4 kr.
Bohomil. Od téhož, po		3 1/2 kr.
Panna Orleanská. Od J. Zimmermanna po	„	10 „
Populárnj katechismus w rozmluwách.		
Od Wrány. po	„	24 „
Odměna pilným djtkám s 8 mi nápěwy.		
Od Žitka. po	„	10 „
Ljstky djtkám na odplatu. Od Wina-		
řického ; ducet	12 —	36 kr.
Sct. Niklas Kirche auf der Altstadt Prags,		
Od Jana Zimmermanna. za	„	15 „
Křížowá cesta. Od Švihljka. za	„	3 „
Nábožné pjsně přes celý rok. Od Rů-		
žičky za	„	4 „
Rorátnj zpěwy z 15ho stoletj. Wydány		
od Pešiny za	„	20 „
Zpráwy o korunowánj českých králů. Od		
Pešiny za	„	40 kr.

